

TACVI
NI +
AEGRITV
DINVM

et Morborum ferme omnium Cor
poris humani, cum curis eo
rundem.

BVHAHYLYHA BYN
GEZLA Autore.

Christianissimo Regi CAROLO
eius nominis primo, nuncupati.

Cum Priuilegio CAES. MAIEST.
ad Quinquennium.
ARGENT. apud Ioannem Schottum
librarium, M, D, XXXII.

ADOLPHVS OCCO MEDICVS,
CVS, Io. Schotto S. P. D.

Literas tuas humanissimas, ex Bibliopola nostro accipi, quibus me hortando rogas, et quod nimium est, supplicatque, ne operam rei Medicam nauantibus desim, sed rei tam feliciter a te inceptam, meo exemplari operam feram, quo Autor ille uetustus (nam sub Imp. Carolo scripsit) et admiranda breuitatis castigat, in lucem diuulgetur. Addidisti certe, ut dici solet, currenti calcaria. Nam quamprimum tabulas illas rerum non naturalium, ut Medici uocant, a te excusas uidi, statim mecum constitui, ut restiduae quoque ederentur. In hac re Nouiomago, uiro tum bono, tum egregie docto, usus sum, qui hac de re ad te scripsit: nam placuit has tuis coniungere. Persuasi enim mihi, neminem residuam partem habere, me excepto. Sed tu de duobus exemplaribus mentionem facis: quod sane non parum admiror. Mitto itaque cum illo tabellario Methodum, seu Curatiuam artem: tu, ut huius artis non ignarus es, singula non sine uoluptate perleges. Scholia quae marginibus annexa sunt, uix apponere, cum materia per se clara sit. Cum uero in officina tua opus absolutum fuerit, aliquot horum pro me, amicisue meis mitti cupio. Reliquum, quod non pauci facio, est, me tecum principia amicitiae contraxisse, quam in breui aucturus sum, Deo dante. Vale, & si quid insulse scripsi, ex Arabis inhaerit, nam primitus Leoniceno, Copo, Linacro, uiris sane latinissimis, doctissimisque non incubui. Quare recte dicitur, quo semel imbuta serua bit odor recens testa diu. Id mihi quoque contigit. Iterum uale. Raptim ex Augusta Vindelicorum, xvii. Octobris. Anno salutis nostrae.

M. D. XXXII.

BVHAHYLYHAE BINGEZLAE

III

Operis sui praefatio.

In nomine DEI misericordis & pijs.

IACVINVS CORPORVM, cum ipsorum curis, morborum qui accidunt in eis triplici conditione, in membris consimilibus, officialibus, et in separatione conuinitatis, distinctis in eis causis, signis, regimine conuenienti cuiuslibet morbi, prout manifestatur euidenter in eo, cum complexione, aetate, tempore, et regione. Et constructum est documento discretionis intellectus sufficienter, ad utilitatem communem, per philosophum clarissimum, senem peritum Buhahylyha Bingezla physicum, in idiomate Arabico, ad opus camerae regis excellentissimi Caroli, totius fidei christianae coronae, et luminis peritorum: quod de mandato eiusdem Regis per magistrum Farragum Iudaeum fidelem eius, ad opus camerae eius felices, nec minus ad utilitatem communem omnium christianorum est translatum.

Autor operis
Caroli magni
decretum.

CANON & intellectus Tacuinorum, seu
Tabularum operis.

In primo uero folio sunt distinctae duae tabulae, in quarum regulis notantur capitula omnium nominum communium morborum corporis, sub compendio tamen, digno ordine, ut de leui possit inueniri nomen cuiuslibet morbi cum cura eius in qualibet tabula ipsius distincte & decenter. Et in secundo folio, & quolibet sequenti folio, una tabula notatur. Et in prima Regula paruula cuiuslibet tabulae distinguitur numerus tabularum: et sequitur de eo quod multiplicatur in eo de certo capitulo morborum. In Secunda Regula ipsius tabulae, in prima clausula ipsius regulae, scribuntur nomina, in secunda complexio, in tertia aetas, in quarta tempus, in quinta regio, in sexta salus, uel timor, in septima causa, in octaua signum, in nona euacuatio, in decima cura regalis, in undecima cura leuis inuentionis, in duodecima (quae est in secunda pagina ipsius folij sequentis) cura communis. In tertia Regula notatur species morbi in prima clausula ipsius, in secunda respondet ad complexionem, in tertia ad aetatem, in quarta ad tempus, in quinta ad regionem, in sexta ad salutem, uel timorem, in septima ad causam, in octaua ad signum, in nona ad euacuationem, in decima ad curam regalem, in undecima ad curam leuis inuentionis, in duodecima ad curam communem, quae sola est in qualibet pagina secunda cuiuslibet tabulae, semper in sequenti folio. Et sic sequendum est documentum de sequentibus Regulis septem, in quarum primis clausulis notantur species morborum: & in spaciositate cuiuslibet folij ipsarum tabularum scribitur theoricarum specierum morborum notatorum in ipsa tabula, tam superius, quam inferius continuando per longum coniunctiue per utranque paginam cuiuslibet folij.

Tabulae uero omnes sunt, 26. Duae tabulae in primis duobus folijs in utraque pagina, de capitulis nominum morborum. Et, 22. tabulae residuae semper

Tacuinorum
numerus.

A 2

C in secunda pagina, ita ut ex contrario respondeant canones. Et opus ipsarum est laudabile, & satis iuuabile. Laus sit Deo excelso, qui fuit in adiutorium mihi. Amen.

¶ Procemij elucidatio, uice C A N O N I S
totius libri.

Tacuinus
quid.

Ad euidenciam eorum quæ dicuntur in hoc procemio, Notandum est, quod Tacuinus, est ars seu scientia breuis, utilis, leuis, et experta, sicut est scientia Conclusionum. Et fuit inuentus proprie pro hominibus huius temporis, maximeq; diuicibus & nobilibus, qui de scientijs non quaerunt nisi Conclusiones, parum de probationibus curantes. Vnde decet talem librum esse in Cameris Regum & magnatum, nec eo debent carere. Post ubi dicitur, et in hoc tertio, & quolibet sequenti folio una tabula notatur, Notandum est, quod præter duas primas tabulas, quæ sunt de nominibus morborum, sunt alia. 44. quarum quælibet continetur in duabus paginis contiguas, quæ ualent unum foliū. Et continet quælibet tabula decem lineas descendendo inferius. Et quælibet lineam transit continue per ambas paginas. Et prima regula continet numerum tabulæ scilicet quora sit. 1. 2. 1. &c. Et post determinatum in ipsa tabula. &c. Deinceps usque ad quadragesimam. Secunda uero regula, et quælibet sequens usque ad finem tabulæ descendendo inferius, continet duodecim mansiones, seu casulas. In prima uero tabula regulæ secundæ scribuntur nomina, secundo complexio, tertio ætas, quarto tempus, quinto regio, sexto salus, uel timor, septimo causa, octauo signum, nono euacuatio, decimo cura regalis, undecimo cura leuis inuentionis. In duodecimo in secunda pagina per se cura communis. Post autem in tertia regula primo nominatur species morbi, secundo adaptatur complexioni. Deinde ætati, tempori, regioni, saluti, uel timori, causæ, signo, et ita de alijs sequentibus. Iste ordo tenendus est in regulis sequentibus, eodemq; modo in alijs tabulis procedendum. In parte autem superiori supra regulas, et inferiori sub regulis continuando scribuntur diuisiones, & canones ægritudinum determinandarum in ipsa tabula.

Alias, regulas.

D ¶ Partitio Tacuinorum alia.

Licet autem Autor sufficienter librum suum per . 22 . tabulas, & alias duas priores, quæ sunt de nominibus ægritudinū diuiserit, ad faciliorem inuentionem eorum quæ tractantur in dicto libello, potest similiter diuisi præter primas duas tabulas, cum alijs tabulis. 22 . in . 17 . capitula hoc modo. Capitulum primum de febribus ephimeris, putridis, & consumptione, sine ethica: & continet duas primas tabulas.

Capitulū secundū de apostematibus, & alijs morbis exterioribus corporis: & continet sequentes quinque tabulas.

Capitulū tertium de Vulneribus, ulceribusq; continetq; duas sequentes tabulas.

Capitulū quartum de Venenis. Et continet. 2. sequentes tabulas.

Capitulū quintum de morbis Capitis: Et continet. 3. tabulas sequentes.

Capitulū sextum de morbis Neruorum. Et continet. 1. tabulam.

Capitulū septimum, de morbis Oculorum, & oculis adiacentibus. Et continet quinque sequentes tabulas, & principium. 23. tabulæ.

Capitulū octauum de morbis Auris. Et continet residuum. 23. tabulæ, et principium uicesimæ quartæ.

Capitulū nonum est de morbis Narium. Et continet residuum uicesimæ quartæ, & principium uicesimæ quintæ.

Capitulū decimum est de morbis Oris, Lingue, Dentium, Gingiuarum, Labiorū. Et continet residuum uicesimæ quintæ, & duas sequentes.

Capitulū undecimum est de morbis membrorū Anhelitus. Et continet. iij. tabulas, scilicet uicesimam octauam, & uicesimam nonam, & tricesimam.

Capitulū duodecimum est de morbis Instrumentorum cibi. Et continet quatuor tabulas, scilicet tricesimam primam, tricesimam secundam, tricesimam tertiam, & tricesimam quartam.

Capitulū decimum tertium est de morbis Intestinorum. Et continet unicam tabulam, scilicet tricesimam quintam.

Capitulū decimum quartum est de morbis Hepatis, Cistisfellis, & Splenis. Et continet duas sequentes tabulas, & principium. 38.

Capitulū decimum quintum est de morbis Renum, Vesicæ, Virgæ, Testiculorum, & eis adiacentium. Et continet residuum uicesimæ octauæ, & duas sequentes.

Capitulū decimum sextum est de morbis Matricis, & Mammillarū. Et continet tres tabulas, scilicet. 21. 22. &. 23.

Capitulū decimum septimum est de morbis Iuncturarum. Et continet ultimam tabulam.

T A B V	L A V N	I V E R	S A L I S
Febri Ephi- mera scdm species eius	Ephime- ra ex re- calida.	Ephimera ex pustu- lis	Ephimera ex calida re- sumpta.
Frb. putrida et ethica sim species eius	Tertiana.	Tertiana duplex.	Quartana
Apostema- ta secundū species eius	Flegmon	Formica	Aposte- ma mol- le
Morbi lupi ciei corpis a causa infiori	Morbilli & Blac- teae.	Lepra.	Baros
Morbi lupi ciei corpis a causa extiori	Punctuli ruffi. f. fe- ra, effera.	Pustulae paruae	Punctuli Phlifa- phat
Morbi lupi ciei faciei se- species eius.	Alopicia, & vitii ser- pentis.	Tinea	Impetigo
Morbi lupi ciei manuū, & pedum.	Vena ci- uilis.	Vitium Elephan- tis.	Varices
Vulnera, & ulcera scdm spēs ipforū	Vulnus singulare	Vlcus sin- gulare.	Vlcus fordidum
Vlcera comb. ignis, pculi. extra. telo.	Vlcus cū separatione cōf. uenae.	Vulnus Neruo- rum	Vlcus cū fractura ollis.
Mortus, icō aialium ue- nenosorū.	Mortus canis ra- bidi.	Mortus le- onis, hois, canis, &c.	Mortus mu- stelae, uultu- ris, pediculi
Medicinae mortifere, et spēs ipforū.	Potus me- dicinē cal. mortifere.	Potus med. frigidē mor- tiferæ.	Potus ca- taridum
Medicinae mortifere, & spēs ipforū.	Potus hy- osqui- ami	Potus mādra- goris nucis, & myrrhæ	Potus squil- læ, & aquæ coriādrī
Medicinae mor- tiferæ secundū species ipforū	Potus olean- dri	Potus squillæ	Potus ar- genti- uiui.
Soda secundū spēs ipforū.	Soda cū calidi- tate	Soda cum frigiditate.	Soda ex hu- more ca- lido.
Morbi cere- bri secundū spēs ipforū	Sirsem	Inflatio fa- ciei, ma- sara.	Herysipela.
Morbi cere- bri secundū spēs ipforū	Scotoma	Vertigo	Epilepsia.
Morbi nuchæ secundū spēs ipforū	Paralyfis, & stu- por	Lassitudo	Tortura oris.
Morbi palpe- brarū secundū spēs ipforū.	Seabies palpe- brarū.	Apostema durum, scq- bardi.	Putrefactio & inflatio grossa.
Morbi palpe- brarū secundū spēs ipforū.	Tinea.	Formica.	Nodulus.
Morbi con- iunctiuæ secundū spēs ipforū.	Obthal- mia.	Inflatio cōiun- ctiuæ.	Duricies eius.
Morbi corneæ secundū spe- cies ipforū.	Vlcera.	Pustulae.	Albedo, & uestigi- um.
Morbi angu- li, uocæ, & cristallinae.	Fistula.	Fluxus.	Glandula.

M O R B.	E T	A E G	R I	T V	D I	N V	M
Dolores ner- uorū uisus, auriumq.	Vilus in die, & non in nocte	Vilus i no- cte, & non in die.	Dolor auri- um ex ca- litate	Dolor au- rium ex fri- giditate	Apa cali- dum in aure	Apostema frigidū in aure	Exitus san- guinis de aure
Morbi Auri- um, Nari- umq.	Opilatio auris	Tinnitus aurium	Surditas	Caliditas auris cum apate cal.	Vlcera narium	Caro ad- dita in na- re	Fœtor narium
Morbi Odo- ratus, & Lingnae.	Detectus Odora- tus.	Catarrus	Pustulae oris	Apa cali- dum in lin- gua	Apostema durum in ea	Gustus mu- tatus ex hu- more calido	Gustus mu- tatus ex hu- more frigi.
Morbi Labio- rum, & Dentium.	Fissura Labio- rum	Hæmor- roidæ labi- orum	Dolor dē- tium ex ca- litate	Dolor den- tium ex fri- giditate	Corrosio dentis	Cauatio dentis	Labiorum pustulae
Morbi den- tū, gingiue, & linguae	Motio Dentis	Apa cali- dum in gin- giuis	Putrefactio gingiue, & sanies eius	Fœtor oris	Fluxus sa- liuæ in somno	Caro ad- dita in den- tibus	Apostema calidum in renibus
Mor. guttis, epiglot. pul. & canalis.	Squinan- tia	Sping in gu- la, uel san- guifuge	Submer- sio, stran- gulatio	Reumata	Tussis	Asthma	Eiectio, & constrictio anhelitus
Sputū sang- saniei, costa. diatr. & cor.	Sputum sanguini- s	Sputum saniei	Pituis	Pleuresis	Exiturae in pec- tore	Bysem	Caliditas cordis
Morbi Cor- dis sim spe- cies ipforū	Humidi- tas cor- dis	Siccitas cordis	Saltus. i. debilitas cordis	Sincopis ex euacua- tione	Sincopis ex reple- tione	Sincopis ex mala com- plex. cor.	Sincopis ex mala cōple- xioe epatis
Morbi hyslo- phagi & sto- machi.	Caliditas hyslopha- gi	Frigiditas hyslopha- gi	Siccitas hyslo- phagi	Humidi- tas hyslo- phagi	Apostema calidū hy- slophagi	Apa frigi- dum hy- slophagi	Caliditas o- ris stom. cū chol. rubea
Morbi sto- machi scdm spēs ipforū	Appeti- tus cani- nus	Dolor stomachi	Sitis	Mala dige- stio ex ca- litate	Mala dige- stio ex fri- giditate	Mala dige- stio ex hum. cholericō	Mala dige- stio ex fleg- mate.
Morbi sto- machi scdm spēs ipforū	Frigiditas & humid. stomachi	Frigiditas stoma- chi. ex sieg. melā.	Siccitas stoma- chi	Apostema frigidū in stomacho	Malus ap- petitus pre- goantis	Defectus appetitūs cibi	Apostema calidum in stomacho
Morbi sto- machi scdm spēs ipforū	Fluxus uē- tris, & uo- mitus	Diarrhia	Liente- ria	Nausea, & uomi- tus	Singultus ex inani- tione	Singultus ex reple- tione	Ventositas et inflatio sto- machi
Morbi Inte- stinorum in finorum	Tenam- mon	Disynteria	Disynteria epati- ca	Colica	Ileos mi- serabile	Lumoniæ, uermes, & cucurbitini	Torsio
Morbi Epa- tis sim spe- cies ipforū	Caliditas Epa- tis	Frigiditas epatis	Humidi- tas epa- tis	Siccitas epatis	Apa cali- dum in epate.	Apostema frigidū in epate	Apostema putridum in epate
Hydropisis, morbi fellis, & splenis.	Hydrops carno- sa	Ascites	Timpani- tes	Hydropi- sis ex ca- litate.	Ictericia citrina	Ictencia nigra	Mala comp- calida sple- nis
Morbi sple- nis & renū, sim spēs ip.	Cōplex o- ma. frigi. i splene.	Apostema frigidum in splene	Lapis, uel arena in renibus	Mictus sanguini- s	Mictus saniei	Fluxus uring	Apostema durum in renibus
Mor. uellicæ, sifac, testicu. & ueretri.	Lapis in uelfica	Apostema in uelfica	Vlcera in uelfica	Difficilis mictus, & ardor eius	Exitus uri- nae nō uo- luntarius	Ruptura	Apostema calidum in testiculis
Morbi te- sticulorum & ueretri.	Cōgrega- tio aque in testiculis	Ruptura, & uarices in eis	Pruritus & pustulæ in eis	Defectus ap- petitus co- itis cū spmate	Intēsus ap- petitus coitis cū spmate	Erectio ue- retri absq- coitu	leçigati- o ue- retri
Morbi matri- cis sim spe- cies ipforū	Fluuxus san- guinis ma- tricis	Retentio menstruo- rum	Manatio humida matricis	Preloca- tio matri- cis	Vento- sitas ma- tricis	Apostema calidum matricis	Apostema durum ma- tricis
Morbi matri- cis sim spe- cies ipforū	Cancer in matri- ce	Ruptura, in matri- ce	Hæmor- roidæ ma- tricis	Fissura matricis	Pustulae matricis	Vlcera matricis	Exitus matri- cis
Morbi ma- tricis & mā- millarum.	Pruriatio impregna- tionis	Aborū multus	Difficilis partus	Retentio se- cūding, et feto mort.	Quod ppt impregna- tionem	Apostema calidū in mammillis	Sang. coagn- latus in mā- millis
Morbi ancha- rū, articulo- rū & pedū.	Sclatica	Podagra ex calidi- tate	Podagra ex frigi- ditate	Arthetica ex frigiditate	Arthetica ex calidi- tate	Apostema calidū in mammillis	Custodia seu cautela de ar- thetica frigi.

C

TACVINORVM, SEV TABV-
LARVM particularium CANO-
NES introductorij.

CANON I. Ad intellectum Tacui-
ni, seu Tabulae primae, febris
Ephimerae.

DEVIDENTIAM eorum quae dicuntur in diui-
sione & Canonibus morborum istius Tabulae, notan-
dum est, quod Membrorum corporis quaedam sunt Simplicia, quaedam
Composita. Simplicia membra dicuntur, quae sunt similia in omnibus su-
is partibus: sicut caro, pinguedo, nervus, os, cartilago, & similia. Et ideo
dicuntur Consimilia: & morbi ipsi aduenientes dicuntur Consimiles, sci-
licet qualitatum, ut caliditatis, frigiditatis, siccitatis, humiditatis, singula-
riter, uel complexe, ut caliditatis & siccitatis simul, caliditatis & humidi-
tatis simul, frigiditatis & humiditatis simul, frigiditatis & siccitatis simul.
Et isti omnes morbi possunt esse sine materia, uel cum materia, id est, hu-
more. Membra autem Composita dicuntur, quia componuntur ex simp-
licibus: & dicuntur Officialia, quia ad aliquod officium deputata sunt:
sicut oculus ad uidendum, auris ad audiendum, lingua ad gustandum &
loquendum, manus ad palpandum & operandum, & sic de alijs. Et ideo
morbi his membris aduenientes, dicuntur Officiales. Et isti morbi sunt
quatuor generum, scilicet quantitatis, figurae, numeri, et positionis, siue si-
tus. Et nota, per hanc diuisionem non excluditur, quin membrum com-
positum, seu officiale, possit incurrere morbum consimilem. Et morbus
communiter dicitur, quia participat, obestque membris: sicut est solutio
continuitatis. Et possibile est, duos de istis morbis esse simul in uno mem-
bro, & aliquando tres, sicut in apostemate.

Morbus. Morbus est quaedam dispositio mala, laedens in corpore operationes
naturae per se, & non per medium, ut fit laesio apostematis in gutture per
anhelitum & glutitum. Morbus triplex est. In primis dicitur Consimilis,
uidelicet procedens in membris consimilibus corporis, scilicet instrumentis con-
positis de membris consimilibus. Et accipitur nomen eius de nomine loci
in quo est. Dicitur etiam Officialis, quia accidit in membris officiali-
bus. Etiam dicitur Separatio continuitatis: qui est quidam morbus pro-
cedens in partibus coniunctis in se, et separatis secundum id quod con-
tinuatum est in eis: et est communis membris consimilibus, & officialibus.
Et nomen eius accipitur de loco in quo accidit. Et haec est ratio digna,
quia corpus quando transgreditur aequalitatem, eius morbus erit aut in
ordine membrorum quae consimilia sunt in partibus ipsorum, & dicitur
consimilis: aut in ordine membrorum officialium post membra consi-
milia, & dicitur officialis: aut in ordine totius corporis post membra prin-
cipalia ex separatione illius quod continuatum est in corpore: & dicitur

separatio continuitatis. Morbi uero consimiles, aut singulares sunt, aut
compositi. Et singulares sunt, scilicet calidum, uel frigidum, humidum, uel
siccum. Sed compositi sunt, calidum & humidum: uel ca. & sic. uel frig. &
hum. uel frig. & sic. ex qualitate continuante super membra cum superfluitate flu-
ente cum ea. Morbi officiales etiam quatuor modis fiunt. Aut in forma
membrorum, aut in quantitate, aut in numero, aut in positione. In forma ue-
ro quinque modis fiunt. In conuenientia: in continuitate: in poris, ut strictu-
ra, aut largitas: in asperitate, & lenitate. Sed qui fiunt in quantitate, duo-
bus modis fiunt: aut ex habundantia crescente super quantitatem natu-
rali: aut ex ultima paruitate. Similiter in numero duobus modis fiunt: aut
ex naturali augmento: aut diminutione uniuersali, uel particulari. Etiam
qui fiunt in positione membrorum: aut propter motionem alicuius mem-
bri de loco eius: aut propter corruptionem eius uicinitatis cum alio, per
adhesionem aliquam quae non separatur de leui, aut per separationem a-
liquam quae non adharet de leui. Et communis morbus dicitur separatio
continuitatis. Qui si fit in ossibus, dicitur fractura. Si in carne ex proximo tem-
pore, dicitur plaga. Si ex longo tempore, dicitur ulcus. Si in neruis, dicitur
contusio. Si in uena pulsatili, mater dicitur sanguinis. Si in uena non
pulsatili, excussio dicitur. Si in musculo, dicitur percussio. Si in cute, dicitur
excoriatio, uel discoriatio. Si in membro, dicitur incisio: ut in membro
manus, uel pedis. Quilibet uero istorum morborum habet causam indu-
centem eum: et accidens sequens, scilicet signum significans super eum. Sed di-
cendum est de hoc in diuisione morborum. Morbi itaque aut erunt mani-
festi ad sensum in membris manifestis, aut occulti a sensu in membris in-
terioribus. Qui uero eorum manifesti sunt ad sensum, communes sunt ex-
terioribus & interioribus corporis, ut febres, et apostemata. Et ipsorum
qui proprii sunt exterioribus corporis tantum, causa eorum erit exterior,
aut interior. Exterior erit in contusione lapidum, uel incisione ensis, uel
morsu, aut punctione alicuius animalis, aut alicuius similis. Ordinan-
dus itaque est liber iste super istam diuisionem. In prima tabula dicendum
est primo de febribus communibus toti corpori. Febris uero est calor
inaturalis, cursum supergrediens naturae, procedens a corde in arterias &
membra corporis, suosque laedens effectus. Et febris diuiditur iuxta parti-
cipationem illius quod est in corpore. Quae si accidat in spiritu, dicitur Ephie-
mera. Si in humoribus, putrida. Si in membris solidis, ethica. Et assimi-
latur Ephimera utri pleno aqua calido, qui calefit ex calore aeris. Et putri-
da assimilatur uasi frigido pleno aqua calida quod calefit ex caliditate a-
quae. Et ethica assimilatur uasi calido in quo ponitur aqua frigida, & ca-
lescit aqua ex caliditate uasis. Et ephimera durat per unum diem, & unam
noctem. Et possibile est, quod fit minus, aut plus: sicut illa quae durat
per bidduum, aut triduum. Et ephimera fit ex causis exterioribus, ut ex
usu rerum calidarum actualiter, ut a calore solis: uel potentialiter, ut
ex aqua sulfuris. Aut ex usu rerum frigidarum actualiter, ut ex niue, & a-

A

Morborum
officialium
modi.

Morbus com-
munis.

B

Febris

Febrim par-
ticio.

C qua frigida: aut potentialiter. ut ex aqua aluminis: eo quod includit su-
perfluitatē, quæ nisi esset eius condensatio, iam dissolueretur. Aut accidit
ex sumptione rerum calidarum, aut ex motu intenso corporis, sicut exer-
cicio: aut spiritus, ut impetu, uel angustia, uel uigilla. Aut accidit ex apo-
stemate dyasfragmatis, cuius calor tendit ad cor, deinde ad membra.

C A N O N .II. Ad Tacuinum Tabulæ
secundæ Febris putridæ.

Febris putri-
dæ origo.

FEBRIS putrida, ex putrefactione alicuius quatuor humorum
prouenit, qui sunt sanguis, flegma, cholera rubea, cholera nigra.
Et causæ putrefaciētes humores sunt multe: quæ fiunt ex quātitate ipsorum,
aut grossitudine, aut uiscositate, aut uolentia superueniente eisde, aut ex
defectu anhelitus sequēte uolentia ipsarū. Et diuiditur febris putrida se-
cundū quatuor humores. Et est febris flegmatica, cholericā, et melanco-
lica. Et si putrefactio fit inter uenas, dicitur Continua: & est absq; horri-
pilatione. Et si fit extra uenas, dicitur Interpolata. Est febris sanguinis: quæ
si a principio eius usq; ad finem est unius tenoris, dicitur æqualis, & resi-
dua pars sanguinis est ut pars putrida eius. Et si in principio est debilis, &
augetur in fine, dicitur augmentabilis. quia pars sanguinis putrida est ma-
ior residua eius parte. Et si in principio est debilis, & diminuitur in fine,
dicitur diminuta: quia pars sanguinis residua est maior parte putrida.

Februm pu-
tridarū par-
titiō.

D Et omnia signa putridarum februm incipiunt cum debilitate, & forti-
ficantur, & non separantur separatione perfecta: & ipsarū caliditas pun-
giua existit. Et quandoq; eas præcedit rigor, uel horripilatio cum diuer-
so pulsu, & defectu digestionis in urina, & digestio urinæ fit per hypo-
stasim planam & albam. Et pars ipsarum februm cōponitur cum patre,
Et habetur significatio super eas. Si æquales sunt humores inducentes
eos, per signa propria cuiuslibet ipsorum cognoscuntur. Et si sunt inæqua-
les, signa condominantis humoris erunt fortiora. Et habetur scætio su-
per speciem februm. Quia si putrefactio est intra uenas, febris erit con-
tinua. Si extra uenas, febris erit interpolata, & fortificatur in die paroxis-
mi. Et tertiana extra uenas, durat per duodecim horas in afflictione ipsi-
us. Et quartana affligit per uigintiquatuor horas, & dimittit per .28. ho-
ras. Et quotidiana affligit quolibet die per .16. horas, & separatur per sex
horas. Et febris ethica fit ex causa caliditatis supergradientis cursum na-
turalem in mēbris radicalibus, & humiditatibus corporis. Et si consumit
humiditates quæ sunt in uenis paruis proprijs cuiuslibet membro, dicitur
febris ethica absolute. Et si consumit humiditates quæ sunt in carne te-
nera, deinde humiditates quæ sunt in membris, quæ sunt ad modū roris,
de quibus nutriuntur membra, dicitur Consumptio. Et si caliditas con-
sumit hanc humiditatem, deinde consumit humiditatem continuam cū
membris radicalibus, dicitur consumptio cum pusi. Sed febris epidimia-
lis fit ex corruptione aëris, & non egreditur modos februm prædicta-

Tertiana.

Quartana.

Quotidiana.

Ethica.

Consumptio

Epidimialis.

rum. Et quodlibet corpus recipit eam iuxta aptationem eius, & modum **A**
quantitatis superfluitatis eius. Et ut plus accidit in habente complexio-
nem calidam & humidā, erit quoq; cum hac febre sitis, lamentatio, sanhe-
litus scetens, & frequens. Et fit in pluribus hominibus ex corrupto aëre.
Sed sciendum est in hac febre ad cor confortandū & corrigendū aërē, cū
cameris frigidis, herbis frigidis, et fumigio cū cāphora, roratiōe cū aqua
rosata, et aceto, in frigidatione pectoraliū, cū aqua rosarū, et camphora cū
pañis lini. Et pañi mutent cum calefiunt. Detur eis de rob acetositas cis-
tri, & syrupis pomorum. Cibentur cum galliculis assis, uel coctis cum as-
qua berberis. Febres possunt etiam componi multis alijs modis, quod di-
cetur inferius, quasi infinitis. Componuntur enim aliquotiens duæ febres,
uel plures eiusdem generis, uel speciei: & aliquotiens diuersarum specie-
rum. Et aliquotiens contiuaa cum interpolata, sicut in hemitriticis.

C A N O N .III. Ad Tacuinum
tertium de Apostematibus.

AP O S T E M A est quædam grossitudo tumens, accidens in a-
liquo membro corporis ex aliqua materia inducente illud: quæ materia
aut generat in mēbro in quo fit istud: postema: aut superuenit ad istud
membrum ex alio membro. Manatio tamen materiarum superueniens
ex alio membro, modis sex fit. Aut ex uirtute expellente eā ad istud mem-
brū. Aut ex debilitate membri recipientis eam. Vel ex abundantia mul-
ta ipsius materiæ. Largitate pororum. Vel ex debilitate uirtutis attrahen-
tis nutrimentum, quod est in membro accipiente eam. Vel ex accipiente
locato in inferiori parte corporis. Et Apostema est bipertitū: Calidū, uel
frigidum. Calidum duplex est: scilicet sanguineum, & cholericum. Et fri-
gidum simili modo diuiditur, scilicet in phlegmaticum, et melancholicū.
Sed quādo componuntur humores, composita accidunt apostemata, iux-
ta modū compositionis humorū. Et si equalis fit cōpositio, cognoscit ex
signo scæte super unum, uel alium duorum humorū si de duobus fit ipsa
compositio. Et si augetur pars unius super partem alterius, cognoscetur
per signum dominationis humorū. Tamen aliquod apostema habet no-
men proprium: aliquod uero non. Sed breuiter, nomen eius fit taliter.
Quod si apostema componitur de sanguine et cholera rubea, nominatur
herisypela. Et si pars humoris mirifici est intra uenas, et alia pars ipsius est
extra uenas de eis, fit Cancer. Et si phlegma est equalis in subtilitate, grossi-
cie & uiscositate, ex eo fit apostema molle. Et si est grossum tantum, ex eo
fit scrophula, uel glandula. Et si cum grossitudine est frigidum ualde, &
cum eo miscetur sanguis turbidus & grossus, ex eis generatur Tubayla.
Ad declarationem quoq; huius tabulæ notandum est, quod generatio
apostematis in membro fit hoc modo. Quia quando membrum inflatur
in aliqua sui parte, uel totum, apostematur: & postea replentur uenæ
maiores loci qui apostematur: deinde minores: & postea a capitibus

Apostema
quid.

B

Apostematū
paruos.

Apostematis
generatio.

C paruarum uenarum euomitur pars humoris facientis apostema ad membrorum concavitatem, seu spaciositatem: & pro tanto dicitur, quod apostema fit ex humore partim existente intra uenas, & partim extra. Et in principio debet curari repercussiuus: nisi sit in emunctorio membri nobilis: & nisi corpus sit completum, quia plenum non recipit. Vnde si corpus est plenum, debet aliquo modo inaniri super euacuationem, secundum quod competit, & postea adhiberi repercussiuum. Et sciendum est, quod ab apostemate non repercutitur, nisi istud quod est intra uenas. Illud autem quod est extra uenas, aut in paruis uenis, terminatur uno trium modorum. Quia aut induratur per resolutionem partis subtilioris materiae, & grossum compingitur. Aut resoluitur insensibiliter. Aut conuertitur ad saniam. Et pro tanto in augmento miscentur maturatiua cum repercussiuus, & in statu ponuntur maturatiua, ad faciendum saniam in loco. Reliqua autem quae dicuntur in Tacuino, manifesta sunt.

CANON .III. Ad Tacuinum Quartum de Morbis

perficiendi corporis ex causis interioribus non appropriatis alicui membro.

MORBORVM accidentium in superficie corporis quidam appropriantur alicui membro corporis, ut capiti, uel faciei, sicut est Pannus. Et quidam non appropriantur alicui membro. Morbi accidentes alicui membro, bipertiti sunt. Aut enim erunt ex causa exteriori, ut ex separatione continuitatis, ut ex ense, uel ex lapide. Aut ex causa interiori. Sed morbi qui fiunt ex causa exteriori, & non appropriantur alicui membro corporis, sunt sicut morbilli, & blactae, qui graece appellantur herysipela, & arabice, filiae ignis: & ut est lepra, quae dicitur, uitium leonis. Et dicunt quidam quod dicitur lepra, quia leprosi habent oculos rotundos ad modum leonis. Similiter est baros, morphea alba, & morphea nigra, & impetigo, scabies, pruritus, & excoariatio cutis. De ignibus dicendum erit suo loco.

In quarta, quinta, sexta, et septima tabulis dicuntur multae esse agritudines, siue morbi, qui secundum ueritatem morbi non sunt, nec apud alios autores morbi reputantur, sed dedecoratio, sicut illa quae non laedunt uirtutes corporis naturales, sed decorem corporis, ut sunt infectiones cutis leues, sicut pannus, lentigines, alopitia, uerruce, pruritus, scabies, & similia: nisi sint in mensa ualde. Caetera plana sunt.

CANON .V. ad Tacuinum Quintum, De morbis perficiendi corporis ex causa interiori, ut proxime supra.

ACCIDIT in superficie corporis morbus non appropriatus alicui certo membro, ut essera, pustulae paruae, asae, uerruce, clauis: eo quod profundantur in membro quasi essent clauis. Etiam ignis persicus appel-

latur, quia similis est ampullis accidentibus ex combustione ignis. Etiam A
ulcera accidentia ex sanguine melancholico adusto. Etiam quoddam apostema quod nominatur mater sanguinis. & est ruptura accidens arteriae sub pelle, facta ex uulnere, pelle consolidata remanente, ruptura incisionis arteriae sub pelle occulta. Et sudor quando intensus est. Et huiusmodi morbi fiunt ex causa interiori. Pustulae uero, & ulcera accidentia in corpore fortis albedinis, difficiliora sunt illis quae accidunt in corpore bonae aequalitatis quod declinat ad rubedinem, quia humiditas super ulcera ipsius condominat: & sanguis ex quo generatur bona caro, est modicus in eo. Epidimiales uero morbi proximi sunt corpori rufi coloris & mali coloris. & sunt pustulae, & apostema cum forti inflammatione. Et sunt quandoque rufi coloris, aliquando nigri, aliquando uiridis. Et omnes morbi isti dicuntur maligni: & proprie illi qui sunt nigri coloris cum circumferentia liuiditatis, aut nigredinis. Et cum eis accidit saltus cordis cum syncope. Ideo sunt magnae fallaciae quando in eis apparent signa intensa supradicta, imminente cum eis aere epidimiali. Et in eis melior est cura, illa, quae confortat cor, in frigidans caliditatem. Et in eis nulla est facienda minutio, sed bibitio fiat de succo granatorum acetosorum, citrorum, trosciscis camforae, sandali, & aqua rosarum. Et cibetur galliculis coctis cum agresta, & succo granatorum. Moretur patiens in loco frigido, in quo sternantur salices, rose, flores pomorum, citoniorum, extremitates myrti, nenufaris, sandali. Et supponendi sunt panni infusi in aqua ipsorum pectori. Et scarificetur locus, & extracto ab eo sanguine, lauetur cum aqua calida, & ut non coaguletur, leniter fugatur. Et non illiniatur cum infrigidatiuo: ne noceat saltui cordis. Etiam quando morari in loco frigido agrum contingit, debet cooperiri cum pannis: ut nullo modo laedat eum frigus, quia intentio curae in hoc debet esse, ad muniendum ut anhelitus sit frigidus, non ut cor in frigidetur, sed ut habeat aërem bonum & conuenientem: & post abstersionem loci curetur cum consolidatiuis.

CANON .VI. Ad Tacuinum Sextum, De morbis accidentibus capiti & faciei.

MORBORVM accidentium in superficie corporis aliqui appropriantur alicui membro tantum, ut illi qui appropriantur corpori tantum, ut uitium serpentis, alopitia, magnitudo capitis, & tortura ipsius, accidens ex disunctione iuncturarum eius. scilicet: & apostema molle sub eius cute. Et quidam appropriantur faciei, ut pannus, lentigines, morum in maxillis, pustulae lenticulares, adustiones, & fissurae. Et quidam appropriantur manibus & pedibus: de quibus dicendum est in tabulis suis. Alopitia uero dicitur uitium uulpinum: eo quod accidit uulpibus cadentibus pilis. Et uitium serpentis dicitur: eo quod excoariatur pellis ipsius. Et hoc accidit ab aliquo humore. Et cognoscitur signum per colorem loci. Quia si est citrinus, ex cholera rubea: rufus, ex sanguine: niger,

Mater sanguinis.

Morbi maligni.

B

Alopitia uulpina. Vitium serpentis.

B

C ex cholera nigra: albus, ex phlegmate. Et patiens uarices, potest pati alo-
pitiā, ex ascensione humorum ad capitis cutem: & qui patitur alopiti-
am, potest pati uarices, ex descensione humorum agentium eam ad infe-
riora corporis. *Capilli et unguis non sunt sicut cetera membra corporis, quia mem-*

*bra alia habent uirtutes naturales quibus reguntur: capillorum autem
& unguium nullū est, sed generatio sola. Generantur enim per impulsio-
nem partis post partem. Et cum excreuerint, abscindi possunt, & recre-
sunt. Capilli autem generantur ex uapore fumoso, resolutio per calorem
ab humoribus: & per calorem & alias dispositiones eorum scatur super
complexionē corporis, & maxime cerebri: sicut tractatur ab autoribus.
Generantur autem capilli ad decorem, & utilitatem. Utilitas autem eorū
est, quia defendunt caput a nocementis exterioribus, ut frigore, icibus,
& similibus. Pili barbæ proprie sunt ad distinctionem speciei. Ad quid
autem sunt pili superciliarum, & palpebrarum, dicitur infra.*

M C A N O N . VII. ad Tacuinum septimum, De mor-
bis accidentibus in pedibus & manibus.

M O R B O R U M appropriatorum superficiē manuum & pe-
pedum quidam appropriantur superficiē pedis, ut uarices, læsio calca-
menti, & excoriatio facta ab equitatione. Et quidam communiter, ut ue-
na ciuilis, & fissura accidens in interiori parte uolę manus, & pedis, et cal-
canei, baras unguis, & curuatio eius, & subtiliatio ipsius. Et quidam ap-
propriantur manibus tantū, quidam pedibus tantum, ut baras unguis,
& panaricium. Ungues generantur in extremitate ossium leuium. Et
sunt creati propter quatuor iuamenta. Primum, ut extremitates digito-
rum sint fortiores. Secundum, ut possint capere facile res minutas. Ter-
tium, ut per eas ualeat quis se scalpere & mundare. Quartum, ut cum eis
tanquam armis ualeat quis se defendere. Tria prima competunt huma-
nę speciei, quartum omnibus alijs animalibus brutis.

D canei, baras unguis, & curuatio eius, & subtiliatio ipsius. Et quidam ap-
propriantur manibus tantū, quidam pedibus tantum, ut baras unguis,
& panaricium. Ungues generantur in extremitate ossium leuium. Et
sunt creati propter quatuor iuamenta. Primum, ut extremitates digito-
rum sint fortiores. Secundum, ut possint capere facile res minutas. Ter-
tium, ut per eas ualeat quis se scalpere & mundare. Quartum, ut cum eis
tanquam armis ualeat quis se defendere. Tria prima competunt huma-
nę speciei, quartum omnibus alijs animalibus brutis.

Vnguium
quatuor ossi-
cia.

V C A N O N . VIII, Ad Tacuinum Octauum
de Vulneribus, & Ulceribus.

V U L N E R A sunt de specie separationis continuitatis: & fiunt
aut in fissura singulari tm̄, aut ex morbo officiali, aut consimili, uel cum
caussa antecedente aliqua alicuius causę separationis cōtinuitatis. Et Vul-
nera quandoq; sunt magna, aut parua: aut erunt sicca, aut habentia fordi-
ciem & refudationem. Et accidit erugo, uel refudatio in ulcere, ex debilita-
te membri in digestionē competente ei in nutrimento eius, quando agit
debili dissolutione superfluitatis eius. Si superfluitas ipsa remanserit fuerit
subtilis, ex ea fit erugo. Et si grossa, ex ea fit refudatio. Et eo quod a quo-
libet membro dissolutio subtilis fit per poros, illa dissolutio occultat su-
perfluitatem grossam, ex qua fit sordicies. Et uulnus si est cum causā &

Erugo.

Refudatio.

Sordicies.

materia ibi manante ad membrum, cognoscitur per multum fluxum ei-
us. Etiam fit uulnus cum morbo consimili. sicut istud cum quo est mala
complexio calida, aut frigida, humida, uel sicca. Aut fit cum morbo offi-
ciali. sicut illud quod fit ex diminutione, quando deficit caro ulceris:
uel cadit aliqua pars membri. Et dicitur morbus ex augmento, quando
in ulcere fit aliqua caro addita. Et dicitur morbus cum magnitudine, quan-
do cum uulnere fit apostema. Fit etiam in uulnere separatio cōtinuitatis,
non in carne, sicut est incisio neruorum, & fissura uenę. Etiam fit uulnus
compositum cum accidente. sicut illud quod sequitur, dolor. Et ulcus
quando chronicum fit, & transit. 15. dies, appellatur fistula. Et fistula
est quodlibet ulcus habens concauitatem, & os strictum, & fundum la-
tum, cum carne dura, mortua, alba & arida: fit quandoq; humida. Opila-
tur etiam os fistulę, & aperitur qñq; concauitas eius, fitq; recta. Fit etiā
per transuersum, & torturam quandoq;. Fiunt etiam in ea orificia multa.
Et si redit ad aliquam uenam, aut aliquod os, aut neruum, aut membrum
nobile, corrumpit illud, putrefacitq;.

S C A N O N . IX. Ad Tacuinum Nonum, de Ulceribus,
combustura ignis, extractione telorum, spinę,
& percussione cum fustibus.

S E P A R A T I O cōtinuitatis ossis, est fractura ipsius. Eius debet
fieri cura cum minutione facta in loco conuenienti membro fracto. Et bis
bat patiens unc. 5. de iulep, & aur. i. luti armeni, cum aqua rosarum. Pur-
getur cum manna & medulla casia. Et cibetur primo die cum rebus frigi-
dis, cum aceto coctis. Deinde cum galliculis. Extendatur membrum
de utroq; latere leniter, paulatim, per rectitudinē: rectificata forma mem-
bri, plumaceoli ad modum membri fiant. Et illiniatur cum radice grana-
ti siluestris, luto armeno, myrto, oleo rosarum. Et superponatur loco fra-
cturę per circumitum, & extendatur, & superponatur fascia loco fracto,
inuoluto super illud per tres uel quatuor horas: & stringatur fascia in su-
perioribus membri leniter, deinde in loco fracturę et inferioribus parti-
bus eius. Deinde fiant ascellę de leuiori ligno, aut de ferula, conuenien-
tes membro ex utroque latere. Et superponantur eis panī linei, ut leues
sint. Deinde fiat secūda ligatura super ipsis ascellis: & ascelle sint longio-
res fractura in utroq; latere ad modum trium, uel quatuor digitorum: &
ponatur super eas strictura. Et cauendum, quod non tangant capita ascel-
larum articulum. Deinde fiat ligatura firma, ita quod nō doleat. Et si do-
let, dissoluatur membrum statim: similiter si accidit pruritus fortis, effun-
dat super illud aqua tēperate calida. Et mitigato dolore, aut pruritu, su-
perponantur plumaceoli infusi in aqua rosarum, oleo uiolarum, & mo-
dico aceto. Et primo die sit ligatura lenis. Secundo & tertio die assecinet
de apostemate. Deinde ligatura fiat fortior, & incipiet fieri sarcoides in
ea. Deinde mollificetur ligatura paulatim. Quod si non est cum febre,
B 2

Fistula.

B

*Canon qd facimus
in ulceribus prodest
qñq; extenuat fistula
pauca qñq; iungit a*

Alias, cum
succo myrti.

C neq; cum apostemate, & incipit sarcoydes fieri in ea, nutriat cum fermentaria, & similibus medicinis ad ingrossandū parum, & ad multiplicandū sarcoydes: quod est quoddam ligamentum coniungens partes ossis fracti. quia os non recipit consolidationē: unde fit sarcoydes ad coniungendum fracturam ossis. Et signum ligationis sarcoydis fit per sanguinē clarum in plumaceolis et ligaturis absq; uulnere: et significat, quod sanguis bonus ducitur ad membrum: et ligatur sarcoydis in fractura, & resudat ipsa materia per poros de loco fracturę, et apparebit in plumaceolis. Sed in dislocatione extendatur membrum, & reducatur ad locum, & ligetur super id cum emplastro: & obseruetur in ea prima forma eius.

Et si sit percussio cum sagitta, & uis eā extrahere de loco eius: euitetur, qd non sit in arteria, aut in neruis, aut locus sit uicinus alicui nobili membro. Quod si dubium est in hoc, melior est dimissio in extractione eius, si dubitatur de membro nobili, aut de incisione nerui, aut de ruptura alicuius arteriæ. Quia narrauit quidam de secta medicorum, quod fuit iniecta sagitta quædam in partibus stomachi, rumpendo diafragma. quia remansit inter stomachum & membrum, & extrahere non potuit. quia remansit per spacium longum ubiq; signum ipsius per liuiditatem coloris loci, aut nigredinem: unde dimissio eius est melior sui extractione. Et si sagitta peruenit ad membrum compositum nobile, ut ad cerebrum, cor, & par, pulmonem, stomachum, renes, uesciā, et similia, et uides signum mortis, et debilem naturā, noli extrahere sagittam. Et si ulcus fuerit bonum absq; signis malis, extrahatur: quia si remaneret, moreretur patiens. Dicitur enim, quod quidam lædebatur sagitta in intestinis, et stercus egrediebatur per uulnus, et sanatus est. Dicitur item, quod quidā chirurgici uiderūt particulas epatis egredi per uulnera, etiam cibum et potum, et nulla superuenit eis mors. Quod si accidit uulnus in cerebro, et peruenit ad duram matrem, sequitur soda, fortis inflatio, rubedo oculorum, mutatio coloris lingue, permixtio mentis. Et si peruenit ad piam matrem, deficiet uirtus cum uoce, et tortura faciei, fluxu saniei, exitu sanguinis de naribus. Et si ingreditur sagitta concauitatem pectoris, et cor, egredietur sanguis niger, et sequetur infrigidatio extremitatū, sudor cum sincopi, deinde mors. Et si in pulmonem, erit sanguis spumofus, et mutabit color patientis. Si in diafragmate, spissus erit anhelitus, et magnus cum motu utriusq; cubiti. Si in stomacho, egredietur cibus. Si in intestinis, egredietur stercus, uel zibus: in uesica, egredietur urina.

CANON .X. ad Tacuinum Decimum, de morfu et punctione animalium uenenosorum.

A NIMALIUM uenenosorum quædam mordent, ut canis rabidus, mustela, lacerta leprosa, pediculus uulturis, tyrus sitibundus, glandinosus, degens in aquis, et similes. Quædam pungunt, ut scorpio, aranea, etc. Sed dicendū est de forma canis rabidi: ut uides eū, euadat de eo.

A Canis rabidus uadit ut demens, nec comedit, nec bibit, quamuis labore fortis siti, & inflammatione, nullam tamē aquam appetit. Habet os apertum, lingua extrahitur, mucilago manat ab ore eius, ut de ore cameli coitum querentis. Caput eius declinat ad latus, oculi eius molles, multi morus, pili erecti, uox rauca, & forte sine uoce. Ignorat dominum suum. Aggreditur canes, & homines: fugiunt & canes ab eo: atq; id plus accidit eis in estate. Et ut dixit Ruffus, fit ex dominatione melancholiæ. Et si mordeat aliquem, in primo non sentit dolorem, sed post. 20. dies, aut menses. 6. superuenit extensio cum rubedine in toto corpore, & proprie in facie, cum furore & sincopi, & timore de aqua: quam cum uiderit, tremet, & non petit bibere de ea, sed fugit ab ea, & ab omni humiditate. Et raucus erit. Et si patiens mordeat aliquem, ille erit in conditione sua, & peiore. Similiter accidit spasmus. Et uenenum eius est uehementis siccitatis. Causa hmoi accidentis, est ex processu ueneni in corpore cum intensa siccitate. Ideo timet aquam. quia condominium siccitatis fit per naturam eius, fugiens a suo contrario. scilicet ab humiditate. Aliqui dicunt, quod laborans morfu canis rabidi, imaginatur formam canis mordentis in aqua. Alij dicunt, qd uidet intestina canis in aqua. Et quotiens curatur ipse patiens ante timorem aquæ, cito saluabitur: sed post timorem aquæ incurabilis est. Similiter si inspiciat in speculo faciem suam ad formam canis, incurabilis est. Sed uenenum tyrorum & serpentum est calidum, combustum: & de morfu ipsorum accidit dolor in loco morsus: Deinde procedit per totum corpus. Et in loco morsus erunt duo foramina, ex morfu duorum dentium, et de eis manat humiditas & oleum. Deinde accidit apostema cū rubedine & liuiditate, & ampullis, uelut ex combustura ignis. Deinde accidit nausea cum uomitu cholericum, cum tremore, et sudore frigido. Et corrosio fit in loco morsus. Et sanguinolenta fiet gingiua patientis: & minget sanguinem. Sed nota de tyro glandium, qui moratur in radice arboris quæ est glans, dicitur, qd qui uadit super eum, excoriantur eius pedes, & inflantur: & excoriantur manus curantis morsum ipsius. Et dixerunt, qd ille qui interfecit ipsum tyrum, non odorabit post nisi odorem ipsius. Et signum laborantis per morsum cum eo quod dixi, erit dolor stomachi, sitis ualida, quæ non mitigatur per potum aquæ: & omnino eam sequitur mors. Sed ex morfu tyri degentis in aqua, homo minget humiditatem nigram, fetentem ut eruginem mortuorum. Et ex morfu serpentis habentis cornua, erigitur ueretrum patientis, & erit morsus citrinus, & uentositas per anum egredietur.

Et cura completa cuiuslibet morsus uenenosi sit sic, quod sugatur morsus, ita tamen qd sugens eum non sit icimus, sed habeat in ore oleum: ad euitandum nocumentum ueneni, & expuat illud. Et ligetur super locum morsus uehementer. Et si potest locus cauterizari, cauterizetur, et superponatur uentosa cum multo igne. Dicitur de alijs speciebus tyrorum, qd periculosi sunt. Quod si inspiciat aliquis ipsorum in aliquem hominem,

Canis rabidi
indicia.

Morsus tyrorum & serpentum.

Alias, inflammanur.

C homo ipse peribit. Et qui audit sonum uocis eius, peribit. Et alia mirabilia multa dicuntur de eis.

C A N O N . XI. Ad Tacuinum Undecimum, de Medicinis mortiferis.

MEDICINAE mortiferae aut nocent cum tota ipsarum substantia, aut cum quantitate. Et quae contrariae sunt, manifestantur in corpore. ut napelli, cornua spicae, & fel tyri. Sed quae nociuae sunt per qualitatem, aut ex putrefactione ipsarum, aut ex corruptione, ut sunt lepores marini. Aut ex calefactione. ut euforbium, & castoreum. Aut ex forti infrigidatione et stupefactione. ut opium, mandragora. Aut ex opilatione pororum & meatuum anhelitus in corpore. Et est uenenum nocens uni membro, & non alio, nec laedit corpus iuxta communitatem, sicut nocent catarides uesciae, & lepus marinus pulmoni. Et sunt quaedam quae nocent toti corpori, quae alterant complexionem. ut est hyoscyamus, & opium. Et diuersificantur medicinae. Sed uenenum animalium aut fit ex toto corpore ipsius, aut uno membro eius. Aut ex humiditate aliqua ipsius, nocet quoque cum toto corpore. ut ranula paludum, piscis asellus, & coopertus, lacerta leprosa, cantarides, lepus marinus. Et quae nocent cum aliquo membro ipsorum, sunt ut sanguis coagulatus, fel tyri, & leopardi, & extremitates caudae cerui. Et quaedam nocent ex humiditate. ut lac coagulatum in stomacho, & sanguis tauri recens.

D C A N O N . XII. Ad Tacuinum Duodecesimum, de Medicinis item mortiferis.

CUM ALIQUIS suspicionem habuerit sumplisse uenenum, statim bibat aquam calidam cum butyro uaccino, oleo sisami, aut olei: & imponat ori eius digitum, aut pennam infusam in oleo, ut uomat. Et studeat purgare stomachum de omnibus contentis in eo per uomitum. Et iterato bibat aquam calidam, ad prouocandum uomitum: ut mundificetur complete. Deinde bibat lac recens. Deinde de electuario luto sigillati. Et medicinae mortiferae diuersae sunt, et de eis dicuntur mirabilia multa. Et dixerunt, quod quaedam herba sit in partibus Aegypti, quae comeditur absque aliquo nocumento cum lacte: & quando inuenit aliquem locum uulneratum in corpore cum sanguine, interficit manducantem. Et dicit Gal. quod quidam portabat epar in manu de una uilla ad aliam: & uolens ire egestum, dimisit epar super herbam: & post egestionem uolens recipere epar praedictum, inuenit ipsum dissolutum in sanguinem. Et cognoscens, quod herba illa dissoluit epar in sanguinem, collegit de ea in magna quantitate, & plures homines cum ea interfecit. Et cognitis malis operationibus ipsius, iudicatus fuit ad mortem: & clausi sunt oculi

Herba mirabilis.

ipsum, ut non doceret aliquem cognoscere herbam istam. Bibens uero de medicinis mortiferis, patietur consumptionem, defectum anhelitus, syncopim, & dissolutionem uirtutis. Et uenenum laedit substantiam corporis: unde uomat, & post uomitum bibat de tyriaca maiori, aut de trociscis tyrorum, et luto sigillato, aut de abrotano armeno, et agarico, & radice mentastri montani, semine urticae, nardo akliti, & succo prassij dosis singulariter, uel communiter aur. i. Cibetur cum auellanis, ficibus siccis, & ruta: & bibat decoctum cicerum imparatorum, tritorum, expressorum. Et odoret sandal, aquam rosae, & camforam, mixto cum eis modico musco. Et suffumigetur xyloaloe Indiano, et ambra. Et fricetur pectus, & os stomachi, ut calefiant: & nutriatur carnibus gallinae tritis. Et si longa sit syncopis, & deficit pulsus, & oculi fiunt concaui, cum sudore frigido, noli sperare de uita. Et si ictericia accidit in bibente medicinas mortiferas, nocumentum est in epate. Et si accidit syncopis, nocumentum ipsarum est in corde. Si spasmus, nocumentum est in cerebro: unde fiat propria cura ad confortandum quodlibet membrum laesum per eas.

Antidota.

C A N O N . XIII. Ad Tacuinum Decimum tertium, de Medicinis mortiferis.

QUI TIMEAT, NE detur ei potio uenenosa, aut medicinae mortiferae, & non potest habere cautelam de cibo suo, caueat sibi a mensa abundante cibo dum fuerit esuriens ualde, aut sitiens similiter. quoniam haec inducunt eum ad fallaciam in cibis suis & potibus, & ad defectum sensus. Et euitet nutrimenta acida, falsa, & dulcia. quia cum his potest misceri uenenum, & non sentiet. Utatur comestione ficuum, nucibus, & ruta, & quolibet die luto sigillato. quia hoc pacto possibile est, quod emittatur cibus cum uomitu: si fuerit uenenosus, cum metridato, aut tyriaca, aut simil. quoniam qui his utitur in potu, non timeat potionem medicinarum mortiferarum, nec punitionem animalium uenenosorum. quia medicamen nobile est, conferens contra uenenum ante summptionem eius. Et post etiam confert contra quemlibet morbum uenenosum, frigidum, flegmaticum, uel melancholicum. Notandum item cum alijs cautelis, quod cauendum est, ne aliquid uenenosum cadat in uas ubi parantur cibaria, & in dolia quibus uinum reconditur. quia multa uenenosorum animalia diligunt uinum.

H A B E T V R scatio super morbos accidentes in interioribus corporis per octo modos. scilicet, Per nocumentum actus, aut per illud quod e-

Creditur a corpore, aut per dolorem proprium, aut per locationem membri, aut per interrogationem, aut per formam apostematis, aut per accidens proprium morbo, aut per communicationem membri alicuius. Sed per nocumentum actus habetur: quia quodlibet membrum habet proprium actum ei, unde per laesionem actus eius scaturit super laesionem membri in quo agebatur, quemadmodum diminutio appetitus cibi, scaturit super laesionem oris stomachi. Et per id quod egreditur a corpore, habetur noticia, aut per quantitatem, aut per locum eius. Et per dolorem proprium habetur, quod quodlibet membrum habet dolorem proprium ei, quem admodum pulsatio, quae significat quod passio est in uena pulsabili. Et per locum membri dolentis habetur, quod dolor quando fit in latere dextro, significat quod dolor sit in epate. Et per interrogationem habetur, quando medicus interrogat patientem: & si respondet quod dolor sit in latere sinistro, significatur quod est in splene. Et per formam apostematis habetur: quia si est in latere dextro, & in forma lunari, erit in epate. Et si in forma quadrata, & longa, in musculo erit. Et habetur per accidens proprium morbo, sicut est rubedo genarum, quae significat super ulcus pulmonis: & sicut incuruatio unguium, quae significat super primum: & sicut quae est ut aqua lotionis carniuum, significans super debilitatem epatis. Et habetur per communicationem membri: quia quando membrum illa sum patitur morbum, significat super illud quod prouenit ei ab eo quod fuit laesum, sicut digitus quando patitur nocumentum in sensu ipsius absque laesione accidente in manu: quod significat quod neruus ei pertinet patitur nocumentum.

D Incipere ergo uolo a morbis accidentibus membris interioribus, scilicet cerebro, deinde alijs per ordinem. Et morbi cerebri sunt sirsam, soda, apostemata, permixtio intellectus, obliuio, subeth cum uigilia, stupor corruptio memoriae et cogitationis, uertigo, scotomia, inchous, epilepsia, apoplexia, melancholia, amor hereos. Sed soda quaedam accidit in toto capite, quaedam in parte. Et illa quae fit in parte, aut fit in parte superioris, aut media: & illa dicitur hemigranea. Et quae fit in toto capite, aut sequitur aliud, aut concomitans est. Et quando est in stomacho, aliquis humor ascendit, uel uapor eius ad cerebrum, & sequitur eum febris. Et proprium dicitur capiti, quando fit ex caliditate, aut frigiditate, aut humiditate, aut siccitate. Et parum accidit ex humiditate, nisi sit cum humore. Aut accidit ex humore frigido, ut phlegma, uel melancholia. Aut ex calido, ut ex sanguine, uel cholera. Aut accidit post euacuationem, aut ex apostemate. Et cura ipsorum una est, sed diuersa sunt iuxta loca ipsorum in capite. Aut erit ex causa exteriori, sicut ex casu, uel percussione. Et quod erit ex caliditate, erit ex interioribus corporis, & exterioribus. sicut illud quod accidit ex calore solis. Quod si accidit a stomacho, studet curare stomachum mundificando & confortando. Si fit

Soda. ex ipso cerebro, fiat circa consimilis ei. Similiter de alijs membris applica ut decet.

CANON. XV. Ad Tacuinum Decimum quintum, De morbis Cerebri.

A

SIRSAN PER se accidit ex mala complexionem calida, ex apostemate panniculorum cerebri, aut in cerebro: uel si accidit in cerebro ex apostemate, uehementis fallaciae erit. Et accidit alicui laborans tium sirsan, quod expergefiunt a somno cum uoce alta, & saltu: grossae fiunt linguae ipsorum: euellunt pilos de uestimentis ipsorum: & quandoque fluunt lachrymae de oculis ipsorum: arefit humiditas oculorum aliquando ipsorum. Et si apostema est cholericum, cum his accidentibus erit impetus cum rixa. Si sanguineum, cum risu & inflatione & rubedine oculorum. Si melancholicum, erit cum saltu, multa loquela & uaria, cum tremore & terrore & planctu. Et si cum hoc miscetur flegma, erit cum hoc subeth cum uigilia, cum diuersitate pulsus & anhelitus. Et si accidit sirsan in senescente, fallax erit, & incurabile. Sed sirsan fit cum subeth, eo quod est mala complexio, uel materia dominans cerebro, & diuersificatur cum materia inducente etiam in loco accipienti. Et subeth cum uigilia erit cum per mixtione cholerae, & flegmatis: & erit patiens quasi dormiens & uigilans. Et si flegma condominatur subeth, erit uigilia magna: & si cholera, erit magna uigilia. Et si passio est debilis, sorbet totum in liquidum quod ponitur in ore eius: & si fortis, non sorbet, sed egreditur de naribus eius, & difficilis fit urinatio, & non manifestabitur anhelitus: pulsus erit paruus, debilis, spissus. Differt inter eam, & scotomiam, quia laborans hac passione, non habebit anhelitum sanum. Et differt inter eam, & praefocationem matricis, si accidat in muliere, quia praefocatio matricis facit facere mulierem iuxta solitum ipsius: et quandoque alleuiatur, & intelligit id quid loquitur homo cum ea: deinde sincopatur fortiter. Et differt inter eam, & congelationem, quia congelatio quando accidit, non mutat dispositionem patientis quando ipsam patitur in sedendo, aut se erigendo, aut iacendo, oculis apertis, aut clausis. Et corruptio memoriae, uel cogitationis quandoque accidit simpliciter: & quandoque composite, quando accidit in senibus. Sed sirsan est apostema panniculi, & communicat cerebro, & neruis qui sunt inter ea. Et dicitur sum de his in morbis panniculi cordis.

Subeth cum uigilia.

Praefocatio.

Congelatio.

CANON. XVI. Ad Tacuinum Decimum sextum, De morbis item Cerebri.

SCOTOMIA & uertigo fiunt ex parte cerebri, aut ex parte alterius. Et uertigo fit penes uisum in rebus gyrum facientibus. Et fit ex humore incluso in uenis quae sunt circa cerebrum: qui non potest dissolui, & uertiginem infert. Et quando fit ex humore flegmatico incluso,

C

Epilepsia.
Apoplexia.

C inuenit homo in ore saporem acidum, uel salum. Et si fit a cholero, inuenit in ore saporem amarum. Sed epilepsia, & apoplexia fiunt ex opilatione uentriculorum cerebri prohibente id quod praesentat ad membra sensibilia & mobilia uoluntarie. Et praecedat apoplexiam inflatio grandis, cum obscuritate uisus, uertigine radiorum, frigiditate extremitatum, & iectigatione totius corporis. Et penes insultum sterit cum pectore. Et quanto magis sterit, tanto magis fortificatur morbus. Quod si sorbet id quod ponitur in ore liquidum, morbus est debilis, et finitur. Dicit autem Hippoc. Apoplexia si fortificatur, non sanabitur: & si debilis est, non est leuis cura. Et epilepsia fit ex causa apoplexiae si est debilis. Et fit ex ipso cerebro. Et praecedat euentum eius dolor capitis, obscuritas uisus, malicia sensus: & quando accidit, apparet spuma in ore. Et fit ex stomacho a uaporibus flegmaticis & melancholicis, & praecedat eam constrictione super stomachum, saltus cordis, & punctio: & fortificatur quando tardatur cibi hora, Possibile est, quod accidat tempore insuleus sincopis. Et fit ex parte alicuius membri, ut manus, uel pedis, quando ascendit uapor grossus de eis. Et signa eius habentur, quia sentit ascensum uaporum ante insultum de membro in quo est humor. Et peior species est, quae fit ex spasmo omnium neruorum corporis, ex repletione uentriculorum cerebri: & peiora erunt accidentia: & possibile est, quod interficiat ut apoplexia. Et quoadmodum in epilepticis tempore insultus fluit urina, uel spuma, uel stercus. Et in aliquo fit morsus linguae. Et epilepsia quando accidit post curam

D pulm, in pectore, non sanabitur. Si fit ex parte cerebri, ante ipsam aetatem iuuentutis, & curetur sicut competit, speratur sanatio eius. **In** cubus est de rebus praecedentibus epilepsiam. Et habetur significatio epilepsiae, si fumigetur myrrha, aut cornu caprino, aut cum epate caprino asfo, aut ex comestione eius, aut si induit pellem caprinam excoriatam statim, uel infusam in aquam: quia statim cadet, uel apparebunt aquae signa. Et de signis eius est, citrinitas uenarum quae sunt sub lingua. Vnde quando epilepticus cadit, odoret maioranam, rutam, anetum: & iuuabit eum. Et dicitur, quod curatur epilepticus cum odore piretri: & si sternutatur, cura ipsius sperat. Et melancholia est permixtio mentis absque febre: & fit ex congregatione humoris melancholici in cerebro: aut uaporibus melancholicis ascendentibus a stomacho. Et diuersa sunt accidentia ipsius, quia pars infirmorum timet mortem cum mala cogitatione eius, & pars multum ridet, aliqui plorant, quia mirabilia & diuersa accidunt ex uaporibus melancholicis, uel flegmaticis ascendentibus de stomacho & partibus hypocondriorum ad caput. Cuius signum est, eructatio acida, sumosa, pauca digestio, multum sputum, dolor intra spatulas, & in partibus hypocondriorum, cum ardore, inflatione, rugitu post cibum. Et **Ceruff.** ceruffa est quaedam species melancholiae, quae multiplicat sitim, & infert ulcera tibiaram, & faciei: ut ex morfu canum, casu, & concussionem. Et incurabilis est ista species, & succedit iure hereditario.

batini Greu
30 fol. 22

Melancholia.

Ceruff.

Amor hereos immensus macrescit corpus totum, praeter oculos. Et **A** palpebrae erunt ualde calidae, paucae lachrymae: & pulsus amantis, est ut pulsus laborantis angustia.

CANON. XVII. Ad Tacuinum Decimum septimum, De morbis medullae Spinalis.

MORBI accidentes in nucha & locis eius, sunt laxitudo, paralisis, stupor, spasmus, & tremor. Item quando accidit opilatio in uentriculis cerebri, prohibebit motum & sensum, uel unum istorum, ut supra dictum est in morbis cerebri. Si accidit opilatio in aliquo latere eius, & mollescit illud latus proprie in toto cum facie, dicitur paralisis cum tortura oris simul. Si accidit opilatio in origine nuchae, accidit mollificatio in membris alijs prope faciem. Et si accidit opilatio in aliqua parte nuchae, erit mollificatio in membris quae sunt in ipsa parte. Et si accidit opilatio in origine neruorum qui procedunt ad musculos faciei, & erit in aliqua parte urriusque partis, accidet mollificatio in una parte faciei, eritque tortura oris. Et fit tortura ex spasmo, & laxitudine simul: & mollescantur inde muscoli unius partis faciei, & spasmatum muscoli alterius partis. Et si accidit opilatio in neruis qui pertinent ad epiglottum, exinde accidit defectus uocis. Et si fit in musculo qui pertinet ad musculos pectoris, fit strictura anhelitus. Et si in musculo qui pertinet ad uesicam, egreditur urina inuoluntarie. Et si fit in musculo qui pertinet ad aluum, egreditur stercus inuoluntarie. Et opilatio fit ex humore grosso, uel ex apostemate, aut desiccatione membri, unde stringitur musculus, & fit mollificatio in loco eius. Et si inciditur neruus de quo procedit per latitudinem, non sanabitur: & si per longitudinem, sanabitur bene. Etiam fit mollificatio ex errore membri de loco eius articuli, aut ex humiditate uiscosa emittetur illud de loco eius. Fit etiam post crismum. Et fit ex colica, ex uiolenta expulsionem uirtutis. Etiam fit ex causa exteriori, ut ex casu, uel percussione. Si fit ex casu, uel percussione, mollificatio statim incurabilis est, quia significat super incisionem nerui procedentis ad illud membrum. Et si fit post biduum, uel triduum, speratur cura ipsius, quia significat, quod est ex causa apostematis accidentis in neruo. Sicut fuit in quodam, de quo locutus est Gal. quod ipse conquestus est se pati dolorem & inflationem in dorso, & toto medio eius, & curatus est per emplastra eis superposita, & non fuit sanatus: quare interrogatus fuit ab eis de causa cur passus est haec? & dixit, quod cecidit de iumento suo, & inuenit spatulam eius tritam in suo casu: tunc accepit emplastra membro applicata, & posuit super spondile eius, et sanatus est. Narrat item de alio, qui cecidit, & post triduum mollificati sunt pedes eius, & eius uox defecit triduo. Et superpositis emplastris loco casus, sanatus est. Et si tortura fit in una utriusque mandibulae, quando facies inflari uult, inflatio oris egredietur ex una mandibula tortuosa. Et stupor accidit ex causa mollificationis si

Paralisis
species.

Tortura oris,

B
Opilationis
causa.

super. 9

C est debilis. quia opilatio si est debilis, aut modica, accidit exinde stupor, & sentit patiens eum, & mouetur. Sed si augetur, exinde fit mollificatio cum defectu sensus, & motus uoluntarij. Et in pueris ut in pluribus accidit spasmus ex repletione. Et signum erit ante aduentum eius, febris continua, uigilia, tardus anhelitus, color citrinus, nigredo lingue, sicca saliuua, & spasmus. Si fit post febrem, malus. Et si post eum febris fit, bonum signum & salubre erit. Etiam fit spasmus ex humore frigido inspissante partes musculorum, & eos colligente: & hec accidit ex forti frigore, & dicitur spasmus congelatiuus. Et dixerunt, qd congelatio sit musculus congelatus, qui est in spondili dorfi, uel colli. Et de signis eius est, rubedo faciei, aut declinatio eius ad rubedinem, uel liuiditas, oculi eminentes, et plus uident quam uiderunt ante. Et uidebis patientem quasi ridentem: & solum dant digiti eius: & quandoq; extenditur, & quandoq; colligitur, cum uigilijs & difficultate mictus, & siccitate materiae: & possibile est, qd mingat urinam ut sanguinem. Et in principio huius passionis accidit singultus, cum dolore capitis, & utriusq; cubiti: & dubitatur de morte usq; ad diem quartum: & post illum leuis erit cura. Et investigatio fit ex uentositate grossa, uaporosa, et gybbus fit ex dislocatione alicuius spondilis declinantis ad anterius, aut posterius, aut ad latus. Et diuersae sunt causae eius.

D Quae fit ex apostemate pectoris in aetate puerili, mortem dat cito. Et cognoscitur dislocatio spondilis, per tactum manus super locum.

CANON .XVIII. Ad Tacuinum Decimumoctauum
De morbis Palpebrae.

Oculorum morbi uarij.

Morbi palpebrae.

MORBVS oculorum aut fit in palpebris, aut in coniunctiua, aut cornea, aut in uena, aut inter corneam & cristallinam, aut in angulis, aut in neruo uisus, aut in musculo mouente eos, aut in uenis procedentibus a panniculo cerebri ad oculos. Sed morbi palpebrae sunt scabies, pruritus, apostema durum, appellatum bared, & petrificatio, inflatio grossa, grossicies, adhesio, breuitas palpebrae, appellata conna: & discoopertio albedinis oculi, appellata sarra, ordeaceolum, & morum, tinea, noduli, formica, pediculi, pili inuersi et extensi, apostema forte humidum, appellatum, nardeug, corrosio cum rubedine, appellata sulac.

Scabies.

Scabies est quaedam grossicies accidens in interiori parte palpebrae superioris. Et est diuersarum specierum. Species quaedam ipsius est minoris grossicie, et minoris rubedinis cum dolore et grauedine. Et alia species est fortioris grossicie, & maioris rubedinis & duricie, ita ut scindatur palpebra ut ficus: et dolet magis, et maioris pruritus est. Grauedo autem palpebrae est maior: et est morbus chronicus. Et sarra similiter

Grauedo palpebrae.

diuersarum specierum est: et una species est, quando eleuatur palpebra, et non potest cooperire oculum. Et accidit naturaliter, aut accidentaliter, si naturaliter, incurabilis est: si accidentaliter, potest curari. Oculo autem sunt alia quaedam accidentia adiacentia, sicut lacerti, & palpebrae. Lacerti autem, siue musculi, ad oculum sunt ueniētes, ut eum moueant sursum, deorsum, et sinistrorsum, & lateraliter. Et sunt sex: quorum capita sunt in coniunctiua. Palpebrae autem creatae sunt, ut defendant oculum a nocuentis ueniētib; ab extra: et ut aequent lumen eius nigredine pilorum. Palpebra inferior non mouetur, sed superior. Et habet tres musculos se mouentes, duos ad claudendum, quia per unum non potest aequaliter claudi, & unum ad aperiendum: & est situatus in medio palpebrae. Supercilia uero licet sint ad decorem faciei, iuuant tamen etiam oculos ad clausuram, et equationem luminis sui.

Lacerti oculorum.

Palpebrae.

Quandoq; accidit consolidatio multis hominibus, ita ut consolidetur palpebra superior cum albedine oculi, & prohibeat ipsum ab operationibus suis naturalibus. Oportet ergo quod intromittas extremitatem radicis sub palpebra, et eleues eam sursum: aut extendas eum cum uncino: deinde incide adhaerentiam cum spatumili subtili: quod non fit cum acuitate incisionis spatumilium, imo sit obtusum parumper: ut non inquietetur infirmus apud operationem, & remoueatur spatumile, & laedat oculum cum acuitate sua: & sit incisio tua quasi tu excories illam adhaerentiam cum facilitate, donec quando redit palpebra secundum formam suam naturalem, & sanetur adhaerentia tota. Funde tunc in oculum aquam salis, cum aqua ablute ipsum: aut distilla in ipsum ex sief facto, ex ziniar dissolutio cum aqua. Deinde separa inter palpebram & oculum cum licinio lini: & pone super oculum lanam infusam cum albugine oui: & post diem tertium utere sief, & cum solidatiuis, donec sanetur.

Ex Albucaasi lib. 1. cap. 15.

B

CANON .XIX. ad Tacuinum Decimum nonum, De morbis item palpebrae.

PILI INVERSI quando multiplicantur, & non iuuat in eis cura, eleuatio est melior alijs medicinis. laceat patiens super dorsum, & inuersentur palpebrae ipsius, & scindantur instrumento camadit de medio maioris anguli usq; ad terminum minoris anguli sub pilis ad ditis: & non profundetur fissura, sed peracto pili erunt labentes ad exterius. Deinde elaudantur palpebrae, & ligentur super pellem quae est in superficie palpebrae cum acu & filo in tribus locis per lineam rectam: et precipue, quod teneantur fila, et extendatur palpebra cum eis superius, prout uidebitur opportunum, quod leuentur pili super oculum. Cum aequalitate fiat incisio multa: ne fiat in oculo sarra. Deinde pellis eleuata cum filis incidatur forpice. Deinde colligantur duae extremitates fissurae pellis, aut sutur cum sutura duorum nodorum, aut trium in pluribus locis, & continentur extremitates pellis. Deinde superponatur ei puluis citrinus, et dormiat patiens. Post ponatur in ea saliuua masticationis cimini, cum modico sale.

C Et die tertio scindantur fila forpice, et extrahantur, & curetur locus unguento consolidatiuo. Et curentur pili additi. Si sint tres, uel quatuor, eligatur filium ternum, uel capillus mulieris duplicatus, ita quod cum uno filo, & una extractione ipsius plures pili extrahantur sine reuersione: & communiter inmiscetur pili cum mastice, & extrahunt sine querimonia.

C A N O N .XX. ad Tacuinum Vicesimum
de morbis Coniunctiuae.

C O N I U N C T I U A est albedo oculi coniuncta cum cornea. Et morbi eius sunt plures. **O** b t h a l m i a est apostema calidum, accidens in coniunctiua: & accidit tribus modis. Aut enim ex causa exteriori, ut ex feruido calore solis, uel puluere: et ex eo fit rubedo oculi absque apostemate, lachryma, & ardor modicus. Aut ex causa extrinseca exiccate humorum intrinsecum, et cal. et defluit de cerebro, et rubedo eius erit fortior cum dolore, duricie, lachrymis multis, & repletionem uenarum coniunctiuae. Aut fit a causa intrinseca: et apostema eius erit fortioris rubedinis, ita quod ex apostemate ipsius ambae palpebrae inuersantur ad exterius, & eleuabitur nigredo oculi super nigredinem. **I** n f l a t i o fit quatuor modis. **V** n a fit subito: & color eius est albus: & ante eam accidit dolor in angulo, ut **D** morfus cimicis & muscae. Secunda est fortior: & quando comprimitur digito, profundatur locus eius, & remanet uestigium eius per horam. Et tertia fortior est secunda: & in illa profundatur locus eius quando comprimitur, attamen non manet uestigium ipsius: & color eius est ut naturalis color: caret dolore. Et quarta fortior est tertia: et possibile est, ut extendatur ad utrumque latus, & ad genas: & erit dura, et liuida: & non profundatur in ea digitus premens super eam: et caret dolore: et ut plus accidit haec ex morbillis et ophthalmia chronica: proprieque fit in hyeme.

C A N O N .XXI. ad Tacuinum uicesimum
primum De morbis Corneae.

M O R B I Corneae sunt plures. Eius ulcera fiunt aut in superficie corneae, aut profundo eius. Quae sunt in superficie, quatuor modis fiunt. **V** n u m ulcus simile in calore fumi incipientis de nigredine oculi per locum multum. Secundum est magis rubeum alio, et profundius, sed minus. Tertium fit super nigredinem, et tendit parum super albedinem: et pars eius quae est super nigredinem, habet colorem album: et quae est super albedinem, colorem rubeum. Quartum fit in superficie corneae, ramosum. Et concaua ulcera fiunt tribus modis. **V** n u m ulcus est profundum, & strictum, simile grano panaci. Secundum ulcus est infectum, multi corticis, & profundum: et quando perforatur, emanant humiditates oculi ex corrosione accidente in cumcis. Sed pustulae diuersae sunt, in colore loci, dolore, & fine: & erunt nigrae, albae, & mediocres in colore. Et quae sunt nigrae, erunt post corticem primum corneae, & ille cortex di-

citur facilior, & componitur ex quatuor corticibus. Et albae erunt post primum & tertium corticem eius: & illa dicitur difficilior. Et quae sunt coloris mediocres, erunt post corticem secundum, quae dicitur mediocres inter difficilientem & facillientem. Sed in loco si sint separatae a foramine, salubriores erunt: & si sunt super substantiam foraminis, erunt difficiliores. Et similiter si post primum corticem, erunt salubriores: et si post tertium, difficiliores. Sed in dolore, si dolor fortior, difficilior erit cura: si lenior, salubrior. In fine quae erunt salubres, habebunt dolorem modicum, & erunt separatae a foramine, & post corticem primum, & de materia modica: sed quae difficilis finis, erunt ex multa materia, et cum acuitate, et post corticem tertium super substantiam foraminis pupillae: et dolor eius inducit cecitatem. **E** m i n e n t i a fit quatuor modis. **V** n a eminentia est, quando eminent modica pars uueae: & dicitur caput formicae: & estimabit eam uidentem, quod fit pustula: & differunt inter eas, quia eminentia est in uuea. Et si oculus est niger, glaucus, uel columbinus, erit in colore ipsius: & pustula radicaliter est alba, cum rubedine, & pulsatione in oculo. Et species alia eminentiae similis est uueae: & dicitur uelamen. Et tertia eleuatur usque ad pilos palpebrae. Et quarta appellatur caput clauis, quia est ei similis. Et haec fit quando adhaeret aliqua pars corneae. Et differt inter uestigium, & albedinem, quia albedo fit ex pustulis quae fiunt in profundo corneae: sed uestigium fit ex pustulis quae fiunt in superficie corneae.

C A N O N .XXII. ad Tacuinum Vicesimum secundum
de morbis Corneae & Uueae. &c.

M O R B I anguli sunt. 3. fistula, quae dicitur grab, manatio, & glandula. Et morbi uueae sunt strictura foraminis, & eius amplitudo. Et morbi accidentes inter corneam, & humiditatem cristallinam, sunt aqua, et uapores ascendentes a stomacho. Et color aquae si est ut color aeris, conuenit ei cura cum ferro. Et si est ut color nitri, potest etiam curari cum ferro. Fit etiam in colore albo, rubeo, aureo, uiridi, blauo, & nigro. Etiam assimilatur argento uiuo, in suo motu. Debet autem curari cum instrumento. Supponere debes manum alicui duorum oculorum: et si uides alium oculum in suo foramine ampliari, conuenit ipsi curae. Sin autem non, erigatur patiens in sole, et praecipiat ei, quod in te respiciat bene: et superpone pollicem palpebrae superiori, & commoueas eam super oculum: deinde dimitte oculum, & cito aperiat: & inspice. Et si moueatur quando separati sunt pollices ab oculis, dispergitur, nec conueniet curae instrumenti. Et si remanet collecta, & non dispergitur aqua: tunc perficitur, et conueniet. Et si aqua est fortis grossitudinis, uel uiscosa, uel subtilis, non debet curari cum instrumento, et diuersimode locuti sunt medici de loco in quo generat ista aqua.

C Quidam dixerunt, quod generatur de tunica corneae, & uueae: quidam, quod generetur inter uueam & cristallinam. Primi allegant, quod aqua fit cum amplitudine, & non manifestatur de uuea nisi modicum: & impossibile est, quod amplietur foramen in tanta ultimitate, quod curetur instrumento, & reuertatur tunica prout erat. Dicunt item, quod si sequeretur uueam, iam manaret humiditas albuginea ex fissura instrumenti. Et allegant alij: quod si sic esset, quare suspenditur aqua cum uuea penes curam instrumenti: Et reprobant primi, quod impossibile sit, quod amplietur foramen in cura instrumenti, & suspendatur aqua cum uuea. Et allegant alij, quod si esset aqua inter uueam & corneam, uideretur instrumentum sub cornea: quia est tunica sub qua uidetur id quod ibi est: quia uideretur in colore tunicae quae est post eam. Et nos non uidimus instrumentum penes pupillam. Et excusarunt se in dicto priorum, dicentes. Si hoc esset, & si rumpatur uuea, iam manaret humiditas albuginea: sed ipsa est in panniculo subtili, qui prohibet eius manationem. In eo quoque quod dixit Gal. quod ipsa sit de cristallina & cornea, signatur, quod credit, quod haec potest fieri inter corneam & uueam, uel inter uueam & cristallinam. Quod si creditur, quod sit de cornea & uuea, proprie dicit, absque cristallina: sed possibile est apud eum, quod ipsa potest fieri in utroque loco: ideo caput acutum instrumenti, appellati mahac, non debet esse ualde acutum: ne scindat panniculum subtilem super albugineam.

D C A N O N . XXIII. ad Tacuinum Vicessim tertium, De morbis neruorum Visus, & doloribus Aurium.

MORBI neruorum Visus sunt, opilatio, sabtara, gehar, & separatio continuitatis. Fit autem opilatio, Aut ex multa humiditate generata circa neruos, ad infestandum eos, ex qua deficit uisus, aut minoratur. Et signum eius est, ponderositas capitis, praecipue in profundo oculorum. Aut fit ex humore manante ad inferiora neruorum: & homo imaginatur in principio eius, uidere radios, muscas, capillos absque laesione apparente in oculo de signis aquae: & si clauditur unus oculus, & non ampliatur alius, illud dicitur mala opilatio, quod non penetrat aliqua pars uisus ad oculum alium. Et separatio continuitatis fit ex casu, uel percussione, accidentibus super caput: aut ex uomitu forti. Et signum eius est, eminentia oculi in principio: deinde non fit concavus, nec contabescens: & deficit uisus, uel minoratur. Et Sabtara fit ex grossicie ipsius spiritus animalis & turbidine humorum. Etiam Gehar fit ex paruitate spiritus uitalis, & extensione musculi oculum mouentis: & quando spasmatum aliqua pars ipsius, declinat oculus ad illam partem: et quando mollificatur, declinat oculus ad partem contrariam: & musculus defendens radicem neruorum, quod non ampliatur & separetur quando spasmetur, non laedit oculum: tamen si mollificatur, laedit eum. quia hoc fit ex materia manante ad neruos & musculum. Et possibile est, quod hoc fiat in uenis pro-

Opilatio uisus.

Separatio continuitatis.

Sabtara.

Gehar.

cedentibus in oculos in craneo capitis, unde fit manatio humiditatis de A capite ad oculos.

Morbis accidentium in aure, quidam accidunt communiter in omnibus membris auditus: quidam appropriantur parti membrorum ipsius. Qui accidunt communiter, sunt mala complexio, apostemata, separatio continuitatis: et morbi accidentes in fundo aurium, ut sunt signa dicenda in dolore existente in craneo capitis, in parte pertinente ad fundum aurium. Et aliqua ipsorum signorum erunt extra foramen, & sunt manifesta sensui: & praecedunt haec casus, uel percussio. Et morbus qui fit ex causa interiori, non manifestatur nisi ex laesione accidente auditui. Et morbus qui fit in foramine auditus, aut est ulcus, aut caro addita, aut ex uerme generato ibi, aut sordicies, aut casus alicuius lapidis uel grani in eam, uel ingressus aquae ex natatione, uel infusione capitis cum aqua: uel animalis ingressus, uelut muscae, uermis, & similia, aut uentositatis. Unde de quando huiusmodi morbi sunt fortes, inducunt debilitatem auditus. Et morbi qui sunt in instrumentis auditus, & neruis eius, sunt tinnitus, sonitus, et uox mentiens, grauis auditus, surditas: quorum in tabula dicentur causae & signa.

O C A N O N . XXIII. Ad Tacuinum Vicessim quartum, De morbis Aurium, & Narium.

OPILATIO si fit ex uermibus generatis ex humiditate corrupta, signum ipsorum habetur per motum, & tremorem existentem in aure: & possibile est, quod aliqua pars ipsorum foras egrediatur. Et si fit ex uerruca, uel carne addita, uel sordicie generata ex superfluitate materiae, signum est, quod uidetur inspiciendo aurem in sole. Et similiter uidetur id quod cadit in aurem. Et aqua signum habetur per balneationem praecedentem. Et animalis ingredientis aurem, signum habetur per motum ipsius.

Morbis autem Odoratus quidam accidunt in naribus, & in panniculo induto interius. Et quidam in instrumento primo instrumentorum odoratus, quae similia sunt additamentis mammillarum. Et morbi accidentes in quolibet loco huius membrorum, fiunt aut ex mala complexione, aut separatione continuitatis, aut ex morbo officiali. Et morbus officialis est, ut caro addita in naribus, quae dicitur polipus, qui obturat nares cum pedibus. Sed foetor narium fit ex putrefactione ossis colatorij: uel ex humore inuisicato in foramine eius: aut ex humore putrido. Et illud sequitur febris & sorda. Et si humor putridus est in ossibus putrefactis, illud sequitur minoratio uocis. Et sunt morbi accidentes in utroque instrumento odoratus, ut sunt coriza, et defectus odoratus.

B
Opilatio aurium ex uermibus.

Odoratus morbi.

Polipus.

D

CANON .XXV. Ad Tacuinum Vicesimum
quintum, De morbis Odoratus, & Linguae.

CORIZA. **M**ORBI accidentes in instrumēto Odoratus, sunt coriza, & defectus odoratus. Coriza est ex humiditatibus de uentricule cerebri descendētibz ad nares. Et fit uel a causa calida, uel frigida. Quae fit ex caliditate, erit ut illud quod accidit ex calore solis, in capite liquefaciente superfluitates quae sunt in cerebro. Et quae fit ex frigiditate, est illa quae fit ex aere frigido inducente superfluitates quae dissoluebantur a cerebro. Et Chafam est defectus odoratus: & fit a mala cōplexione incensa, aut opilatione, aut apostemate, aut ex humore grosso, uilcoso, aut separatione cōtinuitatis. Et si passio est modica, diminit odoratū: si multa, deficit in toto. Et dum loquimur de naribus, est morbus in osse colatorio. Et si loquela non est impedita, uitium est in utroq; uentriculo, anterioris instrumentorum odoratus, aut in panniculo induto eis interius.

GUSTUS & LINGUA MORBI. Morborum quidem linguae & locorū oris, quidam sunt linguae accidentes: & quidā in parte nerui eius. Et qui accidunt in lingua, sunt pustulae: & dicuntur cola: & apostema calidū, apostema simile glandulae, quae dicitur ranula: & corruptio gustus, qui mutatur ad amaritudinē: & hoc fit ex cholera rubea: uel ad dulcedinē, & hoc fit a sanguine: uel ad acidū, & hoc fit a flegmate acido: uel ad falsedinem, & hoc fit a flegmate falso. Et quidam accidunt neruo ex quo fit sensus gustus: & ex hoc fit diminutio gustus. Vel est defectus in toto, uel in parte. Et quidam accidunt in neruo ex quo fit loquela: & sunt grauedo linguae, & surditas. Et hoc fit ex mala cōplexione dominante in neruo: uel ex opilatione accidente in eo, aut apostemate, aut infestatione. Et separatio cōtinuitatis neruorū fit ex humore acuto, uel percussione, uel casu super cerebrum. Et fit grauedo linguae post morbum acutum & sirsam.

CANON .XXVI. Ad Tacuinum Vicesimum sextum,
De morbis Labiorum, Oris & Dentium.

ORI MORBI. **M**ORBORVM accidentium in Ore, quidam accidunt in labijs, ut fissura, & hemorroide. Et quidam accidunt denribz, ut dolor ipsorū: quae fit, aut a calore, aut frigore: corrosio, cauatio, stupor, motus, & casus. Et dentes in se non dolent, nec tamen carent sensu. Et habetur significatio huius, quia si frangatur dens in aliqua parte ipsius, inde non fit dolor: & si infrigidetur, non dolet. Quare dolor accidit a mala cōplexione neruorum ligantium dentes, qui sunt in radicibus ipsorū, aut apostemate in locis praedictis: estimaturq; qd dolor fit in eis. Et si mitigatur dolor apud eradicationē, hoc fit ex dilatatione neruorū, uel apostematis. quia quando stringit locus eius, extenditur, & dolet: & quando ampliatur locus, mitigatur dolor. Et quando medicina tangit locum dolentē, mitigatur tunc dolor, ob tactum ipsius. Et dicitur, qd dolor dentium fit ex dilatatione, & cōstrictione. Et intelligi potest, ut dixi. Et si or-

cus dentium in pueris fit tardus, fricentur gingiuae cerebro leporis, aut medulla lacertae. quia iuuat ad producendum sine dolore: similiter suspensio dentis lupi, uel canis.

CANON .XXVII. Ad Tacuinum Vicemum septimum
De morbis Dentium, Gingiuarum, Vuulae.

CASVS Dentium, uel commotio ipsorum sunt ex humiditate gingiuarum, & neruorum tenentium eos, uel putrefactione gingiuarum, uel amplitudine foraminum in quibus sunt. Et amplitudo foraminum fit ex opportunitate ortus aliorū dentium fortiorū eis, ut accidit infantibus: & ex opportunitate ortus aliorū dentium, sicut fit in iuuenibus. Et haec amplitudo foraminum fit necessario ampla, ut in eis locari possint dentes maiores primis, & fortiores. Sed ex siccitate fit, ut accidit in senibus, casus ipsorum dentium. Et dicitur, qd in quodam sene cecidit dens, & ortus est alius: quod incredibile alijs. Et dixit mihi quidam fidelis, qd uiderat uetulam, cuius dentes ceciderunt, & ortus fuit dens in ore eius nouus. Et hoc nō uidetur impossibile, per Philosophum dicentem, qd potest oriri dens in senectute: ut uisum est multotiens. Etiam putrefactio gingiuarum, commotio dentium, & casus ipsorū, malum scetoris oris, caro addita inter dentes, exitus sanguinis de gingiuis, uel toto ore, dicuntur de morbis oris: & ipsorū signa sunt similia. Apostema accidit in gingiuis ex cholera rubea. Et morbi Vuularum sunt, mollificatio, casus, & apostema calidum ipsarū. Et quando subtilis fit radix Vuulae, fit rotundum caput eius, & prolongatur apostema casus eius, & non conferunt medicinae: incidi aut debet, ne inducat squinantiam. Et si est rotunda, et radix eius nō est subtilis, neq; longa, et color eius fit ut color sanguinis nigri, non debet incidi. quia ex incisione eius fit apostema magnū, & fluxus sanguinis incessabilis, & incurabilis, & sequit mors. Si est subtilis radice, & longa, & extramitates eius sunt similes caudis muris, & mollificante colore eius declinante ad albedinē, incidi debet pars addita contra modum naturalem. quia si inciditur cōtra quantitātē conuenientem, incisio inducet nocuenta magna et diuersa, secundum diuersos occasus materiae descendētis ad pectoralia. Cui faciendum est medicamen tempore necessitatis cum cautela.

CANON .XXVIII. Ad Tacuinum Vicesimum
octauum, De morbis Gutturis, Epiglotti, Pulmonis, & Cannalium ipsius.

MORBORVM accidentium in membris anhelitus, quidam accidunt in gutture, uel in gula, uel in canali pulmonis, uel in uelamine induto super costas, uel in diafragmate, uel in corde. Et morborū in gula accidentium quidā sunt in glandulis, quae dicuntur amig, quae generant saliuam: quorū locus est in utroq; latere gulae: et quidam in musculo eius, & quidam in uelamine induto super eum: & quidā in meatu eius. Et qui

Accidunt in glandulis, sunt apostemata calida. Cuius signum est, dolor strangulans gulam penes glutinum, & rubedo in exteriori parte gulae. Et qui accidunt in musculo, sunt squinantia, apostema in musculo gulae, aut hyfophago. Et qui accidunt in musculo interiori, prohibet deglutitum: & malum erit: & si fit in musculo exteriori, erit minoris malicie. Et istud sequitur difficultas anhelitus, eius eiectione, diminutio uocis, dolor gutturis, rubedo oculorum & faciei, extensio difficilis deglutitus, concauitas oculorum.

Squinantia. Squinantia est apostema calidum: accidens in musculo gutturis. Si in musculo exteriori, salubris: si in interiori, dicitur squinantia canina: & illa species incurabilis est. Et si fit ex uitio spondilium, quod fit et accidunt in plurimum infantibus, ex debilitate ligamenti spondilium, uel percussione. Et signa unius squinantiae sunt sicut alterius: tamen unius fortiora alijs, & difficilis deglutitus. Et quando infestatur id quod deglutitur, ascendit ad partes palati, & egreditur de naribus, ex opilatione hyfophagi. Et in salua squinantia apparet apostema in ore, quando os aperitur, aut in parte exteriori gulae: sed in mala nihil apparens erit. Et qui accidunt in meatu ipsius, fiunt de sanguisuga bibita cum aqua, & obtenta gula, uel spina piscis, uel alterius rei.

Reumata. Et qui accidunt in uelamine gulae, & gutturis, et cannalis pulmonis, sunt reumata: quae sunt quaedam descensiones superfluitatum humidarum de cerebro. Et si descendunt haec superfluitates ad nares, dicuntur coriza: si ad guttur, & cannalem pulmonis, inducunt rauicitatem, & tussim: & si ad pulmonem & pectus, erit materia tussis mala & difficilis.

D Et fiunt aut ex caliditate, aut frigiditate. Accidentia caliditatis, sunt inflammatio faciei & capitis, acuitas illius quod manabit de naribus cum asperitate gutturis. Sed in accidentibus a frigiditate, patietur patiens frigiditatem, & opilationem narium, et dimittitur odoratus, uel deficiet, uel diminuetur uox: & in rauicitate sentietur asperitas gutturis cum punctione, absque turbatione, & fit tussis cum siccitate absque reumate ex caliditate febrium, uel frigiditate aeris septentrionalis: & cum ea non erit sputum, sed sicca erit. Et hoc fit etiam ex humiditate gutturis, & cannalis pulmonis: & inde uox erit clara, & carebit asperitate. Fit etiam tussis & rauicitas ex causa exteriori, ut ex puluere, fumo, & uoce magna. Et reuma non potest digeri in senibus cum uelocitate.

Pulmonis morbi. Morbi accidentes in pulmone, sunt tussis fortis, asthma, strictura anhelitus, & eiectione eius. **Peripleumonia.** Peripleumonia est apostema calidum pulmonis cum sputo sanguinis, uel saniei: & illud sequitur pituitis. Et tussis ex pulmone fit aut ex descensu alicuius humiditatis de capite, aut ex mala complexionione: & superfluitas, aut erit tacuta, subtilis: quae est peior, licet spuatur: aut grossa, aut calida. Super quae habetur significatio per caliditatem anhelitus, sitim, deiectionem aeris frigidi, rubedinem faciei: & possibile est, quod quandoque erit sputum. Et si est frigida, habetur significatio super eam per liuiditatem faciei, modicam sitim, nocumentum ex rebus frigidis, & aere frigido: iuuamentum per balneum, & aera calidum.

Et strictura anhelitus asthma, & eiectione anhelitus, erunt ex strictura meatuum pulmonis: & si strictura est in uenis pulsabilibus, erit asthma: et si fit in diuersione cannalis, exinde eiectione erit anhelitus, & eius strictura. Et habetur significatio super hoc, per frequentem anhelitum absque febre, quae si laboraret patiens magno labore, & magno anhelitu. Et fortificatur patiens per dormitionem, et alleuiatur penes sui eiectionem. Emissio anhelitus erit delectabilior ea inmissione: & fit exinde tussis cum commotione: & si est absque tussi, possibile est ut declinet ad hydropisim, ex caliditate & multitudine uaporum cordis. Et fortificatur exinde sitis: & patiens magis declinabit ad immissionem aeris frigidi, quam emissionem aeris eius. **Peripleumonia.** Peripleumonia est quoddam apostema pulmonis ex sanguine, uel cholera rubea. Et ex ea accidunt febris fortis cum tussi, strictura anhelitus, et dolore in anteriore parte pectoris, cum rubedine genarum, et oculorum.

C A N O N . XXIX. Ad Tacuinum Vicefimumnum, De Sputo sanguinis, & saniei, morbis panciae, cerebri, diafragmatis, & cordis.

S P V T V M sanguinis aut fit de canali pulmonis, aut de pectore, aut de ore stomachi, aut de fundo ipsius, aut de capite, aut de gula, aut de gutture, aut de hyfophago, uel de ore. Si de pulmone, erit cum tussi forti, & egreditur subito absque dolore in magna quantitate, in colore rubeo, cum spuma. Et si de pectore, erit cum tussi forti similiter, tamen in parua quantitate, quasi simile sanguisugae: & sequuntur istud reumata, & pectus erit strictum. Si est de ore stomachi, erit cum eo dolor in ore stomachi. Si de fundo stomachi, egredietur cum uomitu & dolore leui. Et si de capite, cum rascatione. Si de gutture, cum hincitu. Si de hyfophago, dolor erit inter spatulas. Si de ore, egressus eius erit cum alio sputo consueto. Et fit sputum sanguinis exterius, ut ex percussione, uel casu, uel magna uoce, uel saltu, ex quo rumpitur aliqua uena. Et huius signum habetur per egressum multum sanguinis subito. Vel interius: ut ex corrosione uenarum, accidente et reumate acuto, uel cholericico, uel phlegmatico, falso. Et huius signum habetur, quod parum primo egreditur, deinde in multa quantitate: uel de repletione uenarum, uel cum dominatione complexionis calidae & hum. uel complexionis male & siccae, quae condensat uenas ualde, & eas restringit: unde pars ipsarum eminebit super partem, & aperientur, sicut accidit luto quando siccat. Sed sputum saniei fit aut ex apostemate cal. accidente in pulmone, uel pectore, uel post sputum sanguinis, uel in pancia indurata super costas, uel diafragmate. Et quod fit ex apostemate horum locorum, declinabit ad colligendum saniei: et febris et rigor accidet in laborante eo penes generationem saniei: & de ipso tempore expectatur eius emanatio. Sed diuersa fit uelocitas eius, et tarditas, iuxta caliditatem materiae, et frigiditatem, grossiciem, & subtilitatem.

Origo Sputi sanguinis.

B

Sputum saniei.

Ctem eius: Et si est cal. et subtilis emanatio, erit in die septimo, numerando a die rigoris & febris. Et si fit ex complexione cal. & patiens est iuuenis, significatio habetur exinde, quod emanatio erit in septimo. Et si materia est grossæ substantiæ et acuta, emanatio erit in die uicesimo. Quod si materia est grossæ emanationis, fortificabitur febris ponderositas & rigor. quoniam ex quo generatur sanies in aliquo apostemate, erit ponderositas cum eo in latere passionis: & quando iacebit super latus sanum, sentiet rem ponderosam esse suspensam in latere superiori. Et si apostema fuerit in medio pectoris, dolor & ponderositas erunt fortiores in parte anteriori pectoris. Et si fit apostema in utroque latere pectoris, sentietur dolor in eis. Et si super aliquod latus iaceat, sentiet ponderositatem in superiori latere, uel lato certo. Et emanabit sanies quandoque ad superius, & ascendet per sputum & tussim: & quandoque ad inferius, & tendet ad epar per uenam concauam: deinde ad intestina, uel renes. Et laborantes hac passione, si spuunt uelociter ante quadragesimum diem de die in qua emanauit apostema, non patietur periculum: quod si non generatur sanies in quadragesimo, et declinat patiens ad periculum. Et periculum hereditarie succedit. Et morbi accidentes in panniculo induto super costas, sunt species apostematum & exiturorum. Et quandoque accidit in eo apostema cal. & dicitur pleuritis. Et si accidit in musculo, apostema dicitur dolor lateris. Si in pleurisi fit sputum in principio eius, passio erit salubris, & breuis. Si fit sputum in quarto, erit crisis in .7. uel .11. uel ad plus in .12. Et si tardat sputum ad septimum diem, tardabit crisis ad .20. diem. Et habetur significatio super colorem sputi super modum apostematis. Nam si rubeum, est sanguineum: si citrinum, cholericum: si album, phlegmaticum: si nigrum, uel liuidum, melancholicum. Et parum fit apostema in musculo, in melancholico, uel phlegmatico: aut non fit sputum, & dolor pungens. Et morbi Diaphragmatis sunt, mala complexio, & apostemata, sicut sunt hirsam. Et morbi Cordis sunt etiam ei proprii, uel communes & alij. Qui sunt proprii, sunt dolor, & saltus: & qui sunt communes, ut sincopis. Et dolor fit ex mala complexione, uel apostemate, uel solutione continuitatis: ut ex uulnere in quo non sanabitur, sed morietur cito. Sed mala complexio, sincopis, & saltus, curabiles sunt: tamen apostemata, & uulnera ex ueloci periculo ipsorum non recipiunt medicinam, nec curam.

CANON .XXX. Ad Tacuinum Tricesimum,

De morbis Cordis.

MALA COMPLEXIO cordis aut est calida, aut frigida, aut humida, aut sicca. Saltus aut fit ex humiditate aquosa, aut sanguinea. Sicut fuit in illo de quo locutus est Gal. cui contingebat iestigatio quolibet anno: & curabatur in quolibet anno cum minutione tribus annis: & in quarto anno minutus fuerat ante tempus euentus eius,

Pleuritis.

D

Morbi diaphragmatis.

Morbi Cordis.

us, & sanabitur, & minuebat quolibet anno ante tempus eius aduentus, & sanatus est perfecte. Sincopis est dissolutio uirtutis uitalis subitanea. Et fit ex repletione uenarum de humoribus, aut stomachi de cibo. Aut ex repletione cerebri, aut apoplexia. Aut ex inanitione intensa, ut fluxu uentris, sanguinis, fluxu ex naribus, matricis, uulneris, uel manatione saniei ex apostemate, uel sputo sanguinis forti, uel priuatione cibi & porus: uel complexione mala calida, ut in febribus: uel ex frigidityte stomachi, cum qua deficit appetitus cibi: aut ex forti dolori oris stomachi, & colicæ, & dolore ulceris articulorum, & uulnerum capitis musculorum: aut ex putrefactione matricis ex uaporibus frigidis tendentibus de matrice ad cor: aut ex morbo accidente in corde: & hic sequitur mors subito. Et sincopis accidens in paroxismo febrium. Fit etiam ex causa doloris accidentis ex caliditate, aut ex manatione humoris putridi ad stomachum: apostemate febricitantis, accidente in aliquo membro: aut debilitatione oris stomachi. Fit etiam sincopis ex accidentibus animi, ut terrore, & impetu. Et signa communia sincopis sunt, frigiditas extremitatum, debilis anhelitus, & paruus, color citrinus: & si uocatur laborans sincopis, non respondet, quasi esset longe a clamazione.

CANON .XXXI. ad Tacuinum Tricesimum primum

De morbis hyfophagi, & stomachi.

MORBORVM accidentium in instrumentis nutrimenti, quibusdam fiunt in hyfophago, quidam in stomacho, quidam in intestinis, aut in epate, aut in splene, aut in cistifellis, aut renibus, aut uesica. Morbi qui accidunt hyfophago, aut fiunt in corpore ipsius, aut in meatu ipsius. Qui in corpore ipsius, est debilitas uirtutis attrahentis cibum, uel expellentis eum per uomitum. Et debilitas ipsius fit ex mala complexione, uel morbo officiali, uel separatione continuitatis. Et mala complexio aut erit calida, aut frigida, humida, uel sicca. Et apata officiale est ut apostema quod fit aut calidum, aut frigidum. Et separatio continuitatis si fit per longitudinem, infert diminutionem in attractione: et si fit per latitudinem, infert diminutionem in expulsionem. Et morbus accidens in meatu ipsius, est opilatio, & fit ex apate calida, uel frigida. Et signum opilationis accidentis in meatu ipsius, est prohibitio penetrationis cibi ad stomachum. Et quando putrefit apata, patiens patietur rigorem et horripilationem, et fortificat febris: et in stomacho fit morbus, aut in ore, aut in fundo. Et erit aut proprius, aut communis. Communis fit ex coicatione alicuius membri, ut cerebri in uigilijs, et permutatione mentis in febribus, ut in epilepsia, spasmo, & subeth. Sed ex coicatione cordis cum eo fit sincopis, et saltus. Et morbus proprius stomacho aut fit communis ei, et omnibus suis, sicut est mala complexio, separatio continuitatis, apata. Sed proprius est, ut corruptio appetitus, appetitus caninus, & alij morbi de quibus dicturi sumus, si mala complexio eius fuerit calida, uel humida, frigida, uel sicca, uel composita de eis. Cura compositæ complexionis debet esse ut cura singularis, quando componitur morbus.

A
Sincopis.

B

CANON .XXXII. ad Tacuinum Tricesimum
secundum, De morbis Stomachi.

DOLOR STOMACHI accidit in ore eius ex mala complexione calida. Et cognoscitur hæc per mitigationem doloris ex appositione rerum frigidarum super stomachum, & sumptione rerum frigidarum. Et fit ex calore manante ad os stomachi. Et hunc sequitur frigiditas extremitatum, sincopis fortis: & possibile est, ut patiens pereat ex dolore: & manat cholera rubea ad os stomachi, quando tarda sit sumptio nutrimenti: & penes dolorem uehementem, et angustiam magnam: et ex ipso dolore fit morbus, quem sequitur mors. Fit etiam ex phlegmate putrido manante ad os stomachi, inducente lamentationem, et rubedinem: & totum id accidit ex sensu oris stomachi, & proximitate eius ad cor. Si sitis intensa accidit ex caliditate oris stomachi, uel stom. uel utriusque simul, uel ex humore falso congregato in tunicis ipsius, uel in intestinis gracilibus, uel meseraicis: uel ex caliditate epatis, pectoris, et pulmonis. Et distinguitur inter sitim quæ fit ex caliditate pectoris, & pulmonis: & sitim quæ fit ex parte stomachi, & intestinorum, & epatis. quia sitis quæ fit ex caliditate pectoris & pulmonis, mitigatur per immisionem aeris frigidi: & quæ fit ex parte stomachi, uel epatis, non mitigatur nisi per potum aquæ frigidæ. Et dixit Gal. quod quidam passi sunt sitim fortem, & non fuit mitigata per potum aquæ frigide, nec per immisionem aeris frigidi: & mortui sunt ex ipsa siti. quia quidam ipsorum comedebant tyros sitim iuferentes: & quidam biberunt uinum in quod cecidit tyrus: et quidam de uino uetusto, quorum stomachus calefactus fuit ualde: quidam ex defectu aquæ dulcis, biberunt aquam maris, & mortui sunt ex siti. Et quorundam lenificabat natura nauzeatiua ex potu aquæ maris: & euacuatae sunt ex inde humiditates corporum eorum. Sed morbi accidentes in fundo stomachi, sunt mala digestio, satietas nauzeatiua, fluxus uentris cum uomitu, appellatus ayda, diarria, lienteria nauzeatiua, singultus, inflatio, uentositates, & ructatio. Quia cibus quando non descendit cito de stomacho, dicitur tarda digestio. Et quando non digeritur, nec descendit penitus, & corrumpitur in stomacho, dicitur satietas nauzeatiua. Et mala digestio fit ex caliditate, uel frigiditate, uel humore cholericco, uel phlegmatico, aut melancholico, uel ex satietate nauzeatiua, uel ex ayda.

Sitis intensa.

Morbi in fundo stomachi.

CANON .XXXIII. Ad Tacuinum Tricesimum tertium, De morbis Stomachi.

MALA COMPLEXIO stomachi, aut fit ex qualitate singulari, aut communi: & materia aut erit cholericca, aut phlegmatica, aut melancholica: & siccitas & humiditas eius non fiunt condominabiles. quia si condominatur ei humiditas, ex ea fit hydropisis: & si condominatur siccitas, ex ea fit consumptio. Apostemata ite stomachi aut sunt

calida, aut frigida. Et distinguitur inter malam complexionem stomachi singularem, & malam complexionem stomachi cum materia, de eo quod emittitur per uomitum post sumptionem laudabilis nutrimenti: et si mixtum est cum aliquo humorum, tunc dicitur cum materia: si non, erit singularis. Cognoscitur etiam per urinam. quia si post sumptionem æqualis nutrimenti, erit spissa & grossa, tunc significat super malam complexionem cum materia: & si subtilis & clara, tunc significat super malam complexionem singularem. Cognoscitur etiam per egestionem post sumptionem nutrimenti æqualis. quonia si egeritur steruus cum aliquo humore, tunc dicitur mala complexio cum materia: sin autem, erit singularis. Etiam per inflationem uenarum corporis, & earum repletionem cognoscitur. quia super separationem continuitatis habetur significatio cum eo quod dixi in sputo sanguinis: & iam dicta est cura eius. Et corruptio appetitus cibi, fit aut ex augmento, aut ex diminutione, ex defectu, aut ex incurso horribili, ut accidit in gaham. Et augmentum appetitus quando fit in quantitate, exinde fit fames canina, & gaham. ut plus fit in pregnantibus penes congregationem superfluitatis malæ in ore stomachi ipsarum, quæ superfluunt de sanguine menstruo, de quo nutritur embrio. quia pars ipsius uertitur in nutrimentum embrionis: & pars alia, quæ minor est in bonitate, tendit ad mammillas, & fit lac: & peior pars eius si remanet superflua, tendit ad os ipsius stomachi, & inducit appetitus malos: & accidunt in muliere in tertio mense, & quarto mense cessant. quia embrio dum est paruus, nutritur cum modico sanguine, & maior pars remanet: tamē quando magnificatur, nutritur cum maiori parte ipsius sanguinis: & si remanet aliqua pars eius, inducit gaham. Bolismus uero est dolor intensus in membris. quia stomachus quando patitur fortem frigiditatem, non appetit: & quando deficit eius appetitus, appetunt membra cibum stomacho: qui cum eis negatur, sequitur exinde fames communis cum omnibus membris, non ex ore stomachi. Et distinguitur inter hunc morbum, & appetitum caninum. quia ex isto morbo deficit appetitus: exinde fit macilentum corpus, et debilitatur uirtus: sed in appetitu canino appetitus est fortis, & membra sunt repleta.

Corruptio appetitus cibi

B

Bolismus.

CANON .XXXIII. Ad Tacuinum Tricesimum quartum, De morbis Stomachi.

AYDA EST euacuatio quædam quæ dicitur cholericca passio, facta per uomitum, & fluxum uentris. Et fit ex corruptione cibi secundum modum corruptionis, aut ex multitudine eius, aut malicia, aut uiscositate: unde mutatur ad choleram rubeam, et expellitur a uirtute expulsiua ex læsione ipsius: & pars eius subtilior ascendit ad os stomachi, & emittitur per uomitum: & pars eius residens in fundo stomachi, emittitur per fluxum uentris. Vel fit ex manatione aliqua cholericca facta ad stomachum. Et habetur significatio huius per id quod emittitur de cor-

Ayda.

E

Copore per uomitum, uel per fluxum uentris, per lamentationem, nauſeam, & ſitim: & in hoc erit cum læſione modica: & penes euacuationem cibi corrupti, forſicatur dolor, ex acuitate choloræ, & acetofitate eius quod emittitur per uomitū, pungens hyſophagum: uel per fluxum pungentem in teſtina & anum: & exinde fit lamentatio turbida, nauſea, cum temporibus planis, nare ſubtili, extremitatibus frigidis, penes fortitudinem ipſorum accidentium, et multitudinem humorum paratorū ad corruptionē in corpore.

Diaria.

Diaria eſt quedā euacuatione membrorū ſubtiliū, Et fit ex malicia regiminis cibi, aut repletione uenarū, aut opilatione opilante meſeraicas, aut humoribus ſaliſ manantibus ad ſtomachum. Et ſignum eius erit, falſedo oris, aut acuitas oris ſtomachi, cum ſiti: et exinde fit dyſenteria. Et niſi ſit acuitas, aut falſedo, exinde non fit dyſenteria, ſed debilitas uirtutis. Et diſtinguitur inter diariam, & aydam. Quia cum ayda fit uomitus, cum diaria non: et ayda eſt morbus calidus, breuis tempore: ſed diaria eſt morbus longus. Et quandoq; diaria fit frigida, accidens in biduo, aut triduo, iuxta congregationem humorū in membro a quo expellitur ad ſtomachum, & ad in teſtina: & accidit in febris. Fit etiam diaria a materia ſlegmatica contenta in in teſtina, ex qua fiunt inſlatio, & torſio. Et hoc fit in modica quantitate, & moram longā patiens trahit in

Lienteria.

tempore ſuæ emiſſionis. Lienteria uero eſt quedam lubricatio in teſtinarum, ex qua labitur cibo cito de ſtomacho, nulla mutatione facta

in forma eius. Et fit aut ex debilitate uirtutis retentiuæ, uel mala complexionem frigida & humida, & uiſcoſitate materiæ dñantis ſuper ſtomachū & in teſtina, & lubricantis nutrimentum. Aut ex fortitudine uirtutis expulſiuæ, ſi in ſtomacho ſunt puſtule, uel ulcera, que pungūt cibos in tranſitu eius: unde expellit eum natura, & emittit ſtatim. Et habetur ſignificatio eius per id quod erit in ore & lingua eius de puſtulis, & per caliditatem & ſiccitatem, quæ erunt in ore. Et dixit Hippo. Eructatio acida ſi fit in lientirico, nō antecedente cauſa ſignum, laudabile eſt. Et bene dixit, quia eructatio acida non fit niſi per mutationem nutrimenti, quando moratur

Nauſea.
Vomitus.

in ſtomacho, & retinetur a uirtute. Nauſea, & Vomitus fiunt ex multitudine nutrimenti, & eius ponderofitate ſuper ſtomachum: aut ex malicia ipſius, ſi erit horribile, amarū, aut pungitiuum: aut ex humore pungitiuo. Et ſi fuerit in concauitate ſtomachi, inducit uomitum: & ſi inter tunicas, exinde in funditur, & prouocabit nauſeam. Et hūi humor aut manabit ad ſtomachum, aut generatur in eo. Et ſi fit ex humore generato in eo, erit nauſea inceſſabilis: & ſi ex humore manante ad ipſum, aliquando mitigabitur poſt ſui manationem. Et habetur ſignificatio ſuper puſtulationem humoris per exitum eius cum uomitu, ſi cholericus eſt, uel ſlegmaticus. Fit etiam uomitus ex parte criſis penes expulſionem uirtutis

Singultus.

ex humore inducente morbum. Et Singultus eſt quidam ſpaſmus alicuius tunicæ ſtomachi inferioris. Et fit ex repletionem, uel inanitionem, uel mala complexionem frigida penes ſumptionem alicuius nutrimenti frigidi,

ſicut accidit ſenibus: uel ex ſumptionem alicuius nutrimenti acuti: uel potu uini uetulti fortis. Inſlatio, & Rugitus fiunt ex modica caliditate digeſtione nutrimenta. Et ex ſumptionem alicuius nutrimenti generantis uentofitates. ut fabarū, & ſimilium: quæ tamen in hora uentofitatum ipſarū modica erit. Et ſignificatio huius habetur per nutrimentum præcedens.

A

Inſlatio.
Rugitus.

Ructuatio fit ex quadam uentofitate inſtante ſtomachum, aſcendente ad os. Et ſi uapores humorum ſunt calidi, erit ructuatio ſumoſa: ſi humorum frigidorum, erit acida. Fit etiam eructuatio frigida ex cibariis frigidis, debilitantibus caliditatem nutrimenti in ſui digeſtione: & quando retinetur eructuatio, exinde generantur uentofitates, & inſlationes, lædentes ualde partes inferiores ad quas legantur.

Ructuatio.

CANON XXXV. Ad Tacuinum Triceſimum quintum, De morbis in teſtinarum, & partium inferiorum.

MORBI accidentes in in teſtina, ſunt dyſenteria in teſtinarum, uel epatis: tenaſimon, colica, iliaca, uentofitates, uermes, lumbrici, torſio, ulcera in teſtinarum, fluxus ſanguinis in teſtinarum. ſ. dyſenteria. Et fit poſt euacuationem acutorum humorum. Et in principio eius emittitur quedam humiditas ſlegmatica, uiſcoſa, illinita ſuper interiora in teſtinarum, excoriata ex illius acuitate quod tranſit ſuper eum: deinde emittitur raſura: deinde aliqua pars in teſtini. Et ſi in raſura ſunt aliqua particula carniū magna, ſignificant ſuper corroſionem corporis in teſtinarum, donec perueniat morbus ad tunicas interiores: deinde emittitur de oriſicijs uenarum ſanguinis ſimilis origani ſcetenti, & in colore & in ſubſtantiā pinguedini: et hoc fit ex caliditate liquefaciente pinguedinem in teſtinarum. Et ſi longum ſit tempus huius, fiet ſimilis faci, & erit ſanguis melancholicus, aduſtus ex fortitudine caliditatis. Et hii duo morbi ſunt mortales, præcipue ſi ſunt cum ſcetore. Et habetur ſignificatio ſuper ulcus in teſtinarum, ex pluribus ſurrectionibus in uno momento factis. quia puſtulo fit abſq; torſione. Et ſi illud quod egreditur non miſcetur cum ſtercore, ſignificat quod ulcus eſt in in teſtino recto. Et ſi miſcetur cum eo parum, ſignificat quod eſt in orobo, uel colon. Et diſtinguitur inter ea, quia dolor erit in inferiori tenemeto umbilici, in ulcere in teſtini groſſi. Et puſtulo erit in umbilico, ſi eſt in in teſtina gracilibus. Et dyſenteria epatica eſt fluxus ſanguinis puri, mixti cum ſtercore: & in principio eſt ſimilis lotioni carniū: deinde fit ruſus: deinde niger, et de ſpecie melancholicæ. Et diſtinguitur inter dyſenteriam in teſtinarum, & dyſenteriam epatis, quia in dyſenteria in teſtinarum, eſt fluxus cōtinuatus cum raſura paulatim: & in ea que eſt de epate fluxus, fit in momento, ſubito, abſq; raſura cum alleuationem; & poſſibile eſt, quod ſentitur dolor in parte epatis,

B

Dyſenteria.

Ulcus in teſtinarum.

Dyſenteria epatica.

C & aliquando cum sanguine proueniente de epate emittitur cholera ru-
bea de intestinis, & cum ea emittitur rasura. Vnde peritus medicus de-
bet subtiliter considerare, ad cognoscendum distinctionem ipsarum bo-
na noticia: sin autem, peccabit cura ipsorum. Et Colicæ quædam spe-
cies fit ex flegmate ineluso in tunicis intestini quod dicitur colon: et quæ-
dam ex uentositate excedente illud: & quædam ex apostemate. Et in
prima, quæ fit ex flegmate, est eructuatio acida: & sentiet patiens, q̄ inte-
stinum quasi perforatur a perforatorio: & hanc sequitur nausea cum
uomitu flegmatico: & constipatio erit fortis, cum qua non egreditur ali-
qua uentositas: & infrigidatur pars inferior umbilici. Illam uero quæ fit
ex uentositate, sequitur extensio, & doloris transmutatio in rugitu,
absq̄ ponderositate: leuis erit digestio, natans super aquam, & assimi-
latur stercorei uaccino. Et cum illa quæ fit cum apostemate est febris, si-
tis ardor, & nausea, cum dolore punctio, & uomitus cholericus. Et hæc
dicitur peior alijs speciebus colicæ: & ut plus accidit ex ea Ileos. Et dolor
colicæ assimilatur dolori renum. Et distinguitur inter eos, quia dolor co-
licæ est fortior, acutior, & durabilior. Et dolor renum est in regio-
ne ipsorum proprie. Morbi Ani sunt hemorrhoidæ, fissura, apo-
stemata calida, & eius egressio. Hemorrhoidæ si non appa-
rent, superponatur ano cyathus paruus, aut uentosa cum
igne in bombace: & inuerfabitur anus, & mani-
festabuntur. Et super apostema habetur si-
gnificatio per inflationem, dolorem, dis-
suriam: & si calidum fuerit, erit rube-
do: & mitigatur per apostemata re-
rum frigidarum super illud.

CANON .XXXVI. Ad Tacuinum Tricesimum
sextum, De morbis Epatis.

MORBORVM accidentium in epate, quidam appropriantur
ei: quidam participant cum eo ex alio. Qui appropriantur
ei, sunt debilitas eius, apostemata, opilationes. Et qui participant, sunt hy-
dropisis. Sed debilitas epatis, aut fit ex eo quod debilitat acuitatem eius
in compressione nutrimenti, ut aqua: & inde erit egestio liquida decli-
nans ad albedinem. Aut ex debilitate eius in retentione: & inde fit infla-
tio grossa, & mollis. Aut ex debilitate eius in digestionem nutrimenti, in-
faciendo sanguinem. Vel debilitas eius erit ex mala complexionem cali-
da, humida, frigida uel sicca. Et apostemata eius aut sunt calida, aut
frigida. Opilationes eius, sunt aut in orificio uenarum eius diuer-
sarum, in uena cognita per portarium: aut in uena quæ est in gybbo epatis.
Et si opilatio fit in gybbo epatis, urina erit subulis & aquosa. Et si in
rotunditate, egestio erit liquida. Et distinguitur inter apostema accidens
in rotunditate epatis, & apostema accidens in gybbo eius, quia cum eo

Colicæ spe-
cies.

Morbi Ani.

Epatis morbi

Opilatio-
nes epatis

quod erit in rotunditate, deficiet appetitus cum singultu, & uomitu cho-
lerico, ut est uitellum oui erugineum: & cum constipatione uentris sinco-
pisi, frigiditate extremitatum, tamen cum tussi, et strictura anhelitus mi-
nori: sed si est in gybbo, erit tussis fortior, et strictura anhelitus debilior: et
furcula gybbum faciet ad inferius, cum panderositate subhypocondrijs:
citrina fiet lingua in principio: dein de auget: & quando tangitur apo-
stema, sentietur in forma lunatica ingrossicie. Et cum hoc distingui-
tur inter ipsum, & inter apostema accidens in musculo induto sup-
epar, quia forma apostematis gybbi epatis, est ut forma luna-
ris: et forma apostematis musculi, est quadrata,
aut longa, aut aliqua extremitas eius
erit grossior.

CANON .XXXVII. Ad Tacuinum Tricesimum
septimum, De Hydropisi, & morbis Felle, et Splenis.

HYDROPSIS fit ex debilitate uirtutis epatis sanguinæ ge-
nerantis: aut ex frigiditate complexionis: aut ex corruptione accidente in
aliquo membro ei uicino, sicut est stomachus, cuius digestiua est debilita-
ta, unde uertitur nutrimentum crudum ad epar, & debilitantur renes in
atrahendo aquositate sanguinis. Et sunt tres species eius: scilicet Ascites,
Timpanites, quæ est uentosa. Hyposar-
cha, quæ est hydropis carnosæ. Et carnosæ est quædam condominatio hu-
miditatis flegmaticæ super membra corporis, ex mutatione nutrimenti
in epate ad humiditatem flegmaticam: & hoc accidit in epate ex apostema-
te splenis, uel fluxu sanguinis intenso, uel retentione menstruorum, uel he-
morroidarum, uel ex frigiditate epatis, uel post febrem longam, uel post
potationem aquæ multæ, & modica digestionem nutrimenti, uel ex parte
morbi acuti dissoluentis uirtutem epatis. Et morbus iste dicitur periculo-
sus, quia laborans eo, uix potest sanari, quia non potest curari cum cale-
factiuis, ex augmento ipsorum in caliditate: neq̄ ex infrigidatiuis, ex au-
gmento ipsorum in hydropisi. Et hydropisim cuius causa est morbus sto-
machi, sequitur diarria: & ex ista quæ fit fit ex apostemate, erit tussis cum
constipatione materiæ. Et si hydropico euenerit tussis, cum fluxu chole-
rico, nulla iuuabunt eum. Et morbus cistis cholerae rubeæ fit lctericia,
accidens ex opilatione ipsius, uel ex debilitate uirtutis attrahentis chole-
ram rubeam. Et distinguitur inter eas, quia cum ista quæ fit ex opilatio-
ne, erit grauedo in epate: & cū ea quæ fit ex debilitate uirtutis prædictæ,
nō erit grauedo in epate. Et lctericia fit ex opilatiōe cistis felle. Eius signi-
ficatio habetur, per egestionem albam, & urinam citrinam. Vel fit ex pat-
te epatis, cū qua erit fluxus cholericus, uomitus cholericus, cum fe-
bre & grauedine in latere dextro: uel fit ex forti caliditate
epatis. Et huius signum est, urina rubea, cui non præest spuma citrina.
Etiam si caliditas est ualde, urina exit nigra. Et quandoq̄ est ex caliditate

Orido Hy-
dropisis.

Ascites,
Timpanites,
Hyposar-
cha.

lctericia.

Cepatis & uenarum, accidit subito: sed alia ictericia accidunt paulatim, & hoc erit aut expulsiōne uirtutis cholerae rubeae in die cretico, in morbo cholero: & cum hoc erit morbi declinatio, & eius mitigatio erit ex mutatiōne humorum ad cholerae rubeam, ex parte alicuius animalis ueneno si, uel medicaminis mortiferi. Et morbi Splenis sunt, debilitas eius, opilatio, apostema, uentositas: & quando debilitat in attractione cholerae nigrae, superuenit inde ictericia nigra: & quando debilitatur in retentione ipsius cholerae, superuenit inde fluxus cholerae nigrae in tempore eius. Et debilitas eius fit ex mala complexione calida, aut frigida: & opilatio eius fit ex humoribus grossis, uiscosis, adherentibus in meatibus eius: cum qua erit ponderositas: & possibile est, ut accidat inde ictericia nigra. Et signum eius est, extensio, & apostema eius calidum, uel frigidum, et sequitur apostema splenis, macies corporis. Dixit Hippocrates: quotiens magnificatur splen, macrescit corpus: & quando tabescit, inpinguatur: & hoc fit, quia magnitudo splenis signat super maliciam humorum corporis, qui non mutantur ad nutrimentum utile corpori. Et paruitas significat super bonitatem humorum corporis, qui mutantur ad bonum nutrimentum corporis.

D C A N O N . XXXVIII. ad Tacuinum Tricesimum octauum, De morbis Splenis, & Renum.

MORBI Renum sunt apostemata, ulcera, lapides, arena, mictus sanguinis & saniei, dyabetes, & fluxus urinae. quia in eo sicut bibitum mingitur cito. Apostemata eorum aut sunt calida, aut sunt frigida. Et de ulcere emittuntur cortices, & quandoque similes particulis carnis, ex corrosione carnositatis renum. Et fit fluxus urine semper absque difficultate. Lapides & arena accidunt a caliditate forti renu, & ex humore grosso desiccato a caliditate: & ipsi petrificantur secundum cursum die rum proprie. Si enim pars clara et subtilis urine egreditur, & pars eius grossa remanet, fit dura: & secundum istum modum fit generatio lapidis in ollis balnearu. Generatur etiam lapis in uesica, & in intestinis, articulis, epate, et pulmone. Et dixit Gal. quod uidit quendam, qui patiebatur tussim continue, qui expuit lapidem: et mitigata est tussis. Et dixerunt aliqui Chirurgici, quod extraxerunt lapidem de facie cuiusdam patientis qui erat ut glandula: et de manu alterius patientis alium lapidem extraxerunt. Et magnificat quandoque lapis in quantitate mirabili. Et uidi ego in Marsten lapidem egressum de quadam muliere, cuius pondus erat aur. 15. et post exitum eius per triduum ponderatus fuit, et inuentus est in 3. xxx. et plus. Et color arenae euulsa, est citrinus, ad modum coloris arsenici ruffi, uel litargyri, uel ad modum coloris arenae, uel cineris. Et mictus sanguinis fit a causa exteriori, uel percussione, uel casu: aut ex causa interiori. Et tunc fit aut a debilitate uirtutis retentionis, quae alteratur, quae est in renibus: aut ex debilitate uirtutis retentionis, quae

Morbi Splenis.

Renu morbi.

Generatio lapidis.

Mictus sanguinis.

est in uenis, quae non potest retinere sanguinem: et inde sanguis emittitur cum urina. Et in hac dispositione non accidit dolor: et si accidit, modicus erit. Et sanies aut erit in ulcere uesicae, et hoc cognoscitur ex apostemate praecedente: et per horripilationem antecedentem penes generationem saniei, et exinde accidunt febres diuersorum paroxysmorum.

C A N O N . XXXIX. Ad Tacuinum Tricesimum nonum, De morbis Vesicae, Sifac, & Testiculoru.

MORBI VESICAE sunt lapides generati in ea, apostemata, ulcera, distillatio urine, ardor eius, difficilis exitus eius, exitus in uoluntarius. Et signum lapidis est dolor in uesica, & locis attinentibus ei, pruritibus uentris, eiectione eius quandoque, eiusque mollicies absque spermate, urina clara, subtilis, et alba, et exitus eius difficilis, exitus arenae cum ea. Quod si uelis scire, num in uesica esset lapis aliquis: iaceat patiens super dorsum, & eleuetur pedes, & commoueatur forti commotione: et epithima fiat super uesicam cum aqua cal. & oleo, & ungatur manibus ad sursum, ut desceadat lapis: & si non mingit, expellatur lapis cum instrumeto cathartico. quia mouebitur, & exibat post hoc urina: & in hoc cognoscet quod lapis est in uesica. Et cum apostemate, dolor erit in pectine, & sentietur apostema tactu, erit difficilis mictus, & forte constipabitur natura: & exitus saniei de ulceribus uesicae, erit maior exitu eius de ulceribus renum, & difficilis mictus. Distillatio urine erit aut ex debilitate expulsiue uirtutis penes molliciem uesicae in eius constrictione super urinam: & compressione. Et habet significatio super hoc, quod patiens iaceat super dorsum, & comprimatur uesica: si expellitur urina, erit ex ipsa causa. Aut ex apostemate accidente in collo ipsius, aut in musculo eius: uel ex humore uiscoso in meatu urine: unde fit opilatio. Et habet significatio super hoc ex eo quod dictum est de cibarijs grossis, & uiscosis. Aut ex sanguine coagulato, aut humore calido pungente. Et habetur significatio super urine rubedinem & ardorem in extremitate ueretri. Sed exitus urine absque uoluntate, est sicut in eo qui mingit in lecto: & est ex mollicie musculi circumferentis in collo uesicae, & debilitate retentionis uirtutis: & ex humiditate membroru, & defectu uirtutis attractiuae ad uesicam. Et morbus sifac, et ruptura, & uulnus accidens cum eo, et exitus zirbi et intestinalibus, aut testiculis. Et fit ex motu intenso, ac humore uiscoso, aut uentositate inflante uentrem et intestina, aut ex humiditate uiscosa lubricante intestina. Et distinguitur inter hunc morbum, et apostema: quod iaceat patiens, et comprimatur locus eminens ad interius cum manu: et si reuertitur interius, et absentatur eminentia, ruptura dicitur. Et si non reuertitur, et eminet, dicitur apostema. Et si est super umbilicum, parum est nocua, dolens,

B
Apostema in uesica.

Distillatio urine.

Exitus urine inuoluntarius.

C Et si super umbilicum multum, non dolebit: et eminentia umbilici erit ex ruptura sifac in loco umbilici. Et si est ex uentositate, tactus eius erit lenis: & si eminentia erit ex carnositate, tactus eius erit durus. Et si ex ruptura alicuius arteriae, color erit uiolaceus. Et si ex humiditate, non dolet penes compressionem, & tactus eius erit lenis. Et si exitus intestinorum est, erit cum rugitu, & expelletur quando tangitur manibus: & magnificatur umbilicus, quando ingreditur balneum. Et morbi locorum generationis, aut sunt in testiculis, aut sunt in ueretro, aut matrice, aut mammillis. Et morbi testiculorum aut sunt in eis, aut in locis intermedijs eis, aut in sifac, aut pelle, aut in uenis eorum. Et morbi accidentes in corpore eorum, sunt apostemata, defectus appetitus coitus, aut multa spermatis manatio. Et apostemata aut sunt calida, aut frigida, aut melancholica, aut phlegmatica: calida, aut cholericum, aut sanguinea: de quibus omnibus cura est dicta.

CANON XL. ad Tacuinum Quadragesimum,
De morbis Testiculorum, & Veretri.

MORBI ACCIDENTES in corpore testiculorum, & sifac circumferente eos, sunt, congregatio aquae in eis, & descensio intestinorum in eis. Et habet significatio super descensione intestinorum, quia patiens petit exercitium, & erectionem corporis, & retentionem anhelitus. Et reuersio ipsorum ad superius, erit tarda: & ad ipsum locum ueniet aliqua pars stercoris, & retinetur in eo: & cum eis erit rugitus cum dolore, & proprie penes expressionem super ea. Et haec accidit inter pellem testiculorum, & sifac. Et est eminentia carnosum, quae fit a materia grossa, uel post curam eminentiae aquosae factam in epate. Aut accidit in uenis testiculorum: & dicuntur uarices: quae fiunt ex grossis materijs, fluentibus ad uenas ipsorum. Et signum ipsorum est apparitio uenarum repletarum, mollicies testiculorum, difficilis motus corporis: & ut plus hoc accidit in testiculo sinistro, ex debilitate ipsius. Sed morbi in pelle ipsorum accedentes, sunt pustulae, ulcera, pruritus. Et morbi Veretri, sunt aut in corpore, aut in meatibus ipsius. Si in corpore eius, fit dilatatio, erectio absque appetitu coitus, iectigatio, apostemata, & ulcera. Et morbi accidentes in meatibus eius sunt opilatio, iectigatio ex uentositate inclusa in corpore eius: & ut plus hoc fit cum apostemate acuto, & erectione fortis: et cum hoc fit quandoque spasmus. Et si declinat laborans eo ad spasmus, morietur cito, penes inflationem ueretri, et sudorem ipsius frigidum. Sed ulcera & apostemata in eo, accidunt ut in alijs membris, & eorum signa sunt ut aliorum.

CANON XLI. ad Tacuinum Quadragesimum
primum, De morbis Matricis.

MORBI MATRICIS sunt fluxus sanguinis, retentio menstruum, manatio humida, praefocatio matricis, uentositas, inflatio, apostema calidum & frigidum, dubayla, cancer, mola, haemorrhoides,

fissura in ore mtricijs, ulcera ibidem, exitus eius ad exteriora, declinatio eius ad aliquod latus, defectus impregnationis, multus abortus, difficultas partus, retentio secundine, mors subitanea embrionis, retentio menstruum, & exitus ipsorum a cursu naturali. Vnde dicendum quae sint menstrua naturalia, ut cognoscatur exitus ipsorum a cursu naturali. Generatio itaque menstruum naturalis, fit in femina aetatis annorum, xij. aut xiiij. & defectus ipsorum naturalis fit in aetate, xvi. annorum, usque ad l. alias a. xxxvi. usque ad. xl. Et circuitus ipsorum fit naturaliter secundum plus, uel minus, & tendit ad. viij. dies: & si crescit ultra, dicitur non naturalis. Et inter quoslibet duos circuitus, sunt. xl. dies usque ad menses duos. Et si retinetur ultra istum modum praedictum, tunc dicitur exitus ipsorum a cursu naturali ex aliquo morbo in matrice, aut in toto corpore. In matrice uero sunt opilationes accidentes in uenis a grossicie sanguinis. Et opilationes fiunt ab apostemate, aut humore uiscoso, aut uestigio ulceris consolidati. Fit etiam ex fluxu sanguinis matricis, aut exitu sanguinis, ex scrofulis, aut ex fluxu sanguinis e naribus, aut in toto corpore, ut sunt febris, corruptio complexionis, hydropisis, pinguedo corporis intensa restringens uenas. Et manatio humida de matrice fit aut ex debilitate eius, aut ex aliquo humore manante ad eum. Et habetur significatio eius humoris per colorem uis egredientis. quod ut discernatur, supponatur pannus albus, & extrahatur, & ponatur in sole. deinde respiciatur: et si color ipsius est rufus, ex sanguine fit: si croceus, ex cholera rubea est: si albus, ex flegmate: si niger, ex melancholia. Et praefocatio matricis, est defectus inspirationis, accidens ex parte matricis. Et ex ea ex communicatione eius accidunt plures morbi mali. Nam ex communicatione cerebri, fit sorda fortis, & plures alij. Ex communicatione cordis, fit sincopis, & alij morbi cordis ipsius. Et hic morbus fortificatur & alluiatur iuxta diuersum paroxysmum ipsius ad modum epilepsiae: & ut plus perit mulier penes fortitudinem durabilem paroxysmi. Et huiusmodi morbus, aut fit penes retentionem spermatis mulieris, aut penes superfluitatem eius: unde extinguatur caliditas ex praefocacione eius, & infrigidatur matrix: aut penes retentionem menstruum: aut ex causa alicuius medicaminis quod sumpsit mulier ad prohibendum impregnationem. Et ut plus hoc accidit iuueniculis castis, & non potest fieri in coniugatis. Et signum huius morbi in principio primi paroxysmi, est permixtio mentis, pigricies, debilitas tibiarum, citrinitas coloris matricis, humiditas oculorum: & quandoque fortificatur & debilitatur inde corpus: inde fit sincopis cum defectu sensus & uocis, & frequenti pulsu, diuerso, debili, & deficiente in fine negotij, itaque mulier existimat moritura. Sed si ponatur aliqua pars bombacis super foramina narium, si mouet, non est mortua. Deinde uertitur facies ad rubedinem, quasi esset inflata: attrahitur matrix ad superius: & incipiente paroxysmo alleuari, mollificatur matrix, & de ea emittitur humiditas modica, & in uentre fiunt rugitus cum exitu uentositatis de ano,

A

Menstruor
generatio.Opilationes
Matricis.Manatio de
matrice hu-
mida.B
Praefocatio.

Cura.

F

Morbi Geni-
talium.Intestinorum
descensio.

Varices.

Morbi Ver-
etri.

CANON XLII. Ad Tacuinum Quadragesimum secundum, De morbis item Matricis.

Cancer Matricis.

CANCER fit ex apostemata duro in matrice, quod non fuit bene, & cito curatum. Et est apostema durum petrificatum ex materia melancholica. Et ut plus fit penes os matricis. Et quandoque cum eo fit ulceratio, quandoque non. Qui est absque ulcere, cognoscitur per dolorem fortem in inferiori parte uentris, pectore, & dorso, & per grossicem apperantem in pectine, & in ore matricis. Sed qui est ulceratus, albus erit, cum corrosione, putrefactione, & calefactione. Et nisi sit sordidus, color eius, declinans ad uiriditatem, aut rubedinem, aut nigredinem. Et ut plus fluit de eo humiditas foetens, & inflammantur ubera, & uenter, itaque apparet esse pregnantis: & per longum tempus apparebit esse hydroptica. Et distinguitur inter eas per duriciem, quia duricies non est in hydropsi: ueruntamen si sit chronicus, ad hydroposim declinabit. Et dicitur, quod Mola, est caro quaedam generata in tunicis matricis: & quod quaedam mulier abortum fecit de quadam carne ad modum abortus foetus.

Mola:

Ulcera Matricis.

Ulcera matricis, aut fiunt ex contusione, aut concussione, aut forti partu, uel attractione secundinae, uel ex pustulis apertis, uel foetu mortuo. Et cognoscitur hoc per apertione matricis cum instrumento facto ad id, quia uidetur & cognoscitur substantia ipsius per id quod emittitur de matrice. Quia si assimilatur faeci, signat quod exitura aperta est: & si est sanguis foetidus, & niger, significat super corrosione: & si sanguis est rufus, significat super resudationem ipsius: & si est similis loturae carni, significat super resudationem ulceris: & si emittitur sanies spissa, alba, non foetens, significat mundiciem ulceris. Declinatio matricis, aut exitus eius, erit aut ex causa exteriori, aut interiori. Si ex causa exteriori, fit ut extractione secundinae, aut foetus mortui penes difficultatem exitus ipsorum: uel ex casu de loco alto super sellam ipsius: uel ex forti terrore, ut accidit mulieri nauiganti super aquas: aut ex tribulatione mortis alicuius amici. Sed a causa interiori, fit ex humiditate flegmatica lubricitante matricem.

Declinatio Matricis.

Tortura Matricis.

Tortura autem matricis, fit ex humore multiplicato in aliquo latere ipsius, inclinante ipsam ad illud latus.

CANON XLIII. Ad Tacuinum Quadragesimum tertium, De morbis Matricis, & Mammillarum.

Impregnationis priuatio.

PRIVATIO impregnationis, fit ex parte mulieris, aut ex parte uiri. Quod si uis hoc scire, sedeat mulier super scamnum perforatum, cooperta bene cum pannis, ne fumigium habeat egressum per foramen. Deinde fiat fumigium sub scamno, ut ascendat fumus per foramen ad matricem. Et si odor suffumigij sentitur in ore mulieris, excusanda est, quod defectus non est ex parte eius, sed ex parte uiri: & nisi ueniat odor in ore

eius, impedimentum est ex parte ipsius. Aliud experimentum. Posatur sperma eius super aquam: & si dissoluitur, & dispergitur, malum est, & non conuenit ad generandum. Et si profundatur in aqua, & residet: bonum est. Et potest ex parte uiri causa esse propria in suo spermate: sicut accidit arbori quod non fructificat. Sic etiam ex causa mulieris, ex mala complexione matricis, aut morbi officialis, aut humoris putridi concuasi in concavitate ipsius, aut ex pinguedine mulieris, aut defectu menstruorum, aut a mala complexione, aut uapore calido adurente sperma, aut frigido coagulante illud, aut humore lubricante, aut sicco ingrossante. Et morbus officialis est, ut opilatio, & humor qui est in concavitate matricis, aut flegmaticus, aut melancholicus, aut cholericus. Et significatur super hoc per partem emissam de ea. Et signa quae significant super impregnationem, sunt, fortis recollectio oris matricis, ita quod uix potest ingredi glans in eam, non ex apostemate, neque ex duricie: & in tempore coitus sentiet uir, quod matrix ipsa fugit foramen ueretri, ut facit sanguifuga: & non appetit coitum. Et color uenarum erit uiridis, & mammillae erectae plus quam erant. Et albedo oculorum erit uiridis, aut liuida. Siccitas erit in facie eius, cum nausea: paucus appetitus, bonus, sed erit ad res malas. Et potest tentari, ut dixit Hippo. quod bibat mulier de mellicrato: & si fuerit tensio circa partes umbilici, pregnantis est: si non, non. Et signa foetus si est mas, uel foemina, sunt haec. Si color mulieris est uenustior, motus uelocior, uenter recollectus & rotundus, capita, id est, papillae mamillarum rubeae, erit masculus. Quia in foemina color est turpis, motus tardus, uenter longus, capita mamillae nigra. Et aliter. Distilletur lac mulieris super speculum politum, si colligitur gutta, & fit ad modum perlae, mas est: si non, foemina. Similiter si projiciatur in aquam claram, et dispergitur cito, foemina est: si maneat unita, est mas. Et causa abortus interior, est ex humiditate uiscosa, aut debilitate uirtutis retentiuae, aut apostemate, aut prouocatione sanguinis. Sed extrinseca, ut casus, percussio, clamor, sternutatio continua, aut medicamen laxatiuum, aut fluxus sanguinis, aut minutio, aut fluxus uentris proprie, ex quibus fit abortus. Et morbi mammillarum fiunt ex mala complexione. Et signa & causa in eis sunt ut in alijs membris. Et fiunt ex apostemate calido, frigido, aut duro. Fit etiam in eis coagulatio sanguinis, & nodulatio, & dixit Hippo. quod hoc significat super maniam: eo quod uapores sanguinis nodulati, ascendant ad cerebrum. Et siccitas mammillae tempore impregnationis, significat super aliquod accidens malum contra foetum, aut super abortum ipsius. Et si sicca sit una mammillarum, & impregnatio est de geminis, unus eorum patietur abortum. Et si mamilla dextra patietur, masculus: si sinistra, foemina.

Impregnationis signa,

Signa conceptionis masculi, uel foeminae.

Causae Abortus.

Mammillarum morbi,

Cum super id in quo est: & tunc non erit ita opportunus ei medicus, sicut quando uirtus est debilior morbo. Assimilantur uero uirtus & morbus pecuniae capitali & ludicro lucro: & medicus mercatori. Nam mercator peritus inspiciens diligenter mercimonia eius, qualiter empta fuerunt, nisi ea possit uendere cum lucro (uidelicet morbum curare cum obseruatione uirtutis) seruabit pecuniam capitalem in uenditione mercimonia (scilicet uirtutem corporis). Virtus etiam assimilatur uiaturo uia: & morbus quantitati itineris uiae: & status morbi, loco quaesito ipsius itineris. Nam peritus uiator parare tenetur uaticum sufficiens in suo itinere, iuxta longitudinem itineris & uiae eius, donec applicabit loco quaesito ipsius itineris, quoniam si deficit uaticum ante aduentum eius ad locum quaesitum, periculum patietur: & si sufficit, saluabitur. Similiter potest dici de uirtute corporis respectu status, quia si fortis sit, sufficienter pugnabit contra morbum, et adueniente statu morbi, saluabitur eger: quod si debilis est ante statum morbi, dubitandum est in eo tempore, ne superueniat periculum. Qua de causa, cum diligentia & studio magno regenda est uirtus corporis, cum condigna conseruatione in qualibet cura morbi. Hinc uero medicum decet, quod semper studeat, ut quotiens poterit agrum regere cum nutrimento conuenienti, non permittat eum uti aliqua medicina: etiam si curari poterit medicina leui et debili, nullam audaciam sequatur in cura eius, cum transgressu medicaminis fortioris. Et si uiderit in cura eius sufficere simplicem medicinam, nullam ei tribuat compositam: cum propositum sit, in eadem cura, simpliciter extirpare morbum. Et cum de leui, & cum leui extirpari potest morbus, uirtus aegri in cura ipsius tradatur labori medicaminis fortioris. Etiam non decet medicum, in cura alicuius aegri uti medicinis alienis: nisi per firmam experientiam ab expertis datam, ex quibus sequitur proprium iuuamentum. Neque secuta tenetur experientia alicuius mulieris uetulae, et similia, quoniam possibile est, ipsa conuenire alicui naturae, & alicui non conuenire. Cautela etiam adhibenda est cum digna diligentia, in donatione medicaminis laxatini, seu uomitiui, quod scilicet non detur nisi penes opportunitatem eius manifestam, prius eminente corporis uirtute & sui potentia, cum tempore aetatis iuuenilis, & aeris aequalitate. Unde si aeger indigeat euacuatione in aliquo morbo eius, ubi eminet potens uirtus, audacter fiat euacuatione iuxta modum opportunum. Et si uirtus eminet medioeris, mediocris fiat euacuatione. Et si debilis natura, fiat euacuatione non nisi post confortationem & restitutionem eius, factas ei cum bonis odoribus, & nutrimentis conuenientibus. Euacuatione quoque in isto lib. ubi cum dicitur, condicionalis est, & facienda manifestis signis apparentibus repletionis, forti uirtute, aequalitate temporis, & regionis. quia est aliqua regio fortis caliditatis, uel fortis frigiditatis. Etiam priuatione maciei intensae, & aequalitate iuuenilis aetatis, cum euacuatione in pueris & senibus sit fallax: ita tamen, quod patiens non sit passus aliquo tempore dysenteriam, uel diariam, uel ulcus in inte-

Cautela.

stinis, ex cuius uestigio uiciatus est aliquis locus in eis: qui transibit medicamen cum humoribus corruptis. Quare cautela adhibenda est, in cuius similitudine accidat primum, exinde secundam. Danda est etiam medicina laxatiua, ad euacuandum illud quod nocuum est in humoribus. Et opportuna est eius educio, & non est miscenda cum aliqua re euacuante humorem diuersum ei de humore laedente corpus, cuius generatio inuabilis est ei: quoniam si hoc fit, inducit lesionem magnam. Et si opportuna est euacuatione eminente uirtute debili, nulla fiat, nisi post confortationem uirtutis. Et si tempus est aestiuum, refrigeretur aer circumstans locum aegri: & penes hoc potest fieri euacuatione secuta. In hyeme uero minoris fallaciae euacuatione est celebranda. Euacuandus enim, si competit, locari debet in loco tepido. Et sic considerandum est cum reliquo remedio in regione fortioris coloris, uel frigoris. Macilentus enim nullo modo debet euacuari, nisi in modica quantitate, datis ei prius nutrimentis bouis, uelocis digestionis. Pueri etiam, & senes, nullo modo debent euacuari, nisi penes necessitatem magnam, cum rebus subtilibus, tamen paucis, aut uentosis. Quod si acciderint duo morbi diuersi in corpore, quorum cura unius contraria est cure alterius: curandus est magis laedens et impediens uirtutem nulla postea adhibita negligentia in morbo alio. Etiam si sequitur accidens, cuius cura contraria est cure morbi a quo fit, & ipsum accidens inducit debilitatem uirtutis: in primis remouendum est illud accidens, & post mitigationem accidentis sequenda est cura morbi: Sicut datur mercuricum stupefactiuum penes dolorem uehementem colicam, quamuis sit augens in colicam, tum utile uidetur ad mitigandum dolorem fortem debilitantem uirtutem. Interrogatio etiam diligenter facienda est aegro praesentialiter, de dispositionibus eius. Non minus saepe uisitandus est aeger in diuersis temporibus. Cum nisi aegris adsit medicus, impossibile est ipsum recitare distincte id quod patitur de accidente, & morbo. Etiam quotiens sit dubia cognitio morbi alicuius membri, & ignoratur qualitas speciei ipsius: tentanda est ipsius dispositio cum calefactione ipsius membri actualiter, aut in frigidatione, humectatione, aut desiccatione, cum eo scilicet quod caret fallacia: ut curari possit morbus cum re iuuante eum absque dubio. Et si firma cognitio non habetur de morbo per uiam aliquam correctionis, uel alicuius notitiae uring, non debet aliqua cura fieri in eo, neque permutari complexio, neque aliquis humorum euacuari, sed tantum conseruetur uirtus cum nutrimento aequali. Et si aeger caret appetitu, nullo nutrimento utatur, donec emineat uirtus fortis. Sed si debilis, nutriatur: & hoc sustineatur, donec species morbi sit bene cognita, quia modicum opus cum securitate, melius est multo opere cum dubietate. Ideo omnis medicus in cura eius studere debet, aegri iuuamentum sequi, non uertendo eo cuius laesio non erit secuta. Et aeger cauere debet, quod non sequatur appetitum suam: timedo semper morbos repletionis, & humorum corruptorum, ut arthriticam, &

Chydropisim. Tum aliquantulum uti potest appetitu eius in morbis inactionis. ut in ethica, & pñsi. Et confortandum est cor ipsius cum salute. Et de necessitate finis curæ, ut nutriatur ad minus cum nutrimento conuenienti. Etiam si eger appetat aliquam rem forti appetitu, illa res non est prohibenda in modica quantitate, & in multa quantitate promittatur ei. Et res quæ danda est, si indiget correctione, corrigatur. quoniam modica quantitas illius rei non auget humorem lædentem, neq; mutat complexionem. Et cautela si adhibetur, in parte laudabilis est, nõ tamen in toto. Et licet parcendũ sit ei, non est in adhibenda fortis cautela in eo quod futurum est quia nisi concedatur, agro sumere modicum secundum appetitum eius, possibile est, quod eum prouocet fortis appetitus ad sumendũ multum cum nocumento ipsius, & parcendo cum intensitate, medicus inferat quandoq; nocumentum: quare medium tenere beati. Et si alicuius ægri appetitus declinat ad sumendum aliquod medicamen, & ad aliud non declinat, licet modicum inde refutatum habeat, iuuare ægrum in ipso morbo magis, quam illud ad quod appetitus declinat, melius est qd sumat illud ad quod animus eius declinat. quia iuuabilis erit ei. Et non nisi aliqua pars attributionis conuentionis sit in hoc, quare declinauerit appetitus ad illud: & non nisi aliqua pars diuersitatis inconuenientis sit in alio, qua de causa inimicaretur ei animus eius. Et si quis indiget euacuare aliquem humorem de corpore eius, & horribilis uideatur ei acceptio medicinæ: si ipse humor sit cholericus, euacuetur cum syrup. rosarum, infrigidato cum niue & scamonea, uel cum beginig: scilicet cum pasta plena de amygd. infusa postea in iulep: addatur tamen zucarũ cum amygd. ad modũ auellanæ, frixis in oleo amygd. aut syrup. simplicis infusus: aut offera: aut diaprunis, & similibus. Et si phlegmaticus humor sit, euacuandus est cum turbit nouo, et agarico, positus per noctem in aliqua re prædicta confecta, iuxta modum dispositionis & oportunitatis in aliqua re, & in decoctione, uel syrup. secundũ conuenientiam & oportunitatem. Si sanguineus, non est

euacuandus nisi cum minutione: unde subtiliandum et euacuandum est instrumentum ferri: finaliter & unguendus est oleo locus minuendus. Si modicæ carnis est, unguatur, & calefiat in hyeme cum aqua calida: quia minutio tunc erit minoris doloris.

Inter cætera dicta dicendum etiam est de signis prognosticantibus euentum morborum: ut quilibet ipsorum morborum ante aduentum ipsius, prout competit, dignis remedijs extirpentur.

Appetitus ægri.

SIGNA SANI MORBI SANI
GVINIS, CIDIT GVINIS,

Pigricia.	Dulcedo oris impura,	Sinocha,
Lassitudo,	sed mixta cum amaritudine, uiscositate, salitudine, aut acetositate:	Morbilli,
Alices,		Blactæ.
Oscitatio.		Epidimiales morbi
Multus somnus.	uidere in somno res rubeas, aut se subiectum quasi oneri graui, sunt causæ super repletionem sang. & indicant morbos futuros sanguineos.	Mafara
Grauedo capitis.		Squinantia,
Mens impedita.		Fluxus sanguinis e naribus
Perturbatio sensus.		Obthalmia. &c.
Prauus appetitus cibi.		

SIGNA CHOLERICI MORBI CHOLERICI,
LERAE, DVNT

Citrinitas coloris.	In somno res citrinæ.	Tertiana
Amaritudo oris.	Visiones.	Derfam
Punctio oris stom.	Coruscationes.	Pleurifis
Ardor. Nausea	Lites: quæ significant super dominio cholerae rubeæ,	Colica
Lamentatio.		Ictericia.
Sitis ualida, Siccitas linguæ	Prognosticantes morbos futuros cholericos.	Formica.
Vrina citrina.		Et cæteri.

SIGNA MELANCHOLICI MORBI MELANCHOLICI,
CHOLIAE, DIT

Liuiditas coloris.	Somnus perturbans, et horribilis. Videntur mcerores, res nigrae, & obscuræ,	Quartana.
Acetositas oris.		Morphea in lepra,
Paucus somnus.		Cogitatio mala
Multa cogitatio.	Turbedo aspectus.	Defectus mentis
Malus animus.	Prognosticant morbos melancholicos futuros.	Cancer Apostema durũ. Varietes. Dolor splenis.
Macida facies. Strictura sup os stom.		

SIGNA FLEGMATICI MORBI FLEGMATICI,
GMATIS, DIT,

Pigricies. Tardamens. Negligentia. Fluxus saliuę.	Pauca digestio. Albedo coloris. Videntur in somnis flumina. Nix, Pluuia, Incubus,	Quotidiana Apostema molle Paralifis Tortura oris Apoplexia Epilentia Et sic de alijs.
Multum sputum.	Prognosticant futuros esse morbos flegmaticos.	
Multus somnus.		
Grauedo capitis		
Inflatio faciei. Paucus appetitus cibi.		

G

- C** Morphea alba, significat baras futurum.
 Multi carbunculi, prognosticant dubayla futurum.
 Multi noduli, prognosticant dubayla futurum.
 Raucedo uocis, rubedo faciei cū aliqua liuiditate, prog. lepram futurā
 Imaginatio cimicum, mulcarum, & pilorum in oculis, nisi sint a sto-
 macho, progno. descensum aquae in oculis.
 Ictigatio faciei, progno. torturam oris.
 Soda allidua, prog. caecitatem, & proprie in senescentibus.
 Ictigatio totius corporis, progno. spasmus futurum.
 Febris acuta, constipatio naturae, uigilia, planctus, liuiditas oculorum
 quotiens accidit in pueris, prog. spasmus futurum.
 Incubus si accidit multum, progno. epilepsiam futuram.
 Inflatio faciei, & rubedo uenarum oculorum, cum soda, prog. sirsen
 & birsen futuram.
 Angustiosa cogitatio, & pusillanimitas absq̄ causa exteriori, progno-
 sticant maniam, & melancholiam futuras.
 Reumata multa, cum macie corporis, & pectoris strictura, significat
 pituitam futuram.
 Ponderositas lateris dextri, & albedo egestionis, progno. ictericiam
 futuram ex opilatione.
- D** Inflatio palpebrae inferioris, prog. hydropisim futuram.
 Assidua torsio dolorosa circa umbilicū, prog. hydropisim tympanitē.
 Nausea, cū uentositatibus in parte dextra et sinistra, in hypochondrijs,
 cum defectu appetitus cibi, progno. colicam futuram.
 Ponderositas utriusq̄ flanci, & extensio ipsorum, progno. apostema
 in renibus.
 Hypostasis arenosa, prog. lapides futuros in renibus.
 Hypostasis similis litargyro trito, prog. lapidem futurum in uesica.
 Assiduus ardor urinae, prog. ulcera uesicae, & ueretri.
 Torsio & ardor partium inferiorum cum fluxu uentris, prog. dysenteriam.
 Assiduus ani pruritus, progno. haemorrhoides.
 Mutatio coloris post sanationem alicuius morbi in eo, progno. exitum
 futuram.
 Perturbatio cerebri post percussione, aut casum, prog. apoplexiam.
 Soda & dolor stomachi in principio aegritudinis, prog. subeth.
 Ictigatio partium inferiorum hypochondriorum, progno. apostema
 in diafragmate.
 Priuatio mundificationis sputi in empicis & pleureticis post. xl. dies,
 progno. pituitam.
 Sputum rotundū in pleurisi, si durat per longū tempus, prog. pituitam.
 Assiduus fluxus uentris habenti in utero, prog. abortum fetus.
 Contabescentes mamillae in habente in utero, prog. abortus fetus.
 Nodulatio sang. in mamilla, progno. maniam futuram.

C Duricies mamillae habentis in utero, significat dolorem futurum aut **A**
 anchis, aut oculis.

Fluxus intestinorum habentis in utero, significat q̄ fetus aegrotat.
 Abundantia lactis habentis in utero, significat debilitatē uiscerum futurā.
 Mulier nisi post partum bene mundificetur de sang. partus, significat
 morbum in ea futurum, aut apostema in matrice, aut in epate.
 Apostema accidens ex causa uulneris si subito absentetur, si uulnus est
 partis posterioris, prog. spasmū: si anterioris, maniam, uel fluxum uen-
 tris, uel pleurisi, uel peripleumoniam.

Et summarie, quotiens caliditas, uel frigiditas egreditur modū natura-
 lem, uel sudor quotiens accidit in aliquo membro, prognosticat morbum
 futurū in ipso membro, & praecipue quotiens mutatur aliqua dispositio
 naturalis de modo eius consuetudinis approbate, prog. morbum futurū.

Hic forte aliquis dicet. Dignum & sufficiens nobis est, uti medicina **Obiectio.**
 breuiter: eo q̄ sufficiens erat aliquibus medicis nostri temporis, de aqua
 ordeī, seminū, syr. acet. & tamarind. tamen si adest fluxus intensus, dere-
 linquendi sunt tamarindi. Et nulla abhibenda est aequalitas, aut distinctio
 in speciebus febrū, sed si aliquotiens augetur febris, nutriendus est cibo
 agrestis, aut re proxima eius regimini, in eo quod competit ipsi tempori:
 credendo cum ipso regimine conseruare uirtutē. Multiplicata est audacia **B**
 euacuatione inutili, et derelictis medicinis distinctis ad utilitatem cuiuslibet
 morbi, & in eo quod ad conseruandam uirtutē uidetur utile, ac dubie-
 tate remota, alias adhibita, curando morbum frigidum cum medicinis ca-
 lidis. Non minus superpositionis emplastrorum prohibitiōe, in eo, quod
 emplastrandum est: et paucitate considerationis in conseruatione uirtu-
 tis, quae dicitur pecunia capitalis. Et dimissis dictis antiquorum medico-
 rum approbatorum in curatione morbi, in eo cuius firmum est experi-
 mentum, & uerificatum, est utilitas iuxta ordinem cuiuslibet morbi ex-
 eusat se in omnibus hijs: q̄ complexionibus mutatae sunt, & cure quae sunt
 in libris antiquorum medicorum, irritae sunt & priuatae.

Respondendū est huic contradicitori: q̄ medicus qui breuiter utitur eo **Responsio.**
 quod dictum est, expulsus est a dignitate scientiae: propter durabilem per-
 seuerationem eius in quiete & pigricie mentis eius, & subiectionem exe-
 cutionis uoti eius. Et si executio uoti eius, & pigricies, sunt fundamenta
 eius quietis, eum expellentes a salute, se addiderunt periculo & uituperio
 manifesto. Dicitur enim pigricies, non uideri pecunia carere, & sollicitudo
 pons uictoriae praedicatur. Dixit nempe Hippo. Vita breuis, ars uero
 longa. Vnde breuis est uita hominis, ad distinguendum rationem scientiae
 medicinae. Et hoc est contra opinionem quorundā, dicentium, q̄ me-
 dicinae documentū tradendum est in una hora. Et medici rationis contra-
 dicunt dictae sectae ingenij: unde dicunt, q̄ possibile sit, q̄ tradat documentū
 medicinae in spacio sex mensium. timorosa est enim penes eos, calida
 medicina in cura morbi frigidi, ex ignorantia ipsorum in iuuamentis,
 G 1

Extiminatione habita, quod breuis cura facta cum medicinis frigidis, est minoris fallacie & nocuenti: & non respondet ratio extimationi eidem, cum usus medicaminis frigidi, sit maioris nocuenti in loco inconuenienti eius, sicut usus medicaminis calidi in loco incongruo. Et si aliquis contra dicat: quod si utimur medicamine frigida in loco inconuenienti ei, nocuentum eius non erit ut usus medicaminis calidi in loco incongruo eius. Respondendum est ei, quod eius iudicium non est firmum, & oppositio eius reuelat ignorantiam eius, quia secundum rationem nulla distinctio est inter ea. Sed audacia facta est in intensa euacuatione absque opportunitate eius: & paucitas conseruationis uirtutis est maioris periculi. Et iam dicte sunt certae conditiones, quae obtinendae sunt in cura cuiuslibet morbi, iuxta quod ediderunt periti medici, consecutis prius conditionibus praedictis in complexione, aetate, dispositione aeris, & aliorum de quibus facta est adaequatio condigna studio & posse toto. Ignorata quidem intentione antiqua, eorum ignorantiam occultant: dicentes, quod dictum peritorum est iustum: cum sit significans super uiam salutis; tamen occultum sensum habet, & manifestum. Et hoc certum est contra eos: quod manifestus sensus dicti ipsorum non potest firmari nisi post cognitionem medullae sensus occulti ipsius. Et per studium satis faciens reuelatur rectitudo. Et qualiter id quod remouet morbum, poterit conseruare uirtutem: & uirtus non seruetur nisi consimili. Et morbus non remouetur, nisi per contrarium: & qualiter simile & contrarium possit indicari unum: et qualiter id quod remouet frigidum, possit remouere calidum: cum sint duo contraria: quorum unum non inuenitur, nisi in priuatione alterius. Et abstinentia cibi penes eos facta in cura iuiuslibet febris, quia antiqui intellexerunt quod in aliqua febre debet cibari patiens post paroxysmum, & in aliquo tempore paroxysmi, ut cum fortis debilitas uirtutis adest, et dubitatur ne deficiat ex uiolentia paroxysmi. Et in alio nulla est tradenda nutritio. Sed aliquando dubitatur de aqua ordeii. Et uiri medici regimem proprium distinguunt cuiuslibet morbi. Et si morbus est uelocis declinationis, subtilis materiae, eminente uirtute forti, regendus est patiens cum dieta subtili: & econuerso. Quare facienda est dieta iuxta morbos ipsorum. Vbi uero dixerunt, quod complexiones mutatae sunt intentio ipsorum debet declarari sic. Vtrum complexiones in toto mutatae, an in parte, & si intentio ipsorum sit, quod in toto intellectualis ratio dictum eorum refutet, quia necessario complexiones erunt aequales, aut inaequales: singulares, aut compositae. Si singulares: aut cholericae, aut frigidae, humidae, aut siccae. Si compositae, aut calidae aut humidae: aut calidae et siccae, frigidae aut humidae, aut frigidae aut siccae. Et sic de dicto ipsorum intelligitur, quod complexiones sunt mutatae: quod in eis est addita decima complexio ultra quam dictum est in ipsa diuisione rationis. Et si intentio est: quod in parte, mala est loquela ipsorum in hoc, & non minus intentio. Sed iam in loquela reprobatur est dictum ipsorum, ubi dixerunt: quod mutatae sunt in toto: possibile est, quod intentio ipsorum sit, quod complexio calida in hoc tempore dominatur super hanc regionem: et si super hoc cadit intentio ipsorum, licet non sequatur eam ipsorum loquela,

Distinctio regimis morbi.

notum est, quod iuxta eam utendum est eo quod dixerunt medici, ad curandum morbum frigidum cum medicamine calida, in aetate, regione, & aere, prout competit. Et si quis allegat: qualiter hoc intelligendum, et quare si complexio calida dominatur super aliquam regionem aliquo tempore, non utimur medicamine calida in cura morbi frigidi: licet hoc raro inueniatur. Medici dixerunt certam significationem super quamlibet regionem multae caliditatis, aut frigiditatis. Vnde certificata specie morbi, & cognita causa eius, consequutis conditionibus praedictis, utendum est in eis medicamine iuxta modum ipsarum: & si morbus est calidus, curandus est cum frigido: si frigidus, calido. Et si complexio calida dominatur super aliquam regionem, utendum est medicinis calidis: in alijs regionibus, frigidis. Et si dominatur in aliquo tempore in quo dominabatur frigiditas, conseruandae sunt conditiones regiminis quae conseruantur in hyeme, uel aestate: nam de frigiditate hyemis non potest dici sicut de caliditate aestatis. Et si dicat, quod omnis regio est calida, & in qualibet complexione non diuersificatur hyems et aestas, neque ethiopes, neque scoti. Et si hoc esset, negaretur ab eo testificatio rei certae: & quilibet homo licet tempus agat aliquid in complexione eius, si credit quod hoc agat in quolibet animali, & uegetabili, subuertendo naturam cuiuslibet frigiditatis ipsorum ad caliditatem, sequeretur quod portulaca fieret calida, & lactuca: & quod complexio frigida cuiuslibet animalis, potest mutari ad caliditatem agentem in tempore in eam. certificata enim sunt per medicos famulos signa caliditatis & frigiditatis. Vnde prout inuenimus signa significantia super morbos ipsos, remouere debemus cum eis contraria. Vbi uero contradixerunt, prohibendo emplastra: certum est, quod medici composuerunt de hoc lib. et dixerunt utilia, & ipsorum utilitates. Et iam intelleximus per aliquos, quod ipsi sic allegant: quod impossibile est, ut aliquod emplastrum non sit calidum, aut frigidum. Et si calidum, attrahet ad locum cui superponitur superfluitatem additam super eam, quae est in eo: si frigidum, prohibet dissolutionem eius quod est in eo. Et haec allegatio est inepta, cum dictum eorum iaceat super diuisionem insufficientem. Secuti sunt in omni diuisione ne hoc quod non debent sequi. Insufficiencia uero diuisionis oritur tali modo. Quia qui diuisionem alicuius rei debet facere habeat praesentes omnes diuisiones rei integrae quam diuidere conatus est, & eas diuidat ordinarie: et si aliqua pars diuisionis occultatur, & non manifestatur, contradictori eius dicere potest, quod tale diuisionem negasti: & id quod dixisti, quod impossibile est, quod omne emplastrum non sit calidum, uel frigidum, non est uerum, quia possibile est, quod sit temperatum: ergo nec cal. nec frig. Etiam sequuti sunt in quolibet diuisione dicta per eos id quod non debet sequi tali modo: dicentes, quod cal. attrahet ad locum superfluitatem. Et hoc est ineptum, imo falsum, quia possibile est, quod sit calidum, & non attrahat, quia inuenitur cal. non attrahens, sed turbans, dissoluens, & congelans sicut medicinae calidae dissolutiuae, quae dissoluunt, & non attrahunt super

C fluitatem ad locum, sicut camomilla quæ dissoluit, & attrahit de sui proprietate. Et corpore purgato, licet aliquis locus in eo emplastratur cum eo quod dissoluit & attrahit, non attrahetur aliquid per id propter purgationem corporis præcedentem, ut patet in adamante, qui non attrahit nisi affuerit ferrum: & est simile de humore peccante superfluo, qui ante purgationem ab emplastris attrahitur, sed post euacuationem non, sed dissoluitur. Etiam ubi dixerunt. Sed frigidum prohibet dissolutionem: non uerum, quia possibile est, quod emplastrum sit frigidum, & non prohibeat dissolutionem, sed erit frigidum & dissoluens, ut farina ordeï, aqua permanens. In quo est secretum secretorum medicorum antiquorum & philosophorum. Etiam aliqui dicunt, quod quædo emplastrum est frigidum, reuocat calorem ad interiora corporis. Et hoc dictum est diuersum alteri, quia reuocatio caliditatis, necessario dissoluit ex ui caliditatis inmissæ. Verumtamen de superpositione rei frigida, si durauerit super membrum, licet in primis fugiat caliditas ad interiora, tamen ob assiduitatem eius continuabit frigiditas eius, cum interioribus suis, itaq; fient unum & idem. Quia in habentibus symbolum, facilis est transitus. Res etiam frigida iuuant ad dissoluendum, quia quotiens calefit membrum, egreditur ab æqualitate complexionis in membro debilitate illud, & debilitatum non potest dissolueri id quod in eo est: tamen quando superponitur ei frigidum, infrigidando illud, inducit ad æqualem complexionem, et uirtutem: & uirtus corroborata in eo, dissoluit id quod obtinetur in eo, quia quotiens membrum fit in æqualitate, attrahit ad se iuuamenta, & expellit nocuenta: & res reducta ad naturalem complexionem reductur ad consuetudinem. Et si aliquis dicat: si ponatur calidum cum frigido, nullius erit utilitatis, & effectus unius irritabit effectum alterius. Dicitur ei, quod non, sed magna utilitatis erunt, & inducentur ad æqualitatem. Suscitatur enim ab æqualitate effectus æqualis, & dissoluet propter caliditatem quæ est in eo, et prohibebit superfluitatē: et infrigidabit propter frigiditatem, et mortificabit mortificatione utili et p. futura. Ergo in quolibet ipsorum est magna utilitas, si compositione elementalī fuerint continuata, & debito regimine nature recta. Et non sequitur quod dicitur: postquam compositio cadet inter ea, paratur utilitas cuiuslibet eorum, cum composita plura sint de calido & frigido, & ex æqualitate ipsorum exeant utilitates & iuuamenta in eo super quod fuit compositio ipsorum. Vnde cum morbus habeat quatuor tempora, sicut annus, scilicet principium, augmentum, statum, et declinationem, quodlibet ipsorum temporum exigit medicamentum diuersum alijs temporibus, quia Principium exigit res confortatiuas, et repercussiuas, scilicet frigiditas, & prohibitiuas: et cum tunc in ipso tempore principium inanitionis sit, & in membro non sit de quantitate, de qua dubitandum est de priuatione dissolutionis, illud tempus exigit id quod prohibet manationem ad membrum, & restitui ei uirtutē ad expellendum. Tempus uero augmentum exigit id quod dissoluit, adiuncto tamen cum eo quod infrigidat. Et hinc

et hinc postea coniugit etiam, quod tempus status, eo quod manatio eius finem habet, exigit id quod dissoluit, tamen adiunctum cum eo quod infrigidat cum multa dissolutione, & id quod infrigidat cum minore infrigidatione. Tempus autem declinationis, dissolutiua absque infrigidatione. Et cum tunc materia sit in principio dissolutionis, & uirtus sequetur, est uictoria super morbum. Etiam dixerunt periti medici de iuuamentis emplastrorum in toto, cui opportuna uidentur. Et si quis dicat: quod incompetens est superpositio emplastrorum. Dicere debet, quod medici peccauerunt ubi dixerunt, quod iuuabilis est superpositio emplastrorum: aut quod competens erat ipsorum superpositio: tamen nunc amissum est iuuamentum ipsorum ad corroborandum errorem ipsorum, quod tamen falsum est et erroneum, quia medici uerum dicunt, & affirmant, quod emplastrum proximum sit membro cui superponitur: cum rebus alijs sumptis et bibitis, eius effectus maioris iuuamenti erit, quia res sumptæ & bibite multam nutritionem sequuntur, antequam competentes sint membro, debilitatis uirtutibus ipsarum, non ad modum emplastri, in eo tamen sunt manentes absque aliqua diminutione effectus eius. Et de Canone Curarum hoc iustum uidebat, quod medicamentum continuetur cum membro curando de proximiori loco et uirtuosi ipsius. Et ad id quod dixit, quod emplastrum iuuabile fuerit: tamen defecit iuuamentum ipsius, propter mutationem locorum, complexionum, & temporum anni, satis factum est ei superius qualiter intentio ipsorum inepta. Et Deus excelsus subueniat nobis, ad discernendum scientiam

ueram, inducendo nos sua gratia ad rectitudinem, & semitam

rectam, iungendo siccum humido, in quo totum

iacet magisterium: cum ipse solus, fons,

et origo omnis scientiæ ex

istat, intellexit

et usque creatæ et increatæ. Cui laus sit & gloria

semper per infinita seculorum secula,

A M E N.

INDEX CANONVM præmissorum in singulos Tacuinos sequentes.

Intellectus, & partitio uniuersalis Tacuinorum III
 Tabula uniuersalis ægritudinum, & morborum cum speciebus eorundem VI VII

CANON

Febris Ephimeræ	VIII	Neruum Visus, & dolorum Aurium	XXVIII
Febris Putridæ	X	Narium	XXIX
Apostematum	XI	Odoratus, & Linguae	XXX
Morborum superficiei corporis ex causis interioribus non appropriatis alicui membro	XII	Labiorum, Oris, & Dentium	XXXI
Morborum accidentium Capiti, & Faciei	XIII	Gingiuarum, & Vuulae	XXXII
Morborum accidentium Manibus & Pedibus	XIII	Morborum Gutturis, Epiglotti, Pulmonis, & Cannaliu ipsius	XXXIII
Vulnerum, & Vlcerum	co.	Sputi sanguinis, & saniei: morborum item panniculi, cerebri, diafragmatis, & Cordis	XXXIII
Combusturae ignis, extractionis telorum, spinæque, percussione item cum fustibus.	XV	Morborum item Cordis	XXXIII
Morsuum & punctorum animalium uenenosorum	XVI & seq.	Hyfophagi, & Stomachi	XXXV
Medicinarum mortiferarum	XVII. XIX	Stomachi item	XXXVI & seq.
Sodæ, & specierum eius	XIX	Intestinorum, & partium inferiorum	XXXIX
Morborum Cerebri	XXI	Epatis	XL
Medullæ spinalis	XXIII	Hydropisis, morborum item Felis, & Splenis	XLI
Palpebrarum	XXIII XXV	Splenis item, & Renum	XLII
Coniunctiuae	XXVI	Vesicæ, Sifac, et Testiculu	XLIII
Corneae	co.	Testiculu item, et Veretri	XLIII
Vuae, Cristallinae, &c.	XXVII	Mauricis	co. & seq.
CANON ultimus, generalem instructionem & obseruantiam tradit, tam Medico, quæ ægro in ministrandis, & recipiendis medicinis.	XLIX.	Mammillarum	XLVI
		Ancharum, et Pedum	XLVIII

T A C V =

I N O

R V M

T A B V L A E

P A R T I C V

L A R E S.

NOMINA	Complexio Aeris Tempus Regio Salus, uel Salubris	CAVSA	SIGNUM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Ephimera ex rebus calidis exterioribus,	Calida Iuuentilis Aestiuum Meridiana, Salubris	Ex calidi. spūs cal. rebus extrinsecus, ut a sole, & aqua sulfurea	Caliditas tādus capitis: paruus pulsus, & uelox	Nulla fiat	Cū odore sandali, cāfori, & aq̄ ros. infrigidatōe frontis, & salis fricatōe olei & aneti.	Infrigidant anteriora capitia cū aceto, & aq̄ frigi. in tribus partibus eius
2 Ephimera ex pulsibus	Calida Senilis Aestiuum Septentrio, Salubris	Ex iustocauoe supfluitatis sūo sē cū spilitudine corporis & phibitōe dissolutionis	Restrictio cutis & qñ tangit in pri. modica caliditas, & deinde fortificabit Rubedo faciei & oculos, aridit. oris eiusq; amaritudo epa usq; inflammatio stomachiq;	Minuatur mediana, ne declinet ad putredinem	Cooperiat uetibus delicatis & utatur fricatōe leni, et balneatiōe postea	Cum fricatione & cooperatione facta cū pannis
3 Ephimera ex cibo, & potu calido.	Calida Iuuentilis Aestiuum Meridiana, Salubris	Ex sumptione nutrimentoꝝ uel medicinarum calidarū	Ariditas oris cutisq; & paruitas pulsus	Nulla fiat	Cum aqua ordei & mucillagine psillij & iulep	Vt at lactucis, citrullis, uel medulla ipsorū, uel granatorum
4 Ephimera ex labore	Sicca Iuuentilis Aestiuum Meridiana, Salubris	Ex exercitio & qualitatē transgredientē	Ariditas oris cutisq; & paruitas pulsus	Nulla fiat	Cū balneatiōe leniq; fricatione, oleoq; uiolarū, galliculisq; & hædis	Cum quiete, unctōe, balneo & dormitione
5 Ephimera ex impetu	Frigida Iuuentilis Aestiuum Occidentalis Salubris	Ex exitu san. & spiritus ad superficiem corporis	Eminens oculi inflatio, & rubedo faciei & ardor, & rubedo urinae	Nulla fiat	Vtatur quiete anhelito, odore cāphore, & aq̄ ros. & potu iulep cū niue	Vtatur equali anhelito, quiete & dormitione
6 Ephimera ex angustia.	Frigida Senilis Autumnale Salubris	Ex ingressu caloris & spiritus ad fundū corporis	Oculi cōcaui, & arida facies & parua	Nulla fiat	Audiat uoces leticiae, & utatur balneo, & gallinis	Vtatur leticijs diuersis, comestione citrullorum & cucumerum
7 Ephimera ex uigilijs	Frigida Senilis Autumnale Salubris	Ex digestionē pauca cibi, & modico spiritu animali, uel priuatiōe eius	Oculi concavi sicci declinātes ad somnū, grauis motus eorum faciei inflatio, et albedo urinae	Nulla fiat	Vtatur odore olei, uiol. & somno, & sumptione galliculorum	Vtatur somno balneo, & quiete
8 Ephimera ex apostemate	Calida Iuuentilis Veris Meridiana, Salubris	Ex calidit. spiritus ex uicinitate apostematis facta deuenit ad cor	Fortis rubedo faciei, magnus uenter & extensus, alba urina	Cum minutione fiat	Cū aqua ordei granat. & iulep, & cucurbita cocta cum agresta	Vtatur quiete in locis frigi. comestione lactucæ & maluq;

C O M M . R E I P .

1 Omnis Ephimera curari debet remotione causæ inducentis eam. Et si sit ex calore solis, uel alias calidis, effundatur super caput aqua ros. mixta cū aceto, & oleo ros. sæpe infrigidata cum niue: tum cum pannis lini, & mutantur panni q̄ cito calefiunt. Et cessante febre, balneetur cum aqua ebullita cum uiolis, nenufare, & camomilla. Et utatur pūfana infrigidata cum zuccaro albo, & pane infuso in aqua niuis, aut in iure cucurbitarum, coct. cum agresta, aut cum passulis. Deinde utatur quiete post cibum, aut dormitione.

2 Locetur patiens in camera tepida, & cooperiatur pannis delicatis, et fricetur corpus leniter. Et cessante febre, balneetur, & post balneum cooperiatur pannis: & cibetur galliculis frixis uel assis: & utatur odore maioranæ. Et si febris non remouetur finaliter, & aliqua parte remanet in corpore cum aliqua diuersitate pulsus, & urina indigesta, possibile est, qd declinet ad putridam. Quare fiat minutio, si sustinet uirtus, ætas, tempus. Et utatur pūfana. Deinde syrup. lumarum. Et cessante febre, cibetur cibo frigido, factio zirbeg cum aceto.

3 Locetur patiens in camera frigida, si tempus est æstiuum, utendo potu aquæ seminis portulacæ mixtæ cum iulep, & aqua granat. infrigidatis cum niue, & cibo cucurbita coctæ, cum agresta, uel spinaciarū coctarum cum oleo amygdalarum, & farina hordei, uel tritici, cum aqua frigida, zuccaro albo. Et si tempus est hyemale, moretur in loco equalis aeris: & bibat de syrup. agrestæ. Et declinante febre, balneetur. Deinde quiescat per horam. Et cibetur galliculis coctis cum agresta, uel succo granatorum. Deinde multo somno utendum est.

4 Vtatur patiens quiete, & ocio locis conuenientibus, tempore imminente. Et cessante febre balneetur, & sedeat in pila aquæ frigidæ: & post eius exitum de ea fricetur fricatione leni, facta cum oleo, uiolis, uel nenufare. Et lauetur aqua multa tepida. Et cibetur galliculis, extremis hædorum, lactucis, endiuia, & portulaca: multo cibo sumpto in pluribus uicibus, ad restaurandum id quod dissolutum est in corpore.

5 Audiat patiens sermonem ornatum de nocumento corporis accidente ex impetu: ut attribuat ei reprobatio eius culpæ, tamen in ornatu colloquio, mitigante eius impetum. Et cessantibus impetu & febre, balneetur: & sedeat in aqua dulci, tepida. Et si tempus est æstiuū, lauetur aqua frigida. Et utatur quiete, & odore herbarū frigidarum, & odoriferarū, & potu aquæ granatorum mixtæ, cum iulep & niue: & cibarijs confectis de agresta, uel aqua granatorum, & piscibus asperatilibus, coctis cum aceto. Et postea multo somno.

6 Mitigetur angustia patientis sermone reuelante nocumentum corporis, accedens de angustia incorrigibile, & inducente ipsum ad gaudium & risum. Et audiat diuersas cantilenas, utendo solatijs, & fricatione corporis moderata. Et post declinationem febris, balneetur cum aqua calida. Et cibetur cibarijs conuenientibus, ut carnibus hædinis, & agninis, & piscibus asperatilibus. Et si tempus est æstiuum, locetur in loco frigido: si hyemale, in loco tepido. Tamen parum dormiat.

7 Vtatur patiens odore olei se. cucurbitæ, confectis cū uiolis, & epithimate super caput, factio cum aqua ebullita cū uiolis, nenufare, cortice papaueris, & ordeo fracto. Et cessante febre, balneetur in camera media cum aqua tepida & dulci: & fricetur. corpus (alias caput) oleo: & quiescat per horam. Et cibetur cibarijs tenuibus, ut galliculis. Euitato coitu, cum ipse nimium corpus desiccet.

8 Illiniatur apostema cum rebus conuenientibus, frigidis & sipticis. ut sandalis, aqua rosa, aqua semperuiuæ. Et utatur potu rerum frigidarum. ut psillij, aquæ seminis portulacæ, & rob, agrestæ: cibo cucurbitarum, uel pisorum, uel spinaciarum coctarum cum aqua granatorum. Euitetur balneum, & motus, donec declinet morbus, & dissoluatur apostema.

De eo quod multiplicatur in Febre spiritus, quæ dicitur Ephimera.

NOMINA	CAUSA	SIGNUM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Febbris Tertiana	Ex humore cholero	Rig. mul. pñctio uracus, cal. pun- gēs, factor uring- erit ignea. Et si erit itra uen. erit mi. mēt. cū eis.	Cū succo gra- nati, pulpacq; ipius, & zuc- caro.	Cū syr. ros. ace- toso, cū niue & ni, muzi, portul- pifana, cū syr. uiol. aqua cucu- merū farac. spo- dio, & iulep.	Cū succo grana- ti, muzi, portul- citulli, & aq̄ fri- si in stoma. & a- postemate. si est debilitas.
2 Tertiana duplex	Ex flegmate, & cholera ru- bea putrefa- ctis.	Erit cōtinua, al- leuiatq; in die, & fortificat in nocte, & rigor in tertio erit fortis	Cū trocif. ui- ol. & cum tur- bit, polypod. & callia listu- la.	Cum pifana cū zuccaro, & syr. ace- toso, quiete & ocio.	Cum pifana, & farre ordei,
3 Quartana	Ex humore melancho- lico.	Rigor i princ. & grauedo, fri. tor- cor. & n̄ erit cal. acuta, uri. sc̄rēs, idig. dimit. p bi- duū, affli. al. die.	Cum minuti- one, si san. est niger, & deco- ctio. epithimi post digestio.	Cum zuccaro ros. 3. viij. sy- rup. acet. unc. ij. 5. & gallicu- lo cocto zir- beg, uel frixo.	Cum uua iu- daica, & spina- cijs frixis cum elmori.
4 Quoti- diana	Ex humore flegmatico.	Frig. extrema- tū, cū horripila- tōe, pauca siti, subtili urina, uel turbida, uel spif- sa, uel rufa.	Cum uomitu, turbat. agari- co, sale quoti- diano, & aqua calida.	Cum zucca- ro, syr. aceto- so, & bistarda assa in ueru.	Cū putana & modica parte feniculi, et cibo de blitis, spina- cijsq; cū aceto, & elmori coctis
5 Sinocha continua	Ex sangui- ne.	Grauedo cor. re- missus anhelito, spiffis, sitis, sba- amēta, rub. ocu- los, cor. urina, mag. pulsus, uar.	Cum minuti- one mediane.	Cū syr. agresta, & acet. simplici & rob acetosif- cū aq̄ niuis, et or- dei, cū suc. gran- muzi, et iul. bib.	Cū mucil. pfi- lij, aqua tamar- indos, et pruno- rū, uel medullę cucumeris, ci- trulli cū agresta.
6 Febbris com- posita	Ex putrefacti- one duorum humorum, uel plus	luxta domina- tionem humo- rum putrefa- ctorum.	Cum euacua- tione humo- ris cōdomi- nantis.	Cum tēperato regimine iuxta modū hūoris, cum studio & cōsideratiōe.	Cum medid- nis conuenien- tibus utriq; humori.
7 Ethica	Ex precedēte feb. adurente, uel pauco ci- bo, uel tristitia, uel regimine cal. & sic.	Nullus dolor, neq; remissio, neq; aliqd accēs feb. put. sed for- tior sit penes ci- bum & somnū.	Nulla fiat.	Cū syr. papauē- ingressu balnei & pilę aque tepi- de, gallinacei ex- trematib. uel coctis, spidebeg	Cū putana, et pi- scibus cōueniēti- bus spidebeg, aut frixis cū elmori cucu. citrullis, et ouis mollibus.
8 Consum- ptio	Ex apollēzte ea- pectore, uel ca- lidit. q̄dēte cor, & desiccāte hūi- eius, uel ex cā in- ducēte ethicā.	Oculi concaui, clausiq; arida fa- cies, siccaq; sic- cūq; corpus, au- res citring, tortu- osę, mirach siccū durus pulsus.	Nulla fiat.	Cū tro. catorę, & syr. iulubarū, aq̄ melonū, et en- diuis, et gallicu- lis spidebeg, cū oleo amyg. pa- pauere recēti.	Cū pifana, pa- pauere, balneo, & sessione in a- qua tepida, uel cū piscibus cōue- nient. spidebeg, uel ouis mollib.

Post euacuationē humorum in die paroxysmi, bibat de aqua tamarind. cum syr. acetoso, & iulep, & succo granati: & alia die bibat; v. pifana, cū unc. i. zuccari; & post. iij. horas unc. i. syr. acet. simplicis. Sugat granatū muzum, cum aqua prunorū, & acetum, si tempus est æstiuū. Infrigidentur nutrimenta cum niue: mo- retur in aere frigido: si hyemale, in aere temperato. Et si accidit nauſea cum amaritudine, uomat cum syr. acet. & aqua calida: & post uomitum bibat de syr. agresta, & syr. granati.

Post signa manifestæ digestio. nis euacuetur humor decoct. abinthij, aut cum eo quod dixi superius. Dimittatur cibus in die paroxysmi: & si uirtus non sustinet, bibat de pulte aquę fursuris, cum zuccaro post declinati- onē paroxysmi: deinde de pifana: deinde de syr. acet. & trocif. ros. De ei, & cibet galliculis, pdice, zirbeg coctis.

Si accidit ætate in iuuenē, breuiter utendū est cura prædicta, tenui dieta, cum iure perdicū, & galliculis co- & spidebeg, uel zirbeg. Euitatis cibis grossis, & piscibus, lacte, & fructibus, carne hircina, uaccina, & lentibus, Et post digestionē cum decoct. prædicta euacuetur. Si accidat alio tempore, minutio fiat, si conuenit uirtuti, ætati, & tempori- mitu factō in die paroxysmi, siue cum syr. acet. infusa in eo radice cū aqua calida, cocta cum aneio. Et dixit Bir- mritra cum oleo, illinita super corpus, iuuabunt contra eam. Similiter tela aranę, & similitur indumentum uiri indutum super parturientem, dum non la- uatur, iuuabit contra eam.

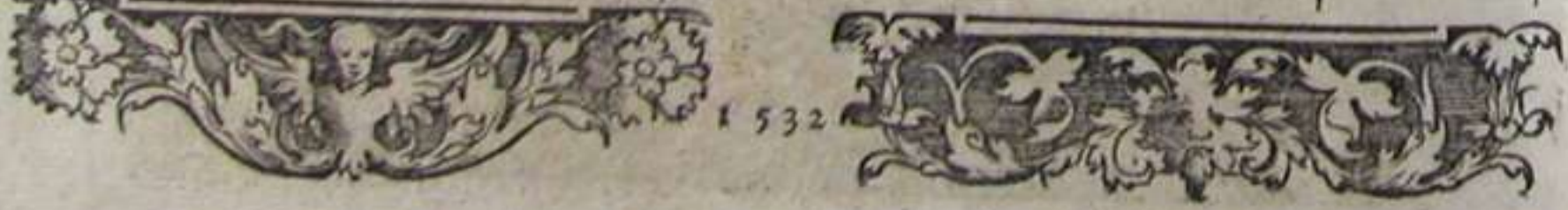
Debet studere in hac febre ad euacuandū humorem absq; infrigidatione caliditatis. Et si accidat huius, da ei iij. 3. pifanae ante paroxysmum per sex horas: deinde per iij. horas, ij. syr. acet. cum aqua frigida. Et si ibi non est sitis acuta, breuiter utendū est zuccaro ros. & syr. acet. Et si uirtus est debilis, cibetur bistarda, galliculis coctis, zirbeg, & confortet. Et manifestatis signis digestionis, euacuet turbat, agarico, & iera pigra ana. 3. i. sale indiano, danif. v. tritis, & sumptis cum aqua tepida mane, tempestiue: & unc. i. syr. acet. aqua calida, sale grosso fracto. Et si febris sit chronica, & debilitat stomachus, da ei de trocif. ros. 3. i. mastice, xylosoe ana. da- nit. ij. tritis bene cum 3. viij. zuccari albi ros.

Post minutionē bibat de syr. acet. simplici, & sugat de granatis muzis. Deinde si uirtus est debilis, cibet iure galliculi cocti cum agresta: & si est fortis, cum lactucis, medulla cucu. aut spinacijs coctis cum agresta. Deinde quouibet die ante ortū solis, bibat de succo granati muzi: & post ortū solis de pifana cum zucca. Deinde de syr. acet. simplici cum aqua frigida: & cibetur cibus de agresta prædictis. Et si morbus est chronicus, & natura sicca, leniatur cū manna, tamarind. et prunis infusis in syr. uiol. & suppositorio confecto de maluzisco, haucaę, zuc- caro rufo: aut cum elisteri confecto de zucc. oleo lisami, elmori, & aqua blitę. Et si sentitur dolor in uisceribus, & consipatur uenter: ne des pifanam, nisi post mitigationem doloris, & solutionem nature. Et si nigrescit lin- gua, illiniatur mucilage psilij, & iulep. & oleo ros. Et bibat de semine portul. spodio, cum iulep.

Cura eius componi debet de cura feb. singularis: & si æqualis est composio humorū inducens eam, fiat regimen cum cibus ex medicinis conuenientibus cuilibet speciei eius. Et si auget unus super aliū in ea, curet æ- gens. Et similiter si unus ipsorū est maioris periculi, curetur ille. Et si febris composita lædit corpus cum desicca- tione: detur ei de trociscis camforę: humectet corpus pifana. Sed rigor, & horripilatio in his febrib. curentur cum potu aquę calidę, & ligatione musculorū tibiurum, facta cū fascis latis. Fricetur pars inferior pedū & ma- nuū in aqua calida, & cooperiat cum pannis. Et si rigor est continuus, & multus, fricetur corpus moderate mul- tis manibus in uno momento: ut cōmunis fiat fricatio in omnibus membris: & ungetur oleo cocto cum men- tastro. Et si bibit in rigore accidente in febre flegmatica, i. mentastri, cū syr. acet. iuuabit contra eum.

Locetur patiens in ætate in loco frigido, in quo stat uentus borealis, sistentibus cōtra eum curtibus aqua- rum in uasis sicilibus, cum ros. & nenufere, uiolis, floribus pirorū & pomorum, folijs salicis, & extremitatibus uitis, cū aqua ros. sandal. & camfora rotatis: & dormiat super lectum planū. Et si tempus est hyemale, moretur in loco tēperati aeris: q̄ nō horripilef. Euitet laborē, motū, uigilias, famem, sitim, & coitū. Et bibat de pifana cū zucc. albo. Et cibetur cum pulte farinę simillę, zucc. & olei amygdalarum: uel cum granato bono, & pomis bonis, sicubusq; pharaonis.

Si non est fortis caliditas, bibat de trociscis camforę, cum lacte muliens, aut aluino hora suę multio- nis. Et si est fortis caliditas, de lacte acido uaccino. Et si natura est sicca, leniat trociscis spodij retentiuis, uel dra- gea luti, & syr. myrti: uel de dragea ista dentur 3. ij. Recipe medullę sem. cucur. citrulli, & cucum. torrefactis ana 3. i. gumi arab. amidi, luti caprini, spodij ana. 3. i. sem. portul. torrefacti 3. i. sandal. arb. sem. acetosę, casta- neę ana. 3. i. camphorę danif. i. terantur omnia: & de his sumatur cum rob myrti. Et cibetur cibus coctis cum agresta. Tamen ipsę exorient, & torrefiant prius: & coquantur particula citonij: & superaspargatur ei de glande trito. Et si declinat natura ad perfectam siccitatem, sugat de lacte foeminae: & epithimetur super corpus. Et cibe- tur galliculis tritis, coctisq; particulis pomorum & citonij.

3 De eo quod multiplicatur in eo de Apoltematibus secundum species ipsorum.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Flegmon	Intrinsicus ex repletoe fan. Extrinsicus ex vulnere fracturae, uel dislocatione.	Dolor, inflatio, extensio, & fortis calidi, eius; & mans repulso quando co primitur.	Cum minutione fiat.	Intrigidei sand. auellana india- na, & luto arm. sief, memite, ra- sura cucur. ros. & aq sempiuuq	Emplastrei pa- lio, & aqua en- diuix, tufule, leubulq; exco- riat, tris cu aqua endiuix.
2 Formica	Ex fluxu cho- lere rubes sub- tuli.	Adulatio in cu- te; & possibile est, qd fiat cum ea pruritus cu caliditate.	Cum aqua fru- ctuum fiat, & scamonea.	Liniatur cu sief, memite, acacia- cio, & aq en- diuix, uel aqua plantaginis.	Cum lenibus coctis cu aqua ros. uel aqua ramoru portul. & capillis uftis.
3 Apofstema molle	Ex flegmate æ- quali in subtilitate, grossi- cia, & uisco- sitate.	Albedo colo- ris, & mollici- es apatis; nullus dolor qn cõpri- mi cu digi. sed remanet cõca.	Cum turbit, pulpa colo- quin. & pillu- lis de ieræ.	Cum aqua & aceto, in qbus infundit spon- gla, uel lana ad emplastru- dum cum ea.	Cu sale & oleo ros. aut aqua ebullita cu ane- to, & aceto, et spongia infu- sa in eis.
4 Apofstema durum	Ex humore pu- ro, qui est sex sanguinis.	Durities, nullus dolor, color li- uidus decli- nans ad albe- dinẽ, uel ad co- lorẽ corporis.	Cum decocti- one epithimi, pillulis de lap- lazuli, uel ar- meno.	Cu unguento diababalon.	Cu cera, ole- oq; uetusto.
5 Herysi- pela	Ex sang. subtri- li & cholera rubea.	Rubedo, infla- matio, dolorq; & possib. est qd fugiat sang. qn cõprimit, dein de reuertitur.	Per minutio- nem, & per a- quam fru- ctuum.	Cu emplastro rasura cucur. semperuix, & aqua plan- taginis.	Cum empla- stro portul. & succo la- ctuce.
6 Cancer	Ex cholera nig- si pars ipsa est intra uenas, & pars extra uenas.	Fortis durici- es, habens for- mam ad mo- dum cancri.	Per minutio- nẽ: & si in ma- trice, cu prou- catione men- struoru, & de- coct. epithimi	Illiniatur tu- cia, & lytargy- ro, cerussa, o- leo ros. & mo- dica cera.	Cum cera, & oleo, & luto armeno.
7 Dubeyla	Ex fleg. grosso, malo, & sang. turbido, qui est sex aquæ.	Declinã ad du- riciem cu mi- nori humiditate, et cõpres- sione saniei.	Per minutio- nem, & leniti- onem.	Cu emplastro ficus coctæ, or- dei farinae, sa- le, & sepo.	Emplastre pa- ne infuso i o- leo, & aqua.
8 Glandula, & Scro- phula	Ex flegmate grosso.	Durus tactus, nisi sit mellina glandula; & mi- nus cõprime qd sanies.	Per minutio- nẽ, & decoct. epithimi.	Cum unguen- to diababa- lon.	Cu emplastro farinae ordeï, lupinoru an distemperatis urina pueri, uel aqua.

1532

COMM. REIP.

1 Si corpus non est repletu, curet rebus mollificantiis. ut oleo tepelato, & aqua tepida. Em-
plastre farina ordeï, maluauisco, & alumine. Tamen si est repletu, euacuetur, & intrigidei apo-
tritici. Et si in principio passionis accidit ei dolor, non debet fieri cura cum intrigidei, corro-
boratiis, & stipticis, sed cu mollificantiis. sicut oleo ros. & cera, infusa in eis spongia, & super-
ditas imminet foris, bibat pisanã, aquam granatoru, syrup. acet. sem. portul. Sed in sine em-
non dissoluitur, ferro aperiatur: & extrahatur id quod in eo est, & impleatur pannis de lino de-
center: & ligetur super illud.

2 Vt in sua cura desiccantiis abiq; mordicatione. Et formica est ulcus indigena in cura eius
desiccantiis. ut luto cyprino, cymolea æqualiter mixtis: & acacia in par. s. & distemperatis in a-
qua ros. Et si corroditur, & indiget multa desiccatione, Recipe gallæ recentis, myrti succi ana,
illinitio. Bibat sem. portul. mixtu syr. agreste. Cibetur cucur. cum aqua granatoru coctis.

3 Et si generat ex uentositate uaporosa, ut accidit laborantibus corrupta cõplexione, & ebrie-
tate, remonio ipsius potest fieri cum sale trito, dissoluto in oleo ros. ut p̄dictu est. Tamen si sit
ex materia flegmatica, post laxationẽ euitentur cibi generantes flegma. ut pisces, lac: & empla-
stetur sale, & aloe, aliquantulum tritis, & distemperatis aqua nitri & modico aceto. Et si potest opi-
lari, ligari debet: sed incipiat ligatura inferius, & ascendat superius fortior & durior.

4 Post euacuationẽ emplastrum fiat cu medulla tibie uaccinae, liquefacta cum cera, aut cum
ficibus dulcib. albis, coctis bene in aqua, cum farina fenugreci, & sem. lini, ex maluauisco albo:
tritis prius generaliter. cu oleo lilij. Tamen euitentur cibi generantes choleram nigram. ut car-
nes uaccinae, lentes, acetum.

5 Post minutionẽ, si opportuna est euacuatio, fiat cum decoctione fructuum, & prunorum,
& mirabol. citrin. Et bibat de aqua portul. mixta syr. acetoso simplici. Et cibetur cibo facto de
agresta. Et illinitio fiat cum acacia, sandal. aquæ ros. & aqua semperuix.

6 Ante ulcerationẽ eius emplastre unguento cauaturæ. Tamen si ulceratur, illiniatur ce-
russa plũbea & paritaria lora, mixtis oleo ros. & aqua coriandri recetis, & centaureæ mixtæ cu a-
qua, uel cum radice aneti, & plantaginis, tritis & distemperatis cu aqua. Et si perficitur, & uis inci-
dere ipsum, cum ferro nullo modo est incidendũ, si est in matrice. Tamẽ si est in mamillis, uel in
aliquo alio loco corporis, carente uicinitate arteriaru circulariter, incidatur instrumento ferreo
acutissimo. Deinde comprimatur uenæ: & finaliter extrahatur sang. de eis. Et curetur cum bu-
tyro, & unguentis consolidantibus ulcera.

7 Aperit illud farina ordeï, mixta cum oleo, posita in emplastro. Quod si non aperiatur per
emplastru, ipsum ungat oleo aneti. Et si uis illud cu ferro aperire, aperiatur ut dictu est in apofste-
mate sanguineo: impleatur cum pannis, & ligetur plumacolis, ut dixi, & sanetur uulnus.

8 Scrophula est apofstema accidens ut plus in carne molli, quæ est in radice gulae, & ingui-
nibus. Vnde patiens eam, debet euitare cibos grossos post euacuationẽ & attenuationem hu-
moris corporis, & nutrimenti, & diminutionem ipsius. Et emplastre farina fabarum, & or-
dei, radice lilij, & maluauisco, tritis bene, & mixtis cum oleo onfancino, adipe anseris, & cera al.
liquefactis in simul. Et quando incipit aperiri, emolliatur cum basilicon: deinde butyro. Et ipsa
bene mundificata, curetur unguento uiridis æris: deinde consolidetur. Et si uis scindere cutem
eius, per longum tendes ad medium apofstematũ: & extendatur fissura cum hamo, & excorie-
tur leniter, paulatim. Et sic facies de Glandula. Tamen non rumpatur aliqua pars pellis eius: & si
rumpitur, sumatur partes ruptæ ipsius, & superponatur puluis citrinus. Tamen Glandula non
debet euacuari digito, sed superponatur ei particula plumbi, & super eam fiat stricta ligatura.

24

De morbis in superficie corporis ex caulis interioribus non appropriatis alicui membro.

NOMINA	Complexio Affectus Tempus Regio Situs, uel Situs, uel Situs, uel	CAUSA	SIGNUM	EVACUATIO	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Morbilli, & blaetia.	Calidus & hu. Iuuenilis V. eris Meridiana.	Ex tan. diuerso in corpore, quoniam erat embrio, uel quado puer lactabat de sanguine, menstruo.	An feb. continua tempore inflatio, rubedo faciei, asperitas gutturis, pustulae splendide, puncti nigri.	Per minutio- nem me- dianae.	Cum pisanana, & syr. papaueris, & spinacis coctis cum oleo amygdala.	Cum mucilagine psylli, & malua cocta, & pisanana.
2 Lepra.	Sicca Senectens Autumnale Triora in fi.	Ex dñatione huius. meli. sup. sang. nutrien-tem membra, & eum cor- rumpentis.	In princ. albedo oculi. erit liuida, et superficiali me. cadetq; pili palpebræ, et supercil. uox rauca fac. e.	Cum minutio- ne medianae, & guideg, & decoct. epihi.	Cum gallinis, & ananibus impi- guatis, indiq; lactentibus, spi- debeq; cum a- mygdalis.	Cum lacte re- centi, & garga- rismate facto in oleo amy- gdalorum.
3 Baras.	Frigida Senilis hyemalis Frigida Substis	Ex dñatione si- eg super san- dehilantem uir- tutem membro- rum in muta- tione eius.	Color al. pili al. Et possibile est, qd egredietur huiusmodi mixta colore sang. si pungitur acu.	Cum pillulis de iera.	Cum perdicibus, & salianis frixis, & illiniat conditio mixta cum sang. pulli colubi, & acet.	Illiniatur nigella, cum baurac, & aceto.
4 Morphea alba, uel nigra.	Frigida Senectens aut. & hye. Frigida Salubris	Ex dñatione fle- sup. sup. faciem cuius, si alba est, & ex mixto sibi cum melancholia, si nigra est.	Color al. in pili orti ibi non sunt sic, sed nigri: si fricat, de ea cadit ut furfur, locisq; ei rubescit.	Cum pillulis de iera.	Illiniatur lupinis, & semine radices, & sinapi, tritis cum melle.	Illiniatur calce mixta cum aqua.
5 Imperigo.	Calida Iuuenilis Aut. & est. Calida Salubris	Ex san. calido, subuli mixto melancholia, uel flegmate falso.	Cutis aspera, et nigra. Et possibile est, qd in ea sint cortices, ut squamæ piscis.	Cum minutio- ne, & potu aquae fructu, cum turbit.	Cum oleo tritici, extracto cum ferro calido, illinito super eam.	Illiniatur salua hominis ieiuni in una hora post aliam.
6 Scabies & pruritus.	Sicca Senectens Autum. Salubris	Ex comixtione flegmatis falsi cum san. cholericis.	Pustulae paruae, in pri. rug. dein apiunt: & pruritus fortis, & plerit iter digito, & in cubito.	Cum minutio- ne, & potu aquae fumi terrae: tñ sumatur aur. i. aloes.	Cum opio, oleo ros. & cera: & lauetur in balneo mane.	Cum calce mixta cum aceto.
7 Excoriatio cutis.	Sicca Senectens Autumna. Salubris	Ex flegmate falso, adusto, & sang. subtili.	Pruritus praecedens, excoriatio cutis sequens.	Cum minutio- ne.	Cum litargyro, aceto, & oleo ros.	Cum stercore caprino, uel aceto.
8 Pediculi.	Humida. Senilis Hyemal. Merid. Salubris	Ex sup. uitate humida, grossa, expulsa uirtute ad cutem, & ex sicibus sicis comestis.	Notum est, & manifestum.	Cum pillulis ierae.	Cum subtili dieta, et multa balneatione.	Illiniatur costico, & lauetur cum fursure.

COMM. REIP.

1 Post minutionem utatur potu pisanana, cum lentibus coctis in tertia parte ordei, & iunibus, & sebesten, mixto cum syr. papaueris: & cibo cucurb. cum agresta coct. Et si tardatur ipsorum exitus, Recipe ficus. v. lentium excor-
ticatarum, i. se. fen. i. & .i. coquantur in rotula aquae usque ad .7. (alias, tertiam) & cum eis miscan-
na, uel medulla casiae. & electuario prunorum. Et si lenificat, utatur farre ordei cocto cum granis myrti, gumi ara-
luto arm. & troscis spodijs constipatiuis, & rob granatorum. Et si cum hoc accidat tussis, coquat cum rob myrti.
Et utatur panico cocto cum farre ordei, etiã granatis. Et euitanda est lenitudo naturae post septimum. Et in princi-
pio instillandus est in oculis de aqua ros. uel de aqua coriandri recentis, infuso in eis prius sumat. Et si in eis fue-
rit in hyeme: sed in aestate fiat fumigium cum sandal. & myrto. Superponant capiti rosae tritae: & quando siccan-
tur, superponatur eis sal cum oleo lisami per quinque horas. Et lauetur cum aqua ebullita tum myrto: deinde cum sa-
rina rizi, & panici, & croco, & dimittatur per diem & noctem, & lauetur cum fursure.

2 Antequam perfecta sit, sperandus est in cura eius: tamen praecedendus est cum minutione, & purgatione. Sum-
endus est de nutrimentis humectatiuis. ut carnibus arietis, & haedi, & lacte recentis. Et utendus est gargarismate cum
laete feniculi, oleo amygdalarum: euitato aere frigido, & ipso pariente locato in loco calido, & humido. Etiam cui
taro eo quod generat cholera nigra: ut carne uaccina, & grossa, lentibus cum aceto. Et unguendum est corpus
cum oleo uiol. adipe anatis, & gallinae. Deinde lauetur cum aqua ebullita cum camomilla, corona regia, & ui-
olis. Et fricentur manus cum farina cicerum, & fabarum. Et bibendum est de aqua caesi quolibet die ad libram,
(alias, coct. per tertiam.) Et sumendus est de dragea ista. Recipe mirabolanorum, febulosae, & nigrorum ana. i. po-
lypodij, epithimi, sandal. buglossae ana. danik. ij. lasuli, salis, petrolei ana. danif. i. Et sumendum est de troscis, cy-
rorum in aur. ij. dissolutis in syr. mellis, & de carnibus ipsorum. Et signum sanationis est per casum corticis cutis eius.

3 Euitatis generantibus flegma, ut piscibus, lacte, tuberibus, & fructibus humidis & frigidis, sumendus est de
carnibus syluestribus salitis: & illiniendus est cum farina, & petroleo albo, litargyro, pyretro, papauere syluestri,
radice uitis, & elleboro, tritis cum aceto: & tingendum est cum hoc. Recipe gadii indici, ij. rubrae, i. teran-
tur, & dissoluantur cum aceto per triduum. Et utendum est squama ferri, myrrha clara, infusis in aqua corti-
cum granatorum.

4 Post euacuationem euitato eo quod generat flegma, uel cholera rubeam, & correcto nutrimento eius, illi-
niendus est (si est alba) cum cortice radices capparum, trito cum aceto, uel cum aere usto, sale armoniaco, & rub-
ea, infusis in aceto: dimissis omnibus in sole per hebdomadam unam. Deinde fiat illinitio cum eis. Et si est ni-
gra, illinitio fiat cum arsenico, & fursure, & nitro, tritis cum aceto.

5 Post purgationem, & minutionem, euitatis generantibus eam, si sit in facie, curetur cum oleo tritici conse-
cto ut praedictum est. Et si sit in alia parte corporis, illinitio fiat cum mirabolanis citrinis, tritis cum gumi pru-
norum, dissoluto in aceto, uel oleo, & farina cicerum, distemperatis cum aceto.

6 Purgato corpore, & correcto nutrimento, curetur pruritus balneo aquae salis. Et fricetur corpus farina lu-
pinorum, aceto, oleo ros. pulpa melonis: & aqua blitarum, uel aqua apii, aceto baurac, & oleo ros. Et ad scabi-
em, bibat de aqua fumi terrae rotul. i. Sed prius sumendum est de his pillulis. Recipe mirabolanorum citri-
norum, aloe, dragag. ana. i. croci, danik. ij. terantur, & de eis fiant pillulae. Et illinitio fiat nocte cum baurac,
sale, costico, & conditio ana. ij. tritis cum oleo ros. Et lauetur, & balneetur aqua ebullita cum usnen: deinde cum
aqua ros. & sandal. Vel illinitio fiat cum sulfure albo, conditio, & arsenico rufo ana. & tantundem cinerum
uitis, cum oleo ros. mixtis.

7 Euitatis generantibus flegma, corpus illiniatur staphisagria, lupinis, cardumeni, & aceto: uel cum radice li-
lij coelestis, trita cum melle. Deinde balneetur. Aut illiniatur sulfure, & ciceribus tritis cum aceto.

8 Purgato corpore, & correctis nutrimentis, post emplastrum studeat lauare corpus per spissam balneati-
onem: & induere indumenta delicata & munda de lino: euitata comestione sicuum siccarum. Et illiniatur cor-
pus argento ui. morificato cum staphisagria trita cum oleo cartami per unam noctem, et balneet mane. Aut recipe
costi, cardumeni, fellis uaccini ana, terantur bene in oleo fisticio: & eisdem illiniatur corpus: deinde lauetur,
& fricetur fursure similae.

De morbis accidētib. in liphcie corpis ex cā interiori nō appropriatis alicui membro eius.

NOMINA	Complexio Aetas Tempus Regio Salus, uel di.	CAUSA	SIGNUM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Punctili, scilicet ellera	Calida Iuuenilis Aestiuum Meridio. salubris	Ex san. subtili mixto cū cholera rubea, uel flegmate salfo	Pustulę latae, sparę, cū pruritu forti, colore rufo, in die si cholericę, in nocte si flegm.	Cum minutioe si cholericę, cū decoct. mirabol. & fructuum si flegmaticę.	Cū sy. acet. & aqua prunor. & granat. & illinitioe cū amido, galla, carne mel. et ole. ros.	Cū illinitioe farinae ordei, aqua apij, & ablinthj.
2 Pustulę parue	humida Senesc. et senil. Frigida salubris	Ex humiditate grossa, uel acuta	Capita acuta in acuitate materiae, & sparfa in grossitudine.	Cum yera pigra.	Cum subtili dieta, & balneo.	Cum illinitioe laudani, & rutę tritę cum aceto.
3 Punctili, scilicet alaf	Calida Iuuenilis Aestiuum Calida salubris	Ex humitate subtili, mixta cum sanguine.	Pustulę paruę, & rotundę, ut grana panici	Cum minutioe.	Cū illinitioe in balneo facta cū farina ord. lupin. et melo. pulp. oleo ros. Supponant eis primo ficus ap. parēt. i arbore, tritę acet. sq. lilitico, uel calēdu la, uel uerruca,	Cū acet. citrulis, saleq; grosso trito, ad fricandum cum eis in balneo
4 Verrucę & clau.	Frigida Autumnale Frigida salubris	Ex flegmate mixto cum cholera rubea.	Pustulę durę, magnę, rotundę, sed clauis duriores eis in radice q̄ oriūt	Cum decoctione epithimi.	Cū stercore caprino trito cū aceto. Et fricetur sæpe in die cum aceto	Post plorauone cū acu, fiat illinitio cū lenibus coctis. cū corticib. granati frigi.
5 Ignis perficus	Calida Adol. et iuue. Frigida salubris	Ex sanguine eruginoso	Ampullę ut ex ignis cōbustione, aperiantur, et ex eis fluit erugo	Cum minutioe	Cū unguento ceruissę, & cāforę post perforationem cum acu.	Cū emplastro lennū coctę, uel cū ung. ex albuginib. ouor. agitatis cū oleo uiol.
6 Vlcera ex cōbustura	seca senescens autumnale seca salubris	Ex sang. adusto, melancholico	Pustulę magnę, apertę, cum cortice nigro.	Cū minutioe, & decoctione epithimi	Cū illinitioe litargyri, & adipe gallinę	Cum rosis, & myrto
7 Mater sanguinis	V. iuuenilis V. iuuenilis V. iuuenilis V. iuuenilis salubris	Ex sang. sudate sub cute penes fissurā artię ex uulnere, & adheret cū panniculo super eā.	Albescit locus, & color est melancholicus; & qñ cōprimis fugit ipse color	Nulla fiat	Ligetur post illinitioem cū sandalis.	Cum illinitioe olei, gallę, & ceruissę gypsinae.
8 Sudor intensus	Calida Iuuenilis Aestiuum Meridiana. Frigida salubris	Ex apertione pororum, & multis humiditatibus.	Sudor manans; & est signū notū	Nulla fiat	Corpus illinitat luto armeno, aqua ros. oleo myrtino, & pomorum	Cum illinitioe olei, gallę, & ceruissę gypsinae.

COMM. REIP.

1 Si sit ex cholera rubea, bibendum est de aqua oxyfera, mixta cum syrup. acet. & camfora. Et illiniendum est aqua coriandri recentis, & farina ordei; & corpus est abluendum aqua foliorum oliuę coctorum. Si ex flegmate, sumendę sunt s. ij. syrup. acet. cum aur. i. mentastri syluestris. Et illiniendum est farina ordei, & apio. Quę nisi conferant, bibendum est de aqua casei per aliquos dies, cum dragea facta de mirabol. hebulis, & nigris unc. ij. turbit, danif. ij. & fen. i. s. & postea aqua casei cum zuccaro albo.

2 Hę pustulę sunt ex humore malo incluso inter cutem & carnem; quare purgato corpore, & cuitato quod generat humorem grossum, calefaciendę sunt pannis infusus in aqua calida: superficies membri; postea illiniatur aceto infusiois myrrhę, & rutę cum aceto.

3 Illiniendum est super eos cum pulpa melonum: & faciendę est balneatio sæpe, & diuersa, cum aqua ebullita cum cor. regia, & sulfure: & nullo modo aquę frigida, quia ut plus generatur morbus ex ea. Et si illinitio fiat in balneo cum galla, & uenis citrinis tritis oleo ros. satis iuuabile erit in morbis istis.

4 Emplastrū sit cū nigella trita, aut cū batitura aeris trita cū aceto. Et nisi conferat, utendū est talbidion: deinde butyro, Et ad corticē extirpandū, utendū est iterū absterisuo: deinde butyro. Eradicet autē ære uiridi, ære usto, pulpa colloquin. barac, sale armoniaco, caly arsenico, uinen pso ana. & calce parte s. trita in aqua saponis. Tñ debet prius radix ipsa ligari aliq; pilo caudę eq. Et ut nō reuertant de cetero, utant cauterio igne calefacto. Verrucaria cōquassata cū modico salis, uerrucis supposita, eradicat, & sanat. Sed i supcilio superiore i angulo oculi applicare, dāno.

5 Perforatis ampullis cum acu, superponatur eis cerussa mixta cum litargyro, sand. & camphora, tritis cum aqua rosarū. Tamen infundenda est bombax in eis: Deinde superponenda in hora post horam: & illiniendum est circa eos luto ar. infuso cum aceto mixto cum aqua.

6 Purgato corpore, & cuitatis nutrimentis generantibus duas choleras, utendum est nutrimentis attenuatiuis & laudabilibus. Deinde illiniendum est aqua ebullita cum radice lili, colata & mixta cum cera liquefacta. Sed super uestigia ulcerum & morbillorum illiniendum est litargyro, & rad. cannę perse sicę, farina rizi, sem. melonis, & costi, tritis cum aqua se. mdonis.

7 Si sit in ascella, uel in inguine, collo, uel alio loco corporis in quo sunt multę arterię occultę, tunc nulla cura fiat cum ferro, quia dubitandum est, ne fluxus sang. sit intensus in ea. Sed si sit in loco paruorum arteriarum, potest curari cum ferro: & sciendenda est pellis per longum: & extrahatur sanies, si qua est in ea. Et arterię discooperiantur, & suspendantur cum hamo. Deinde intromittatur acus cum filo de sera sub uno latere arterię, & ligetur, & incidatur filum, & similiter in alio latere: & abstergetur sanguis. Deinde superponatur puluis citrinus: deinde unguentum consolidatiuum.

8 Illiniendum est cum litargyro & galla, tritis & dissolutis cum aqua sol. uitis, & oleo citoniorum. Quod sic sit. Recipe citonij, & florum eius p. i. ros. siccarum p. i. coquantur aqua cōmuni ad consumptionem medietatis. Deinde coletur, & misceatur cum eo oleum ros. in media parte ipsius. Deinde coquatur, donec deficiat aqua, & remaneat oleum solum. De quo utendum est circa emunctoria membrorum principalium.

De eo quod multiplicatur in superficie Capitis & Faciei.

1	NOMINA	Complexio Aetatis Tempus Regio Salus, uel di-	CAV- SA	SIG- NVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
2	Tinea	ualde sic, & h. adul. & sent. Autumnale seca, uel hu- salubris	Ex flegmate salto	Vicera in qui- bus cutis ca- pitis perfor- ratur, ad mo- dum cana- bi	Cum minutione cephalicæ, uen- rosa, & aqua fumi terræ	Cum unctio- ne olei rosæ, & puluere so- liorum lilij	Cum illini- tione facta d' charta usta, & aceto
3	Impetu- go	humida hyemalis humida salubris	Ex uapore sal- si fleg. & sang. mixto cum cho- lera nigra	Cadit de cu- te capitis ut furfur	Cum pillulis yeræ, uel alpe	Lauetur mal- uauisco albo- & aqua ble- tarum	Illiniatur cum folijs rosarū & bainach- tritis
4	Magnitudo capitis, & tortura ipsius	seca autumnale seca salubris	Ex uentositate grossa, di- missa in tū- cūras capitis	Magnitudo capitis con- tra modum naturalem	Cum pillulis opertiuis	Cum emplastro facto de nastur- tio trito in a- qua, & spar- so super pan- num	Illinatur cum uenis tinctor, & oleo amy- gdalarū ama- rarum per triduum
5	Apostema molle sub cute capi- tis	seca autumnale seca salubris	Ex humiditate subtili, inclusa intra cranium & cutem ca- pitis	Fugit de le- ui cum digito comprimi- tur	Cum pillulis de yera, uel co- chijs, si corpus repletum est	Illinatur luto armeno, aqua rosæ, & aceto, & ligetur	Illinatur cum corticib. gra- nati, & nuce cipressi, tritis cum aceto, & ligetur
6	Pannus, & lentiginis faciei	humida seca autumnale humida salubris	Ex uapore sang. adusti, uel humoris melancholici	Puncti in facie in alieno co- lore, cum aliqua asperitate	Cum minuti- one cephalicæ & potu aque casei	Illinatur cum usnen condi- to cum se. psi- lij, melonis, & farina hor- dei	Illinatur cum amygdal. ama- ris, lentib. co- ctis, & sicub. tritis
7	Morū, pustu- le in facie, & pustulæ len- ticulares	seca autumnale seca salubris	Ex humore grosso cum acuitate	Pustula uicera- ta in parte in- teriori maxil- læ procedens, uel lenticula- ris ut lens	Cum decoctioe epithimi	Cum unguento uiridis æris	Fricetur cum zuccaro ut exeat san- guis
8	Vfiones & fissuræ faciei	seca autumnale seca salubris	Ex materia grossa, & acuta	Vlcera liuida ut tinea	Cum decoctioe epithimi, et mi- nutione ce- phalicæ	Fricetur lo- cus, & iline- tur unguen- to russo	Illinatur cum litargyro, oleo, aceto, & ue- nis citrinis
9	Alopecia, & uitium serpentis	seca autumnale seca salubris	Ex aliquo hu- more	Casus pilorū cum colore humoris a- gentis	Cum minutione si ex sang. & pillulis yeræ & cochijs, si ex alio humore	Fricetur cum panno aspo, & illiniatur cum amygd. am. & oleo balsa.	Illinatur cum capillis ustis, spuma maris, amygdalis a- maris, tritis cum aceto.

C O M M . R E I P .

1 Vngatur caput oleo sisamino, & aspergatur de puluere florū lilij. Aut recipe gallæ, myrti ana. olei sisamini iij. ceræ i. liquefiat cera: misceantur, fiat unguentum. Aut fiat de luto oli-
bani, stercore columbino, sale tritis, & dissolutis in oleo sisami. Quod si non conferat, minuatur
ambæ uenæ quæ extra aures sunt, & liniatur caput cum sanguine extracto.

2 Post purgationem corporis per triduum, Recipe farinæ cicerum iij. farinæ senogræci,
baurac, nitri albi, triti bene, & maluauisco ana. i. distemperentur cum aceto mixto cum aqua
sepe: radatur caput: deinde inungatur cymolea, oleo rosæ, & aceto.

3 Purgato corpore fiat sternutatio cum xyloaloe indiano, aloe, spuma maris, fistulis, sulph. &
ambra ana. croci parte i. inde terantur, cribellentur, & distemperentur succo maioranæ ad pon-
dus aur. .i. Et imponendum est de succo ipso naribus per nasale per triduum in
quolibet mense, principio, medio, & fine.

4 Si corpus est repletum, euacuandum est. Et correctis nutrimentis, illiniatur cum eo quod
dictum est. Et omne delicatium consumens humiditatem eius, iuuatuum est.

5 Fiat illinitio talis. Recipe corticum cannarum i. v. sem. radices, erucæ, condij ana i. n. te-
rantur cum succo radices, & illiniatur per noctem de eis. Lauetur mane cum furfure. Et si pan-
nus est grossus, fiat cum linapi trito cum stercore passerum, infusus & dissolutus in
decoct. sicum. Et si exinde fit ardor, illiniatur cum dragagan-
to, & lacte recentu.

6 Quod nisi conferant medicina, fricetur instrumento chirurgico, aut zuccar. frictione bo-
na, ad eradicandum ipsum, illinito post unguento uiridis æris. Et eradicato ipso finaliter, illini-
tio fiat de unguento russo, & alio, generantibus carnem. Et pustulæ lenticulares
inungantur unguento facto cum cera liquefacta, oleo, gumi arab. bau-
rac, & conditio. Et si pruritus fuerit, liniatur cum opio.

7 Purgato corpore superponantur loco sanguisugæ, ad sugendum sang. adustum. Deinde il-
liniatur lentibus tritis, coctis cum adipe gallinæ: & illiniendum est super fissuras faciei, cera li-
quefacta, oleo mixto cum dragaganto, & mucilag. sem. citoniorum: & abluendæ
sunt postea furfure similæ. Et si fissura sit in labio, illiniatur cor-
nu ceruino uiso, trito cum sepe caprino liquefacto.

8 Euitatis rebus generantibus humorem, ex quo fit, fricetur panno grosso locus donec ru-
bescit. Deinde scarificetur profunde, et liniatur alio trito, si ex flegmate fuerit, uel cum baurac, si-
napi, & stasisagri tritis in oleo. Et si inde ampulsetur, illiniatur oleo rosæ, cerussa, & adipe galli-
næ. Si ex cholera rubea fiat, illiniatur cum abrotano, uiso licio, & oleo myrrino. Deinde lauetur
cum furfure, & maluauisco. Et si pili cadunt post acutum morbum, humectetur corpus cum hæ-
dis, arietibus, & balneo. Et inungatur oleo myrti, & oleo emblicorum.

NOMINA	Complexio	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Vena ciu- lis.	Salubris Regio Tempus Aetas Complexio Calida Humida	Ex sanguine melancholi- co adusto.	Siccitas ipsius uenæ, ipsa mo- ta sub cute.	Cum minuti- one, si est cum febre.	Cibetur carni- bus, arietini- nis, & simi- libus.	Cum balneo, & illinitione membri.
2 Virium ele- phantis.	Salubris Sicca Autumnus. Senescens Sicca	Ex melan- cholia.	Magnitudo ad modum pedis elephantis.	Cum pil- aloe, & aq̄ casei.	Cū quiete & ocio, & nutri- mentis lau- dabilibus.	Cū illinitione facta cum aca- cia, & rami. & aloë.
3 Varices	Salubris Sicca Autumnus Senescens Sicca	Ex melanco- lia, & multo la- bore pedum.	Tortura venę pedis, & gros- sitas, & ipsi- us uiriditas.	Cum minuti- one ipsarū ue- narum, & de- coct. epithi- mi.	Cum modico labore, & bo- no cibo, & bal- neatione.	Cum modi- co labore, & balneatione.
4 Scissura, & excoriatio manuū, & pedum.	Salubris Sicca Autumnus. Senescens Sicca	Ex pruritu de hu. melancholi- co, siccitate, le- sura ex equi- tatione.	Manife- stum.	Cum decoct. epithimi, si est de melan- cholia.	Illiniatur uiol- tritis mane, & sero.	Illiniatur gumi- granorū uiri- dium, coctio cum oleo.
5 Pannari- cium.	Salubris Calida Veris Senes. & iuue. Calida	Ex sangui- ne.	Apostema pro- pe unguem cū multo do- lore.	Cum minu- tione.	Infrigidet su- per calefactū, cum psillio in- frigidatiuo.	Cum psillio trito aqua, & aceto.
6 Inflatio pru- ritus, & lętio digitorum.	Salubris Frigida Hyemale Senil. adol. Humida	Ex inclusione alicius rei in eis, quę pro- pter frigus nō potest dissolui.	Manife- stum.	Nulla fiat.	Emplastret len- tibus excoria- tis, tritis aqua blitarum.	Cum fursu- re coctio aqua & aceto.
7 Curuatio un- guis, & sub- tiliatio ipso- rum.	Salubris Sicca Autumnus. Senescens Sicca	Ex siccita- te.	Manifestum est.	Nulla fiat.	Cū cera, oleo uiol. & amy- gdal.	Cum cera, oleo sifa- mino.
8 Baras, ungui- um, & lætio ex calciamē- to.	Salubris Frigida Hyemale Senilis Frigida.	Ex flegmate.	Albedo in ungue.	Cum pillu- lis aloes.	Cū fenugręco & se. lini tritis cū syr. aceto- so in empla- stro positus.	Cū sulfure ci- trino, rufo ar- senico, tritis cū aceto, illinien- niendo cū eis.

COMM. REIP.

1 Euitatis acutis, ut piscibus, & lenticulis cum aceto, daçyl. & similibus, illiniatur locus cum aloe: ad prohibendū eius accessum. Et si manifesta: liganda est super tabella plumbea, & inuol- dendum eam moderate, ita q̄ non possit incidi. Et nisi manifestetur aliqua pars ipsius extremi- tatis, scindatur locus ipsius. Deinde apparebit extremitas aliqua. Et iuuat ad extrahendum eam emplastrum factum tale. Recipe cerę ritul. quart. ij. oleo sifami. tantundem: litargyri, cineris cannarum ana. iij. calcis i. fiat unguentum, uel emplastrū cum psillio, & oleo uiol.

2 Post euacuationem & illinitionem ligandę sunt tibię salens fortibus, & latis, a calcaneo ad genu. Utendum est uomitu, & emplastro se. caulium, sarmentorum uitis, cinerum lupino- rum, niri, stercoreis caprini, farinę fenugręci, distemperatorum in simul cum succo caulium.

3 Euitatis nutrimentis generantibus choleram nigram, utendum est quiete pedum in modi- co labore ipsorum. Quia communiter generantur ex ponderoso humore, & onere. Et correctis nutrimentis, si uis, curetur sero: & scindendum est super uenas. Deinde ligandę sunt ipsę ue- nę in loco sano ipsarum cum filo de serico, in quolibet latere: & incidenda sunt corpora inter media ipsas ligaturis.

4 Bibat patiens quolibet die per hebdomadā unc. ij. olei sifamini: & sumat de pedibus ane- tum. Et liniatur super fissuras pedum de alcanna distemperata cum fenugręco trito. Et super fis- suras calcanei, & partium ipsius de sepo caprino, cum galla trita, uel medulla tibię: uel uacca- rum, mixtis cum cera, oleo uiol. litargyro, dragagan. & galla. Sed super læsionem accidentem ex equitatione, uel alia re in eis, illiniendum est cum litargyro dissoluto in oleo ros. aut cum lu- to ar. dissoluto in oleo ros. Et superponendę sunt ei rosę tritę cum myrto.

5 Et nisi mitigetur dolor cum infrigidatiuis, utendum est medicinis maturatiuis, ut se. men- tastro, & lini, superpositis ei. Et superponatur pannus lini cum psillio infrigidato, & per hoc ape- ritur: & comprimatur, ad expellendum id quod in eo est. Et superponatur lentes coctę in aqua ros. cum myrto. Aut unguendum est cum unguento albo. Et si fortificatur dolor, liniatur opio, & aceto. Et superponatur pannus cum psillio.

6 In hyeme illinitio fiat cum sicibus coctis in aqua caulium, & lentibus excorticatis: uel oro- bo, lupinis, & bletis coctis in aqua: uel decoct. raparū: uel sicibus tritis cum oleo. Quod si non conferat, fiat cum iusquiamo coctio in aqua. Et si color est liuidus, scarificandus est locus, & em- plastrandus oliuis coctis. Et si excoriatio ipsorum sit ex concussione, unguendum est super eos, & ligandus est pānus cum diachilon, illinitione facta prius de rufo arsenico, & citrino, & opo- pon. tritis in oleo amygdalarum amararum, & oleo. Ad euellendum unguem corruptum, em- plastrum fiat cum euellentibus eam.

7 Humectanda est complexio nutrimentis cōuenientibus, ut caribus arietinis, hęcintis, gal- linarum, piscibus asperatilibus. Et utendū est diachilon dissoluto in oleo amygdalarū, & uiol. Emplastrandum est mastice trito cum passul. sine nucleis. Et si corrumpitur unguis, & uis eum euellere: emplastratur diachilon: & illiniatur cum arsenico rufo, & citrino, & opopon. dissolu- tis in oleo amygdalarum amararum, & oleo communi.

8 Illiniendum est super unguem medicamine tali. Recipe uisci, arsenici ana. cantandum quar- tam partē illius: terantur aceto, & ex his fit illinitio super unguem. Et concussio unguis ex per- cussione, aut re simili, emplastranda est folijs myrti, & granati, cum aqua tritis: uel cum farina ordei, & oleo sifami. Et læsio de calciamēto curāda est pulmone caprino superposito: & si com- buritur, & superspergitur ei puluis cinerum eius, iuuabit eum ualde. Hoc idem facit pul. cineris pellis uetusq̄. Mitigato dolore, utendum est cinere fenugręci, & acacia, tritis, & distemperatis cum aceto.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Vulnus sin- gulare.	Ex trifeca, en- se, uel gladio.	Manife- stum.	Nulla fiat.	Cū adhesionem labiorū, cui- tata re cadente in eo.	Cū bona stri- ctura, & plu- maceolis bene formatis.
2 Vlcus sin- gulare.	Ex uulnere precedente.	Vulnus chro- nicum.	Cum minuti- one, si corpus fuerit reple- tum.	Cum bomba- ce uetusta, in- fusa in oleo rosarum.	Cum papauere sylvestri usto, aut alphita, & thure. (alias, farina ordeī, & thuris.)
3 Vlcus for- didum.	Ex debilitate mēbri in disso- lutione super- fluitatis cibi.	Sordicies hu- miditatum.	Cum syr. ros. & troc. uiol.	Cibet pullis, perdicibus fri- xis, uel rebus aliss in ueru.	Illinitio fiat cū melle.
4 Vlcus fri- gidum.	Ex usu rerū fri- gidarū, & uul- nere precede- nte.	Liuiditas, & pauca cali- ditas.	Nulla fiat.	Cibet iure ci- cerū, cū carni- bus coctorū.	Epithimē su- per locū saepe indie aqua tepida.
5 Vlcus cū ma- la cōplexione.	Ex prohibitione dissolutionis, multaq; cibi sumptione.	Multa humidi- tas, erugino- sa, & caro mollis.	Cum turbit, & mirabo- lanis.	Cū litargyro, oleo ros. & ace- to, cadmia, ac- gū, balaustia, in siml tritis.	Cū thure, alphi- ra, i. farina or- dei, et melle di- temperatis.
6 Vlcus cū ma- la cōplexi- one sicca.	Ex multo in- tensoq; labo- re, & pauca ci- batione.	Ariditas uul- neris, & maci- es ipsius.	Nulla fiat.	Cibet pulte, & iure unctuosō: & lauet locus aqua tepida, & oleo rosarū.	Cibetur ovis mollis, et su- perponat uul- neri butyrum coctum.
7 Vlcus cum caliditate.	Ex intēso mo- tu, & effectu alicuius rei cali- da, uulnere precedēte.	Rubedo mem- bri cum inflā- matione, & dolore.	Cum minu- tione.	Cibet pullis, cū acetosa, sugat granatū & po- mū, & utendū est ung. ceruif.	Cum pifana, aqua granatū, & tamarind.
8 Vlcus cū apo- stematē, uel car- ne addita.	Ex superflui- tate preceden- te ad locum uulneris.	Inflatio, uel ca- ro addita su- perficie cor- poris.	Cum minu- tione.	Cū iulep, aqua ordei, & syr. acetoso, & ci- bo frigido, cū succo granat.	Illinitio fiat cū unguēto ce- rullæ.

1532

COMM. REIP.

1 Post adhesionem uulneris cum quatuor plumaceolis ex utroq; latere, superius & inferius, si non adheret, suatur. Et potest fieri sutura, quando uulnus accidit in latitudine corporis. Et si calescit uulnus, superponatur uulneri pul. sandal. infusus in aqua endiuiz super plumaceolis. Et sutura fit per biduum, uel triduum in uulnere, nō in sanguine ipsius: fricentur labia ipsius cum capite instrumētū lati, ut sanguinem emittant. Deinde ligent, ut supradictū est. Si uulnus est magnum, superponat pul. citrinus factus de farcocolla; ij. aloē, opio, siel, memite ana; i. sang. dra. myrrhæ ana; i. croci daniē i. tritis & cribellatis: fiat pul.

2 Si ulcus non est mundum, impleatur bombace uetusta cum butyro ueteri, et mundificetur lotionē mellis. Et si est sine febre, curetur unguento fusco. Mundificat quoq; ulcus, & generat carnem thus, aloē, aristol. radix liij. celestis, & cadmia argenti: terantur bene, ex superponatur ulceri. Et si humiditas sit multa, distemperentur dictæ medicinæ melle, & cum eis illiniatur super pannum lini: & superponantur ad modum unguenti. Et si ulcus est in capite, & non tangit craneum, superponatur ei unguentum factum de oleo ros. iij. ceræ iij. liquefacta in cera in oleo: & mixtus cum eis aloē, acacia, sang. dra. ana; i; Et repleto uulnere carne, consolidetur galla, cortice granati, balaust. abrotano usto, & folijs liij.

3 Vitet humectatiua, & multum cibum. Et sumat galliculos. Curetur hoc unguento. Recipe armoniaci iij. uiridis aris i. aristol. i. dissoluatur armoniacum cum aceto, & alijs medicinis. Misceantur. Et curetur unguento factō de litargyro, & uenis citrinis, cum aceto, & oleo ros. Et si ebullitio fuerit multa, auge in eis modicam partem gallæ, balaustia, & cadmiæ argenteæ.

4 Parum bibat de aqua. Et curetur ulcus cum unguento fusco de unc. i. litargyri, & in parte rotulæ olei, prius trito litargyro bene, & cocto donec nigrescat. Deinde misceat thure, sang. dra. farcoc. ana; ij. agitentur: & comedat uuas passas sine nucleis, oleum, & ficus.

5 Utatur unguento mane, & luto uetusto sero: etiam modico unguento aris uiridis posito super illud per diem totum cum bombace ueteri. Et si ulcus est magnum, cum carne molli inflata, & humiditate corrupta, utatur medicamine acuto. Et factō cortice super illud, superpone ei butyrum eum bombace ueteri. Et nisi contulerit, fiat combustura cum cauterio.

6 Debet augere cibum, ut competit. Et curetur ulcus cum rebus minoris desiccationis, farina orobi, & ordei. Et utatur in cibo humectatiuis, iuscellis unctuosis, & lacte recenti, cum similibus corpus humectantibus.

7 Infrigidetur complexio. Et curetur unguento confecto de litargyro, aceto, & uenis citrinis. Et superponatur plumaceolis sandal. tritum. Et fiat illinitio circa uulnus cum sandal. aqua endiuiz, portulacæ: & nutriatur, oleribus aceto coctis, cum cucur. si est cum febre: si sine febre, cum gallo, & succo granati.

8 Superponatur plumaceolis sandal. tritum. Et fiat illinitio circa uulnus cum utroq; sandal. & aqua semperuiuæ. Et si est cum eo caro addita, utatur unguēto aris uiridis. Et si in labijs uulneris est caro dura, fricetur instrumēto chirurgico, & euellatur. Et si caro est grossa, incidatur ferro. Deinde cum unguento curetur. Et si non potest incidi, superponatur de kalkidion, & dicē baralick: deinde butyrum, donec cadat cortex. Deinde medicamen duram faciens carnem.

b i

De Vlcibus, Cōbustura ignis, extractiōe teloru, spinae, & Percussione cū fustibus.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Vlcus cum se- paratione cō- iunuitatis ueng.	Manifesta est.	Si est exitus ex arteria, erit cū falu, cum co- lore rubeo.	Nulla fiat.	Pāni infusi in aqua ros. & a- ceto applicen- tur loco.	Aspergatur ei pul. ualis figu- li cū extrahit de fornace.
2 Vlnus ner- uorum.	Manifesta est.	Manifestum est.	Nulla fiat.	Cum oleo ros. & thucia con- dita cum eo.	Cū lana infuso oleo tepi. & cal- ce lota cū oleo, aut gumi gra- ni uiridis cū oleo.
3 Vlcus cū fra- ctura ossis.	Ex lapide, ca- su, uel simi- li re.	Partes inueni- unt separatae, tangēdo cum manu; & dif- formitas.	Cum minu- tione.	Cū emplastro stricto fortū, cū referuatiōe æ- qli, & decēti.	Si est in capite, cū aristol. rot. trita aqua be- thonicæ.
4 Vlcus cum dolore.	Ex forti re- tentiōe mē- bri.	Manife- stum.	Cum minu- tione.	Illiniatur cū sandal.	Illiniatur opio.
5 Vlcus ma- lignum.	Ex multa quā- titate humoig, & prohibitiōe dissolutionis.	Vlcus ni- grum.	Cum decocti- one fructuum casief, & mi- nutione.	Illinat intuli- one sand. cam forē in aq. ros. Comedat pi- sas coctas cum succo granati.	Vraē lactucis, & endi. & em- plastre butyro, aq. endiuicæ, & maluaufco ol. ros. & uiol.
6 Fistula.	Quando ul- cus transit, xl. dies.	Constrictio o- ris, amplifica- tio fundi post xl. dies.	Cum minuti- one, si fuerit corpus re- pletum.	Repleat bom- bace infuso in uino cocto ad. iij. & ex pul- uere citrino.	Cū gumis u- uarum uitis, & aqua ro- sacea.
7 Combustu- ra ignis.	Manifesta.	Manifestū.	Cum minuti- one, si dubi- tatur q. fiat apostema.	Superponat ei ouū, cū aqua & luto ar. infuso in aceto, & aq. folatri.	Emplastre lenibus bene coctis.
8 Extractio telo- rū, & cura per- cussionis cum fustibus.	Manifesta.	Manifestū.	Cum minu- tione.	Superponat aristol. trita ar- moniaco, uel cū adamante.	Cū radicibus canne recentis, tritis cū melle, aut gumi fistici no, & pice.

1532

CVRA COMMVNIS.

1 Si exitus sang. sit de manibus & pedibus, fiat ligatura in locis quæ sunt super membrū pati-
ens. quia iuuabilis est ei; tamē non debet esse lenis, nec fortis ualde. Et superponat loco pul. sub-
tilis cum pul. thuris, distēperato cū albumine oui: & infundat pili leporis, uel bombax in eis:
& superponatur, & liget super locū cum uolūtōibus multis fortiter: & dimittat per tridū: post
dissoluat. Et si adhæret medicamen uulnere, superpone ei aliud: si non, sollat cum lenitate, & sit
perponat galla usta, & superaspergat farina molendini, distemperata cum albumine oui, et cum
pilis leporis infusis in eis. Et si non cessauerit fluxus sanguinis, incidatur arteria postquam liga-
tura fuerit in utraq. extremitate ipsius cum filo fortiter.

2 Euitet, qd non tangat locū aqua, neq. medicina trita cū aqua, sed calehat cū oleo tepetatio,
& lana per bidū, aut tridū. Cessante dolore, & assecurato apate, cum adhæsiis curet. Et si sit
in eo apā calidū, utatur rebus tritis cū aceto. ut calcadis, nitro, batitura æris, cera, cortice thuris
tritis & positis in olla de lapide. Et euitet oēm rem frigidā. Et si accidit spasmus ex uulnere ner-
ui, incidatur neruus spasmatu. Quod si tendit spasmatio ipsius ad cerebrū, peribit. Inungantur
spondilia dorsi cum oleo uiol. et adipe gallinæ. Et si uulnus sit in capite, & tendit ad partes cere-
bri, non debet consolidari: ne pereat patiens: sed superponatur ei lana infusa in oleo ros. per tri-
dū: deinde unguentum abhæsiuum.

3 Si inuenit in ulcere os corruptum, & signū dat, q. consolidet quandoq. deinde reuertitur,
& aperitur, & de eo manat erugo, & sentitur sonitus cum tactu instrumēti: utatur medicamine
acuto: & factio cortice super ulcus, utatur butyro calefacto: ut cadat caro corrupta, & discoope-
riatur os: & osse apparente, si non potest incidi, effundatur in eo butyrū calefactum per aliquos
dies, donec cadat: aut folium ficus tritum aceto. Deinde curetur per unum diem cum unguēto
uiridis æris: & per alium diem per bombacem ueterem.

4 Si sit dolor fortis, debet curari cū granatis dulcibus, coctis cum uino cocto ad tertā, positus
in emplastro. Et illinitione facta extrinsecus cū narcoticis, & mitigato dolore, cessare debent nar-
cotica, quia nocent mēbro & sensu eius, & prohibent generationē carnis.

5 Et si uirto fuerit debilis, nutriat iure galliculose: & emplastre cum eo quod dictū est, donec
fedet dolor, quod cognoscit per laxitudinem & molliciem loci: & apparebit in termino nigredi-
nis albedo aliqua: et habito modo ipsius, curet butyro, et unguento uiridis æris, cum sarcocolla
trita bñ, donec cadat nigredo, & tendat ad carnē rufam. Et si dilatat ulcus, et non adhæret: cure-
tur cū oleo ros. & unguēto ceruffæ. Quod si non contulerit, & uis curare cū ferro: incide circum
circa, donec peruenias ad carnem sanam. Deinde curetur cum generantibus carnem.

6 Si sit ualde concaua, inice ei aquā ros. cum cinere uitis. Et nisi contulerit, scindatur, & cure-
tur ut uulnus. Et notū sit, q. si uulnus sit in pectore, & peruenit ad ultimā concauitatē, aut in ce-
rebro, & peruenit ad ultimū uentriculū, patiens non uiuet. Et similiter si sit in epate, aut stoma-
cho uulnus magnū, erit timorosum, & difficile est, ut patiens inde euadat, & curetur.

7 Illinat atramēto perso, & lenticulis, & farina ordeī, tritis cū albumine oui, et oleo ros. Dein-
de cum cerussa, litargyro, oleo ros. albumine oui, percussis modico aceto, & infrigidatis fiat illi-
nitio. Et iuuat eam unguentū calcis, quod sic sit. Recipe calcis extinctæ, infundatur in aqua, &
dimittat per horam. Deinde coletur ab ipsa aqua, & infundat in alia aqua: & hoc fiat quater.
Coletur aqua: & dimissa substantia dimittatur aqua, donec clara sit. Deinde effundat paulatim:
& residentia desiccetur parum. Deinde misceatur cum oleo ros. & percutiatur, usquedum ueni-
at ad modū unguenti: quo utendum est in omni combustura. Et si combustura sit ab aqua ca-
lida: effundatur super eam ante ampullationem aqua oliuarum salitarum, aut aqua cineris. Et
factis ampullis, curetur unguento ceruffæ, & calcis & frigidetur cum sandal. & aqua ros.

8 Extrahatur cū medicinis. Et si potest capi tenaculis, capiat, & extrahat. Et si os est strictum,
ampliat: ut ingrediatur tenacula. Et si cadit in osse: cōmoueat sepe, donec extrahat. Et si habet
additamentū, ut hamus ad superius, & times illud extrahere, ne incidat aliqua cōrpora, amplie-
tur uulnus: ut facilius extrahat. Et si tenacula possunt tangere torturā ipsius, bonū erit, q. rectū
cent & restringant eam. Et si profunda, & frangitur lignū eius: formetur pa. in illa forma qua
erat quando corruit in eum sagitta: deinde inquirat, & tangatur digito. Et si fuerit in opposita
parte: debet scindi locus in quo sentit caput sagittæ: & extrahat. Et inquirat, utrum habeat ali-
qua additamēta, forte fracta in loco. Et percussio fustigationis curetur cū pelle ouina statim ex-
coriata, superposita loco percusso: & sanabit per diem & noctem. Aut superponat pannus in-
fusus in aqua ros.

De eo quod multiplicatur in eo de Medicinis mortiferis.

NOMINA	CAUSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Poculū medi- cinæ ueneno- sæ cal. ut merc. sublimati.	Ex aduersita- te malæ com- plexiōis eius.	Ardor in stōa- cho, et punctu- ra in intestinis, cū inflāma, si- ti, & siccī. oris.	Vomitū cū aqua cali. & oleo sisami.	Cum oleo ros. uiolis, aq̄ ros. cum mucil. psillij.	Cum lacte re- centi, & pusa- na, & oleo a- mygdalarū.
2 Poculū medi- cinæ mortife- ræ frigidæ.	Ex manifesta malæ qualita- tis aduersi- tate eius.	Grauedo capi- tis, manū, & pedum, et lin- guæ.	Cum uomitu, aqua cal. & o- leo cōmuni.	Cum tyriaca, metridate, aut medicāne mu- sci, musco co- cto ad mediū.	Cum alijs, ce- pis, & ruta.
3 Poculum Napelli.	Ex forti aduer- sitate eius con- traria corpori.	Vertigo, sin- copis, aposte- linguæ, con- cauitasq̄ ocu- lorum.	Cum uomitu aqua calid. & butyro, se. ra- parū, oleo si- samino.	Cū aur. & tyri- acæ, uel bezo- ar puro frica- to cū aqua ros. & musco.	Cū corticibus radi. capparīs, & aqua ruta, & leonis citri- ni combusti.
4 Poculū Can- taridarum.	Ex acuitate, & fortitudie eius.	Fortis dolor uiscerū, ardor urinæ, micus sang. cū tor- sione.	Cum uomitu aqua cal. deco- ct. sicuum, & oleo sisami.	Cum mucila- gi. psillij, iu- lep, & oleo a- mygdalarū.	Cū comestio- ne ficus pha- raonis, & lauri.
5 Poculum fel- lis leporis, & tyri.	Ex aduersitate intensa, & for- ti contrarie- tate eius.	Vomitū cho- lericus uiridis, amaritudo o- ris, & paruitas oculorum.	Cum uomitu aquæ calidæ, olei & butyri.	Cum aqua in qua dissoluat̄ bezahar, & tyriaca farac.	Cum lacte recenti.
6 Poculum ex- tremittatis cau- dæ cerui.	Ex aduersita- te forti eius.	Dolor fortis in uisceri- bus.	Cum uomitu aquæ calidæ, olei & butyri.	Cū comestio- ne auellanarū, & fistic.	Cum come- stione ficus.
7 Poculum su- doris iumētū.	Ex contrarie- tate ipsius.	Sudor faciei ci- trinis, aposte- ma gutturis in- terius, sudor foetens & multus.	Cum uomitu aquæ calidæ, & melle.	Cum tyriaca maiori.	Cū aristol. sa- le ana, & aqua calida.
8 Poculum su- caram.	Ex forti frigo- re extinguente caliditatem.	Stupor cōge- latis, subeth, grauedo cor- poris, & odor opij in ore.	Cum uomitu, aqua cali. de- coct. aneti, ra- dice, sale, cum melle.	Cum tyriaca farac, & me- tridato.	Cum come- stione alijs, ce- parum, & nucum.

1532

COMM. REIP.

- Post purgationem stomachi, & uomitum, bibat de iure gallinæ coctæ spidebeg, & pulve a-
midi, zucearo, & olei amygdalarum, & tritico cocto cum carnibus. Sugat pomū granatum, cito-
nium, persica, pira, cucum. citrul. lactucam. Et utatur pul. sandal. alb. & camforæ cum aqua ros.
Emplastretur pectus, & epar cum pannis lini infusus in aqua ros. cum sandal. & clisterizetur cli-
steri factō de pisanā, uiolis siccis, sebestem, iuiubis, oleo amygdalarū, & oleo ros. tepidis.
- Bibat patiens post uomitum de medicamine alut, & de mirra clara, cocto, sol. ruta, men-
tastro, pipere, piretro, & cardumeni ana, & in pondere omnī de altir, tritis cum melle dosis 3 5.
Calefiat stomachus cum intestinis cum aqua cocta cum ruta, mentastro, & nepita. Fricetur cor-
pus, donec rubefiat. Bibat de iure pullorum columborum coctorum spidebeg, cum aneto, cit-
namomo, galanga, pipere, maratro, & cimino. Et clisterizetur cum melle, nitro,
oleo sambucino, & aqua tepida.
- Post uomitum, fiat cum tyriaca faroc cum aqua cocta cum rapis, & flore ipsius, & metri-
dato, & butyro uaccino. Sed qui bibet de cornibus spicæ, minget sanguinē, & nigrescet lingua,
erit permixtio mentis. Et bibat de camfora caratam, usq̄ ad. v. cum aqua ros. infrigidata in ni-
ue, & aqua granati, citrulli, & iulep, cum mucil. psillij, & granorum citoniorum, & sem. portul.
cum aqua ros. oleo amygdalarum, & lacte acido exbutyrato, cum trocif. camforæ. Et bibat de
lacte recenti, & de pisanā. Emplastretur stomachus & epar, cum sandal. aqua ros. & camfora
cum pannis lini infrigidatis. Et mirum est, quod napellus est maxime fallaciæ
cum sit nutrimentum murium.
- Cum proprietate sua nocet uesciæ. Tamen post uomitum bibat de aqua sem. portul. cum
iulep, & oleo granorum, & cucur. & comedat de medulla cucum. & citrul. Clisterizetur cum pi-
sana cocta cum iuiubis, sebestem siccis, & oleo amygdalarum dul. aut oleo ros. uel uiol. & mita-
tur in foramen ueretri de albumine oui, sief alb. oleo ros. & lacte mulieris. Et quoties accidit ar-
dor urinæ in uesciā, detur ei in potu mucilago psillij cum iulep, cum oleo
amygdalarum, & lacte recenti.
- Post uomitum detur ei de electuario confectio de luto ar. granis lauri ana, 3 5. coaguio cer-
uuli 3 5. mirrhæ, sem. rutæ ana 3 5. tritis. dosis aur. 5. usq̄ ad 3 5. distemperatis cum melle. Et
iterato detur medicamen, & sedeat in decoct. camomillæ, coronæ regie, uiolearum, nenufaris,
ozimo foliorum latorum, & maiorana. Et si transit super potum ipsius per horas tres, uel qua-
tuor, & non moritur, speranda est cura eius; & bibat de rob pomorum citoniorum. Et qui bibit
de selle tyri, incurabilis est. Tamen post uomitum multum, bibat de se. portul. cum aqua in qua
dissoluitur lapis bezahar, & de tyriaca, aut metridato, & aqua ordei.
- Post mundificationem eius stomachi cum uomitu multo, bibat de bezahar danā 3 5. usq̄
ad 3 5. cum sapa, aut tyriaca, aut metridato 3 5. cum aqua pimpinellæ, & agrimonie.
- Cum oleo uiol. & oleo amygdalarum, cum sapa: & bibat de tyriaca, uel metridato 3 5. &
nutriatur iure spidebeg carniū arietis.
- Post uomitum elisterizetur cum cucu. alinino, aneto, melle, sem. apij, fen. cimino, baurac,
pulpa coloquin. & oleo sambucino. Et fricetur corpus in balneo ualde, & ungarur oleo sam-
bucino, aut oleo costi: & sedeat in aqua cocta cum ruta, nepita, abrotano, maiorana. Et bibat
aur. 3. tyriacæ minoris. Et qui bibit de sucaran, cum hac cura curerur. Et signa eius erunt, ut si-
gna bibentis de opio. Tamen ad pelus superuenit ei obscuritas uisus, cum ex-
tremittatum frigiditate. Et licet hoc agat in corporibus humanis,
tamen cibus est passerum domesticorum.

De eo quod multiplicatur in eo de Medicinis mortiferis.

NOMINA	Complexio Aetas Tempus Regio Salsus, uel dicitur.	CAV- SA	SIG- NVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Poculū hyo- scyami.	V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale.	Ex forti frigiditate, et ipsius contrarietate.	Ebrietas, lassitudo corporis, loquela uana, oculi rubei, defectus mentis.	Cum uomitu aquæ calidæ, mellis, & olei.	Cum aqua cocta cum sicu, et adipe gallinæ, & oleo uiolaceo.	Cum lacte recenti.
2 Poculū mandragoræ, & nucis machal.	V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale.	Ex aduersitate eius in corpore.	Vertigo, ebrietas, rubedo oculorum, subeth.	Cum uomitu aquæ calidæ, melle, aneto, & raphano.	Cum lacte recenti.	Cum aceto cocto cum origano.
3 Potus psillij triti, & aquæ coriandri recentis.	V. uiscerale. Frigida. Sensilis.	Ex forti frigiditate, & siccitate pororū, & meatuū.	Angustia, lamentatio, stridus anhelitus, sudor frigidus, & sincopis.	Cum uomitu aquæ calidæ, aneto, & sale.	Cum musco cocto ad tertiam.	Cum iure factum cum spidebeg, & modico altri.
4 Comestio fungorum, & tuberum.	V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale.	Ex forti frigiditate, & humiditate eius.	Anhelitus stridus, sudor frigidus, & sincopis.	Cum uomitu aquæ calidæ, radice, & melle.	Cum potu uini puri cum musco.	Cum comestione raphani fortis caliditatis.
5 Poculum leporis marini.	V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale.	Ex contrarietate eius in corpore humano.	Sputū siccū, asma, anhelitus stridus, sudor foetens, dolor stōi, fluxus uentris, & uomitus.	Cum aqua cocta, & oleo siccisamibibita.	Cum administratione medicinarū pectoralium, lactec recentis.	Cum ptisanā.
6 Poculum ranulæ.	V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale. V. uiscerale.	Ex aduersitate eius in corpore.	Ariditas corporis, liuiditas eius, cum nausea.	Cum uomitu, cum aqua calida, melle, & sale.	Cum balneo, deinde cum aqua syrapi acetosi.	Cum spidebeg, aneto, & cinamomo.
7 Poculū mali castorei.	V. uiscerale. Calida. Aestiuum Iuuenilis Calida	Ex forti caliditate eius.	Febris cum defectu mētis, & rubedine oculorū, & siti.	Cum uomitu cum turbit, aqua calidæ, & oleo siccisami.	Cum mucilag. granorū citoniorum, oleo ros. & oleo amygdalarū.	Cum lacte recenti.
8 Poculum anacardi.	V. uiscerale. Calida. Aestiuum Iuuenilis Calida	Ex intensa caliditate eius.	Berlan, in ore ardor, pūctio gutturis, & stomachi, pustulæ, ampullæ, febris acuta.	Cum uomitu, cum anisol. oleo ros. & aqua calida.	Cum farina amygdal. ptisanā, & syrapi iuiubarum.	Cum lacte recenti, aut acido.

C O M M. R E I P.

1 Detur ei semen urticæ, tritum cum sapa. Et bibat ius gallinæ, uel carniū arietum pinguium, coctarum cum spidebeg. Et curetur toto regimine bibentis, aut sumentis de ueneno post uomitum factum competentem, & mundificationem stomachi plenariam.

2 Post purgationem stomachi per uomitum clisterizetur enemate acuto. Et bibat de aceto forti, cocto cum origano, angeden, mentastro montano. Et cessante rubedine faciei, & oculorum, bibat de iure gallinæ coctæ cum spidebeg.

3 Detur ei post uomitum medicamen musci: & bibat de iure factum spidebeg. Et psillium tritum si bibitur, interficit bibentem illud. Et similiter si multum sumitur de eo. Sed si bibitur de aqua coriandri recentis, media rotul. inducit scotomiam, uertiginem, alienationem mentis, & raucitatem, & somnum longum, & odoratur in eo odor coriandri. Et cura eius sit, ut cura psillij.

4 Bibat de cinere arboris ficus, uel uitis cum aqua calidæ, & sale: aut de tyriaca minori. Calefaciat stomachum cum decoct. camomillæ, origani, rutæ. Clisterizetur decoct. absinthij, rutæ, & melle, baurac, & aliquo oleo calido. Et scias: quod tubera quæ oriuntur in radice oliuæ, sunt mortifera: tamen alia non sunt mortifera. Sed si multum sumitur de eis, inducunt squinantiam, & colicam.

5 Post uomitum cum aqua calidæ, bibat decoct. malitarum, bismaluae, & fol. maluauiuci. Et si non cessat dolor pectoris, minuatur basilica ascellina. Et bibat de syrapi papaueris, uel iuiubarum.

6 Post mundificationem stomachi cum uomitu, si licentur omnia membra, præcipue uentris. Moram longam trahat in balneo temperato. Post exitum eius a balneo, bibat de syrapi acetoso. Et cibetur gallinis, & arietibus coctis cum spidebeg.

7 Post mundificationem stomachi cum uomitu, bibat de lacte recenti, si fuerit sine febre: si autem fuerit cum febre, cum mucilag. granorum citoniorum, & psillij, cum amygdal. ros. & bibat de syrapi papaueris.

8 Possibile est quod patiatur cogitationem malam, melancholicam. Et post uomitum bibat ptisanam cum oleo amygdalarum per aliquos dies, & de mucilag. citoniorum. Et cibetur cum cucur. cocta cum aceto, & alijs similibus, cum oleo amygdalarum. Et comedat cucumeres, & maluam coctam.

NOMINA	Salus, uel d. Regio Tempus Aetas Complexio	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuentiois
1 Poculum oleandri.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex aduersitate, & contrarietate, & acuitate eius.	Forris amaritudo oris.	Fiat uomitus.	Cum mucilag. psyllij, & oleo ros.	Cum mirra, fenugr. et butyro.
2 Poculum squillæ.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex contrarietate, acuitate eius.	Dolor stomachi.	Fiat cum uomitu.	Cum lacte recenti.	Cum albumine oui.
3 Poculum tartary.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex opilatione pororum, & meatuum.	Accidit ileos, ariditas oris, ponderositas linguæ, & disturia.	Fiat uomitu aquæ cal. & melle.	Cum uino cocto ad tertium, & zinzibere condito.	Cum aqua cocta sinibus, aneto, & baurac.
4 Poculum argenti uiui, aut eius infusio in aurem.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex aduersitate, eiusq; contrarietate.	Torsio fortis, dolor in intestinis.	Cum uomitu cum melle, & aneto.	Cum uino cocto ad tertium.	Cum sapa.
5 Poculum ceruse plumbi.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex opilatione pororum, & meatuum corporis.	Singulis, tussis, lassitudo, & albedo linguæ.	Cum uomitu aquæ, melle, aneto, & sale.	Cum aqua cal. cocta cum aniso, & sem. apij.	Cum decoct. maratri, sem. feniculi, & anisi.
6 Poculum calcis, & arsenici.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex aduersitate, & acuitate eius.	Ardor in stomacho, torsio, & ulcera intestinorum.	Cum uomitu aquæ cal. & oleo sisami.	Cum fure gallinæ coctæ cum spidebeg, cum oleo amygdal.	Cum pisana, & oleo amygdalarum.
7 Comestio piscis assii, & cooperti.	Timorofum. Vniuersalis. Vniuersale. Vniuersalis. Vniuersalis.	Ex prohibitione exitus uaporis eius.	Permixtio mentis, angustia, lamentatio, & uertigo.	Cum uomitu aquæ cal. oxy melle, & sale.	Cum syr. aromatico pomorum.	Cum aqua cocta cum cuminio.
8 Coagulatio in stomacho.	Humida. Frigidum. Scilicet ioue. Humida.	Ex grossitudine, & caseatione eius.	Rigor, sudor frigidus, & linapis.	Cum uomitu aquæ cal. cum aneto, & melle.	Cum cinere utris, & modico co melle.	Cum diabribi coagulo, & modico aceto.

COMM. REIP.

1 Oleander interficit alinos, & iumenta, & multa alia animalia, etiam homines: tamen ex amaritudine nimia ipsius non potest occultari a bibente: nisi datum sit cum medicinis amaris. ut aloë. Et curetur cum uomitu, & potu iurium unctuosorum, & cibo offarum unctuosarum, & saludigi, cum butyro, & oleo amygdalarum, & butyro recenti. Et dicitur: qd semen agni casti coctum, & bibitum, sanet iumentum comedens oleandrum.

2 Si accidat dysenteria, detur ei de dragea luti, & rob pomorum, simul cum rob citoniorum, & gumiar, & forbeat de oleo amygdalarum, aut oleo sisami, & iure carniū spidebeg unctuosorum.

3 Accidit in bibente illud ileos (et est colica) cum uomitu stercoreis. Etiam accidit squinantia, & apostema in corpore. Et post uomitum, iuuat eum bibitio diacitonij laxatiui, & aqua cocta cum aniso, & sem. apij.

4 Si argentum est uiuum, minoris est periculi: eo qd propter eius ponderositatem egreditur per inferiora. Sed argentum uiuum sublimatum, & mortificatum, mortiferum est. Tamen curetur per uomitum. Et nisi egrediatur per uomitum, clisterifetur cum aqua blitarum, oleo sisami, mori, et malua uisco. Et si accidit dysenteria: bibat de dragea luti, oleo ros, & lacte cocto cum lapide calefacto, posito in eo. Et si auri imponitur argentum uiuum, infert permixtionem sensus, & ponderositatem nimiam in parte ipsius auris. Quare declinare debet caput ad latus alterius auris super unum pedem. Et sternutetur patiens cum naribus opilatis eum conditio: & imponatur auri oleum calefactiuū, & emittatur quando infrigidatur, & moueatur auris uehementer.

5 Dicitur, qd post uomitum si patiens bibat aur. de cartamo indiano, cum suuabit: tum utatur prouocantibus urinam. s. decocti. sem. apij, feniculi, anisi, & absinthij romani.

6 Post uomitum bibat mucilag. psyllij, cum oleo granorum, & cucur. Et clisterizetur pisana, oleo, uiolis coctis cum sebesten, iuiubis & mucilag. psyllij, & sem. lini, & albumine oui. Et si accidit tussis, bibat de papauere, & syr. iustubarum. Et curetur ille cuius guttur ingressus est, pul. aris uiridis. Et qui bibit de uiriolo, & alumine: cum lacte recenti, & butyro.

7 Post uomitum ingrediatur balneum, prius infuso uentre cum multa aqua tepida. Et si accidit exinde fluxus uentris. s. ayda: curetur cum cura fluxus. Et corrigit comestione piscis assii, & cooperti, post uomitum bibitio modici pipereis cum syr. pomorum aromatic.

8 Ex caseatione lactis in stomacho plura superueniunt accidentia mala, maxime si lac est grossum: ut uaccinum, & ouinum. Tamen post uomitum utatur melle, & pipere. quia exinde dissoluitur lac coagulatum: uel attenuabitur.

De eo quod multiplicatur in eo de Sola iuxta species ipsius.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Soda ex caliditate.	Ex cibis calidis supris, aut medicinis, uel calore solis.	Caliditas tactus capitis, et æqualis urina & egestio.	Nulla fiat.	Cū ros. & sandal. sup caput, & cibo cū succo granati.	Cum oleo ros. aq̄ citrulli, & modico aceto super caput.
2 Soda ex frigiditate.	Ex frig. cōplexionis p̄niculoꝝ cerebri, discōptioe cap. in aere frigido.	Tactus frigidus capitis, & mitigatio eius cū rebus calidis applicatis.	Nulla fiat.	Cum balneo, & odore maioranæ, narcissi, & musci.	Emplastre cū camomillis, cor. regia, nepita, & maiorana.
3 Soda ex humore calido.	Ex sanguine, & cholera.	Si ex lang. rubedo faciei, repletio uenarū, magnus pulsus, urina rufa: si ex chol. os amarū, pulsus spissus, urina intensa.	Minuatur de basilica, & cephalica.	Cibet iure cicerum, aut fassiani.	Cum bletis, & sinapi.
4 Soda ex humore frigido.	Ex flegmate, & melancholia.	Liuidius color, & strictus pectus.	Cum pillulis yere, & cochis.	Cū cibo agrestis, & potu iulep, & rob. agrestis.	Cū cibo lentilulæ, & piscium sedebeg.
5 Soda ex calid. exteriori.	Ex percussione, uel alia recadente super caput.	Pulsatio, et grauedo, & aliquando febris.	Cū minutio- ne cephalicæ, & clisteri lenituo.	Emplastre luto armeno, folijs cipressi, uiolis ros.	Emplastre calamo arom. radi. granati syluest. pisis, & aqua ros.
6 Soda post euacuationem.	Ex intenso fluxu sang. narium, & uentris fluxu.	Leuis motus, & uigilia, & ariditas faciei.	Nulla fiat.	Cum gallinis pinguibus, & carnibus arietinis.	Cum ouis mollibus.
7 Hemigræna.	Ex hūiore male quantitatē, frigido, uel humido.	Dolor fortis, tendens ad radicem ipsius partis.	Cū minutio- ne, & purgatione humoris inducentis.	Sternute cū aq̄ maioranæ, uel oleo amygd. amaræ, in nare partis dolētis.	Vngat̄ frons ante aduentū paroxysmi cū oleo narcissi, & nardi.
8 Soda cum cōmunicacione stomachi.	Ex cōicacione stomachi in morbo, uel ascensionē uaporis ipsius.	Lene erit, cum lenitate stomachi & grauis cū grauedine ipsius. Et confert ei uomitus.	Cum uomitu, syrup. acetos. aqua cali. & sale.	Cū galliculo sibege, aut succo granati, & oleo amygdalarū dulciū.	Cū pulte de medulla panis albi, et succo granati muzi.

CVRA COMMVNIS.

COMM. REIP.

1 Et si secundum uiam feb. infrigidetur caput cum paribus. in aqua ros. & parte olei ros. & modico aceto infuso in eis panno lini, si est in æstate, infrigidetur cum niue, & ligentur musculi nbarum. Si fuerit cum uigilia, mulgeatur super caput lac mulieris lactentis foemina. Si est ex calore solis, fundatur super anteriorem partem capitis aqua ros. & oleum nenufar. Et emplastre tur cum rasimi, cucur. portul. folijs salic. semperuiuæ, & aqua ros. sandal. & maluauisco. solatro, & similibus. Et bibat iulep, & rob agrestis, cum aqua ros. & bellericis. Cibetur cum farre orde, zucc. albo. Et si hæc species doloris non curatur cum uelocitate, difficilis erit cura.

2 Lauetur decoct. camomillæ, coronæ regie, & maioranæ: & tomentetur uapore ipsius, & in fundatur in ea particula similæ, & cum ea fiat calefactio. Et oleum liliinum, & narcissinum mirabile est ei. Et si sit ex parte frigoris exterioris, ungetur oleo rutæ. Et cibetur aqua galliculi cocti cum agresta, & perdicis cum agresta similiter, euitatis rebus inferentibus sodam. ut est nux, & sem. canalis, eruca, allia, cepe, & similia.

3 Purgetur corpus cum pillulis aloe, & danik. de turbit, pulpa colocuin. scamonæ asse, xyloaloe, salis indii, seu indiani ana danik. tritis cum aqua. Si est ex humore melancholico, post euacuationem epithimetur caput decoct. cannæ, cor. reg. mellissæ, orde fracti. Cibetur carnibus arietis, gallinacis spidebeg leniter. Et hæc est cura sodæ, si fuerit ex uento. Odor maioranæ iuuat. Et uomitus iuuat, si fuerit ex satietate nauseatua cum aqua cal. & somno longo.

4 Post uomitum bibat syrup. acet. cum aqua ros. Cibetur prunis, iuuibus, pomis, pilis coctis cum succo granati. Si fuerit ex cholera, bibat de aqua tamarind. & prunorum, cum zuccaro al. & syrup. ros. uel acetoso, uel decoct. mirabolanorum cit. x. fumiter. v. uiol. absinth. ana. ij. coctis in aqua, posito in eo aloë aur. i. scamonæ caratum i. allæ. Emplastre tur caput frustocur. uel rasura eius sandal. aqua ros. uel similibus.

5 Emplastre tur folijs salicis, luto ar. oleo ros. myrto recenti tritis. Et si accidit inde permixtio mentis: emplastre tur maluauisco, farina orde, oleo ros. uiolis, modico aceto. Et utatur aceto, ut uirtutes aliarum imprimantur cum subtilitate eius, quia non dissoluit nec eo utimur ad mitigandum.

6 Cibetur carnibus galliculorum, & pulte cum medulla panis, al. olei amygdal. & zuccar. Et sternutetur lacte mulieris, & oleo uiol. nenufar. & cucur. & mulgeatur super caput, & miscetur cum oleo uiol. Et cibetur cum ossa amygdalarum, & piscium coctorum spidebeg, & fraxorum cum oleo amygdalarum. Et si est cum febre: cibetur cum cucur. coctis cum agresta, uel spinacijs. Et ad sodam uenientē ex coitu, euitet coitum post cibum, & comedat citonia, & pira. Et soda accidens ex angustia, curetur cum somno, & odore olei uiol. & granorum cucurbitæ.

7 Studeat uti euacuatione iuxta humorem inducentem morbum. Si fuerit ex caliditate, sternutetur cum zucc. albo, croco, & camfora bene tritis. Et ponatur in naribus ad pondus gran. i. cum aqua citrulli. Et nisi soluat, passio erit longa. Fit & dubietas super uisum. Et arteriæ temporum si sunt uelocis motus & plenæ, incidantur ipsæ arteriæ: etiam uena quæ est post aurem in parte dolenti. Et si fuerit defectus uocis subito, epithimetur caput cum multa aqua tepida: Et instilletur auri de oleo ros. tepido: & impleatur auris bombace.

8 Si ex humore cholericō, uomat cum eo quod dictum est. Et bibat de syrup. acet. cum sem. endiuicæ, & podag. lini, fumiter. ros. ana. x. coctis cum aceto, & aqua usque ad medium, cum zuccaro al. dos. eius xv. Emplastre tur caput cum sandal. ros. acacia, lino, luto ar. aqua ros. & coriandri recentis, & rami palmæ. Ligentur musculi tibiariū. Et fugat citonium. Si fuerit ex humore flegmatico in stomacho, uomat cum syrup. acet. in quo incidantur rad. cum sale grosso trito parum. Et utatur pillulis aloes confectis cum mirabol. feb. & turbit ana danik. ij. ros. mastice danik. aloë sentur. i. capiat ante introitum lecti. Utatur carnibus subtilium animalium spidebog cum cicere.

d

NOMINA	Complexio Tempus Regio	Salus iudicior. Ilor. & apate	CAV- SA	SIG- NVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Sifen.	Calida Aetium Iuuenilis	Calida Ilor. & apate	Aposte, calidū panniculos; ce- rebri, aut caliditas superflua ipforum.	Cōtinua syno- cha, tactus cal. capitis, uigilia cū permixtio- ne mentis.	Cum minuti- one cephalicę.	Cum pifana syrop. tama- rindorum, & iulep.	Cū aqua se, por- tul. granati, & cucur. cocta in agresta & spi- nacijs.
2 Masara, id est, apostema fac- iei.	Calida Iuuenil. adol.	Imorolum. Meridiona. V. eris.	Apostema fan- guineū in ce- rebro, arterijs. & facie.	Fortitudo apo- stematis, ita q̄ credidit diluigi, cū dolore & ru- bore faciei.	Cum minuti- one cephalicę.	Cum pifana, & syrop. de pa- pauere, uel ne- nufare.	Cū succo gra- nati, & aqua portul. seu nenufar.
3 Rubedo.	Calida Iuuenilis	Imorolum. Calida Aetium Iuuenilis	Ex chol. rubea dominante su- per cerebrum.	Fortis dolor, & inflāmatio cum colore ci- trino faciei, ta- ctusq; frigidus.	Cum minu- tione.	Cum pifana decoct. pruno- rum, iuiub. & tamarind.	Cū aqua sem. portul. granati muzi, & cu- cur. cocta cū cum agresta.
4 Obliuio.	Frigida, & hu. Sensilis.	Imor. interm. Frigida, hum. Hyemale Sensilis.	Ex flegmate do- minante super cerebrum, cor- rūpente men- tem.	Fortis le, & sub eth, cū somno difficil. uigilati. nō rñder alicui, nisi labore, & oscitatione.	Cū clisteri pri- mo, deinde pil- lulis cochijis, post pillulis ieræ.	Cum zuccaro ros. & cibo a- quæ cicerum.	Illiniat im- pora menta- stro, et origa- no.
5 Subeth cum sornno.	Frigida, & hu. Sensilis.	Imorolum. Frigida, & hu. Hyemale. Sensilis.	Ex flegmate supabundante in cerebro.	Somnus mul- tus, cum per- mixtione mentis.	Cum clisteri, deinde pillu- lis cochijis.	Cum effusione aquæ coctæ cū aneto, nepita, & maiorana fa- cta sup caput.	Ligent muscu- li tibiariū, et ster- nucē cum in- iectiōe piperis & hellebori.
6 Subeth cum uigilia.	Calida. Sensilis.	Imorolum. Meridiona. Auri, & ueris Sensilis.	Ex flegmate & cholera rubea dominantibus.	Dormiens, & quasi uigilās, oculi eminentes, iacet ut mor- tuus sup dorsū.	Cum clisteri, post cum de- coct. fructuū.	Cum iulep, & zuccaro ros.	Effundatur su- per caput ole- um anetinum cum aceto.
7 Conge- latio.	Frigida Sensilis.	Imorolum. Frigida Hyema. auri. Sensilis.	Opilatio in uē- tre, & parte po- steriori cerebri, ex hūore gros- so, fri. & licco.	Defecto sensus, & motus, iacēs sup dorsum ut mort. dispōq; illa diu durat.	Cū pillulis sto- maticis, & de- coct. epithimi.	Cibetur bistar- dis, & perdic- bus spidebeg.	Cum balneo, & ungetur ca- put oleo uiol. & aneti.
8 Corruptio me- morie, & co- gitationis.	Frigida. Sensilis.	Salubris. Frigida. Hyemale. Sensilis.	Mala cōplexio frigida cerebri, aut flegma su- perfluum.	Negligētia, & grauedo in mo- tu, cū subeth, & obliuione.	Cum clisteri forti, & pillu- lis ieræ, & co- chijis.	Effundat super caput aqua co- cta cum aneto, ruta, nepita, & maiorana.	Illiniat caput cū modica spu- ma sinapis, cū oleo rutæ.

COMM. REIP.

1 Post minutionem si potuit heri, & patiens fuerit adolefcens, fiat uentosa. Deinde bibat de syr-
rup. acetoso simplici cum aqua frigida. Et si debilitet nimis, detur ius galliculi cocti cum agre-
sta, aut succo granati. Et si natura est consūpata: leniatur calies, manna, tamar. syrop. ros. & syr.
acet. & cum aqua frigida. Post euacuationem epithimetur caput panno infuso in aqua ros. oleo
ros. cum modico aceto. Et ligentur musculi tibiariū: & bibat pifanam; 40. deinde de syrop.
acetoso simplici unc. 1. Et si fortificatur sitis, bibat aquam cucur. cum syrop. de spodio. Et
sumat de acetositate citri. & iulep. Et si tempus fuerit æstiuū, utatur rebus infrigidatiuis cum ni-
ue: & sit in loco strato salicibus, ros. sandal. roratis cum aqua camphoræ: & odoret ipsam cam-
phoram: & utatur cursibus artificialibus aquæ frigidæ cum niue, & herbis recentibus, frigidis.
Si est hyems: utatur loco temperatæ caliditatis. Abstergatur nigredo linguæ cum panno lini,
aut mucilage, & zuccaro albo.

2 Post minutionem, cibetur cum cucurbita cocta cum agresta, et pifis: aut cum succo granati.
Et si passio fortificatur, minutio fiat in manu alia, si uirtus sustinet. Et bibat de aqua ordei. Et
illiniatur caput cum aqua ros. utroq; sandalo, aqua ordei, aqua coriandri, semperuiuæ, & por-
tulas est fortis, aur. 5. spodij, & aur. 5. seminis portul. bene triti & extracti de rindeto: & penes dor-
mitum dandum cum. xxx; aquæ granati muzi.

3 Post minutionem bibat de syr. & comedat de cibo facto de succo granati muzi. Et in prin-
cipio illiniatur cum butyro, armeniaco, sandal. & aqua plantaginis: & in fine negocij, cessante
hoc regimine, detur ei de mucil. psillij, cum modico oleo dulci, & zucc. al. continue, si tempus
est æstiuum. Et si laborat uigilijs, & hoc non sit de signis crisis, stude ut dormiat cum papaue-
re, zucc. & syrop. papaueris.

4 Si est cum febre: sufficit ei dare aquam ordei coctam cum hyllopo, cum zuccaro al. prius ei
datis; vi. zucc. ros. Euitatis fructibus frigidis & humidis, piscibus, lacte, & legumibus. ut sunt
fabæ, lentes, & faseoli. Et si est in fine febris, detur ei mel cum syrop. acet. sem. Et nisi contulerit,
detur ei aur. 1. de elect. anacardino, cuius descriptio hæc est. Recipe mirabol. bellericorū condito-
rum absq; nucleis, & emblicorum ana. 3. iij. mellis anacardi, baccarum lauri, ciperi ana. 3. iij. pi-
peris; 1. zuccari al. unc. 1. terantur omnia cum aqua mellis, anacardi, & eo utatur post. vi. men-
ses. Et lauetur caput & corpus aqua cocta cum camomilla, corona regia, & maiorana.

5 Si est subeth sequens febrem, aut alium morbum: cessatio eius erit cum cessatione causæ
eius. Et si subeth ipse est morbus, curetur cum calefactiuo, desiccatiuo, & attenuatiuo: & cibe-
tur iure cicerum, cum aneto, & cinnamomo. Et euitet potum aquæ frigidæ, & dormitionem in
locis frigidis.

6 Curetur hæc passio cura composita, & de subeth, & de sifem. Si est huiusmodi passio isto-
rum duorum humorum subeth inducentium, & sifem, studeat msgis contra humorem domi-
nantiore, & maius nocumentum. Verbi gratia, si cholera rubea est dominantior, studeat ad
educendam ipsam, & extinguendam caliditatem. Et si flegma est dominantius, studeat educere
flegma clisteribus acutis. Et illiniatur caput oleo aneti, & aceto.

7 Post euacuationem corporis cum medicinis, iuuabit eum, si euitet id quod generat humo-
rem similem ei ex quo læsus erat. Et si accidit ei uigilia: illiniatur caput lacte mulieris foemineo,
cum oleo uiol. Et cibeat galliculo cocto spidebeg. Sin aut illiniatur corpus, & ungetur oleo heri.

8 Fricentur pedes, & ligentur musculi tibiariū. Et cibetur iure cicerum, cum aneto, & cin-
namomon, & galanga. Et utatur melle, cum grauis uiridibus. Et bibat de syrop. acetoso semi-
num. Et si non contulerit, utatur electuario anacardino.

NOMINA	CAUSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis	
1 Scoromia.	Salus, uel uior. Regio Tempus Aetas Complexio Salu. nifi aug. Humida. Hyemale. Senilis. Frigida.	Flegma dnans sup. anteriora capitis, ex ua- pore stomachi.	Erit similis e- brioso, cu me- bris laxis.	Cu pillulis ye- ra, & cochys, si ex stoc. uo- mat cu oxymel- le, & aqua cal.	Cum syr. xy- loal. & odore mulci, & rutæ.	Cu masticatiõe masticis, & thu- ris: epithime herbis odorife- ris calidis.
2 Vertigo.	Salubris. Frigida. Hyemale Senilis. Frigida.	Flegma, chol. aut sang. colle- ctus i uenis q̄ sit circa cor, & nõ p̄t dissolui, et in- fert uertiginẽ.	Videt omnia in uertigine ac uelit cadere in gyrum.	Cum pillu- lis aloë.	Fricentur pe- des in insultu cu uiolentiã.	Cu odore ma- iorana, rutæ, tyriacæ, & co- mestione aque cicerum.
3 Epilentia.	Imbrota. Frigida. Hyemale. Adulescens. Frigida.	Opilatio i uen- triculis cerebri, aut ex fleg. uisco- so, aut chol. ni- gra, aut forti melanch.	Spuma super os, cum iecti- gatione im- pedita.	Cum agarico, siseleos aur. u. cum modico zuccari.	Cu bistarda, p- dice, & peonia suspendat: ut tur exercitio temperato.	Cum oxy- melle.
4 Apoplexia.	Imbrota. Frigida. Hyemale. Senilis. Frigida.	Opilatio in uen- triculis cerebri: tribus humori- bus uiscosiss.	Erit quasi dor- miens, & non sentit dolorẽ, cum anhel- tu grosso.	Cum minuti- one saphenæ, si est repleto: post disteri- zetur.	Dimittat per tri- duũ q̄ non cõ- moueat: detur aqua calida cu aniso, mastice, oxymelleq̄.	Cu oxymelle, decoctione fe- niculi, & ci- mini.
5 Innibus.	Salubris Frigida. Autumna. Senilis. Frigida.	Ex flegmate, multo cibo, & mala digesti- one ipsius.	Videt se ocupa- tũ, uel stragula & clamat, & nõ audis uox: sub- ito surgit cu ca- pitis grauedie.	Cum pillu- lis ieræ.	Cu syr. aceto- so sem. & zuc- cari ros. & bis- tarda friza.	Cum aqua ci- cerum, & mo- dico cibo.
6 Melancholia.	Imbrota. Sicca Autumna. Senescens. Frigida.	Ex multo hu- melancholico, aut uapore ipsi- us, existeris in stomacho.	Mentis permix- tio, loquela uana, angus- tia, & imagi- natio mala.	Cu minutione saphenæ, de- coct. epithimi, & pillulis sto- ma.	Cu putana, syr. papaueris, & ui- olis, cu extremi- tatibus hædi, a- rietũ, & spi- nacys.	Cu piscib. lau- dabilibus, ouis mollibus, me- dulla cucum. citullis, & la- tucis.
7 Corias, alias, Cerus.	Imbrosum. Sicca Autumna. Senes. & iuue. Sicca	Ex melan- cholia ma- la, & mor- tifera.	Clamat noctu ut gallus, uadit ad sepulturas: color citrinus, oculi seci, con- caui, ling. sicca, cu ulcere pedũ.	Cu minutione tempore in- sultus palli- onis.	Cum pedibus hædi, arietũ, cucurbita, & spinacys.	Cu ouis mol- libus, pisci- bus laudabi- libus.
8 Amor hercos,	Salubris Orientalis. Aethiun Iuuentis Calida.	Animositas in amãdo, & cõ- tinua memo- ria eius ama- ta.	Oculi concaui, multus motus ipsos: & cu au- dit amorẽ, pul- sus mutat præ- ter naturam.	Nulla fiat.	Cu tubulatiõe amicabili, bal- neatione, & cu statione, & co- mestione galli- næ, unct. o- lei uiol.	Arte, uel offi- cio utat litiga- tiõe, & terrore ex pte amati, & iunplius.

COMM. REIP.

1 Si est ex capite, imiatur caput post euacuatiõnem cum decoct. camomilla, coro, reg. abro-
tani, rutæ. Et odoret galliam, & maioranam. Cibetur iure cicerum, et galliculis coctis spidebeg.
aut frixis. Euitet nutes, canabem, uinum, lac. Et si est ab humore flegmatico in stomacho, laxetur,
& masticet masticem. Et utatur oxymelle sem. Et si fuerit humor cholericus, uo-
mat cum pitfana, syrup. acetoso, & niue, mundificato stomacho: post uo-
mitum sumat de rob pomorum, & rob agrestis simplicis.

2 Si est ex cerebro, purgetur: deinde sternutetur cu baurac, aloë ana. conditio, & croco ana.
p. s. redactis in pillul. ut sunt pisæ: & imponatur naribus granum i. cum aqua maiorana, & o-
leo uiol. Et si est a stomacho, uomat: & sumat de rob pomorum simpli c. & rob granati. Et em-
plastrum stomachus sandal. ros. tritis aqua ros. & semperuiuæ. Cibetur galliculis & perdicibus
coctis zirbeg, assis in ueru. & frixis.

3 Si est adulescens, dieta utatur nutrit eius, Cibetur perdicibus, gallinis frixis, & pane bru-
no: & bibat oxymel ante cibum. Et si fuerit maioris ætatis: euitet lac, nutes, erucam, apium, &
omnia olera: præter mentam, & melissam. Euitet omnes fructus, & repletionem nauseauam:
& suspendatur super eum peonia, quia iuuat proprietate sua. Utatur exercitio. Cibetur perdi-
cibus, & bistardis. Si flegma fuerit abundans, uomat cum aqua cocta cum radice mentastri, &
aneto, & oxymelle ante insultum. Et bibat decoct. lauri, & radi. peonix, cum oxymelle quoli-
bet die. Et detur ei huiusmodi decoctio. Recipe siseleos romani, sticad. ana. ʒ. v. rad. squinanti
ʒ. iij. cinnamomi, costi, gentianæ, zin. ana. ʒ. i. sem. casia lignæ, asari, gariofyl, masticis, stafi-
sagriæ ana. ʒ. i. coquant cum rotul. iij. aquæ ad rotul. i. & misc. cu eis aur. n. aloë, coq̄ utatur.

4 Non comoueat per triduum. Deinde bibat oxymel cum aqua cal. & sale into, grosso, &
oleo narcissi cum emboto detur ei. Et studeat ut uomat. Et detur ei tyriaci ʒ. aur. de anacar-
dino, cum decoct. anisi & masticis. Et sorbeat mel: & calefiat caput, cum decoctione camo-
mil. origani, mentastri, mace, garyof. & asaro. Cibetur aqua cicerum, & bruno pane. Et post
vij. diem si apparet in urina digestio, detur ei iera Gal. & gargarizet cum sinapi. Et cibetur cum
iure cicerũ cocto cu pullis columbæ. Post declinationẽ morbi balneet, & inungat caput oleo co-
stino. Euitatis ipsi electuarijs in tẽpore calido, & regione calida, aut patiente aliqua caliditate.

5 Hic morbus antecedit epilepsiam. Et accidit ut plus uentibus cibo multo absq̄ digesti-
one. Vnde purgetur caput eius de humore obrento in eo. Deinde confortetur stomachus, & cor-
rigantur cibaria. Odoret maioranam, & uratur exercitio moderato.

6 Si non potest dormire, cum multa uana loquela, & non quietit: nulla utatur euacuatiõe,
sed detur ei pitfana cocta cum papauere cum syrup. uiol. granatis bonis, & pomis dulcibus. Ci-
betur gallinis pinguibus, & carnibus anterioribus arietum, & ouis cum pane al. Euitet panem
brunum, lentes, carnes uaccinas, allia, cepe, mel. sinapi, acetum, caseum uetustum, & quicquid
generat melancholiam. Epithimetur caput somniferis. Recipe sem. papaueris albi, triti. x. nume-
ro, ordeĩ excocti fracti, corticis cucur. uiol. nenular. lactucæ sem. ana m. i. coquantur in aqua,
qua epithimetur caput, & calefiat cum particulis filtris, cum oleo uiol. & lacte femineo. Si in sto-
macho sit humor abundans, purgetur uomitu. Cibetur post iure galliculi cocti
zirbeg, pane al. syrup. pomorum, & melisse.

7 Post minutionem cibetur eo quod dictum est: & tedeat in aquam tepidam, & bibat aquam
casei, cum dragea facta de mirabol. ni. & embli. conditis cum lacte, polypo. & epithimo. Et de-
tur ei post tyriaca faroc. Si accidit uigilia, epithimetur caput cum somniferis, & superponatur
bombax cum oleo uiol. & lacte mulieris puellam nutritis.

8 Debet regi regimine humectatiuo. Utatur solatijs, uiridarijs, pratis utrentibus, auditu can-
tilenæ, & impediatur memoria cum historijs, rumoribus, & fabulis bonorum patrum. Utatur
seruitio, & coitu. Et si amata non diminit amorem, & augetur in absentia eius
in memoria eius, præsentetur alia coram eo similis amata in for-
ma & moribus, & secum fabuletur.

NOMINA	Salus, uel ti. Regio Tempus Aetas Complexio	CAVSA	SIGNUM	EVACUATIO	CVRA regalis	CVRA leuis inuentionis
1 Paralysis, & stupor.	Frige. humida Hyemale. Sennis Frig. & hum.	Ex flegmate dissoluto a cerebro, procedente ad nervos.	Mollificatio membri cum defectu sensus, & motus absq; causa exteriori.	Post. vij. diem cum turbit, iera, & pulpa colochin, sale petroleonis.	Cum decoctione anisi, zucarari, zucarros.	Colef post. iij. diem iure cicerum, cinnamomo, & anero, pane grosso.
2 Laxitudo.	Humida. Hyemale Sennis Humida.	Ex casu, percussione, aut humiditate uiscosa.	Mollificatio per percussione, uel casu, uel crism, uel colicā, cum defectu sensus, et motu uoluntarij.	Cum clisteri, si est cum constipatione.	Emplastre loci casu farina ordeii, litio, aloemastice, & mentita.	Emplastre loci casu cum aloe, acacia, & ros.
3 Tortura oris.	Humida. Hyemale Sennis Humida.	Impedimentum uirtutis moriue ad membrum, uel musculum faciei, & oculi.	Cum claudit oculos, oculus laesus manet apertus.	Post. vij. diem cum pillulis de iera.	Cum zuce, ros. & aqua cocta cum aniso.	Cum masticatione uisci, mastice, cum modico baurac.
4 Morbus compositus ex spasmo, & laxitudine.	Humida. Hyemale. Sennis Humida.	Ex coniunctione causae spasmi, cum causa laxitudinis.	Attractio partis sanæ ad partem dolentem, & breuitas membri ex spasmo.	Cum pillulis de iera, si cum repletione fuerit.	Emplastre membrum mucilag. psyllij, adipe gallicæ, medulla uaccæ, & cera.	Vngatur membrum mollificatum oleo aneti.
5 Spasmus ex repletione.	Humida. Hyemale. Sennis Sicca.	Ex repletione neru. ex supfluit. malis, humidis, extēdit. latitudinē, & diminuentibus longitudinē.	Repletio, ebrietas, & subito accidit.	Cum clisteri: post cum pillulis stom.	Embroses caput, & stōach. decoctione camomillæ, abrotano, maiora.	Fricet in balneo panis aspis, & fricatione leni post euacuationem.
6 Spasmus ex siccitate.	Sicca. Aethiura Iuuentilis Calida.	Ex siccitate neru. & costrictione neru. sicut accidit corrigie postea ad ignē.	Euacuatio procedens, aut fluxus sanguis, uel causa timorosa.	Nulla fiat.	Cum iuuibus, sebestē, oleo amygd. & succo cucur. & zucararo albo.	Si non est cum febre, lacte capri no, Et super caput mulgeat lacte mulieris.
7 Tremor, & iectigatio.	Non timorol. Frigida Hyemale. Sennis Sicca.	Ex debilitate membri tremētis, ex mala complexione frigida, uel ex hū. uiscosa in nucha, distūgēte spondile, aut apate, casu, aut percussione, uel causa exteriori.	Releuatio membri, & eius declinatio, & est motus notus.	Cum pillulis sitarig.	Vngatur oleo costino.	Illiniatur cum balneo, cibetur iure cicerum,
8 Gibbus, uel Gibbositatis.	Humida. Hyemale. Adolefcens. Humida.	Ex hū. uiscosa in nucha, distūgēte spondile, aut apate, casu, aut percussione, uel causa exteriori.	Manifestum. Et si est cum apostemate, cum eo crit tuss. & stricūs anhelitus.	Cum pillulis iera, si est ex flegmate.	Restituatur spondile ad locum eius emplastro corroboratiuo.	Cum emplastro dissolvente uoluntates.

C O M M. R E I P.

1 Vique ad. iij. & vij. sufficit dare zuce, ros. & aquam aniso coctam; tamen euitet cibum & potum, utatur siti & fame; & si oportet bibere de aqua, bibat de ea in uase uitreo, ita non sit frigidata. Et post. vij. laxetur, ut dictum est. Et cibetur iure cicerum. Deinde post. iij. da ei de medicamine, vij. & curetur laxatio. Deinde cibetur iure gallinæ, aut laudatæ, pullorum columborum, cum iure cicerum; & quolibet die sumat de melle ros. Non tamen laxetur ante digestionem humorum; ne ceat dissolutio tenuitatis humoris, & non grossitudinis eius, quæ erat residua. Et post euacuationem ungetur pars dolens oleo costino, oleo amygdal. amar. oleo sambucino, oleo nucum ueterum post frictionem eius cum panno aspero grollo, donec rubeat. Lauetur cum decoct. camomillæ, maioranæ, aneti, salutiæ, hyssopi, nepitæ. Cibetur cum iure facto cum mag. angeden, nigella, cum nucē, melle, fisticis. Stupor curetur ut paral. cum unctioe olei, & sumptione zucarari, uel melle ros. & aqua cic.

2 Si est laxitudo ex parte calis, incurabilis est. Et si sit post biduum, uel triduum, emplastre- tur eius locus cum dissolutiuis, sicut est emplastrum de costio, aloe, nucē, cipresso, & ros. ana. & licio, ramis, mastice, balauftia, acacia, spica ana partem s. tritis & dissolutis in oleo rutæ. Et si sit laxitudo post colicam: ungetur oleo uiol. partium ij. olei aneti part. i. Cibetur galliculo cocto zirbeg.

3 Curetur tortura oris cura paralisis, cum sit in eodem loco: sed diuersificetur in regimine cibi, & unctioibus alijs, & modis ipsius post euacuationem in mandibula quæ non est declinans. Et ponatur in ore mirabol. heb. i. sternutetur cum conditio: & masticetur cum uuis passis, baurach, sinap. pipere, & uisco.

4 Si spasmus est ex repletione, curetur cura paralisis, cum euacuatione. Et emplastre- tur membrum mollificatum & spasmatum emplastro confecto de rebus desiccatiuis & calefactiuis. Et si laxitudo est maior, utendum est desiccatiuis magis, & fricatione forti. Et si spasmus est maior, utendum est mollificatiuis magis & lenitiuis, cum parum calefactiuis. Et si laxitudo est in parte una, & spasmus in alia: emplastre- tur pars spasmatata cum rebus lenificatiuis, & pars mollificata cum fricatione forti, & similibus.

5 Si spasmus sit ex repletione, facilius erit curæ quam ex inanitione in patiente. vij. annorū. Vnde clisterizari debet. Deinde bibat decoctio aneti, cimini. Et si urina non est colorata, bibat de metridato: si colorata, non bibat de eo, sed euacuat pillulis conuenientibus, non inter laxationem, & cum cautela detur ei medicamen calidum. Si cum febre: tepore calido, aut caliditate manifesta.

6 Bibat de pitana cum eo quod dictum est, & de mucilag. psyllij, & granorum citoniorum, cum oleo granorum cucur. Et abstergatur lingua, & fricetur succo granati, & oleo amygdal. Et imponatur naribus de oleo amygdalarum, uiol. nenufar. Liniatur caput oleo uiol. & mucilag. psyllij. Emplastre- tur caput & collum cum malua al. oleo uiol. alphita, uiolis siccis, cum mucilag. psyllij. Et ungetur membrum spasmatum cum oleo uiol. medulla tibie uaccæ, axungia gallinæ, & cera. Et superponatur loco cauda recens. Cibetur partibus anterioribus arietum & hæ- dorum coctorum spidebeg, spinacijs, oleo amygdalrum, cum pissis laudabilioribus coctis spide beg, aut ouis mollibus, aut pulte farinæ similæ, & olei amygd. euitando desiccatiua, sicut lente, aceto, & sale.

7 Si accidit ex causa nociua, ut angustia, tristitia, timore, uel ascensione super loca alta: cessante causa qua sit, cessabit. Et si ex nutrimento frigido, nutrimenti curetur calefactiuis. Et si sit ex aliquo humore: euacuetur. Et si sit ex potu uini: super caput effundatur oleum ros. cum agresta, & oleo rami palmæ. Iectigatio curetur cura tremoris, si ex frigore cum calefactiuis: & econtra.

8 Si sit ex casu, uel percussione: reuocetur spondile ad locum proprium eius. Et utatur emplastro corroboratiuis. Si ex apostemate: curetur cura apostematis. Si ex humore grosso, uisco- so: cum rebus calefactiuis, & desiccatiuis.

NOMINA	Complexio Aetas Tempus Regio Salus, uel d.	CAV- SA	SIG- NVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Pruritus, & scabies palpebræ.	Humida. Humida. Humida. Humida.	Ex hūiditate lae- sa, pul. aut fu- mo, uel solis, a corruptiōe regi- mis sanguinis.	Cum palpebra inuenit alpera, parū, uel mul- tum, uel fixa ut ficus.	Cum minu- tione, & tro- cif. uiolis, & zucc.	Collyrizet cum sief uiridi, & pul. citrino be- ne dissolutis.	Cum collyrio cinereo, & fri- cetur cum ba- silicon.
2 Apofteuma du- rum, scilicet, Bardi.	Humida. Humida. Humida. Humida.	Ex superflui- tate flegma- tica.	Apofteuma du- rum in palpe- bra, ut bardi.	Cum minu- tione, ex pil- lulis ieræ, & aloe.	Emplafretur armoniaci, & ceto, cera & oleo uiol.	Illiniatur gumi granorū uiri- diū, cū aceto, & amurca.
3 Petrificatio, & inflammatiō grossa.	Sicca. Sicca. Sicca. Sicca.	Ex superflui- tate grossa sic pe- trificatio in palpebris.	Apofteuma du- rum, ut est faba, & est paruū ut glandula.	Cum pillulis ieræ, & co- chijs.	Illiniatur me- dulla ossis thau- ri, cum cera & oleo uiol.	Emplafretur emplastro, uel unguēto dia- chilon.
4 Adhæfio.	Humida. Humida. Humida. Humida.	Ex ulcere oculo, & cura subf, & ungula ipfius.	Adhæfio pal- pebræ, cū gra- uedine oculi, aut albedie, uel palpebra alia.	Cum minu- tione, si cor- pus est reple- tum.	Illiniatur lo- cus sief, me- mite, licio, & aloe.	Imponat pal- pebris bom- box, infusa in lacē mulie- ris.
5 Cauma, qua- si arena, uel terra.	Sicca. Sicca. Sicca. Sicca.	Ex uentofita- te grossa, in- clusa in palpe- bra.	Post dormiti- onē inuenit in oculis, ut cera, uel terra.	Cum pillu- lis aloes.	Ingrediatur balneum.	Illiniatur pal- pebra cū sief nigro.
6 Breuis palpe- bra, & dicitur sarra.	Sicca. Sicca. Sicca. Sicca.	Fit a nasa, aut sutura incōue- niente: uel ex carne orta in ulcerē palpebræ.	Diicooptio al- bedis oculi ex parua palpebra superiori, & reuo- lutione palpe- bræ superioris.	Cum minu- tione, si reple- tū est corpus.	Cum sief rubeo.	Cū unctiōe ceræ, & olei.
7 Ordeaceo- lum.	Sicca. Sicca. Sicca. Sicca.	Ex superflui- tate grossa cō- tenta in palpe- bra.	Apofte. simile ordeo, proxi- mum origini pilorum palpe- bræ.	Cum pillu- lis cochijs.	Illiniatur cera liquefacta.	Fricetur cum musca, cuius caput est in- cisum.
8 Morū in pal- pebra.	Sicca. Sicca. Sicca. Sicca.	Ex sanguine uisto, corrupto & malo, dispo- sitionis malæ.	Caro rufa de- clinans ad ni- gredinē ad mo- dum mori.	Cū minutio- ne, & pillulis aloes.	Fricetur cum rufam, sief ui- ridi.	Emplaf. pasta infrig. deī sup- ponat moro me- dicamē acutū, dōc nigrescat & abstergetur.

C O M M . R E I P .

1 Primam speciem scabiei, tuuat sief rub. & benedictum cinerei coloris: & non debet fricari cum zuccaro, sed cum sief rubeo, uel acuto. Si prima cura non fuit utilis ei, secunda species eius fricetur cum rufam, uel cum zuccaro: & species similis generis fricetur sicu cum zuccaro. Et nisi conferat, fiat cum ros. Et insilletur oculus aqua cimini, masticati cum sale post fricationem: & emplafretur cum uitello oui, & oleo ros. Deinde cum sief rubeo, uel zuccaro, postquam mitigatur dolor fricationis: deinde cum puluere citrino. Et cuitet patiens generantia tumores malos: & cibetur nutrimento leui & laudabili, ut est galliculus coctus.

2 Implentur cum ficibus coctis: uel fricetur apofteuma solis ficus, uel cum pul. citrino postquam fricatur cum sief rubeo & leni. Et nisi conferat ista cura, scindatur palpebra, & extrahatur illa substantia dura quæ dicitur Barda: inuerfetur palpebra, & scindatur per latitudinem, & extrahatur cum instrumento rasto: deinde superponatur ei pul. citrinus. Et hoc fit post purgationem corporis. Et dimittatur sanguis egredi in hora sua. Et alia species apoftematis ipsius dicitur cadead: & curetur ut prima: tamen hæc capi debet cum capite tenaculi, uel tenalium.

3 Nisi conferat cura, inuerfetur palpebra, & aperiat locus cum instrumento rotundo, ita tamen, qd palpebra non scindatur ualde. Deinde comprimatur ungue & annulo, quia egredietur de loco uel particula plonis, aut sanies. Et mundificato loco superponatur loco pul. citrinus. Et inflatio dura, difficilem facit motum palpebræ quando surgit de somno, cum siccitate: & sic in angulo lippitudo sicca, modica. Et curetur balneo & sief rub. & unctiōe capitis cum oleo uiol. Et in grossa specie eius uidetur palpebra rubea, grossa: & estimatur esse scabies: & quando inuerfatur, uidetur esse munda a scabie. Et curatur regimine subuli, & cibi correctione. Et illiniatur palpebra memita & croco. Et fricetur oculus sief rubeo.

4 Debet interponi rasts in loco tinea palpebræ, & cum eo eleuari palpebra: aut extendatur cum hamo: deinde excorietur adhæfio cum mahar, uel cum camadin: tamen fiat caute, ne attrahatur cornea. Et insilletur oculo aqua cimini cum sale: & imponatur fissuræ bombax infusa in oleo ros. & uitello oui. Et ligetur super oculos uitellum oui cum oleo ros. Et cessante reuersione adhæfionis, collyrizetur oculus cum sief consolidatiuo.

5 Debet attenuari regimen cum continuo ingressu balnei: & collyrizetur cum sief darrak. Euitatis nutrimentis grossis, ut carnibus hircinis, uaccinis, & caseo uetusto.

6 Si sit ex uia naturali, non debet curari nisi cera & oleo. Et si sit de carne addita, curetur cum basilicon, & sief uiridi. Et si sit ex sutura palpebræ inconuenienti, uel ex ulcere, & uis illud curare cum ferro: scindatur palpebra in locis adhærentibus, & permittit fluxum fieri de eo: & impone fissuræ licinium cum unguento consolidatiuo.

7 Si corpus est calefactum, illiniatur sief, memite, aqua ros. & luto ar. Sin autē: lauetur cum aqua calida, & fricetur cum pane ualde calido, aut cum rasto, posita in capite cera calida. Et emplafretur cum cera mixto uitriolo, aut ficibus coctis cum aloe. Et si non dissoluitur, capiatur cum ungue, & incidatur. Aut capiatur cum instrumento, & fluat sanguis per horam. Deinde superponatur ei pul. citrinus.

8 Si cum ferro curatur, melius erit qd cum medicinis acutis superpositis ei. Et si superponatur ei medicamen acutum, imponatur oculo lac saxe, ut non calefiat oculus. Et impleatur oculus pasta, ut non tendat medicamen ad oculum. Et si sit cura cum ferro: suspendatur cum hamo, & incidatur forpice. Et insilletur super locum aqua cimini cum sale: & superponatur oculo uitellum oui cum oleo ros.

NOMINA	Salus, uel dicitur, Regio Tempus Actus Complectio	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Tinea.	Sicca Autumnale. Senescens. Sicca	Non timorol. Ex putrefacti- one chol. ru. cum mixtione flegmatis.	Furfur in radi- cibus pilorum ad modū cine- ris: & oculus ul- ceratur.	Cū minutio- ne, & decocti- one fructuū.	Cibetur per- dicibus, & fa- sianis, & zir- beg.	Illiniatur litar- gyro, & alcan- na de mecca.
2 Formica in palpebra.	Calida Aetiuum Iuuenilis Calida	Non timorol. Ex inclusione cholerae rubeę	Cadēt pili pal- pebrę, et color palpebrę rufus, & locus pilorū finditur.	Cū minutio- ne, & syr. ros. cū niue.	Cum sief rub. & leni.	Illiniatur cum sief memite.
3 Nodulus in palpebra.	Frigida Siccum. Scillis. Frigida.	Non timorol. Ex flegmate grosso.	Durus tactus, nisi sit subtilis materie.	Cum decoct. epithimi.	Emplastretur emplastro di- achilone.	Emplastretur alphita, lupi- norum, & oleo.
4 Pediculi in palpebra.	Salubris Humida. Hymale. Scillis. Humida.	Ex cibis malis gnantibus sup- nitates, et bal- nei dimissione.	Reperiunt par- ui, & magni in pilis ipsarū, & rubei magis.	Cum pillulis ierę, & aloe mixis.	Lauet palpe- bra cum zuc. aqua, & con- tinuet bal- neum.	Lauet palpe- bra aqua cal. sale, & bau- rac.
5 Pili additi, in- uerfi, & ex- tentii.	Salubris Humida. Veris. Scillis. Humida.	Ex humiditate putrefacta, col- lecta in pilis palpebrę.	Pili orti con- tra ortū natu- ralē, inuerfi ad interius.	Cum deco- ctione epi- thimi.	Cum basi- licone.	Inuiscenē cum maltice, & era- dicentur radi- caliter.
6 Apostēa forte cū humidita- te, scilicet Guardinig.	Salubris Meridiona. Hymale Adolefcens. Humida.	Ex sang. chole- rico, manante ad palpebrā.	Apostēma cū hūmiditate mul- ta, & color eis declinat ad ui- riditatē, & ru- bedinem.	Cū minutio- ne, et uentosa.	Emplastret ui- tello oui, cum oleo ros. in pn- cipio eius.	Illiniat palpe- bra cū sief me- mite, & calef. aqua cocta ca- momille, & co- rona regie.
7 Grossicies cū rubedine: & diciſ Sulac.	Salubris Calida. Aetiuum Iuuenilis Sicca	Ex humidita- te subſi baur- racina.	Grossicies ru- fa, & corrosio modica in ra- dice pilorum.	Cum pillulis ierę, aut de- coct. agarici.	Illiniatur ocu- lus aqua ros. infusionis fumac.	Emplastret ocu- lus pulpa gra- nan recētis, len- tibus excortica- tis, cū modico oleo uiol.
8 Mollificatio palpebrę su- perioris: quę diciſ Siruet.	Salubris Meridiona. Veris. Adolefcens. Humida.	Mitcet neruo humiditas ma- la, & spasmat inde corpus ui- scosum, & pin- gue.	Mollificatio palpebrę sup- ioris: & si tangi- tur digito, pal- pebra inflat.	Cum minu- tione, & uen- tosa.	Illiniatur cum aloe, & aqua mirri: & super- spargatur ei tu- tia cum zuc- caro.	

C O M M. R E I P.

1. Possibile est, q̄ tinea accidat de cholera nigra, uel flegmate. Vnde euitare debet pa. nutriti-
ta generantia humorem eius post purgationem humorem generatum. Et tunc collyrizetur o-
culus cum sief citrino: deinde cum sief rub. & leni.

2. Post minutionē & purgationē, cū medicamine, euitet patiens gnantia ipsius humorē. sicut
sunt pisces, lac acidū, lentes, cibi salii. Cibetur galliculis coctis zirbeg, cum succo granatorū. Et
collyrizetur oculus cum sief rub. deinde cum inrigidatiuo de camphora.

3. Debet euitare generantia negma, & chol. rub. Et emplastretur cum eo quod dixi. Quod ni-
si dissoluatur, scarificetur locus, & extrahatur pro ut dixi in cura noduli, quando fit in toto cor-
pore. Et superponatur ei post pul. citrinus.

4. Post purgationē corporis, & lotionem ipsius cum alsidua balneatione, euitet patiens gene-
rantia superfluitates grossas, & comestione assiduam sicuum siccarū. Cibetur gallinis, bistardis,
& perdicibus. Et collyrizetur oculus cum rufani. Et illiniatur stasifagra, alumine, uitriolo, ster-
core caprino, & sale gemmę ana. tritis, & distemperatis cum abrotano.

5. Curetur medicamine acuto, aut adhesionē, aut coctura. Et post depilentur cum instrumen-
to pili. Coquatur locus pilorū, & coctura fiat super duos pilos, & superponatur mastix post co-
cturam, cum albumine oui, aut oleo ros. Aut depiletur, & post illiniatur locus sang. ranulę, &
cicarum adhaerentiū in canibus, & ouis formicarū, & lacte foliorū ficus, & herba quę inuenitur
inter ordeum: tamen comprimere debet: & cum aqua eius liquefiat cera: & illiniatur locus cū eis,
& sale ar. & ungula asini usta, tritis cum aceto. Et si pili sunt multi, & non confert medicina, fiat
eleuatio, ut dixi superius. Sed casus pilorum palpebrę, accidit ex humore acuto: unde euacua-
tur corpus, & illiniatur locus cum nucleis dactilorum uſtis, aut cum stercore muris uſto, trito
cum melle. Et collyrizetur cum lazulo.

6. Post purgationem corporis attenuetur dieta cum cibis coctis cum agreſta, & galliculis. Et
si patiens sit paruulus, utatur nutritrix dieta, & superponatur in principio uitellū oui: deinde mi-
sceatur cum eo die tertio modica pars opij & croci. Deinde superponatur uulcaya, quod fit de
sarcoe, conditis amido zuec. al. & gummi ar. Deinde utatur pul. confecto de sief memite ʒ ij. &
de citrino magno ʒ iij. amido ʒ ij. tritis & cribellatis. Et iuuat guarding pul. sarcoe, & memite.
Et emplastretur oculus cum lentibus, bene tritis cum farina ordeī, & croco. Et inuerſetur palpe-
bra, & scindatur gnarding, & superſpargatur pul. citrinus, deinde sief rub. erit iuuatiuum.

7. Post purgationē corporis de humiditate bauracina, corrigantur nutrimenta eius cum car-
nibus arietis, hędinis, gallinis, & pane al. Et illiniatur super palpebram cum litargyro, trito oleo
ros. lino, sief memite. Et illiniatur cum ros. alphita, croco, tritis cum aqua endiuę. Et collyri-
zetur cum sief rub. & refrigerio agreſtę, confecto de agreſta recenti, & rutia. Quod nisi conferat,
fiat refrigerium de agreſta, rutia, & uenis ana ʒ i. mirabol. cit. zinzib. ana ʒ ʒ. piperis lon. cheli-
donię ana danik ʒ i. & sal. indi carat. ʒ i. tritis, & conditis bene cum agreſta, & iterum tritis.

8. Post mundicationem corporis sedeat inter manus tuas: deinde extende palpebrā cum in-
dice & pollice, & comprime eam ad colligendam illam pinguedinem inter duos digitos: deinde
præcipe, q̄ attrahatur palpebra de medio supercilij, & extende eam de loco eius ad inferius.
Deinde scinde palpebrā per latitudinē ad modum ſebotomix & plus parū. Et noli comprime-
re ut plus rumpatur palpebra, ne noceat tunice corneę: sed scissura fiat, descendat pinguedo,
& capiat cum panno lini, & comoueat sinistro & dextro, donec eradicetur. Deinde super-
spargatur ei pul. citrinus. Deinde ligetur plumaceolis, & mane dissoluatur. Quod si non aposte-
matur, uel caleſcit: superponatur ei unguenti, & illiniatur licio, & sief memite, sandal. auellana
inda, cum aqua coriandri.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Coniunctiua.

NOMINA	Complexio	CAVSA	SIGNUM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis	
1	Complexio Calida	Salubris Meridi. Ocul. Autum. veris Adol. iuue.	Ex sangui. uel chol. rub. flu- ente ad coniū- ctiua: uel suo, uel puluere.	Apostema cō- iunctiua, & ru- bedo, & reple- tio uenarum eius.	Cum minu- tione cepha- licæ.	Emplastres ocu- lus pāno infu- so in aq̄ ro. & camfora in p̄n- cipio eius	Cum mucilag. gran. citoni, uel gu. ar. uel albumine oui, cū lacte mulier.
2	Frigida	Salubris Frigida Aerium Senilis.	Ex uērositate, & supfluitate flegmat. gros- sa, uel subtili, uel melāchol.	Color albus, uel liuidus: Et si cō- primis, manet uestigiū: nisi fu- erit a melācho.	Cum turbit, & iera pigra.	Cum sief al- bo, siue opio, & ros. alb.	Illiniatur aloes, & sief me- mitæ.
3	Sicca	Salubris Sicca Autumale. Senescens.	Ex humore grosso, & sicco.	Tardus motus oculi, difficilis apertio post dōr- mitionē ex du- ricie ipsius	Cū minutio- ne, & decocti- one epithimi.	Cū pul. albo: deinde cū citri- no, & fiat cum aqua calida	Cum uitello oui, oleo ros. & lauetur a- qua tepida.
4	Sicca	Salubris Sicca Aerium Iuuenilis	Ex superflui- tate salsa, & bauracina.	Lachryma sal- sa, cōburens o- culū, & pruritus in angulis, et ru- bedo palpebræ, & anguli.	Cum pillulis aloes, & pill. aureis.	Cum sief rub. leni, & pul. ci- trino paruo.	Cum refrige- rio agre- stæ.
5	Sicca	Meridionalis Veris. Adolescens.	Ex sang. gros- so, uenas im- plente coniū- ctiua.	Panniculus, ru- bedo, lachry- ma, et uiso lu- mine solis ster- nutat.	Cū minutione cephalicæ, & pillulis ieræ, & aloes.	Cum sief ru. & pul. citrino paruo.	Cum sief uiri- di, basilicone, rufani, & mel- le cum succo granati.
6	Humida	Timorosa. Sicca Autumna. Senescens.	Ex materia grossa, & sicca.	Addito neruo sa orit in angu- lo oculi, & extēdi- tur, et cooperit nigredinē oculo, & uisum.	Cum minu- tione cepha- licæ.	Cum sief ui- ridi, & basi- licone	Fricet sale ar- moniacō, gē- mæ, radice li- lij, & rutia.
7	Frigida	Salubris Humida. Hyemale. Senilis.	Ex debilitate musculi oculi, uel ex humidi- tate fluente de capite.	Humidi oculo, & fluxus la- chrymarū: & macule alæ grossities eius	Cum pillulis de iera.	Cum refrige- rio myrti.	Cum refrige- rio agrestæ
8	Calida	Salubris Calida Veris. Adolescens.	Ex apate in cō- iunctiua, uel ru- ptura alicuius uenæ ex p̄cussio- ne, aut sang. acuto.	Rubedo ipsius loci, precedēs eiectionē lippit- udis, uel per- cussio.	Cum minu- tione cepha- licæ.	Cū lacte scemi- neo, san. pulli columbæ, uel turturis, uel palumbæ	Cū aqua cimi- ni masticati, ita tamen q̄ non sit apostema de caliditate

CVRA COMMVNIS.

Species accidens ex caulla primitiua, curat cellante capilla tam inducente. Deinde infrigidet cum aqua ros. & modico camphoræ, & panno lini. Deinde collyrietur refrigerio camphoræ confecto de ij. tutia & gra. 11. camphoræ, bene tritis. Et illiniatur oculus licio, sandal. aqua ros. & coriandri recentis. Et species accidens ex humore intrinseco, curet purgatione corporis, & cibet cum farre orde infrigidato cū zuccaro. Vtatur quiete & otio. Sedeat in domo obscura. Et infrigidet oculus cum sief confecto cum gūmi ar. amido, dragagan. ana. 11. opij. 5. cerullæ. 1ij. bene tritis, & bene distemperatis cū albumine oui: & mitigato apostemate, parū infrigidetur refrigerio camphoræ prædicto. Et tertia species post euacuationē, infrigidetur cū eo quod dixi de sief, si tempus est æstiuū. Si hyemale: lacte fœminæ, & sief prædicto: & emplastres oculus psillio, endiuæ aqua, & semper uiuæ. Et si enit lippitudinē: puluerizetur cum pul. confecto de sarcoc. 1ij. zuccari, gūmi ar. ana. 11. Minora- ta rubedine, mitigato apostemate, puluerizetur cum puluere citrino, & sief rub. Balneetur, & lauetur oculus aqua herbarum odoriferarum.

Prima species curetur cum eo quod prædictum est. Et lauetur decoct. camomil. coro. reg. maioranæ. Et balneetur in specie secunda, & cibetur galliculo post euacuationē corporis: uel bistarda, coctis spidebeg. Et collyrietur sief rub. leni. Illiniatur cum aloes, licio, croco & sief memitæ. Et lauetur oculus aqua prædicta. Duæ aliz species curentur per euacuationem corporis: & collyrietur oculus sief rub. aceto, & pul. citrino. Et lauetur aqua camomillæ, coronæ regie, origani, & maioranæ.

Prima species comprehendit omnes. Post minutionē & purgationem collyrietur sief al. & lacte mulieris: deinde cum pul. deinde cum sief rub. & calefiat cum aqua cali. Et illiniatur locus farina orde, sief memitæ, corona regia, uitello oui, mixtis cum oleo ros. adipe anatis, & effusione olei uiol. super caput. Balneetur patiens, & illiniatur caput aqua cocta decoct. coronæ regie, nenul. uiol. siccis, & fenugræc.

Post euacuationem collyrietur cum eo quod dictum est. deinde cum sief rub. acuto. Et collyrietur cum collyriis acutis, prouocantibus lachrymā. ut basilicone, carissimo. Calefiat oculus camom. coronæ regia, et modo dico sale. Vtatur balneo. Cibetur carnibus hædinis, arietinis, pane mundo, uino claro limphato.

Post euacuationē si calefit, collyrietur cum sief rub. Et mitigata febre cum sief rub. corrigant nutrimenta. Euitetur repletio cibi & potus generantis melancholiam. Euitetur fumū, puluerem, uocem magnam, & totum id quod replet uenas faciei & oculi. Quod nisi conferat, colligatur subin ferro, post purgationem corporis & capitis: iaceat patiens: & aperiantur oculi moderate, ita q̄ non inuerfentur palpebræ cum capite pollicis. Deinde cum hamo suspendatur subin ex parte anguli maioris caute, ne tangatur cornea, uel proximetur ei: & capiat- tur cum alio hamo ex parte palpebræ superioris: similiter ex parte anguli parui. Et eleuentur duo hami moderate cum manu sinistra, & forcipetur cum parte capite forcipis ex parte anguli parui modica pars eius: & intromittat- tur ei pars inferior alicuius pennæ, & excorietur, eleuetur, & colligatur cū instrumēto ulq; ad angulum maiore. Deinde suspendantur hami in parte palpebræ inferioris. Et fac ut pruno fecisti caute, ne proximet corneæ. Et si uidet uenam aliquam, uel aliquid aliud remanere: noli aliquid agere, nisi q̄ infusetur oculo aqua cimini masti- cati, colata cum sale. Et superponatur ei uitellum oui, cum oleo ros. Soluatur mane, et lauetur aqua calida cocta cum ros. siccis: & infundatur rufus in oleo ros. & imponatur palpebris. Mitigata caliditate ipsius, iterum utat- ur medicinis acutis iuxta ordinem prædictum.

Si est subtilis, cū medicinis acutis: si grossa, & expanditur super foramen prohibens uisum, curetur terro. Dormiat patiens, & suspendatur ungula cum hamo, & excorietur cum aliqua penna. Aut accipe acum in qua sit unus capillus mulieris, & impone eam sub ungula in parte anguli: & extrahere eam in parte alia, & moueatur cum capillo duabus manibus sub ungula in parte pupillæ: & cum ea excoriet ungula imminente pupilla a lon- ge. Et incidat forcipe de radice eius, post quā euellat parū, caute, ne incidat caro anguli, & accidat fluxus. De- inde instillet in oculo aqua cimini, masticati cum sale. Et ligetur cum plumaceolis: super quos ligetur uitellum oui cum oleo ros. Et si mane calefit, curetur ut ophthalmia: deinde acutis medicinis.

Hoc iuuat lachrymam, si collyrietur oculus collyrio confecto de rutia 1ij. cadmia aur. 11. antimoniij 11. solij 11. tritis, conditis cum aqua mirabolanorum, agresta, & aqua sumac in media parte agrestæ. Et empla- stretur frons farina fabarum excorticatarum.

Instillet in oculo de albumine oui, deinde de coror. deinde de thure mixto cum lacte mulieris, & sief albo, si calefit oculus. Et Guadea est apostema durū, simile perlæ: & in colore sit rufa. Curet attenuatione dietæ, & colly- rizeretur cū uulcaya, ro. Et si chronicū fuerit, cū sief ru. & albo. Sed ad id quod cadit in oculis de puluere, fumo, & alia re, instillet oculo lac mulieris sæpe, aut aqua dulcis. Quod si ceciderit in eo arena, uel aliquid simile, quod non manifestatur: inuerfetur palpebra superior, & inuoluatur super digitū pannus lini, & abstergatur cum co. Et si adhæret oculo aliquid, plane abstergatur. Et instilletur oculo de lacte fœminino.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Corneæ.

NOMINA	Complexio	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Ulcerata.	Humida.	Ex humiditate acuta manante ad oculum.	Fuit sup nigredinē oculi, et diuersa sunt: ut prædixi in capite folij.	Cum cephalicę minutione, & decoct. fructuum.	Cum lacte sief al. & lacte foeminino,	Cū albumine oui, et pul. corticis oui, sem. ros. & hæmatite
2 Pustulæ.	Humida.	Ex humiditate collecta in corticibus tunice corneæ.	Nigredo coloris qñ fuit post corticē, & albedo ubi fuit post tertiam.	Cum minutione cephalicæ.	Cum sief al. & albumine ouorum.	Cū lacte foeminæ: deinde cū pul. ros. s. collyrio.
3 Vesigiū, albedo, & tinctura eius.	Sicca.	Illud præcedunt ulcera, uel pustulæ.	Albedo quam præcesserunt pustulæ, uel ulcera.	Nulla fiat.	Cum sief rub. uel pul. cancri marini, tutia indiana, & zuccaro.	Cū succo papaueris nigri, & cānis tecti ueteribus bene tritis.
4 Cancer in cornea.	Sicca.	Ex hūore melancholico calcinerato.	Apā durū sit in cornea, rubedo, dolor, sōda, cū defectu appetitū cibi.	Cū minutione cephalicæ, & potu aquæ casei.	Cū pul. hæmatitis, uel cadmię argēti, abrotano, & corallo.	Bibat ptisanā, uel lac recens, & collyrietur sief albo.
5 Eminentia.	Calida.	Ex ruptura corneæ, & ulcerū corrosione, uel pustulę inde egrediet uua.	Eminentia ut caput formicę, uel muscæ, uel caput clauī.	Cum minutione, si corpus est repletum.	Cū sief plumbi: & collyrietur abrotano usto, cōdito.	Liget in pluma ceolis particula plūbi 3 vñ. & collyrietur pincello usto.
6 Lauatio.	Humida.	Ex punctione exteriori ulcere, uel pustula.	Videtur defectus partis de cornea, & sit cauatio.	Nulla fiat.	Cū marea sit argentea.	Collyrietur cum antimonio, & sandalo usto.
7 Occurratio saniet post corneam.	Humida.	Ex ulcere pcedēte nō curato, uel obthalmia, & sōda, cuius superfluitas manat.	Similis unguilæ i forma, sed maior est ea.	Cum rrocif. uiol. & zuccaro.	Bibat syr. papaueris, uiol. & iulep: & cibet galinis, hędorū & arietum exuremiratibus.	Cum sief rubeo.
8 Excoriatio Corneæ.	Calida.	Ex re acuta, ut ferro, aut canna, aut medicina acuta.	Excoriatio partis corneæ.	Cum minutione, si calet oculus.	Cum sief plumbi.	Cum antimonio asbaham.

Post minutionē curetur mitigatio doloris, & frigiditatis: deinde cū puluere al. Deinde cum roseo. Et cibetur cū agresta, pisīs & spinacijs: & bibat iulep, & aquā granati muzi, cum syr. acet. & agresta, cū aqua portul. Et bibat de ptisana. Et emplastreſ bombacę intusa in lacte, mixto cum sief al. uel psillio percusso cum aqua ros. & aqua coriandri recentis. Et si sit in eorū eminentia duricies: fiant plumeaceoli, & dissoluant in una hora post aliam. Et si forasficetur dolor: dissoluatur sief cum aqua fenugræci. Et illiniatur oculus cum litio & opio, cum aqua lactucæ, uel cum corticibus papaueris, tritis cum aqua coriandri. Et mitigato dolore, nullum stupescituum apponatur oculo, sed digeratur cum sarcoc. condita cum lacte foeminæ, cum amido & zuccaro al. deinde cum roseo. Et si non sufficit ad mundificationem fordiciei, corallus uſtus iuuat: & repleto ulcere cum sief ru. fiat cura. Balneetur, & cibetur galliculis, per diceq.

Fiat cura pustulæ ut cura ulceris in euacuatione, & stupescituis penes multum dolorem. Cibetur ptinacis. Et bibat aquam portul. & syrup. agrestę. Et nisi sicetur, puluerifetur cum pul. confecto de hematite loto 3 ij. perlis 3 i. abrotano uſti loto 3 i. antimonij, tutiæ, marchitæ ana 3 i. tritis, & extractus de rindeto. Et desiccata materia, collyrietur, & regatur regimine supradicto. Et si tardat resudatio materiæ, & eius radicatio, misceratur pul. citrinus cum lacte mulieris, & de eo infusetur in oculum.

Cum medicinis abiterhūs. ut tutia indiana, ære uſto, stercore lupi, passerum, & hyrundinum, tritis cum melle. Et si est subtilis, sufficit ei sief ru. acutum, & aqua papaueris nigri syluestris. Sed si grossum, cum sief uiridi: deinde cum pul. confecto de suc. & cancro maris, uſtis ana, & spuma maris, stercore lupi, tutia indiana ana par. 3. tritis omnibus, mixtis cum melle, aut cum pul. macerato super substātiā oculi albedinis, et coletur. Recipe tutiæ indianæ, cancri maris, sandal. uſti ana danif 3 ij. suc. danis 3 i. terantur bene cum melle colato, & aqua fenic. ana. sarcoc. baurac, armenici ana partem decimam: terantur omnia, & cum eis collyrietur: tangatq; oculum, & albedinē, glauc. collyrietur cum lacte alinino calido, & cum huiusmodi sief. Recipe florum granati parui cadentis, calcad. acaciæ gumī ar. ana 3 v. antimo. gallæ ana 3 ij. terantur, & distemperentur cum aqua. Et nisi inueniatur flos granati, loco eius recipe panniculum subtilem, qui est super grana granati.

Cancer non sustinet medicinas acutas: unde curetur medicinis mitigantibus dolorem. Et si incitat, sanatio eius est difficilis. Tamen si corpus est repletū, minuatur: & purget aqua casei, cum dragea confecta de epithimo trito 3 s. sene de mecca 3 ij. buglossæ transmarinæ 3 ij. mellissæ 3 ij. turbit, polyp. hermod. ana danif 3 ij. sem. podag. lini ana 3 i. mirabol. nigr. feb. ana 3 i. salis indi 3 i. sticad. & lazuli ana danif 3 i. masticeis tantūdem, tritis omnibus, & sumptis cum aqua casei. Et si calet oculus, infrigidet cum sief al. Et emplastreſ alphita, uiolenenul. farina fabarum, folijs maluauisci, & maluæ, cum oleo uiol. Et collyrietur cum tunā, hæmatite, amido, sief, memitæ, luto sigilla. & perlis tritis bene.

Cum desiccatus & stipticis abiq; alperitate. Et cum pul. cerulæ, cadmia argenti, gumī ar. a. et si est post annos ij. & sit magna, non sanatur. Et si uis accipe acum cum filo, & inmitte acum sub eminentia, & subligetur cum filo, & forcipet forcipe. Deinde imponat oculo de hæmatite, & antimomo. Et salubrior cura erit, si imponas acū cum filo radici eminentię in parte palpebræ inferioris ad superius: deinde inmittas aliū acum cū filo in parte anguli pertinente ad manū dextram in radice eminentiæ: & extendat, & incidatur in loco duplici horum duorum filorum: & ligetur uno filo ad inferius, & cum alio ad superius. Et extrahatur acus, & infusetur in oculo aqua cimini masticati cum sale: et superponantur oculo plumaceoli cum oleo ros. et uitello oui. Et mane dissoluatur, & infusetur in eo sief al. Et melius est, q̄ non incidatur, sed relinquatur sic: quia non separabitur penes incisionem eius iuuamentum, neq; reuersio uſus.

Collyrietur cum sief confecto de plumbo uſto, conchula uſta, dragagan. gumī ar. abrotano uſto, uino cōcto, antimonio, siluada ana. mirra clara, opio cypriano ana p. decimā, tritis bene, & mixtis cum albumine oui. Et puluerifetur cum puluere confecto cum hæmatite loto 3 i. abrotano uſto condito 3 ij. tutia condita 3 i. perlis non perforatis 3 i. plumbi uſti 3 i. antimomi albaham conditi 3 i. tritis bene.

Cum dissolutius, & digestius, & cum temperie, & sief ru. & uulcayæ: & nisi dissoluatur, collyrietur melle confecto de aqua croci, & aloes ana 3 i. uini cōcti ad tertium, & mellis ana 3 ij. mixtis bene, collyrietur cum eobis, uel ter in die. Quod nisi conferat, curet ferro: scindat in loco post angulū paruum parū, ut emanet saniet. Et Gal. dixit, q̄ scindatur panniculus qui est in loco corneæ, ut extra manet sanies: sic, q̄ scindatur tunica corneæ cum instrumento flebotomiz, cum scissura non descendente ad oculum, & egredietur sanies. Et infusetur in oculum de lacte mulieris. Et curetur cura ulceris.

Curetur cum eo quo curatur uicus, cum desiccatus. Et corrigantur nutrimenta in principio cum cibis de agresta: & post cum galliculis, & gallinis, & potu iulep, & aqua sem. portulacæ, & ptisana. Et melius erit, si curatur cum sief plumbi.

De eo quod multiplicatur in angulis oculi, et inter corneam, et cristallinam.

NOMINA	Complexio Regio Tempus Aetas Complexio	CAV- SA	SIG- NVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1	Salubris Meridionalis, Veris, Iuuenilis Calid. & humil.	Ex materia acuta.	Exitura angu- li, uel naris.	Cum minuti- one, et decoct. fructuum.	Illiniat memi- ta, croco: et em- plastre laureo la masticata, uel fenugræco cum melle.	Emplafretur sem. lini, & thu- re tritis.
2	Salubris Calida Aetiuum Iuuenilis Calida	Ex diminutiōe carnis anguli ex re acuta, uel cura ferri, uel p morbillos.	Manatio hu- de angulo ad oculū ex dimi- nutione car- nis eius.	Cum minu- tione, si est possibile.	Cum sief, me- mite, croco, gum. ar. tritis cum succo myrti.	Cum oleo, gu- mi ar. infusa in aqua ros.
3	Salubris Humida, Hyemale, Senilis, Humida.	Ex sanguine grosso ual- de.	Augetur ca- ro anguli præter na- turam.	Cum minu- tione.	Cum sief ui- ridis æris.	Cū unguento uiridis æris.
4	Sicca Autumnale Senilis, Sicca.	Ex siccitate, uel apostemate, uel opilatione ex humore grosso.	Stringitur fo- ramē cōtra q̄n- titatē eis: & q̄n opponit sole ui- det res ultra q̄ est, uel nō uidet.	Cum minu- tione, si est ex apostemate.	Cū balneo, & humectatiōe, si est ex siccita- & oleis ea. sup caput, si est ex humiditate.	Cum exercitio moderato, si ex apostemate est, & fricatio- ne capitis, et fa- ciei moderata.
5	Tior. sup. ocu. Humida, Veris. Adolescens, Humida.	Ex apostemate uueq̄, uel hūidi- tate albuginē, uel percussio- ne forti.	Ampliatu fo- ramen, quādo opponit soli res, uidet mi- nor: uel nō ui- detur oino.	Cū minutio- ne, si est ex apo- stemate, uel percussione forti.	Laetur lacte, si est rufa, & collyrizet hæ- matite.	Laetur facies aqua frigida, & illiniat ipa sandal.
6	Tior. sup. ocu. Humida Hyemale, Senilis, Humida.	Ex humiditate grossa, coagu- lata in facie pupillæ.	Si p̄ficat, nō ui- debit: et uidebit ex residuo pu- pillæ, & color diuersus est.	Cum pillulis ieræ, auris, & aloes.	Cū marcalita aurea, uase si- stili uita: dein- de in uase uiri- per. 7. dies, & erit alba: terat, & collyrizet.	Collyrizetur cū melle, suc- co feniculi, & basilicone.
7	Tior. sup. ocu. Meridionalis, Hyemale, Senilis, Humida.	Ex primo ad- uentu humi- ditatis, quæ dicit aqua.	vitio multq̄, uel capillo: ubi nō sunt. Et est ex re- pletione stoma- chi, uel ex ina- nitione eiusdē.	Cum pillulis ieræ, & co- chijs.	Cum tutia in- diana, & anti- monio, cū suc- co feniculi.	Cum basi- licone.
8	Salubris Humida, Hyemale Senilis, Humida.	Ex ascensione uaporum sto- machi ad ce- rebrum.	Imaginat cimi- ces uidere, alleui- abit uomitu: et cū stōa. alleuiat, alleuiationē sen- tit cū claritate.	Cum pillu- lis ieræ.	Cū zuccaro ros. aq̄ cocta cum aniso, & mēastro albo.	Cum oxy- melle semi- num.

C V R A C O M M V N I S.

C O M M . R E I P .

- 1 Post apertionem apostematis curetur cū sarcoe, aloë, sang. dra. balau. antimonio, alumine ana, uiridis æris p. quarta: uel impleatur nuce corrupta, trita: uel myrrha, uel mirto, & pulpa coloquin. uel folijs rutæ hortens. Et si declinat ad fistulam: curetur cum ungen. perfo. part. 7. calcis part. 1. utrioli part. 5. tritis cum urina pueri: & imponatur ei licinium. Aut recipe utriusq̄ arsenici caly. ana. terantur, & distemperentur cum armoniaco: & imponatur cum licinio fistulæ per diem & noctem, ter per triduum, & tria ligna successiuè: corrodet carnem malam ipsius, & sanabit eam. Et nisi conferant medicinæ, & tendit eius putrefactio ad os naris: de iure incidi debet tota caro mala. Deinde tendatur ad os: et si os non fuerit corruptum, fricetur cum instrumento tumadin bene. Sed si fuerit corruptum: curetur subuli cauterio, prius repleto oculo de pasta infusa cum aqua ros. & tendat coctura ad partem interiore m naris. Et habetur signum ipsius, q̄ restringatur anhelitus, & opiletur naris. Et si egredietur aer per locum fistulæ, perfecta cura est. Deinde imponatur licinium de bombace uetusta, cum ære uiridi, & per alium cum bombace sola: deinde consolidetur.
- 2 Si deficit carnolitas anguli, in toto incuruabilis est. Et si remanet de ea aliquid residuum, curetur rebus generantibus carnem, desiccantibus humiditatem. ut marcalita, alumen, memita. Cibetur cibus conuenientibus, ut gallinarum carnibus, hædorum, arietum. Bibat iulep. & syrup. uiolarum.
- 3 Si augetur caro ultra modū naturalem, superponatur medicamen acutum, ut unguentū uiridis æris. Id nisi conferat, incidat forpice absq̄ mora. Et superponat loco pul. citrinus: Et emplafret uitello oui, & oleo ros. Et si calescit oculus, collyrizetur cum sief al. deinde cum ru. leni.
- 4 Si strictura foraminis naturalis est, laudabilis est. Si accidens: curetur iuxta modū inuicentem eam. Si ex humiditate, cum euacuatione, fricatione faciei & capitis, & exercitio. Si ex siccitate ex macie oculi, incurabilis est: tamen curetur cum humectatiuis: cum cibarijs bonis, gallinis, extremitatibus hædorum, arietum: balneo, & apertione oculi in aqua. Sed quæ sit ex opilatione, insanabilis est. Et quæ sit ex complexione cal. curetur cum eo quod infrigidat, & humectat.
- 5 Quando ampliatur foramen oculi, tunc dicitur expansio. Et si sit ex apostemate, curetur cum minutione, & emplastratione oculi cum sale, & nenufar. Mitigato apostemate, emplafretur farina fabarum. Et si sit ab humore grosso, emplafretur & purgetur pillulis cochijs, & ieræ: collyrizetur sief fellium, & collyrijs aquæ. Et si sit ex siccitate, incurabilis est. Attamen instilletur lac in oculum, & humectetur complexio. Sumarie tamen, expansio morbus difficilis insanabilis, & incurabilis est, dissoluatur tamen collyrijs stipticis, corroboratiuis, ut antimonio, tutia indiana, cadmia auri, argentiq̄.
- 6 Euitentur cibaria generantia humores grossos, ut lentes, caro uac. lac: & omnis species eius, allium, cepæ. Et purgetur corpus. Et nisi conferat, curetur ferro si competit. Sedeat patiens inter manus medici super plumaceolum planum in loco lucido cum radio solis, absq̄ nebula: colligentur genua eius ad pectus, & ligetur super oculum sanum, sedeat super scamnum: aperiat oculus læsus, teneat caput eius posterius seruiens, & deuet palpebras. Capiatur instrumentum, scilicet mahac, & approximetur parti anguli parui iuxta modum grossitudinis rasti transfuersim, per rectitudinem foraminis, & imponatur caput eius acutum in loco: et comprimatur cum uiolentia donec sentiat cum instrumento, donec perueniat ad locum uacuum, & includatur oculus: & teneatur super eum cum manu alia: nec moueatur donec tendat instrumentum ad substantiam foraminis paulatim: & uidebitur corpus instrumenti super inferiorem pollicem eius. Confortetur patiens bono eloquio: & mitigetur timor eius. Ante hoc nihil comedat, uel bibat. Deinde quando uidebitur super angulum, tangatur cum digito parum pluries. Hic stet, donec ascendat aqua: suspendatur cum uuea. Et quando uidebitur, q̄ non reuertetur ad locum eius, extrahatur instrumentum cum uolutione eius: hoc ter fiat, donec firma sit cura. Dormiat in loco obscuro. Et euitet motum, sternutationem, tussim, Cibetur cibus coctis cum agresta, mica panis, usque ad diem septimam, & dissoluatur.
- 7 Collyrizetur cum melle composito cum aqua forti, selle iument. aut perdicis, piscis saboth, uulpis, grutis, uulturis masculi, & arietis montani, & cuiuslibet alterius animalis, & cum oleo balsami, serapino. Euitet cibaria mala, grossa. ut lentes, acetum, lac, caseum. Cibetur coctis cum agresta.
- 8 Debet corrigi cibus. Et imponatur oculo de collyrio charissimo sæpe. Et si in stomacho est cholera pungens, uomat cum aqua calida, & oxymelle. Et collyrizetur oculus cum corroboratiuo. ut collyrio cinereo. Et si læditur cerebrum: emplafrentur tempora cum infrigidatiuis, & stipticis. Odoret sandal. cum aqua ros. Nullo utatur collyrio oculus. Et attenuetur regimen.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis nerui Vitis, & doloribus Auris.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Vitiū uident in die, & non in nocte: & di- citur Sabtara.	Ex grossitudine spūs aialis, & turbitudine hu- morū: uel ex af- fiduo folis uisu	Videt de die, & non de nocte.	Cum minuti- one uenæ utri- usq; anguli, & iera pigra.	Cū epe trixo, alfoq; sup illud sparfo pipere, et cinnamo. ad fo- mētād. uapōrē, et comedat ps.	Collyrizet aq- litate cali. epus alsi, priusq; in- frigidat parū, & cū refrigerio agrestæ.
2 Vitiū uident in nocte, & nō in die: dicitur- q; Gehr.	Ex siccitate spi- ritus aialis, & paucitate dis- solutiōis eius.	Videt in no- cte, & non in die.	Nulla fiat.	Cū impositi- one lactis, & oleo per nasa- le, et multa bal- neatione.	Cum impositi- ōne olei ne- nular. per nasale.
3 Dolor auris ex calidi- tate.	Ex obuiatione rei calidę sang- uel chol. rub. ex condensa- tione pororū.	Inflāmatio cū rubedine, calidi- tateq; & fri- gidis apposit. mitigat dolor.	Cū minutiōe, si replet: si ex chol. ru. cum uiolis, & zucc.	Instillet lac mu- lieris cū oleo ros. & aqua ra- suræ cucur.	Instillet albu- men oui de ho- ra in horā, & desiccet bom- bace.
4 Dolor auris ex frigidi- tate.	Ex obuiatiōe rei frigidæ, aut sumptiōe eius, uel ex flegma- te.	Dolor sine in- flāmatōe & cali- ditate: et cali- dis appositis mi- tigat dolor.	Cum pillulis teræ, cochij: si flegma ab- undat.	Instillet aqua maioranæ in aurem.	Instillet in au- rem de thure mixto cū suc- co radicis.
5 Apostema ca- lidum in aure.	Ex sanguine, uel chol. rub.	Fortis dolor, et pulsatio, graue- do capitis, & frōis extēsiō, rubedo faciei, cum febre.	Cum minu- tione cepha- licæ.	Cum sief al. mixto cum lacte foemi- neo.	Mulgeatur lac mulieris in aurem
6 Apostema fri- gidum in aure.	Ex flegma- te, uel me- lancholia.	Ponderositas, et extēsiō absq; pulsatione, & forti dolore.	Cum pillulis de iera.	Instilletur in aurē de oleo narcisi.	Instilletur in aurē de oleo aneti, & nar- cisi.
7 Exitus san- guinis de aure.	Ex uulnere, uel concus- sione facta in aure.	Exitus sangui- nis ex pcedē- te percussioe, & forti dolo- re, uel casu.	Nulla fiat.	Instilletur in eā aq; sumac, & portulacę.	Instilletur in eam de aqua porrorum napi.
8 Exitus saniei de aure.	Ex ulcere præcedente.	Exitus saniei ex præce- dente uul- nere.	Cū laxanuo, si corpus est repletum.	Instilletur in aurem de o- leo ros. cum modico opij.	Cum oleo ros. & far- cocolla.

C V R A C O M M V N I S.

C O M M A R E I P.

1 Vt plus accidit sabtara in oculis magnis & nigris. Et curari potest dieta subtili. Euitetur coe-
na, et cibaria inducentia uapore ad caput. Et fomentet patientes cum epate asfo, in quo ponantur
particulę pipereis longi penes oculos ieiuno stomacho, non minus super sparfo pipere, ciñamo-
mo, uel cardamomo. Et collyrizet aquositate eius tepida. Deinde istud epar comedat. Hoc fi-
at per triduu successiue. Quod nisi conferat: collyrizetur melle mixto cum modico sale ar. trito,
uel succo fen. recentis, aut cum felle arietis, mixto cum melle, uel succo feniculi.

2 Non sit Ghet in oculis glaucis, quia bene uident in nocte in lumine lunę. Et qui patit ghet,
uidet in nocte, quia nox humectat cum suo aere siccitatē, & prohibet solutionē. Et potest curari
cū humectatione cōplexionis, & impositione lactis per nasale in naribus: & superpositiōe olerū
humectantiū caput. Et collyrizetur hæmatite loco. Euitatis cibarijs acutis, acidis, & stipticis.

3 Lac recens si mulgetur in eam, bonū erit. Deinde abstergat. Deinde mulgeat secundo in eā:
& illinat circa eam aurē cum sandal. aqua ros. & camphora, aqua corian. dri recentis, & semper-
uifæ. Et si fortificat dolor, misceatur modica pars opij cum oleo uiol. & instilletur de eo in au-
rem, uel de succo mandragoræ, cum oleo ros. tamen non assidue utendū est in ea his rebus stu-
pefactiuis: ne in postero auditus impediatur.

4 Iuuabit illū instillatio alicuius medicinæ acutæ in aurem factæ, ut olei costi, uel amygdala-
rū amararū. Et bulliat aqua maioranæ, cum oleo ros. & aqua rad. donec remaneat solū oleum.
quia ipsum oleum iuuabit contra frigiditatē & uentositatem. Et terantur folia salicis appellatæ
garb. s. recentis, & fodiat unum granatū, & eniciatur quod in eo est, & imponant ei folia salicis
trita cū modica aqua, & coquat istud granatū super ignē lentum: & instillet in aurem de eius a-
qua tepida. Et si dolor est cum modica humiditate, instilletur in aurem de felle gruis, mixto o-
leo amygdalarum amararum, & iuuabit.

5 Illinat super aurē exterius cum plillio, aqua endiuicæ, & aqua coriandri recentis. Et empla-
stret cum fabis, ordeo, folijs nenufar, camomillæ, rad. lilj, uiol. rad. maluauisci. Terant omnia
cum aqua coriandri recentis, & oleo uiolarū, & tusula. Cibet cibis cum agresta, & potu prisanæ,
& iulep. Quod si non mitiget apostema hoc regimine, scias q; sanies ibi generata est. Vnde in-
stilletur in aurē mucil. se. lini, cum lacte mulieris in die sæpe, donec emittat sanies. Deinde cure-
tur cū eo quod dicturus sum in emittendo saniem de aure: & non aperiat, & uertatur ad dissolu-
tionē. Coquat camomilla, cum cor. reg. in uase obturato, cū aqua. Et post decoq. eius aperiat os
uasis, & cū uapore fomentet auris. Et tēpore caliditatis, instillet in aurē oleum uiolag.

6 Emplastretur auris exterius cum aneto, camomilla, coro. reg. rad. lilj, maiorana, nepita,
fenugræ, sem. lini, ana part. ʒ. tritis cum aqua maioranæ, & oleo lilj. Coquatur in uase obtu-
rato: post aperiat, & ponatur cannula ori eius ex una parte, & ex alia parte auri: ut uapore
cipiatur in aurem: iuuabit ualde ad dissoluendum apostema. Et si apostema est durum: empla-
stretur adipe gallinæ, mixtæ cum modico stercore caprino, trito bene.

7 Instilletur in aurem de aqua uirgæ pastoris, uel de aqua sumac, uel de galla trita bene cum
aqua portul. uel de aloe, & thure, ana tritis bene cum aqua porrorum. Et cibetur cibarijs de a-
gresta: & bibat de aqua granatorum, & aqua sem. portul. & iulep.

8 Terantur sarcoc. lang. dra. thns, myrrha, sief memitæ ana cum melle, & in eis inuoluatur
licinium lineum, & imponatur auri post mundificatiōem eius cum bombace de sanie. Aut in-
uoluatur cum sief memitæ, sarcoc. tritis cum melle, & imponatur ei. Et si exitus saniei sit chro-
nicus: Recipe mell. ʒ. x. aceti ʒ. v. coquantur, despumentur, & superpargatur eis æris uiridis
ʒ. ʒ. & inuoluatur licinium in eis, & auri imponatur: aut inungatur unguento rufo confectio
de litargyro, & uenis citrinis.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Auris, & Naris,

NOMINA	Complexio	Salus, uel ti. Regio Tempus Affec. Complexio	CAVSA	SIGNVM	EVA	CVRA	CVRA
					cuatio	regalis	leuis inuentionis
1	Opilatio auris.	Salubris Humida. Hyemale. Scilla. Humida.	Ex fordicijs, uel alta re quacūq; aurē intrāte, carne addita, & opilante	Per fordiciem uisam, et motū aialis: uel per figurā rei in eam cadentis.	Cum pillulis ieræ, & cochlis, si sit ex flegmate.	Si ex flegmate, imponat auri liciniū inuolutū in baurac trito in aceto	Si ex fordicie, cū mūdificantijs, insille in aurē per diē: pō cū aq tepida.
2	Tinnitus auris	Salubris Humida. Hyemale. Scilla. Humida.	Ex uentositate, uel humore	Grauedo, cum tinnitu: si ex humore: uel extēsiō, si ex uentositate.	Cum pillulis aloes, si est ex flegmate.	Insille in aurem de costo, croco, & aceto.	Insille in aurem oleum rutæ
3	Surditas auris	Tior supaudi. Humida. Hyemale. Scilla. Humida.	Ex mala cōplexiōe, uel separatione continuitatis, uel ex morbo officiali	Si ex apāte, erit extēsiō & pulsatio: si ex solutiōe cōtinuitatis, erit p cāsū, uel percussioem.	Cum pillulis conuenientibus, si ex flegmate.	Insille in aurem de succo rutæ, & oleo aneti.	Fiat liciniū de sicu, & sinapi: & imponatur p triduiū, si est ex flegmate.
4	Apostema naris cum caliditate.	Imorolum. Calida. Aethiolum iuuentilis Calida	Ex sang. uel chol. ru. uel obuiatione rerum cali.	Grauedo, extēsiō, et pulsatio, si est apostema. Et sensus caliditatis, si nō est apostema, mitigatur frigidis.	Cū minutiōe, & uentosa, si ex apostemate	Odores aqua ros. & semperuiuæ.	Superponatur nari pānus infusus in aqua ro. & sand.
5	Ulcera narium.	Non timorol. Calida. Veris, & sicut Adolef. iuue. Calida	Ex præcedēte apostemate, uel pustula.	Videbis ea si apponas nares solis.	Cum minutiōe uenæ cephalicæ.	Si sunt humida, cum ceruifa, litargyro, oleo ros. & licinio.	Si sunt sicca, cū cera, oleo, et mucilag. granorū citon. & dragngā. & licinio inmisso.
6	Caro addita in naribus.	Tior. si ē dura. Sica. Autumale Senescens. Sica	Ex humore grosso, & sanguine turbido.	Polipus est qñ est dura: & si lenis, uidebis eā in sole.	Cū minutiōne cephalicæ, & pillulis ieræ	Cum licinio, & ung. æris uiridis	Cū licinio infuso in aceto, & myrrha ana imposita nari.
7	Fœtor narium	Tior. sup. odor. Veris. Scilla. Humida.	Ex putrefactione ossis colorij, uel hūore putrido in nare, uel cerebro	Manifestus odor ipsius.	Cum pillulis aloes.	Gargarizet uino cocto cum spica gariof. & mentastro.	Sufflet in narem danik i. mentastri.
8	Fluxus sanguinarius.	Tior. intes. Calida. Aethiolum iuuentilis Calida	Ex crisi, uel san- subuli, uel corrosione, uel ex multitudine ipsius.	Si ex crisi, dies erunt critici: si ex subtilitate, acuitate eius, et uidebitur.	Cū uentosa super occipitiū, uel minutione cephalicæ, si uirtus est forris.	Cū aqua ro. et myrri positus super frontē & fontinellā, cū panis ifrigidatis.	Cū extēsiōe aq frig. sup caput, & ligatōe extremitatū, et spongia infusa in aq ro. burse pasto ris narib imilla

1532

CVRA COMMVNIS.

Si sit ex flegmate: purgei, & gargarizetur cū sinapi, oxymelle sem. & aqua cal. sternutei cum conditio: insulletur in aurē decoct. rutæ, maioranæ, nepitæ, aut rutæ cum baurac. Et si sit ex apostemate: curet cura apostematis iam dicta. Si sit ex carne addita, uel uerruca: incidat ferro, si fieri potest: sin aut, cum uiridi ære. Et si est ex ei: & hoc fiat sæpe, donec extrahat. Et si non egredit: sternutei cū impositione licini facti de papyro in nare, oburatis naribus, & ore cum bombace, quia comouebitur, & expellet uolenter. Si aqua fuerit ingressa: erigatur patiens super unū pedem, & declinet caput ad illam partem: et superponat caput plumaceolo, & comoueat. Et nisi egrediat: recipe particulā papyri in longitudine unius palmi, & plus: & una pars ipsius inuoluatur in bombace ulq; ad tertiam partē ipsius, & infundatur in oleo: & alia pars ipsius auri imponat: & accendatur pars alia inuoluta cum bombace, & insullet in ea de oleo ros. Fiat tenta de spongia sicca, & imponatur, quia ab illa attrahetur ut a uentosa. Vel imponat cannula ad sugendam eam. Syringa autē, uermis generatus in aure, uel & succo cucum. alinini infuso auri.

Coquatur hyilopus, i. zusa, grana lauri, folia piri, uel pini cum aqua, & insulletur de ipsa in aurem. Quod nisi conferat: tinnitus est ex humore grosso incluso in panniculis cerebri: unde purgetur cum eo quod dictum est, uel cum turbit danik ij. pulpa colouin. danik i. dragagan. sarcoe. ana danik i. mirabolanorum. feb. danik ij. tritis, & puluerizatis. Et fiat impositio narium attenuatiua, calefactiua per nasale: & sternutei cum thure: uel suffumigetur auris cum sale ar. super regulam calidam.

Si ex flegmate, purgetur ut dixi. Et si ex chol. rub. uel post morbos acutos: purgei cholera. Et corrigatur diæta cibarijs bonis, & balneis. Et si surditas est ex parte cerebri, uel nerui ex concussione, uel discussione, uel ex parte debilitatis uirtutis audientis, uel ex natura, insanabilis est.

Quod si caliditas tendit ad utrumq; uentriculū: fiat impositio nasalis cum oleo nenutar. confectis cum oleo eucur. & cū oleo ros. & odore infuso sandalorum, camphoræ, nenufar. uiol. ros. papaueris. Et curent apostemata, & pustulæ cum cibis infrigidatiuis. ut cum farre ordei, zucc. aqua granatorum, pomorum, prunorum, & mororum. Et emplastretur frons, & naris cum sandal. sief memita: licio, aqua ros. portul. semperuiuæ. Et si sit apostema durum in panniculo narium, induto interius: id sequetur extēsiō, & grauedo absq; pulsatione, et nocumentum uocis. Et curetur cum lenitiuis.

Curentur ulcera putrefacta cum lotionē nariū, cum aceto & aqua plumbi: deinde cum lutione myrrhæ tritæ in eis. Et si sint humida, recipe spumæ argenti, litargyri, cerullæ, plumbi usti, ana. teratur in mortario cum oleo ros. & imponant naribus cum licinio. Sed si sicca sint, fiat cum cera, colata oleo ros. oleo amygd. medulla ossis tibie uaccinæ calefactæ, trita cum oleis, & mixta cum mucil. granorum citoniorum, & modico dragag. Aut imponatur naribus liciniū de panno lini, inuolutum in eis.

Si caro est dura, & color declinat ad nigredinem, nulla fiat cura, quia est de genere cancri. Si tenis est, rubel coloris: curetur cū uiriolo, & calcaed. & myrrha ana i. calcarat i. aluminis scissi, gallæ, bacituræ æris aristol. ros. ana i. thuris danik i. aceti i. xxv. Coquantur in uase æreo: deinde fiat ad modū mellis: & utatur his cum licinio. Quod nisi conferat, curetur medicamine acuto. ut titen, & diebardit. Quod nisi conferat, curetur cum ferro. Videantur nares in radijs solis, & circumcirca radatur cum instrumento acuto, factō ad modū folij myrti, & mundificetur finaliter. Deinde imponantur naribus cannulæ de plumbo factæ, ne adhæreant: & curetur eum consolidatiuis.

Gargarizetur cum oxymelle sem. & iera pigra, uel decoct. sinapis: et fiat impositio nasalis cum myrrha dissoluta in succo mentastri. Aut recipe amomi, ros. siccarum ana par i. terantur cum oleo mustellino, & cum eis illinatur pars interior narium: & fiat impositio nasalis cum urina cameli, uel asini, in qua dissoluantur odorifera talida, uel frigida, secundum q; ipsius complexio & ætas requirit.

Si est intensus, & non cessabit: inuoluat licinium in aloe, thure, & aceto, & imponat naribus: uel inuolunt in atramēto, uel calce, uel gipso: aut fiat impositio nasalis cum succo porri, uel acacia, & camphora, uel charra usta, cortice granati acidi, usti: tritis cum aqua dactili in maturi, & cum licinio imponatur pars aliqua eorum. Quod nisi conferat, epithimel super caput aqua frigida. Et emplastret frons cū galla recentis, cortice granati, ros. siccis, lentibus excoriatis, licio, et in quātitate omnium, trita cum aqua myrti, et aqua ros. et emplastretur cum fascicollis coctis in aceto. Quod nisi conferat, superponat uentosa in loco hypocondriorū in parte laesa, & ligentur bene testiculi. Et emplastretur frons, & fontinella cum luto ar. succo barbz hircinæ, farina lentium, balauft. ana part. i. camphoræ, opij ana. tritis cum aceto. Vel emplastretur folijs falcis, uitis, spinæ sanctæ, fol. ros. & tamarisci, tritis cum alphi. Aut liciniū telæ aranæ inuoluatur in uiriolo ægyptiano, & aceto: & imponantur naribus. Cibetur cibo grosso, de amygdal. riso cum lacte, de caseo recentis, & lacte proximi partus, & arieibus lactantibus, & frumentarijs, & alijs cibis sanguinem ingrossantibus.

NOMINA	CAUSA	SIGNUM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Chafam. i. de- fectus odo- ratus.	Ex mala cōple- xione intēla, uel morbo of- ficiali, uel fe- paratione cō- tinuitatis.	Si fit a carne ad- dita, uel hum. grosso: erit tus- sis, & sequit̄ de- fectus odoratus	Cum pillulis ieræ, si est ex flegmate.	Cum imposi- tione maiora- næ, uel mēta- stri cū nasalī.	Cum imposi- tione urinæ ca- meli, & nigelle
2 Coriza.	Ex mala cōple- xione calida, uel frigida, attra- hente humidi- tatē narium.	Rubedo faciei, & nariū: & qd fluit erit cali. si ex caliditate: si ex frigidityte, opilatio nariū, extensio.	Cum minu- tione.	Cum pulce a- quæ fufuris, zucc. & oleo amygdal.	Gargauzetur primo, secun- do, & tertio diebus cum aqua ros.
3 Vlcera o- ris, id est, Colla.	Ex malicia la- ctis nutritiūs, uel flegmate grosso, & pu- trido.	Pustulæ lateæ, extensæ in lin- gua & ore, co- lor. al. uel nig.	Cum minuti- one cephalicæ, & uentosa, si est puer,	Cū ros, sumac, coriandro, ba- laustia, ol. ros. cera, cāfora, & cum eis illinia- tur lingua.	Cū uaryro fricato sup la- pidem, illinito cū eo panno, & posito super linguam.
4 Apostema calidum in Lingua.	Ex sangui- ne.	Rubedo lin- guæ, & eius inflatio.	Cum minu- tione cepha- licæ.	Abluat̄ os de- coct. corian- dri, & sumac,	Lauetur os decoctione lentium, & ros.
5 Apostema durum in Lingua.	Ex flegmate grosso decli- nante ad lin- guam.	Duricies apo- stematis, & eius albedo.	Cum deco- ctione epi- thimi.	Lauetur os la- cte caprino, & oleo uiol.	Lauet̄ os de- coct. ficuum, butyrio, & oleo nenuf.
6 Gustus ex humore cal.	Ex sang. & chol. rub.	Dulcedo oris, si est ex sangui- ne: si a chole- ra, amaritu- do.	Cū minuti- one: si puer, cū syrup. ros.	Cum syrup. agrestæ, & tamarind.	Cum succo granati, aqua portul. & ci- trulli.
7 Gustus ex hu- more frigido.	Ex flegma- te.	Aridum os, uel salsum.	Cū uomit̄, cū melle aqua cal. sale gros- so, trito.	Cū zucc. ros. syr. aceto, & bistarda alla in ueru.	Cū decoct. ma- sticis: & cibet spidebeg, & frixis cū el- mōri, acetoq;
8 Grauedo Linguae	Ex mala com- plexione, opi- latione, uel se- paratione con- tinuitatis.	Difficilis lo- quela, graue- do super lin- guam.	Cum pillu- lis ieræ, si ex flegmate.	Gargarizetur oxymelle, & decoct. ordeī mentastri, & maioranæ.	Fricetur lin- gua sinapi.

C O M M . R E I P .

Si sit ex humore inuisicato: cum osse simili colatorio, suffumiget̄ suffumigio confecto cum nigella, aut fenī. ros. & mentastro ana tritis bene, & positus in uase figuli, infusus cum urina asini, uel cameli: et posito uase in sole, et commoto saepe in die per plures dies. Deinde desiccetur totū in umbra: teratur pluribus uicibus, & pulu. fiat. pul. de quo ponatur in naribus, & fiat suffumigium cum emboro, ut capiat uaporem decoctionis rerum infusarum bis, uel ter in die. Et post suffumigium odoret oleum ros. ad mitigandam acuitatem medicinae.

1 Euitet nuces, calcem uetustū, & erucam: minoreē cibis. Euitetur discooperio capitis. Cooperiat̄ cum studio. Dormiat super latus, & non super dorso. Gargarizet̄ cum aqua ros. Cibetur cū pulce prædicto. Et descendente aliquo de naribus, ingrediat̄ balneum. Fomentet̄ cum uapore aqua decoct. camomillæ, coronæ regiae, uiol. siccis. Sed non ingrediat̄ balneum, nisi post digestionē reumatis. Et si in multa quantitate descendit fluxus de naribus, & est subtilis: capiat suffumigiū & odorem xyloal. & camforæ positorū in carbonibus, uel lapid. rotati cum aceto ros. calefacti: quia ingrossabit fluxū. Et superponatur fursur infusum in aceto lapidi calefacto, & cum eo fomentetur, quia efficax est ad incidendum reuma.

2 Illinat̄ cum cerula, litargyro, oleo ros. cera, & camfora. Et si accidit in puero, & non potest apponi uentosa: minuat̄ nutritrix, & cibet̄ cibo agrestæ, aut sumac. Et si fit in iuvene: post minutionē bibat aquā tamarind. & iulep. Et lauet̄ os aqua plantaginis, infusionis sumac, & coriandri sicci, uel decoct. mororū, ro. coriandri cū rob mororū, & aqua ligamētū uitis. Et curet̄ os coriandro sicco, ros. rus, sumac, lentibus, auellana inda, spodio, amido, zucc. se. portul. sandal. ana. camforæ parte quarta: & digestionē facta ponatur unguentū cerusæ. Et in fine morbi lauetur os decoct. rad. lilij. Et si fit nigredo: curet̄ cum solijs oliuæ, mentastiro, acacia ana ʒ. v. rad. lilij, origani ana ʒ. i. aluminis fiksi, uitrioli ana ʒ. i. tritis bene, & superpositis collo corroso.

3 Bibat de succo granati, aqua citrulli, cucu. cū syr. agrestæ. Et lauet̄ os cum eo qd dixi. Dein de post tres dies cū aqua endiuicæ. Et declinante apostemate, gargarizet̄ cum decoct. camomillæ coro. reg. maioranæ, uiol. & dissoluatur in ea cassia fist. Et si declinat ad putredinē, aut saniam in lingua, aut in alia parte oris, lauet̄ decoct. ficuū, & mucil. se. lini, & oleo uiol. Et si nō est magnū, sufficiens est in digestionē eius aqua cal. cū oleo uiol. detenta in ore. Emanāte apostemate, superponat̄ bombax cū oleo ros. Deinde mundificet̄, & superponatur unguentū cerusæ.

4 Euitent̄ cibaria generantia flegma, et cholera nigram. Et teneat in ore suo mucil. fenugraci, & se. lini cū decoct. ficuū, & oleo nenufar. Et lauet̄ os cum eis: & abstergat̄ lingua cum oleo ros. cera, adipe gallinæ, & oleo uiol. Deinde lauet̄ os decoctione fenī. in qua dissoluit̄ cassia fistula.

5 Bibat de aqua tamar. syr. acet. iulep. et aqua granati muzi. Cibet̄ cum iure galliculi cocti cū agrestæ. Et si natura est conspata: bibat de succo utriusq; granati, cum pulpa ipsorū. Et si est ex cholera nigra, de syrup. uiol. infusus in eo prunis. Si ex sang. bibat aquā de sem. portul. cum ʒ. i. spodij, & iulep. quousq; fiat ductus ad sanitatem.

6 Euitetur id quod generat flegma: cibetur bistarda, perdice, allis in ueru, uel frixis, uel coctis cum agrestæ zirbeg, aut cum ciccribus: lauetur os cum aqua cal. & de syr. aceto. simpliciter bibat, cum aqua cocta xyloal. & aniso. Et euacuetur cum pillulis de iera. Recipe ieræ pigræ, turbit, mirabolanorum kebul. uel citri. ana ʒ. i. pulpæ coloquint. scamo. ana danif. ʒ. i. salis petrol. danif. ʒ. i. aloes scutiuiui ana danif. ʒ. i. terantur aqua, fiant pillulæ, quibus utatur.

7 Curetur cum eo quod dixi, si est ex flegmate. Et si est ex spatione neruorū, & fuerit ex humiditate & repletionē, iam dicta est cura. Et si est ex siccitate, tardæ sanationis est: tamen gargarizetur lacte mulieris, oleo amygdalarū, oleo granorum cucur. & oleo uiol. Et angatur occipitium cum ceroto olei uiol. & ceræ: & emplastretur adipe gallinæ, uel cauda ouina. Et epithimetur pars posterior capitis cum decoct. uiol. nenufar. ordeo fracto. Et bibat ptisanam, uel lac caprinum. Et gargarizetur cum oleo uiol. & lacte. Et si hoc sit casu, uel percussione incidente neruum linguæ, non sanabitur.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Fissura labiorum.	Ex mala complexione, sicca.	Manifestum est.	Cū pillulis ieræ, & aloes, si est in corpore humor melancholicus.	Illiniat adipe gallinæ, & anatis, liquefacto cum cera, uel sepo.	Illiniat ros, dragagan. & superponat panniculul interius cannae.
2 Hæmorrhoida labiorum.	Ex superfluitate sanguinea.	Color ipsarum declinat ad liuiditatem, & sunt ut grana subtilia.	Cū minutio- ne cephalicæ, uel uenæ labij, uel uentosa.	Coquant leres cū camom. cor. reg. malua. uisco: misceant uitello oui, & adipe gallinæ: & emplastræ.	Aspergat pul. nucis cypressi, cinis cologni, capul gladi. bene tritis.
3 Labiorum pustula.	Ex sanguine, & chol. rub.	Erunt rubæ super labia.	Cū minutio- ne cephalicæ.	Illiniatur unguento cerusæ.	Illiniat litargyro, galla, cera, & oleo ros. bene mixtis.
4 Dolor dentium ex calore.	Ex mala complexione cal. neruor. uel apostemate carnis gingiuar.	Iuuant res frigidæ, & nocet calidæ eis applicatæ.	Cū minutio- ne materiei.	Cū aqua ros. infusa i ea sumac, cū modico camforæ.	Cū aceto, & aqua ros.
5 Dolor dentium ex frigore.	Ex mala complexione frigida accidente in neruis.	Iuuant res cal. nocet frigidæ actualiter applicatæ.	Cum pillulis de iera.	Lauet os cum decoct. hyssopi, rutæ, modico mellis.	Cū nucleis psidii, et sale, tritis, positis super dentem.
6 Corrosio dentium.	Ex humiditate putrida putrefacite dentes.	Cognitum est.	Cum pillulis aloes.	Cū sale ar. & opio, tritis impleat de eis, & superponatur eis gummi.	Impleatur alio cocto, uel gummi hædærae.
7 Cauatio dentium.	Ex uaporibus ascendentibus a stomacho.	Citrina limofitas quæ ligatur super dentes.	Cū uomitu, aqua cal. oxy melle, & aqua ros.	Cū modica citrina or. mixta cū melle, & uista, & spuma maris, & pul. paralidistrito.	Cum sale gemme, et rad. cannae usia.
8 Stupordentium.	Ex masticatione rei acidæ, uel humore acido in stomacho.	Cognitum est.	Cū uomitu, si est ex humore in stomacho.	Vngant dentes cum oleo amygdal. dulcium.	Fricent dentes cum sale grosso, & masticatione portul.

C O M M . R E I P .

1 Humeſctur complexio cum nutrimentis bonis, ut carnibus arietum, gallinarum. Et bibat de syrupo, uiol. & papaueris: & illiniatur cum amido, dragagan. galla, cœgulla, tritis, cribellatis, & mixtis cum adipe gallinarum, & modica cera, positis, incorporatis adiuuicem, ut decet.

2 Melius est ut incidantur post minutionem, & correctionem cibi, & complexionis. Deinde curatur cum ros. & croco, & sarco. Et cibetur cum cibis cum agresta coctis. Dieta eius sit subtilis: euitatis cibis generantibus flegma turbidum, & malum humorem, uiscosum.

3 Post minutionem, si opportuna est purgatio, fiat cum decoct. mirabol. & potu syrupo. acet. & aqua portul. Et cibetur galliculis cum agresta. Euitatis cibis generantibus humorem melancholicum, cholericum, & sanguinem malum.

4 Lauetur os cum aqua sumac, cum plantagine, uel fructu tamarisci, & folijs populii, coctis cum aceto. Et si est ex chol. rub. purgetur cum mirabol. aloes; tamarind. & decoct. prunorum cum zuccaro.

5 Dixerunt, qd si teneatur in ore sal cum aceto, iuuat dolorem dentis ex caliditate, uel frigiditate: ex eo, qd in aceto est de infrigidatione & profundatione ad caliditatem incisione flegmatis ad frigiditatem: & eo, qd sal incidit, dissoluit, attenuat. Et si coquatur radix cum cucu. alini. & decoct. teneatur in ore, aut spolum serpentis coctum, iuuat. Et remouet a proprietate dolorem dentium similiter millefolium, & radix, & cornu cerui.

6 Nisi conferant medicinæ, coctura fiat tali modo. Recipe olei unc. i. maioranæ unc. i. terant bene, & decoquantur. Et superponatur denti corroso cannula parua post mundificationem corrosionis ipsius. Deinde caleſiant duo clauis de ferro in igne carbonum prope patientem, & infundatur unus in ipso oleo, & intromittatur cannula, donec perueniat ad foramen dentis: dimittatur ibi, donec infrigidetur. Deinde ponatur alius ut de primo dictum est, cauterisando ut cesset dolor. Et nisi mitigetur dolor, impleatur foramen bombace, & eradicetur tenaculis, sicut decet. Et post eradicationem, superponatur loco bombax cum oleo rosato. Frangit etiam dentem corrosus lac sicus superpositum, uel alit.

7 Iuuant contra hoc spuma maris, cortices oui uisti, abrotanum uisum, pumex, & pulueres paraxidis lini: si terantur bene, & fricentur dentes cum eis, aut sal ietnæ, & farina ord. mixta cum melle. Et uisti etiam cortices ouorum strutionum, uel cornu cerui uisum. Et pul. paraxidis lini ana. terantur, & cum eis fricentur dentes.

8 Fricentur dentes cum oleo sambucino, uel amygdalarum bis, uel ter. Et teneatur in ore similiter de eo, uel de iure pingui facto spidebeg. Aut masticetur gummi fisticinum, & amygdal. dulc. uel uitelum oui coctum, aut calesus pinguis recens.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Centium, Gingiuarum, & Vuulæ.

NOMINA	CAUSA	SIGNUM	EVACUATIO	CVRA REGALIS	CVRA LEVIS INVENTIO
1 Commotio dentis	Ex humiditate, et putrefactione gingiuarum, uel ampliatione foraminum, in quibus sunt.	Cognitum est	Cum pillulis aloes, si est ex humiditate	Cum sandal. auellana indiana, anthera, myrto ad fricandum cum eis	Fricentur dentes cum sumac, ros. copula gland. tritis
2 Apostema calidum in gingiuis.	Ex materia sanguinea	Dolor, & pulsatio in gingiuis, & dentium radicibus	Cum minutione cephalicæ, & uentosa.	Laues os cum aqua ros. in qua infundatur sumac.	Cum corticibus granati acidi, et sumac, coct. cum aqua ad lauantium os
3 Putredo gingiuarum, & fauces in eis.	Ex præcedente apostemate	Odor putridus, & saniei repetio in gingiuis	Cum minutione cephalicæ, & uentosa.	Laues decoct. myrri, ros. & melle ros.	Fricentur gingiuæ cum calcidione cum aceto: deinde unguentur oleo ros.
4 Fætor	Ex putrefactione alicuius dentis, uel gingiuæ, uel slegmate in stôacho	Ex putrefactione oris uidebitur, si ex stô. cibibus diminitur foetorem eius	Si ex stôacho, cum uomitu, & pillulis aloes	Masticet cubebas, gariof. & zinziber.	Masticet masticem, & fricentur dentes cum cypero.
5 Manant saliuæ in somno	Ex humiditate cerebri, attracta ad uuulas, uel ex stomacho	Cognitum est.	Cum uomitu facto cum rad. & melle.	Cibetur perdicibus fricis.	Masticet thus, & masticem
6 Caro addita in dentibus.	Ex præcedente apostemate calido.	Estimatur quod aliquid adhæret denti de cibo	Cum minutione, si apostema est corruptum	Fricentur melle: deinde aspergantur eis sumac	Incidatur ferro
7 Apostema gingiuarum calidum	Ex materia sanguinea, uel cholericæ	Dolor, & pulsatio gingiuarum, & læsio penes glutinum.	Cum minutione cephalicæ, uel caliasit, & zinzibere	Gargarizetur aqua ros. & aqua plantaginis	Gargarizet aqua cocta cum sumac
8 Mollificatio Vuulæ	Ex humiditate mollificante.	Est quod aliquid ad hæret gutturi, & ore aperto, emissis lingua: uidebitur uuula prolongata ultra modum.	Cum minutione cephalicæ	Suffletur in gutture mimita cum sem. ros. croco, & cardamo.	Suffletur in gutture sal. armo. trito aneto torrefacto.

C V R A C O M M V N I S.

C O M M. R E I P.

1 Debilitas dentium ex senili ætate nullam habet causam. Quod si accidit ex humiditate gingiuæ: cum rebus stipticis curetur, cum cinere filicis, balauft. ros. mirabol. citri. ramik. sandal. galla. alfanna de mecha: & cinis filicis si coquatur in aceto, & aqua ros. & cum eis lauetur os, corroborat gingiuas, & restringit dentes.

2 Post minutionem & uentosam, cibet cibariis tenuibus, ut carnibus gallicolorum, et perdicum, cum succo berberis, & granatorum. Deinde laues os cum decoct. hippoquistid. barba hircina, cinere filicis, & corticibus granati acidi, & sumac. Et si sit inde puluis, & superpargas, iuuabit in fluxu sanguinis. Recipe foliorum cypressi, nucis ipsius, gallæ, balauft. fructus tamar. sci an. coquatur in aceto, & aqua plantaginis: & aqua illa laues os, quia cessabit fluxus. Si fuerit ex nimia subtilitate eius, & debili uirtute alteratiua: iuuat se. ros. sumac, balauft. cocta in aqua ros. ipsa aqua colata, & mixta cum succo plantaginis. Et lauetur os, & cessabit fluxus ex eis.

Et ualet contra apostema calidum, & pustulas.

3 Post medicaminis acuti positionem, & mundificationem carnis putridæ, superponat unguentum ceruæ ad generandum carnem. Laues os aqua ros. in qua infundatur sumac, galla, nux cypressi: quia restringunt gingiuam. Quod si non conferat medicamen acutum in eo quod opus est, coquatur cum cauterio: & post cocturam superponat ei oleum ros. Et cibetur carnibus tenuibus, coctis cum sumac, berberis, agresta, uel succo granatorum.

4 Si ex putrida gingiua: curet cum eo quod cõpetit. Et si dens corrosus: radat, uel eradicet. Et si est ex stomacho: bibat purgationem. Deinde utatur mirabol. conditis, et bellericis conditis cum melle. Et laues os his rebus. Recipe aquæ ros. mensuram unam, uini cocti quartam partem. xyloaloes, masticis, gariof. nucis indianæ 3 ij. Terantur non bene, & ligentur in panno lini, & ponantur in aqua ros. in olla parua, & bulliant lento igne donec deficiat tertia pars: coletur aqua ipsarum: et cum ea laues mane & sero: & utatur medicinis his. Recipe ros. sand. ana 3 v. cypressi, corticum citri siccat. squinanti, ramik ana 3 ij. cucullæ, cubebe, masticis, gariof. xyloaloes, masticis ana 3 ij. camphoræ 3 s. musci danik 3 s. terantur omnia, & distemperentur aqua ros. Et de his fiant pillulæ. Et ponatur una in ore.

5 Si est ex caliditate: comedat patiens endiuia ieiuno stomacho cum sale. Et pulueriset cum farre tritici & ordeï, sumptis ieiuno stomacho. Et si est ex humiditate slegmatica: misceatur farina modica sinapis. Et sorbeat de elmori aliquid ieiuno stomacho. Quod nisi conferat, uomat patiens: & utatur trisera parua, & mirabolan. conditis. Et ad saliuam manantem de ore infantium, abstergatur os cum acacia, aqua ros. & uino cocto ad tertiam.

6 Debet suspendi hamo, & incidat flebotomo dnm egrediat sanies: aut incidat per circumstitum. Et lauetur os cum aceto, & aqua: deinde cum aqua ros. & oleo ros. mane laues aqua & melle: & pulueriset locus cum corona regia bene trita, uel sumac, & balauftia.

7 Suffletur in guttur de balauft. galla, sand. al. sic memita, lentibus excorticatis, uenis citrinis, & radicibus lili tritis bene, & extractis per rindetum. Et suffletur per cannulam: & gargarisma fiat cum aqua solatri, & rosarum.

8 Cum hoc medicamine. Recipe succi memitæ, ros. sem. ros. sumac, croci, salis ar. rob liquirit. origani persi, pipetri, pipris longi, fructus tamarisci, capularum granatorum, uenarum citrinarum, mirabol. cit. ana. aluminis scissi, masticis, alcanni, cardamomi, calami arom. arsenici rufi, costi, stercoris canis albi comedentis ossa per triduum, arundinum ustarum ana. terantur omnia bene, & suffletur in guttur de eis. Et iuuat contra hoc uitium alumen scissum, & balauft. trita, sufflata, uel superposita cum cocleari. Quod nisi conferat, & radix subtilis est, & caput rotundum, & color ipsa declinat ad albedinem: dubitandum est, ne superueniat squinantia: unde incidat pars superflua. Sedeat patiens in sole, & aperiat os toto posse: & capiatur uuula instrumento cognito: atrahatur, & incidat forpice. Deinde lauetur os cum aqua ros. infusionis sumac, & balauftiarum.

De morbis Gutturis, Epiglotti, Pulmonis, & Cannalium eius.

NOMINA	Regio Tempus Aetas Complexio	Salus, uel ut.	CAVSA	SIGNVM	EVACUATIO	CVRA REGALIS	CVRA LEVIS INVENTIONIS
1. Squinancia.	Omnia Aetate Calida	Tumor aliquid non est frigidum	Ex sanguine, uel cholera rubra, manente ad musculos gutturis	Os aperit, diligitur, anhelitus, oculo rubedo, cum febre forti	Cum minutione cephalice, & clisteri	Cum pulvere furfuris, similia, & zucco, et oleo amygdali.	Cum pituita cocta cum lentibus
2. Sanguifuga, os, spina gutturis ingreſſa.	Vniuersalis, Vniuersalis, Vniuersalis, Vniuersalis.	Non timorol.	Ex comestione piscis, uel ossis, aut bibitione aquae fontis in qua sunt sanguifugae	Habet a patientis interrogatione, unde id illi euenerit	Cum uomitu	Cum bona sicu, pingui, masticea, & traglutina	Deglutat buccella grossa panis absque masticea; uel caput porri imissum, & extractum
3. Submersio, uel strangulatio	Nulla	Id est de stragula.	Causa cognita est	Cognitum est	Suspendatur, ut aqua egradiatur	Cum pulvere furfuris, ciceris, et lacte post egressum aquae	Distilletur in gutture aqua furfuris cocta cum modico pipere.
4. Reumata	Humida.	Tumor aliquid non est frigidum ex pulmone	Ex humida superfluitate a cerebro descendente	Acuitas materiae fluens, si est ex caliditate; Et opilio narium, si est ex frigido. Sitis, nisi sit ex causa exteriori, uel mala complexione	Cum minutione	Cum pulvere papaueris seta cum amido, et zucco, et posita regali facia cum papauere, amygd. et zucco.	Cum pituita cocta, iuiubis, sebesten, & syr. papaueris
5. Tussis	Humida.	Tumor aliquid non est frigidum, & fortissimum	Ex superfluitate capitis descendente, uel causa exteriori, uel pulmone, et simili.	Ex frigore, uel frigido, uel aere frigido, uel ex causa frigida. Tussis cum rubedine, & frequentem anhelitum; & emissio anhelitus est melior immissione eius Anhelitus frequentis sine febre, et fortissimus cum dormit supine; & alleuiatur cum erigit. Et emissio melior est in missione eius	Cum minutione si humor est calidus, cui oportuna est euacuatio.	Cum zucco, uiolo, oleo amygdali, pulvere farinae si milia, amido, & zuccaro	Cum ouis mollibus, butyro recenti, & zuccaro
6. Asthma.	Humida.	Tumor aliquid non est frigidum.	Ex humore frigido, grosso, contento in uenis pulmonibus, quae sunt in pulmone	Ex frigore, uel frigido, uel aere frigido, uel ex causa frigida. Tussis cum rubedine, & frequentem anhelitum; & emissio anhelitus est melior immissione eius	Cum turbit, agarico, sale petroleo, & pulpa coloquin, uel uomitu frigido cum aceto & oxymelle	Cum granis pini, melle, & zucco, mixtis	Cum nigella trita bene cum melle, & decoctione nis urticae, & aristolochiae
7. Eiectio, & constrictio anhelitus	Humida.	Tumor aliquid non est frigidum.	Ex humore frigido, grosso obiecto in partibus pulmonibus	Ex frigore, uel frigido, uel aere frigido, uel ex causa frigida. Tussis cum rubedine, & frequentem anhelitum; & emissio anhelitus est melior immissione eius	Cum pulpa coloquint. se. apij, turbit, agarico, & iera pigra	Bistardis coctis in aqua cicerum, & frixis, & melle ligato cum granis cartami	Cum exercitio ante cibum, & fricatione facta aspera. Cibet iure cicerum, bletarum, & sinapi cum syr de pillo.
8. Peripleumonia	Calida	Tumor aliquid non est frigidum	Ex sanguine, uel cholera rubra, manente ad pulmonem	Feb. cum tussis, stridura anhelitus, et fortis dolor in parte anteriori pectoris, genae rubrae, sitis, cauela immissionis aeris frigidi.	Cum minutione basilicis, & decoct. cassiae, manae, et uiol.	Cum pituita facta cum iuiubis, sebesten, syr. uiol. aqua frigida	Cum spinacis coctis, uel mala cocta cum butyro, uel oleo amygdali.

Extrahatur sanguis per plures uices paulatim, & gargarizetur cum succo plantaginis, aqua rosae, succo granatorum, aqua portul. in quibus infunditur sumac, lentes tritae, excoctae, & aqua psyllii extracta cum aqua rosata, & sufficitur in guttur de puluere rosae, amidi, sem. portul. spodi, balaustris, & zucco. al. ana: & in die secundo & tertio gargarizetur cum aqua coriandri, & aqua cocta cum lentibus, & diamoron, & oleo uiol. tepesacto, uel cum aqua cocta cum lentibus, rosis, et liquiritia, dissoluto in ea cassia fist. Quod nisi conferat, suffletur in guttur de puluere sterco ris al. canis comedentis ossa per triduum, & gallae, & origani: & illinantur de eis interiora gutturis. Quod nisi dissoluatur, gargarizetur cum rebus maturatis, aut sicibus, & fermento aceri, aut sem. mentastri al. aut cum sem. lini, tritis, percussis cum lacte caprino, uel decoct. sicu, & butyro ouino, et fermento. Et si maturatur apothema, non est suffilandum in guttur saepe de rebus stipticis. ut de galla, balaustra, sem. granatorum, sed tempore emanationis gargarizetur cum oleo uiol. aqua calida: deinde cum ouo crudo, percusso aqua rosata, oleo amygdalarum, & dragagant. utatur puluere aquae furfuris.

Gargarizetur cum aqua cocta cum sicibus, & fermento, & uino cocto: aut alletur particula carnis, & ligetur cum filo: deglutatur, & extrahatur subito, quia cum ea extrahetur spina. Quod nisi egredietur, alia similis deglutatur bis, uel ter: & fiat cum particula spongiae factae cum pasta. Et si res deglutata est dura, ut os, uel nucleus: percussat inter spatulas percussione forti, & egredietur penitus. Et si transglutitur sanguifuga: comedat de allio, & sinapi. Aut recipe aceti fortis. xx. dentes allij, ij. baurac aur. iij. terantur omnia in aceto, & de eis gargarizetur. Et bibat amara, falsa. Et si est in manifesto: capiatur tenalibus. Et si adhucet stomacho: terantur cum aceto, absinth. artemisia, nigella: misceantur cum aceto, & bibantur.

Submersus in aqua, regat ut dixi in tabula. Et strangulatus si de ore eius egreditur spuma, insanabilis est. Si non: gargarizetur cum oleo uiol. & aqua tepida saepe. Et forbeat pulcem aquae furfuris similis, olei amygdalarum, cum zucco. al. Euitetur uox multa, magna, fumus, puluis, sumptio ciborum calidorum, & acutorum.

Si sint ex materia cal. curentur cum hus. Recipe papaueris al. & ni. ana. xx. rad. lij. fracti. xxx. granorum citoniorum, sem. maluauisci ana. xv. ponantur omnia in rotul. v. aquae per diem & noctem: deinde coquantur ad medietatem, misc. vñ. gumi dragag. & g. gumi ar. & medullae granorum citoniorum, tritis bene, & zucco, rotul. ij. Coquantur leno igne. Et si fuerint sine caliditate: misceantur uino cocto, & ligentur modo congruo. Et si fortiter cetur reuma: radatur caput, & illiniatur frons cum luto ar. trito, cum succo plantaginis: & unguatur oleo salicis, cum papauere, & cortice eius tritis, & sol. myrti. Et somnetur uapore aceti cocti cum sulfure, uel uapore sand. & camphorae. Minoretur somnus. Sit caput altum. Cibetur puluere farinae similis, amidi, zucco. Si materia est grossa, uiscosa, difficilis spuit: cibetur pane grosso, bistarda, perdicibus, gallinis coctis cum aceto, et elmori, iure ciceris, & melle, et chalseban. f. confectio mellis regionis argen. Comedat fisticos, passul. Balneet ante cibum: & post exercitium modicum bibat de isto medicamine. Recipe hyssopi. iij. ficus x. capilli ueneris, liquiritia fricati & fracti, uiol. sur. sem. maluauisci, maluae, centaury. ma. ana. 4. sebesten xxx. iuiubarum xx. passularum absque nucleis. xx. rad. sgnati, floris eius ana. iij. Coquantur cum rotul. iij. aquae, usque ad rotul. ij. Et bibat de eis quolibet die partem tertiam cum oleo amygd. unc. i. & zucco. unc. i.

Si est ex asperitate gutturis raucedo, uel tussis: sumatur syr. uiol. cum mucillag. granorum citoniorum, & amygdalarum, tritis cum iulep, & gumi ar. dragag. medulla granorum citonij, cucur. tritis cum iulep: & teneat in ore dragagan. uel granum citonij, uel gumi ar. Si est cum febre: curetur cum aqua orde, cocta cum iuiubis, sebesten: in qua dissoluatur zucco, uiol. cum modico oleo amygdali. Cibetur cum spinacis, & oleo amygd. granatis bonis, & cannis mellis. Euitetur clamor, puluis, fumus. Et sugat de mucil. psyllij, granorum citonij. cum zucco. al. Si fuerit ex frigidityte: utatur puluere aquae furfuris, & oleo amygd. zucco, q. ros. & hoc electuario. Recipe sem. lini, fenugraec. medullae sem. bombacis ana. gumi prunorum part. s. terantur bene, cribellentur, misceantur cum melle, & cassia fist. coquantur ad modum lochi. Si raucedo fuerit ex humiditate: curet cum ingrossantibus humore fluentem, & inuenies alleuiationem. ut cum simila cocta cum oleo amygd. & aqua cocta cum liquirit. & melle. Et utat electuario: se. lini, fenugraeci, granorum magnorum, pini, medullae seminis bombacis, & mellis. Cibet perdice spidebeg. aqua cicerum.

Curet cum eo quod abstergit humiditatem, incidit, & mundificat. ut cum oxymelle: aut terat hyssopus, & radix lij. coelestis: & distemperentur cum melle, & eis utat. Et bibat aqua hyssopi cocta cum iuiubis xx. sebesten xxx. sicubus x. passulis sine nucleis. xx. sem. maluauisci, & maluq. ana. iij. liquirit. fricati & fracti. v. hyssopi, mentastri, capilli uen. ana. iij. corticu radie. foeni. corticu radie apij, radie. lij. coledidis ana. ij. masticeis, spicae aza. 3. r. & rotul. iij. aquae usque ad 1. s. coctis: & bibat quolibet die quartam partem eius cum 1. olei granorum pini & olei amygd. amar. cum zucco. ros. Cibetur perdice cocta cum iure cicerum spidebeg.

Post euacuationem fiat electuariu. Recipe granorum pini magnorum, histiorum, amygdalarum excoctarum ana. v. sem. utticae, sem. orobi, fenugraec. iij. medullae granorum bombacis. iij. terant, coquantur ficus, & misceantur cum oleo amygd. amar. dosis aur. i. cum decoct. passularum, aut uino cocto. Et fiat syr. Recipe abrotani, artemisiae, corticu rad. apij, senic. mentastri mon. hyssopi, capilli uen. ana. iij. masticeis. iij. sicu al. rotul. i. coquantur cum rotul. v. aquae, usque ad rotul. i. & misceantur cum rotul. ij. uini, & rotul. i. mellis: coquantur, & desipientur dosis 1. r. cum aqua ros. Vel rec. oxymellis, squillit, syr. de pralio, de liquirit. ana. parte 1. cum aquis eorundem utatur. Cibetur rebus conuenientibus. Euitatis rebus uentositatem generantibus, & non dormiat post comestione, nec longo somno utatur. Emplastretur pectus cum farina orobi, fenugraec. ana. ij. s. nigellae, rad. iij. ana. ij. tritis, & mixtis cum cera liquefacta cum oleo lilino, aut nardino.

Post minutionem, & potum pituitae emplastretur pectus in principio cum hoc emplastro. Cum sandal. al. farina ordei tritis cum aqua semper uiuae, uel portul. & oleo uiol. Et die quarto emplastretur cum farina orde, maluauisco, uiolis siccis, camomil. corona regia, tritis cum cera liquefacta, et oleo uiol. Et si est tarda digestionis, malua uisco, uiolis siccis, camomil. corona regia, tritis cum cera liquefacta, et oleo uiol. Rec. iuiub. xx. sebesten xxx. passul. misc. cum se. lini, fenugraeco, & farina orde. Et bibat decoctionem sequentem. Rec. iuiub. xx. sebesten xxx. passul. v. ficus v. capilli ueneris. ij. se. maluq. maluauisci, uiol. ana. iij. orde fracti unc. i. Coquantur cum rotul. iij. aquae usque ad 1. Coleat. dosis tertiam partem eius cum 1. v. cum zucco, uel syr. uiol. & oleo amygd. & dormiat patiens super syr. uiol. & mucil. granorum citoniorum. Cibet cum puluere aquae furfuris, & zuccaro.

De sputo sang. & saniei, & morbis panniculi costarum diaphragmatis, & cordis.

NOMINA	CAUSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Sputum sanguinis	Ex percussione, uoce magna, reumate cali. repletionione, siccitate intensa	De pectore cum tulli, de calidi, cum ralcatione, gutture, et stō. per uomitū	Minuat cephalica p gutture, mediana p stomacho: basilica, si est de pulmone	Cum pdice, biftarda coctis sumac, berberis, citonio, papauere, bibatur cum syrup.	Cum aq sumac, & mucil. psillij, aq, portul. & succo papaueris
2 Sputum saniei	Ex apate calido in pectore, uel pulmone, uel post sputu sanguinis	Ante sputu febris, rigor, ponderositas later. in q est. Et si sputu ponat in aq, relide: sanies	Nulla fiat.	Cum trocif. papaueris, lacte capno, & syr. papaueris: cibetur extremitatibus arietum	Cibetur lacte caprino, pane albo, & ouis mollibus
3 Pulsus	Ex ulcere pulmonis, cum sanie in eopura	Febris con. foras in nocte, debilis in die: post cibū oculi coeui, genq rubeq, paucos aspectus, unguis curui, apostica pedū.	Nulla fiat.	Cum aqua ord. cocta cum iuiubis, sebesten, liqric. syr. uiol. oleo amygd. & buryro.	Cum dragag. gumiar. amido, lacte caprino, cum pane albo.
4 Pleuritis	Ex humiditate manate ad panniculū supra costas, ex qua fit apostema cal.	Feb. cor. tussis, siccatura anhel. dolor pungēs	Minuat basilica mans oppofite in princi. & ps princ. in manu partis laefae	Cum pufana, ordeo, zuccaro uiolaco	Cum mucilag. citoniorū, & syrup. uiol.
5 Exitus in pectore	Ex apostemate cal. quod fit in pectore	Si et in mteculo intiori, se. e. pulsatio sine tussis, pūct. et sputo: si est in exteriori, tāget apā durū, & extensum.	Cum minutione	Cum pufana, & syr. uiol.	Cum mucillag. psillij, & syr. depapauere.
6 Birsam	Ex materia manate ad diafragma, ex qua fit apostema	Mēs pmixta febre. Et qn fortificat, erūt uigiliae, & siccitas oris, & euulsiō pilorū panni.	Cum minutione basilicę manus sinistrae, & uentosa inter spatulas, & decoctione fructuū	Cum trocif. cāforæ, aq granatorū, galliculis coctis succo granatorū, uel agrefia.	Cum aqua sem. portul. syrup. papaueris, & spinacijs
7 Caliditas cordis	Ex rebus calidis sumptis, & laborioso motu	Magnus pulsus, lōgus, subtilis, & altus.	Cum minutione basilicę manus sinistrae, & uentosa inter spatulas, & decoctione fructuū	Cum trocif. papaueris, & lacte acetoso de buryrato.	Cum pufana, succo granatorū, farina ordeī, coctis cum eis
8 Algor cordis	Ex rebus frigidis sumptis in obotio, & motu intenso ualde	Parus pulsus, breuis, subtilis, & rarus	Nulla fiat.	Cum syr. pomorū cum musco factō, & succo	Cum aqua ros. cocta cum cortice citri, & masticę, & gariofyl.

CVRA COMMVNIS.

Si est de gutture, gargarizet cum sumac, aqua plantaginis, luto cyprino, & ar. Si ex hylophago, uel stomacho: cum trocifcis carabe aur. i. & luto cyprino, aqua plantaginis, i. infusionis sumac, sem. acetosę, uel cum trocifcis istis. Recipe ros. balau. sumac, sandal. acacię, carabe, succi barbę hircinę, hippoquistid. ana. detur cum succo plātaginis, aqua ros. & aqua ligamentorū uidis. Et emplastreī stomachus cū eis. Si ex pulmone, ex caussa exteriori, deī ei de carabe, luto cyprino, amido, succo barbę hircinę, gumiar. & dragag. & aqua portul. & mucilag. psillij. Si fuerit a repletionione, euacuet: deinde utat trocifcis carabe, ut dixi. Et si tussis fuerit fortis, utat trocifcis de papauere factis cum carabe, luto cyprino, & syr. papaueris factō cum iuiubis, & succo plantaginis. Vt utatur trocifcis istis. Recipe carabe, coralli, perlarum, cornu cerui usū, hæmatitis loti, iof. sem. portul. anisi, coriandri, papaueris, sumac, amidi, gumiar. balau. ana. i. spodi, acacię succi barbę hirci ana danik iij. terant, & distemperent cum aqua sumac, uel aqua in qua infundit balaust. Et si tussis est fortis, cum mucillag. psillij utant trocifci. Bibat de aqua portulacę: & emplastreī pectus cum sandal. aqua ros. plantaginis, & portul. Cibetur pulte amidi, papaueris triti, & zucc. Et bibat de aqua cum luto ar. spodio, & gumiar. Si est ex corrosione uenarum, utatur electuario papaueris.

Si sputum sit cum febre: utatur cancris fluuialibus, gumiar. arabeo, luto cyprino, papauere alb. & nigro, & dragag. ana. i. in principio diei cum i. lactis asinini, & i. syr. iuiubarū, & in fine aur. i. cum unc. ij. syr. papaueris. Et si sputū fuerit grossum: detur ei de electuario confecto de amygd. dul. medulla granorū bombacis ana. x. fabis excoriatis. v. fenugræco sicco. iij. distemperatis cū zucc. al. & penidijs dissolutis in aqua pluuiali, & coctis super ignē mane & sero. Si sputū fuerit multū, incessabile, detur ei de his trocifcis. Recipe ros. carabe, gumiar. coral. rob liquirię, præcensilei usū ana. i. v. luti ar. & cyprini ana. i. ij. cancri usū, sem. portul. ana. i. x. dragag. amidi, spodi, hæmatit. ana. i. iij. terantur oia, & distemperent cum mucil. psillij, & inde fiant trocifci. Cibetur pulte amidi, & papaueris, & olei amygdal. dul. buryro, zucc. & similibus.

Si non est cū caliditate manifesta, deī ei lac recens tali modo. Recipe aquę portul. cucu. larraceni ana par. i. lactis caprini iuuenis, recentis par. i. coquant donec deficiat aqua: de qua bibat: & si febris est manifesta, euf tetur lac, & utat trocifcis papaueris, & pufana cocta cū iuiubis & cancris fluuialibus. Et cibet cancris tritis spide beg, & assis. Et stude ad mitigandū tussim, Et utat dragag. ista. Recipe papaueris. x. gumiar. amidi, dragag. spodi ana. i. ij. sem. portul. sem. maluauisci, sem. maluę ana. i. v. sem. cucum. citrul. cucur. & medullę granorum citoniorū ana. i. viij. terant bene: dosis i. ij. cum syr. papaueris, iuiub. & nenufar. Et detur ei de gumiar. ar. torrefacto, trito cum oleo uiol. mixto cum tercia parte eius zucc. Cibetur galliculis coctis cum pifis excoctis spide beg, & similibus. Et si declinat ad consumptionē: curetur cū eo quod dictū est in consumptionē: & detur ei de pulte hac. Recipe papaueris triti, & ifunde in aqua, & cola. deinde recipe ordeī excocti, fabar. al. excoctie, & fractarū ana. i. x. coque cū aqua papaueris, & cola, & misce cū rind. lactis recentis, & mica panis al. zucc. oleo amygd. & oleo sem. cucur. & coquat, & misceatur cū medulla sem. citoniorū, & se. cucur. trito: ana. i. v. gumiar. arab. dragag. i. i. & bibat de eis. Et si lenitur, detur ei de trocifcis camphorę recentis, uel de trocifcis spodi recentis, cum rob myrti. Et cibetur cum galliculo, uel perdice, coctis cum pifis torrefactis, & excoctis: uel pedibus cum rizo, cucurbita, & spinacijs.

Cauendū est, ne detur aqua ordeī ante minutionē factam, donec murel lang. & accidat quali sincopis. Et si dolor tendat ad inferius ad partē hypochondrię, detur casia fist. cū aqua fructuū, & uiol. siccarū, deinde pufana ord. Quod ubi spuat, deī ei ante pufanā syr. uiol. cū oleo amygd. & calefiat post purgationē cum uase zneo, aureo, uel argenteo. Quod si non mitigat, calefiat cū panico, uel fursure. Et si tardat sputū: emplastreur cum uiolis siccis, gumiar. sandal. al. fursure ordeī, maluauisco, fursure similiae, & coro. regia. tritis cū oleo uiol. Et si opus est, dissoluant fenugræ. cū sem. lini. Vtatur pulte farinae similiae, cū zucc. penidiar. elect. & oleo amygd. Et si tardat digestio, utatur aqua hyssopi, decoct. uuar. passiarum, caricarum, cum zucc. uiol. Purgato corpore, balneetur. Et non diuerfificetur cura in pleurisi, ne uicietur apostema ad indigestionem.

Curentur cum cura pleuritis post purgationē. Et si tardat digestio, emplastreur cum fenugræco, sem. lini, maluauisco, farina fabarum, & sicibus coctis: & bibat de aqua hyssopi cum syrup. uiol. Si fuerint cum febre, nil calidum detur ei, sed aqua ordeī cocta cum liquirię fricaria, & penidijs bonis.

Si est cū tussis: cum pufana, & syr. iuiub. Sin aut, bibat de syr. tamarind. & syr. simplici. Et si debilitat uirtus post minutionē: detur ei galliculus coctis cū succo granatorū. Si materia fuerit sicca, leniat cum medulla casia fist. & tamarind. & emplastreī post euacuationē cum panno infuso in aqua ros. & modico aceto. Et si fortificatur sitis: detur aqua cucur. assæ cum i. sem. portul. & i. spodi. Tempore æstuo infrigidentur cibaria in niue. Et locus sternatur folijs falcis, ros. sandal. aqua ros. roratis cum lactucis. Si hyemale: locus sit æqualis tepiditatis. Et abstergatur lingua panno lineo, & mucillag. granorum citoniorum, & zuccaro.

Bibat de aqua lactis acidi uaccini exbuturati cum coriandro i. spodio, carabe i. camphorę uant i. utatur hoc per triduū. Si fuerit cum febre: cibetur cum cucur. cocta cum succo granati. Si sit sine febre: cibetur cum galliculo. Moret æstate loco frigido, strato cum folijs falcis, ozimo, ros. flore pomor. gariofylato, flore citonior. & extremitatibus myrti, nenufar. sandal. aquę ros. & camphora. Et superponant pectori pāni cū ipfis rebus: & fricet aqua semperuifæ, & portul. foliorū uitis, & plantaginis. Et emplastreī cum succo citonij, sandal. & camphora roratis. Viter laborem, coitum, uigiliam, tristitiā, angustiam: & penes dormitionē bibat de succo granati, & mucillag. psillij, cum luto ar. & sem. portul. Clisterizet pufana cocta cū iuiubis, sebesten, & portul.

Curetur cum aqua musci dulcis, & sapor. uel cum aqua cocta xyloaloe, & masticę: uel cū aqua citri triti, & expresit: uel cū aqua sol. recentū citri: uel cum syr. liquirię. i. iij. Et superponat pectori cerotū confectū de succo nepitæ, maioranę, abrotani, cum oleo sambucino, et cerulla rufa. Et ungatur pectus cum galia. Et bibat parrum cum aqua frigida. Quod nisi conferat: sumat dyambra. Cibetur perdice frisa.

NOMINA	CAUSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Humiditas cordis	Ex sumptione multa rerū ca- lidarū, et prohi- bitōne diso- lutionis	Pulsus lenis, ita q̄ estimat, q̄ ca- put digitorum submergat in exitu ipsius.	Cum pillu- lis ieræ, & clisterijs	Cū diambra decoct. masti- cis, xyloaloes, & succi liqui- ricij	Cū ruta, & a- pio, tritus cū falsa sinapis, & elmori.
2 Siccitas cordis	Ex multo labo- re, et puritate ci- bi, & obuiatio- ne rerū siccarū, sumptione q̄ earundem.	Pulsus durus: ita q̄ uideat esse fortis, & est ual- de debilis	Nulla fiat.	Cū pūsana, & oleo amygdala- rū, et zucca. & iure galliuli cocti spidebeg	Cum pūsana, & potu lactis recētis
3 Saltus. f. debi- litas cordis	Ex anclūōe hu- miditatis i pā- niculo cordis, uel apāte, uel uaporib. melā, ascēdēt. ad id.	Laborans ipsa hūiditate, sen- tiet q̄ quali cor uulneratur: sed apā sequit̄ sin- copis, strictus anhelit̄, & est ut, sincopis in motu eius.	Cum minuti- one basilicæ, si ex sangui- nea hūiditate, uel caliditate.	Cū syr. pomorū, aquæ ro. cū xyloaloes, mixta inastice, costo, plax̄ añ. dāf̄ ij.	Cū corian- dro succo, & mastice
4 Sincopis ex inanitione	Per anclūōe tang. sudor intēsus, fluxus supflus, labor, defectus cibi & porus, exitus saniet.	Sincopis cordis	Nulla fiat.	Rorēt facies aq̄ ros. infrigi- data, & sumat de pane infuso in sapa ligara.	Rorēt facies aq̄ ros. uel aceto: li- gent̄ extremi- tas, retineat̄ an- helitus, cū opi- latione nariū.
5 Sincopis ex repletione.	Ex nimia bibi- tōne, uel come- stōne, uel reple- tōne alicuius hu- morum.	Accidit post fa- tietatē nausea- tiuā, & reple- tionem ue- narum	Cū uomitu, si est hūor in san- guine, uel si ē fastidiū, cū aqua cal. & oxymelle	Rorēt facies aq̄ ros. infrigi- data, & ligētur musculi brachi- orum, & ti- biarum.	Cum tricanōe manū & pe- dū, abstinet̄: rorēt facies aq̄ rosarū, aceto: bi- bat decoct. mentastri.
6 Sincopis ex mala cōplexi- one cordis	Ex mutatione facta subito ad complexionē malam	Cum eo quod præcedit oēm modū malæ cōplexionis	Fiat, si fuerit necesse	Cū correcti- one malæ cō- plexionis su- perueniētis	Vtatur con- trarijs malæ cōplexionis ludentis
7 Sincopis ex mala cōplexi- one epatis, & stomachi	Ex euentu ma- læ cōplexionis subito absq̄ aliquo ordi- ne.	Id q̄d dictum sum in morbis epatis, & sto- machi	Cū uomitu, si cū mala cōple- xione, & hu- mor pun- gi- tius fuerit	Cū emplastris confortatibus stomachum	Cum correcti- one malæ cō- plexionis do- minantis.
8 Sincopis ex putrefactio- ne cordis.	Ex dolore, & manatiōe hūo- rū ad stōachū, uel apāte mē- bri nobilis	Accidit post ca- liditatē fortem, uel post descen- sionē humorū ad stōachū. Et signū est, uomitō eius	Cum uomitu, si humor est in stoma- cho.	Fricent̄ manus & pedes, rorēt facies aq̄ ros. a- ceto isfrigidato in niue, et ligēt̄ musculi ipsorū.	Euitet somnū, rorēt facies aq̄ frigida, et ligēt̄ musculi tibi- arū, & bra- chiorum.

C O M M . R E I P .

1 Mala complexio humida lilit in corde, generat morbos incurabiles. Et possibile est, q̄ p̄ce-
dant eam apoplexia, uel paralisis post dominationē eius. Verū tamen curari potest cum rebus
desiccantibus stomachum: euitatis rebus humectantibus, ut piscibus, lacte, & similibus. Vtatur
desiccantijs, et eo quod non debilitat uirtutē, ut bistarda, perdice, pullis passerū, frixis cū elmo-
ri, aceto, pipere, carui, cinnamomo: & ambulatione in arena, & puluere.

2 Curetur cura ethicæ. Vtatur lacte alinæ, uel locumig, & capræ ætatis iuuenilis. Et si est cum
caliditate: cum pūsana, mucilag. psillij, oleo amygdalarum, & syr. uiol. uel nenufar, Empla-
stretur pectus pannis infusus in aqua ros. oleo uiol. & oleo cucur. confectio cum uiolis. Cibe-
tur piscibus bonis, frixis in oleo amygdalarū, butyro, uel galliculis coctis spidebeg.

3 Si est ex caliditate: hat minuto. Deinde curetur cū succo granatorū, & aqua tamarind. De-
inde cum dragea luti ar. confecta de medulla sem. cucum. citrull. cucur. portul. ana; v. berber-
ri, spodio, luto ar. ros. ana; ij. carabe, perlis ana; ij. xyloal. camphoræ. & masticis ana; i. tri-
tis bene cū syr. pomorū: transmā. & syr. acaciæ. Sed si fuerit ex frigiditate, utat diambra, tyriaca
magna, & dragea ista, cum syr. pomorū dulcium, & mellisæ. Recipe xyloal. gariofyl. ana; i. ca-
rabe, cortice citri, luti cyprini, semin. mellisæ, cyperi, coriandri, succi emblicorū: ana; ij. coralli,
perlarum gengem usiarū, lapidis lazuli, & masticis ana; i. Terant̄ omnia, utatur dragea.

4 Debent ei appropinquari res boni odoris, camphora, sandal. aqua ros. & tumiget̄ xyloal.
Et appropinquent ei rosæ, nenufar, ozimū, gariofylatum. Cibet̄ bistarda, & perdice. Et si eua-
cuatio fuerit ex fluxu uentris cum uomitu, diarria, uel laxatiuo: rorēt facies aqua frigida. Si ex
uomitū: fricent̄ pedes, ligent̄ tibias, fiat suppositorium laxatiuū, utatur rob. Et emplastret̄ sto-
machus stipticis, ut rosas, aqua ros. camphora, & similibus. Si ex sudore: non inquietet̄, neq̄ li-
gent̄ tibias & brachia, neq̄ retineat̄ anhelitus, sed roretur facies aqua frigida. Epithimet̄ cum a-
qua ros. cocta cum myrto & aneto: illinatur acacia, licio, & oleo myrti, & oleo palmæ ram. la-
ceat in loco frigido, cum herbis frigidis odoriferis. Si ex fluxu sang. narium: ligentur musculi
pedum & manuum. Et utatur eo toto quod diximus in cura fluxus sang. e naribus intensi.

5 Si caret febre, balneum iuuat. Sin autē, non. Et bibat de syr. acet. Et si sit ex humore cholero-
co in stomacho: rorēt facies cū aqua frigida, & teneat̄ anhelitus, & fricent̄ os, & gingiua, & os
stomachi: & uomat cū eo q̄d dixi: & bibat post uomitū de succo granatorū: muzi, & comedat de
pomis muzis. Et si abundat uomitus, recipe suppositoriū laxatiuū: et bibat de syr. absin. cū de-
coct. absin. et zuc. Et emplastret̄ stōachus cū aqua sempitua, sand. ros. cāphora. Et si in stōacho
est stegma: uomat decoct. aneti, rad. & sal. Et si est ex opilatione: bibat de syr. acet. uel aqua gra-
nati cū zuce, origano, mentastro, hyslopo, aniso, se. apij & feniculorū. Si ex suffocatione matri-
cis: retineat̄ anhelitus, rorēt facies: & bibat decoct. hyslopi, mētastrī, origani: et nō utat̄ oxymelle.
Approximētur naribus foetentia, ut altit, opoponar: & matrici res boni odoris, ut muscus, am-
bra, camphora, & similia.

6 Debemus inspicere, si mala cōplexio est ex caliditate. Si sic: rorēt facies cū aqua frigida, &
pectus cum aqua ros. & bibat de syr. acet. & agrestæ. Et cibet̄ iure galliculi cocti cū succo granat
muzi. Et si ex alia mala cōplexione: curetur cum eo contrario quod dictū est superius.

7 Si est ex mala cōplexione epatis: curet̄ correctione ipsius cōplexionis dominantis, cum con-
trario eius, prout dictū est. Et si est ex mala complexione stomachi: curetur cum contrario com-
plexionis dominantis, prout dictū est in cibus, medicinis, emplastris q̄ de curis stomachi.

8 Si cholera est in ore stomachi, iam dicta est cura eius. Si ex fluxu uentris, similiter dicta est
eius cura. Si ex causa siccitatis: cibetur ante paroxysmum cum pane infuso in aqua ros. & sapa.
Et bibat de syr. pomorum, & succo citoniorum. Ligentur manus & pedes, & fricentur. Et si
sincopis sit in principio paroxysmi febr. cibetur cum pane infuso in succo granatorum, & sa-
pa. Et summe debemus inspicere in cura sincopis, ut possit corrigi cum suo contrario: quod
quidem bono medico est perquirendum.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Hyfophagi, & Stomachi.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen tionis
1 Caliditas hyfophagi	Ex usu rerū calid. uoce magna, & multo labore	Sitis sequit, & iuuamentū ex usu rerū frigidarū	Nulla fiat, nisi corpus fuerit repletum	Cū iulep, et syr. tamarid. & fiat emplastrū inter spatulas cum sand. ros. & camphora	Cū mucilag. psillij, & sem. portul.
2 Frigiditas hyfophagi	Ex assiduo usu rerū frigidarū	Pauca sitis, Et sequitur iuuamentū ex rebus calidis	Nulla fiat, nisi corpus fuerit plectoricū, seu repletum	Cū iure gallie li spidebeg cocto, cū aneto, & cinnamo. calido	Cū aqua cocta cū mastice, aniso, & sem. feniculorum
3 Siccitas hyfophagi	Ex usu rerū siccarū, multo labore, pauco usu rerū humidarū	Siccitas	Nulla fiat	Cū syr. uiol. oleo amygdalarum, & iure gallinæ pinguis	Cum pulte lactis recentis, & mucilage granorū citonij
4 Humiditas hyfophagi	Ex usu rerū humidarū inteso, multa quiete, uel stomachi humore	Humiditas oris, & multum spuum	Cum uomitu, si in stomacho sit humor	Cum syr. acet. & syr. pomorū, mucato	Sumat de pul. ros. ʒ. i. & cibetur elmori
5 Apostema calidum hyfophagi	Ex manatione sang. uel chol. ad hyfophagum	Febris, sitis ualida, & dolor inter spatulas	Cum minutione mediane	Cum iulep, & succo granatorum, aut diamoron	Cū aqua sem. portulacæ, uel aquæ endiuicæ
6 Apostema frigidum hyfophagi	Ex manatione flegmatis, & chol. nig.	Ponderositas inter spatulas absq; dolore	Cum clisteribus acutis	Cū iure spidebeg, cum aneto, & cinnamomo	Sumarius ciccerum, coctū cum aneto, & fenugræco
7 Caliditas oris stomachi cum chol. rub.	Ex usu rerū cal. multo labore, pauco cibo & potu	Sitis, cal. in ore stomachi, iuuam. ex potu aquæ fri. et suppone eius, exterio super stomachū	Nulla fiat	Cum rob pomorū, syr. agrestæ, & trocil. camphoræ	Cū succo granatarū mazarum
8 Frigiditas oris stomachi cum chol. rub.	Ex manatione chol. rub. ad stomachum	Nausea, amaritudo oris, sin copis cū signis caliditatis	Cū uomitu, cū syr. acetoso, & aqua cal. post comestionem, uel aqua ordei	Cū syr. acetosirans citri, uel ribes, et syr. tamarind.	Cū rob pomorum, syr. agrestæ, & trocil. camphoræ

C V R A C O M M V N I S.

COMM. REIP.

1 Bibat de aqua tamarind. & iulep, mucilag. psillij paulatim; & assidue utatur cursu medicinalis in hyfophago. quia nihil potest manere in eo. Et fiat emplastrum inter spatulas cum sandal. cum aqua ros. & camphora, & aqua lactucæ, & portulacæ, semperuiuæ. Et cibetur succo granati muzi, agresta cum cibo suo. Utatur pauca loquela, labore modico, & motu.

2 Bibat de iure cibi cocti spidebeg calido actualiter & potentialiter; & de aqua cocta cum spica, aniso, aneto, & sapa. Et unctio fiat inter spatulas cum oleo narcisino, uel cōfino. Et emplastrum fiat de absinth. aloë, mastice, & spica.

3 Bibat de sirup. nenufar. & oleo granorum cucur. & de iure pinguedinis anatis, & malux, & pulte farinæ similæ, & lactis recentis, & de lacte asinino, & caprino calido. Et unctio fiat inter spatulas cum oleo granorum cucur, uiolis, & cera. Et emplastrum fiat cum folijs malux, fenugræci, & oleo uiol.

4 Utatur trisera parua, & mirabolanis conditis. quia iuuant ualde. Euitet potum aquæ, & nutrimenta humectantia. Utatur gallinis, & bistarda, uel galliculo frixo cum elmori, & cinnamomo.

5 Bibat de aqua sem. portul. cum iulep paulatim, uel aquam or. cum syr. uiol. uel de aqua tamarind. in qua dissoluitur cassia fist. cum oleo uiol. Emplastrum inter spatulas cum sandal. aqua endiuicæ, coriandri. Deinde cum farina or. maluauisco, uiol. fursure similæ, camomil. coro. reg. Et si incipit apostema congregare saniem, apparente signo horripilationis, bibat decoct. sicuum, cum sapa tepida, & ponatur cum emplastro farina or. oleum uiol. & decoct. sicuum. Et bibat de pulte aquæ fursurum, fabarum, zuccari, & olei uiol.

6 Unctio fiat inter spatulas cum oleo aneti. Et emplastrum fiat cum camomil. fenugræc. cor. regia, & decoct. sicuum. Et bibat de aqua cocta cum iure ciccerum calido, & iure caulium ru beorum, aneti, & simillium.

7 Utatur dragea ista. Recipe ros. rub. sem. portul. medullæ sem. cucu. citrull. mundatorum ana ʒ. i. spodij, sandal. al. berberis, coriandri sicci, infusi in aceto siccati, ana ʒ. i. camphoræ dani ʒ. i. terantur omnia. Dosis aur. ʒ. i. cum syr. pomorum muzorum, & agrestæ. Utatur trocil. spodij cum aqua lactis acidi exbutyrati, aut cum aqua acetosirans citrorum, aut rob agrestæ, aut rob ribes. Et emplastrum os stomachi cum aqua lactucæ, endiuicæ, ros. semperuiuæ, rasuræ cucur. sandal. camphora, modico aceto. Cibetur galliculis, aqua granatorum, ramis portulacæ, piscibus bonis factis selibeg.

8 Si uomitus non sit, de facili purgetur cum decoct. mirab. ros. lumiteræ, pallul. tamarind. & aloë. Et si fuerit cum feb. dentur ei hæc pillulæ. Recipe mirabol. cit. ʒ. iij. leræ pigræ, absinth. ro mani, ros. ana ʒ. ij. terantur, distemperentur cum aqua sumiter. & fiant inde pillulæ. Dosis ʒ. iij. cum syr. acetos. & tamarind. Et emplastrum stomachi cum ros. sandal. camphora, infusis in aqua ros.

h 2

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Stomachi.

NOMINA	Salus, uel n. Regio Tempus Altitas Completio	CAVSA	SIGNVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuentionis
1	Meridional. Autumnale Scitiss. Frigida.	Ex humore acido i stomacho incluso, uel ex nimia euacuatione	Eruatio acida ex humore, uel precedens euacuatio, si fit ex eo	Cum pillulis aloes, & ieræ, si est ex flegmate	Cū spidebeg, & potu sapæ ad tertium	Cum ouis mollibus, recentibus
2	Occidental. Aestiuum Iuuentis Calida	Et mala coplexione cali, uel chol, manante ad os stōachi, uel flegmate putido	Si ex cali, mitigat appōe rerū frigidarū. Si ex chol, sincop, erit cū frigiditate ext: emittatū	Cū uomitu ex melle, & aquæ cal. clisteri, & aqua or.	Cum syrup. pomorum, & granatorum	Cum farre orde, & lixiuio
3	Meridional. Aestiuum. Iuuentis Calida	Ex caliditate, & siccitate, uel humore putrido	Si ex pectore, mitigabit in- missione aeris: Si ex stomacho, potu aquæ frigidæ	Cū uomitu, si est ex humore in stomacho	Cū rob pomorū, & rob ribes cum niue	Cū succo granati muzi, & aqua portul.
4	Calida Aestiuum. Iuuentis Frigida.	Ex mala complexionione calida dominante super stomachum	Eruatio fumosa, horribilis, salua similis scici aque, ut odor pisciū	Nulla fiat	Cū syr. acetoso citoniorū, syr. limonū, & aqua frigida	Cum syr. granatorum
5	Meridional. Autumnale Scitiss. Frigida	Ex mala coplexione frigida dñante super stomachū	Eruatio acida, pauca sitis, & horribilitas cibi frigidi	Nulla fiat	Cū electuario xyloaloes, & electuario aloes	Cum cimino, mēta, mastice, aniso ana, tritis cum aqua calida
6	Meridional. Autumnale Scitiss. Frigida.	Ex humore cholericō	Horribilis salua, eruatio fumosa, chol in sputo, uel vomitu post nutrimentum bonū	Cū syr. ros. & acet. et decoct. mirabol. uel castæis.	Cum syr. acet. citoniorū, & agrestæ	Cū succo granati muzi, in quo coquitur menta
7	Meridional. Hyemale. Scitiss. Frigida	Ex humore flegmatico	Eruatio acida, defectus appetitū cibi, sputum flegmaticū penes sumptionem mellis	Cum pillulis ieræ, & cochis	Cū mastice, & xyloaloes ana tritis cū zaccaro ros. p. cū aq. frig. & decoct. anisi detur	Cum decoctione anisi, ameos, & apij
8	Occidental. Aestiuum Senectus Frigida	Ex humore melancholico	Eruatio acida, exitus melancholice cū uomitu	Cū decoctiōe epithimi, & tartico aloes	Cū syr. mellisæ, & cibo galliculorum	Cum menta, mentastr. & mellisæ

C O M M. R E I P.

1 Post purgationem utatur cibus unctuosus, ut ostis in iure spidebeg, conditis de aromantibus calidis. Et bibat de sapa. Et potus uini puri sanat appetitum caninum, ut dicit Hippo. quia calefacit stomachum, & diminuit appetitum. Tamen precatum ipsius est maius utilitate. Et hoc secundum opinionem legis arabicæ, dicit translator. Et si cibus descendit a stomacho, cito utatur fermentantia, & caribus grossis, & felideg. Euitet res acuas. Et si lenis natura, utatur dyacition muscato. Et si appetitus sit ex parte inanitionis: sumat cibum suum paulatim in die, ut digeratur. Et balneetur in aqua frigida: sedeat in locis frigidis. Et minoretur motus. Inungatur corpus cum oleo ros. & myrino.

2 Hippocrates dixit, quod quædam mulier conquerebatur de dolore stomachi: & mitigabatur dolor cum farre orde, & succo granatorum. Sed debet emplastrari stomachus cum ligamentis utris, bene tritis cum mica panis, & succo citoniorum, plantaginis, semperuiæ, & oleo ros.

3 Si est ex caliditate: utatur rob infrigidatum, ut prunorum, pomorum, cum succo cucur. & syrup. acet. simplici, cum aqua frigida. Etiam mane & sero trocif. factis de medulla sem. cucur. sem. cucum. sem. citrul. ana; iij. gumi ara. dragag. spodio, amido, sandal. aniso ana; ij. camphora danif. ij. distemperatis cum mucil. psillij. dosis aur. i. cum succo berberis, & aqua frigida. Et si sitis sit a siccitate intensa: utatur aqua frigida, & pufana, aqua cucur. & mucil. psillij, sem. citoniorum, & cibo de farre orde infrigidato cum niue. Si est ex caliditate & siccitate: utatur succo cucurb. cucumer. & trocif. ros. Et teneat pillulas frigidas prædictas in ore. Cibetur galliculis coctis cum agresta, succo citoniorum, pomorum acidorum, & rebus frigidis mixtis cum niue. Si fuerit sitis a caliditate cordis, uel pulmonis: utatur immersione aeris frigidi, & discoopertione capitis: et sedeat in loco frigido, & criptis aqua. Et emplastrat stomachus cum frigidis reb. actiu.

4 Debet uti trocif. ros. ipodij, cum syrup. pomorum, & aqua frigida, & tragea confecta de ros. absq; capul. Et grana berberis ana; v. sem. portul. medul. citrull. cucum. ana; iij. spodio, xyloal. ana; i. masti. iij. tritis bene. dosis mane; ij. cum lacte acido exbutyrato: & in sero; ij. cum syrup. pomorum granatorum. Cibetur galliculis frixis cum aceto, & modico elmori, & cotiandro, aut cum succo mentæ, & granatorum, coctis cum menta, & agresta, & modico apio. Sugar muscum, & citonium.

5 Utatur syrup. xyloal. isto. Recipe iudoris aquæ ros. rotui ij. ponatur in olla cum xyloal. & succo ana; iij. factis spic. gariofol. masti. nucis muscate ana; ij. ligentur in panno leniter: coquantur ad consumptionem medietatis: extrahatur, comprimatur, dulcoretur cum zaccaro, fiat iu lep: & misce cum eo danif. i. musci. dosis quolibet die; i. Cibetur pane bruno, perdice frixa cum aceto & elmori. Utatur passul. penidij, et masticaudone masticis, & xyloal. humectatiuis. Et utatur balneatione, & exercitio ante cibum.

6 Si tempus est autumnale, laxetur natura: & si est aestiuum, uomat. Et utatur catartico aloes. Purgato stomacho, utatur trocif. ros. cum spodio, & syrup. acetos. simplici, uel granatorum. Cibetur galliculis coctis cum agresta: & utatur toto regimine quod dixi in cura malæ complexionis ex caliditate.

7 Post purgationem utatur trocif. ros. i. mastice, xyloal. bene tritis ana danif. i. cum; v. zaccari ros. & potu aquæ ros. in quo coquatur anisum, & sem. apij. Et si totus stomachus infunditur de ipso humore: utatur pillulis aur. & pillulis aloes, & trocif. stelæ; i. cum syrup. pomorum aromatito, & electuario diacitonico laxatiuo. Cibetur galliculo modico frixo, uel iure spidebeg.

8 Post euacuationem euitet id quod generat melancholiam, ut sunt legumina, carnes uaccinæ, & similia. Utatur electuario lactificante, uel syrup. laborantium gnelues: & bibat de aqua casei, cum hac tragea. Recipe polypodij, epithimi ana; iij. mirabol. febul. ni. ana; iij. salis petrol. lapid. lazuli ana; i. dosis; iij. cum rotul. i. aquæ casei quolibet die: & augetur usq; ad; iij. & rotul. i. aquæ casei, hoc fiat per dies quinq;.

NOMINA	Complexio	Salus, uel uici- Regio Tempus Aetas Complexio	CAU- SA	SIG- NVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1	Frigiditas sto- machi cū hu- miditate	Salubris Meridional. Autumnale Frigida.	Ex usu rerum frigidarum, & multo potu	Pauca sitis, & iuuamentū de rebꝝ cal. appo- sitis, & earum sumptione	Nulla fiat.	Cū zuccaro al. ros. & aqua co- cta cū xyloal. & mastice	Cum decoct. mastice, ani- so, sem. apñ, et mentastro
2	Frigiditas sto- machi cum chol. nig.	Salubris Meridional. Autumnale Frigida.	Ex flegmate, & chol. nigra	Acerositas in ore ipsius	Cū pillulis au- reis, uel aloes, & uomitu: cū oxymelle post cōestione rad.	Cum zuccaro ros. mastice, & aqua ros. cum xyloaloe, & mastice	Cum mastice- mētē sicē aur. i. decoct. anisi, & sem. apñ
3	Siccitas sto- machi	Imorol. Separatione. Autumnale Siccus	Ex usu rerum siccae, uel pau- co nutrimen- to, uel labore forti	Siccitas oris, & corporis, et eius consum- ptio	Nulla fiat.	Cū galliculis coctis, & cu- cur. spinacijs spidebeg	Cum lacte recenti
4	Apostema ca- lidum sto- machi	Imorolum Separatione. Veris Iuuentis Calida	Ex sanguine, uel cholera rubea	Grauedo, lamē- ratio, sitis, nau- sea, grossities oris stomachi cū caliditate	Minuarur mediana	Cū aqua ordeī, syr. uiolaceo, & nenufar.	Cum aqua or- dei, et sicco gra- natu muzi.
5	Apostema frigidū sto- machi	Timorolum Occidental. Hyema. autu. Senescens Frigida	Ex flegmate, uel chol. nig.	Grauedo, & grossities oris stomachi, absq; caliditate, & siti	Cum disteri acuto, catar- tico aloes	Cū perdice, bi- starda frixa, cū elmori, aceto, carui, & cin- namomo	Cibet iure cice- rum, ciminio, cinnamomo, & aneto
6	Malus appe- titus præ- gnantis	Non timorol. Occidental. Autumnale Iuuentis Frigida	Ex humore ma- lo icluso, qua- litatis malæ in ore stomachi	Appetit acutū, salum, lutum, carbonē, & ali- ud simile qua- litatis malæ	Nisi sit pgnās, cū uomitu, oxy- melle, menta, aqua cali. co- cta cū rad. sale & aceto	Cū electuario xyloaloes	Cū sem. apñ, aniso, menta- sicca ana, & cum aqua ca- lida
7	Defectus ap- petitus cibi	Timorol. Meridional. Aethiuum Iuuentis Calida	Ex mala cōple- xiōe cal. emol- liente os stōa- chi, uel chole- ra, uel humore falso uiscofo	Kuētatio fu- mosa, sitis, no- cumentū cibi, cū delectatiōe potus aquę fri. ut febricitatis	Cū uomitu, si- est de chol. ru. uel humore uiscofo	Cū syr. agreitæ pomorū, et gal- liculis cū succo granatorū, uel ribes cum niue- infrigidato	Cum lactuca, endiuia, & portulaca
8	Boliūnus	Timorolus Occidental. Autumnale Senilis Frigida	Ex mala cōple- xione frigida, intēsa in ore sto- machi, uel pau- co cibo, & uir- tute debili	Frigiditas oris stomachi, cibi defectus, appe- titus, dolor, sin- copis, et cōsum- ptio corporis	Nulla fiat.	Cibet pane in- fuso in syr. po- morū, & pastel- letis, cū gallicu- lis, & pdicibus	Cū pane in fu- so in sapa, & rotē facies aq; frigida

C O M M A R E I P A

1 Dent ei troscif. ros. cū aqua ros. Quod nisi conferat, dei diamulci, & tyriaca maior cū de- coct. anisi, cimini, mastice, & spicæ. Emplastre cū mastice, xyloal. indiano, absint. croco, diste- peratis cū succo citonij. Et linial stomachus cū ceroto confectio de succo maioranz, cera, & oleo mast. Cibet cū bistarda, perdice, frixis, aut cū iure cicerū. Et utat hac tragea. Recipe xyloal. mast. spicæ, nucis muscate ana, i. mamachi, aua, sem. apñ ana, iij. ros. j. v. terantur. dosis aur. i. cum syrūp pomorum.

2 Post purgationem stomachi dentur ei troscif. ros. cum melle ros. Quod nisi conferat, detur ei de metridato, uel tyriaca cum aqua pomorū, uel mentæ: & si uirrus est debilis, breuis: fiat cu- ra cum troscif. ros. & aqua ros. cocta cū gario syl. & xyloal. Et si fortis: sumat de æstius magnis. Et si acidus cibus sit in stomacho: sumat de ciminio, carmeni danik, i. de gario syl. car. i. de xy- loal. danik, i. tritis omnibus bene: & sumat cum aqua & sapa.

3 Vtatur aqua lactis acidi exbuturati, lacte mulieris, alinarum, caprarum iuuenilis ætatis. Et balneetur in aqua cum uiol. nenufar. cucur. lactuca, ordeo excoriato fracto. Cibetur galliculis coctis cum cucur. lactucis spinacijs spidebeg. Emplastre tur stomachus cū ceroto confectio cum oleo uiol. oleo sem. cucur. nenufar. cera al. succo lactucæ, semperuiuæ, portul. Cibetur bonis piscibus. Humectetur stomachus, ne fortificetur super eum consumptio.

4 In principio bibat de eo quod dixi. Fiat emplastrū cum sandal. luto armeno, licio, liel memi- te, succo coriandri recentis, succo citoniorū, aqua portul. ros. succo myrti, succo pomorū: per- cutiant hī succi, & aqua cū cera, & oleo ros. in mortario, & miscant cum sandal. & camphora. Cibet spinacijs malua coctis, cū mica panis bruni. Et incepta digestionē apostematis, emplastre tur farina ordeī, maluauisco, camom. sandal. corona regia, & ros. disteperatis cū succo solatri: & bibat de succo endiuia, calia, & oleo amygd. dulc. Et si est sine febre, cibetur cum pulte aquæ fursur, zucc. & ol. amygd. dul. & de mica panis bruni fiat iuscellū cū oleo amygd. Et si declinat ad putredinē, bibat de sem. mentastri, & maluauisco, uno. iij. cū lacte recenti mane & sero. Et si est sine feb. bibat de aqua sicuū unc. iij. in qua dissoluitur, i. sermētū, quia aperiet apostema: & emanate apostemate bibat de lacte caprino rotul. quart. i. cum syr. papaueris, iuiub. luti ar. & gumiar. i. v. Vtatur pulte de amido, cum lacte recenti, & papauere trito, & colato.

5 Si apostema est molle, bibat decoct. te. apñ, ignic. pallularum, medullæ calixisti. Deinde de tyriaca, & metridato. Et emplastre tur cum aloē succo trino, cera nusa ana, v. absinth. rom. iij. mastice, spicæ bonæ ana, ij. cineris uitis, iij. sambuci, xx. mixtis omnibus, tritis, cribella- tis, liquefactis. Et si apostema fuerit durū: emplastre cū dyaquilon, dissoluto cū oleo cosii, & mixto cum croco, spica bona, amygdal. amara, & armoniaco, bene tritis.

6 Nisi sit pgnās, utat uomitu. Et si sit ex humore flegmatico, fiat ut dixi. Si ex acuto, uel sal- so, fiat cū aqua cal. tm. Et bibat de ista medicina. Recipe capulorū gland. i. j. passul. enud. i. vi. anisi, mirabol. heb. emblic. ana, v. Coquant oia cum rotul. i. sapa coctæ ad tertium, & rotul. i. usq; ad mediu. dosi quolibet die, i. Et si deficit appetitus cibi ex chol. rub. fiat ut dixi in cura stomachi, quando calescit ex fluxu chol. rub. Si ex flegmate: iam dictum est. Et fumar dyacitoniu- cum laxatiuū. Cibetur galliculis frixis cum elmori, sinapi, et cinnamomo, carui, et galangis. Ha- bens in utero, non uomat, sed sumat de tragea tali quolibet die. Recipe cardamomi, macis, cimi- ni, carmeni, ameos, ana p. ij. terant oia: & excitato ipso morbo, fugat ossa galliculorū allos.

7 Si est ex mala cōplexione calida, fiat ut dixi. Si ex frigida: curet diambra, xyloal. syr. aceto. & citoniorū, cum melle confectio, cicerū imperatorū, cum succo citoniorū ana, & detur trag. ista cum sapa. Recipe cimini, sem. apñ, ana. origani, ameos, metastri, mastice, ana. terantur omnia. Si ex cho. rub. fiat ut dictum est: si ex flegmate, similiter dictum.

8 Si accidit incopis: roretur facies cum aqua frigida, & ros. infrigidata. Odoret patiens res boni odoris, & aromatica cal. ut muscum, ambram, xyloal. conditū cum aqua ros. Emplastre tur stomachus cū musco, ramil, myrro, lilio, ros. tritis. Ligent manus & pedes, & friceat. Euel- lantur capilli, & uox detur in aure magna. Percutiat, & pungatur corpus cum resulsiana pun- gente. Et mitigata sincopi, detur ei de pane infuso in sapa cocta ad tertium. Deinde cibetur cum perdice, bistarda, & falsano, cum aqua berberis, & sapa bene cocta.

NOMINA	Complexio	Regio Tempus	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalia	CVRA leuis inuen- tionis
1 Ayda. i. fluxus uentris cū uo- mitu, & est co- lica passio	Complexio Frigida.	Regio Meridional. Autumna.	Ex corruptio- ne cibi, & mul- titudine eius, mala quali- tate eius	Lamētatio, si- ris, nauſea; de- inde fluxus uē- tris, uel uo- mitus	Cum uomitu aque calidę, & oleo amygd.	Cū syr. citoni- orū, si intensus est uomitus, uel fluxus	Infundatur in aqua fri- gida, & dor- miat
2 Diarrā	Calida	Meridional. Aestiuum Sericus.	Ex mala dieta, uel repletionē uenę, uel hū. falso, acuto, uel alio simili.	Da teo onis: pū- dio sidi, si est ex acuto hūore, uel mala dieta; & interrogetur de quo	Nulla fiat.	Cum rob cito- niorū, & troci- scis de spodio confusatis	Ciba cum nu- cleis passularū, luto ar. & cibo sumac
3 Lienteria	Frigida	Meridional. Autumna. Iuuenilis	Ex mala cōple- xiōe frig. & hu- debilitate reten- tiua, uel ulceri- bus inducētib. expulsionē	Sitis, pustulę in ore, & lin- gua, si ex ulce- ribus est. Et si ex frig. aq̄ pau- ca erit sitis	Nulla fiat.	Cum electur. corticū, & sumac	Cum corio, balaustia, & & ros.
4 Nauſea, cum uomitū	Calida, frig.	Meridional. Aur. astitit Sericus.	Ex multo cibo, & mala q̄ntita- te eis, uel hū- ore pūgitiuo, uel grosso inducē- te uomitum	Dieta p̄cedēte, uel hūore emis- so, si est ex hu- more aliquo	Cum uomitu, si est ex cibo, uel humore	Cum iulep, & syrup. a- grestę	Cum succo granati muzi
5 Singultus ex inanitione	Sicca	Meridional. Autumna Sericus.	Ex defectu ci- bi, uel euacua- tione intensa	De re p̄cedē- te cum	Nulla fiat.	Cum aqua ros. mucillagie psil- lij, iulep, & a- mygd.	Cum aqua ci- trull. cucum- ambra, & iulep
6 Singultus ex repletionē	Humida	Meridional. Hyemale Sericus.	Ex multo cibo gnante grossas superfluitates, uel defectu ex- ercitiū cōsueti	Ex multo cibo p̄cedēte, uel pauco exerci- tio, uel balneo	Cū uomitu; cū aqua calid. syr. aceto, uel aqua aneti, radi. cō- press.	Cū ʒ. r. trocif. stellę, & cum iulep, & sapa bene cocta	Cum sternu- tatione, lic- nio inmisso in nares
7 Ventositas, in- flatio stoma- chi, & eructu- atio	Frigida	Meridional. Autumna Sericus.	Ex debilitate digestionis, uel cibo amygd. & zirbeg	Si ex cā debili- tatis digestiū, plongat mora eius. Si ex cibo inflante, non prolongatur	Cum exerci- tio, & balneo ante cibum	Cum electua- rio, xyloal. ori- gano, & men- tastio	Emplastrū sto- machus sale, ci- mino, & pan- no calefacto cum igne
8 Defectus ap- petitus cibi ex satieta nau- ſeatiua	Frigida.	Occidental. Aestiuum Sericus.	Ex debilitate stomachi, & indigestiōne	Horribilis ru- ſtuatio, & fu- mosa, ex p̄cedē- te cibo accepto	Cum uomitu, oxymelle, & aqua calida	Mundificetur stomachus cum cibo citonio, pomorum, & pirorum	In tempore æſtiu infun- datur in aqua frigida

C O M M . R E I P .

Debet emplastrari uenter cum myrto, citonio, oleo ros. luto ar. Et odoret odores bonos, ut sandal. aquę ros. & camphor. Et fluxus uentris si sit intensus, uel uomitus, & accidit sincopis: roretur facies aqua frigida, uel aqua ros. frigida: & ligentur musculi brachiorum, & tibiarum: fricentur pedes, & mitigata sincopi, utatur citonio, & pomis. Cibetur cum pane infuso in sapa bene cocta, uel in aqua pomorum bis cocto, uel iure bistardę, uel galliculi zirbeg, bis cocto confecto cum sumac, uel berberis, uel particulis citonij, & pomorū. Et si est cum caliditate: utatur p̄ſana facta ordeo fracto & aqua niuali. Et infrigidetur stomachus cum sandal. & aqua ros. Et si uomitus est flegmaticus, utatur syrup. aromatico pomorum.

Si est ex parte crisis: nisi sit intensa, non incidatur. Sin autem: incidatur cum syrup. pomorum. Et cibetur cibo berberis. Et si materia est cholericā, fluens ad stomachum: utatur trociscis de spodio, rob utriusq; granati, moris siccis acidis: & hac tragea. Recipe granorum granati torrefactorum ʒ. granorum myrti, berberis ana torrefactorum ʒ. iij. sumac, farris gelberę, & nabir, & pomorum ana ʒ. ij. coriandri sicci infusi in aceto, torrefacti, cormi mac. & napti ana ʒ. i. mororum siccorum ʒ. acetosę ʒ. i. fructus rubi ʒ. iij. ros. ʒ. i. spodij ʒ. i. terantur grosso modo. Et in potu dentur de ea ʒ. iij. mane, & sero, & meridie cum rob myrti. Et si fluxus est flegmaticus, utatur tragea matrefate cum syrup. pomorum aromatico.

Si est humiditas uiscosa, utatur hac tragea. Recipe balaust. granorū myrti, sumac, carab. hippoquistid. ana ʒ. i. gallę torrefactę, extinctę in aceto, capularum granati acidi, feminū acetosę, cormi, napti, nucleorum passularum, capularum gland. ana ʒ. i. cimini, carmeni aceto infusi, & torrefacti ʒ. iij. mastice xyloal. ana ʒ. i. terantur. Dosis ʒ. i. cum rob myrti. Vel utatur trocif. p̄par. cum syr. pomorum aromatico. Et cibetur perdice, bistarda cum aceto, infusionis berberis, sumac, impletis de sem. granatorum, coriandro, apio. Vel cum bistarda, cum nucleis passularum, granis myrti, cinnamomo. Et si fuerint ulcera in stomacho: utatur trocif. spodij retentiuis, & rob citon. & myrtino, & aqua or. cocta cū citonij, granis myrti, gum ar. luto cyprino. Cibetur rizo cocto cum bistarda frixa cum oleo amygd. Et utatur farre golberę, citonio, & menta.

Si est nauſea ex multo cibo: uomat cum oxymelle, et aqua cal. Et post uomitum sumat de syr. granatorum facto cum menta. Attenuetur dieta. Et si est ex causa crisis, permuetur, nisi intensus sit uomitus. Et si est cholericus: sumat de syrup. pomorum citoniorum, facto cum menta, uel aqua citonij muzi, uel aqua tamarind. ʒ. i. in qua coquatur menta: coletur et misceatur cum spodio. Cibetur farre orde, biscocto cum succo pomorum. hoc fiat bis. Si illud refutat animus, & debilitatur, cibetur aqua carniū facta de peſtore gallinarum & gallicolorū, cum biscocto & succo citonij, & pomorum. Et utatur tragea ista. Recipe granorum granati, berberis ana ʒ. v. ros, sumac, spodij, corticum fistulicorum exteriorum ana ʒ. ij. carabe, xyloal. ana ʒ. i. dosi ʒ. ij. cum syrup. pomorum. Quod nisi cesser uomitus: ligentur brachia, & superponantur uentose infra umbilicum. Et faciat mitigari uomitum cholericum. Recipe berberis, spodium, cortices fistulicorum exteriores, mentam sic. xyloal. camphoram, granum granati, dosi aur. ʒ. i. cum aqua coriand. dissoluta in aqua ros. posita in uase figuli nouo, fumigato xyloal. & camphora. Et si uomitus est flegmaticus, utatur aqua pomorum & citonij, & sapa cocta cum menta, & mentastro, bene mixta cum xyloal. mastice, & cardamomo, & zinzibere.

Bibatur de p̄ſana infrigidata cum niue, mixta cum oleo amygdalarum: & emplaſtretur stomachus cum ceroto confecto cum aqua citrulli, cucum. cucur. semperuiuę, farinę orde, maluauisco, & oleo uiol. Et bibat de aqua portul. cum oleo uiol. & iulep: uel de aqua cucur. cum oleo uiol.

Post uomitum utatur tragea confecta cum cimini, carmeni, ameos, sem. apij, anisi, matraci, carui ana. do si aur. ʒ. i. cum succo mentę, & sapa bene cocta. Et si singultus est de cholera rub. sumat post uomitum de pulte confecto cum amido, zuccaro, & oleo amygdal. dul.

Sumat de tragea confecta de ameos, sem. apij, feniculi, carui ana ʒ. i. sem. nasturę, zinziberis, thuris ana ʒ. i. mentastri montani, nepitę ana ʒ. i. tritis bene. do si aur. ʒ. i. cum sapa bene cocta, uel syr. melissę. Et nisi dissoluatur, utatur meridato, & electuarijs calidis. Et si natura est lenis, utatur sem. nasturę torrefacto cum cimini, carui infuso in aceto, torrefacto & siccato. Et si multiplicatur ructuatio, uomitus iuuat: & post eū sumat de zinzibere condito, & dyapiperion. Et si minoretur, mastice de cimini & thure.

Si uomat de leui, fiat uomitus post uomitum. Utatur electuario laxatiuo cum aqua cal. & oleo amygd. & dyacimino. Utatur fame, & infundatur corpus eius in aqua frigida tempore æſtiu. Minoretur cibus. Utatur exercitio moderato, & balneo ante cibum. Fricetur stomachus, & epithimel cum aqua tepida: & emplaſtretur p̄nis. & ungatur uenter cum oleo amygdalarum.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Intestinorum, partiumq; inferiorum

NOMINA	Complexio	Regio Tempus Aetas	Salus, uel tu.	CAUSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Tenafmon	Sicca	Autumna- Sensicus	Stor. si forte h- & intencum cul' epatis ex.	Ex humiditate pungete intesti- na, uel apate, uel stercore sic- co in intestinis gracilibus	Motus moues egestione absq; effectu, sed qn- dam humidita- tem mixta san- guine expellit	Cum medulla cassie. & oleo, si fuerit ex ster- core sicco	Cu psillio, ole- oq; uiol. iuri- busq; unctuo- sis.	Lauent inferi- ora aqua tepi- da, ungant o- leo uiolaceo
2 Dyfenteria	Calida	Autumna- Sensicus	Stor. si forte h- & intencum cul' epatis ex.	Ex pcedete ten- afmonie, uel diarria, uel huo- re sa. fo, uel cho- lerico in intesti-	Exitus hmidita- tis flegmaticae: deinde raturae cotinuae, & do- lor sub umbili- co, & tenemen- tis eius	Nulla fiat	Cu citonio, pi- ro. Cibe rizo, laete, panicoq; bistarda, sum- ac, & berberi.	Cu uitello oui elixo, i aer. uel pulte anisi cu sepo caprino bulliti
3 Dyfenteria epatica	Calida	Autumna- Sensicus	Timor. si h- mor. si h- mor. si h-	Ex multo lang. sup epar, pau- coq; motu, uel debilitate epatis in mutatione ci- bi, uel incisione membri	Si ex multo san- guine, subito fir- & no deficiet ap- petitus, ex de- bilitate, deficit appetitus, et est ut lotio carnis	Nulla fiat	Cu rob grana- toru, & syr. ci- tonioru, cu si- piciis, & troc. spodij	Cum berbe- ris, & luto li- gill.
4 Colica	Calida	Hyemal- Sensicus	Timor. si h- mor. si h- mor. si h-	Ex flegmate grosso, obteto in tunica col- lon, uel grossa uentositate	Dolor tortis: ut pforatio, eructu- atio acida, costi- patio uentris	Cu, xx. med. cassie, & xxv. mellis ros. ebul- litis cu, ij. fenic. & aur. u. tur- bit, & ieræ p.	Cum dyac- tomio laxa- tuo	Calesiant infe- riora uentris, cum sale ca- lesfacto
5 Illiaca	Frigida	Septemtrion- Sensicus	Timor. si h- mor. si h- mor. si h-	Ex apate in gra- uili intestino, uel opilatione scicis, uel fleg. grosso, uel medicamine mortalis, uel inanitione	Si ex apate, uel scice sicca, erit extensio: si ex opilatione, do- lor pforatiuus	Cu minutione, si est ex apate. Et ex pillulis foeti- dis, si est ex ster- core sicco in- cluso	Cum tyriaca laroc	Cum decocti- onibus, fenic. a- pni, & sapa be- ne cocta
6 Lunibrici, & uermes cucur- bitini	Humida	Autumna- Sensicus	Salubris: nisi multiplicent	Ex humiditate flegmatica pu- trifacata in sto- macho, uel in- testinis	Exitus ipsoru, cu egestione, punctione, tor- sione penes cibum	Cu absinthio, abrotano, hyl- sopo, lupinis mixtis cum melle	Cu nucce india- na, succo grana- ti dulcis, el- mori, & corian- dro sicco	Cu radice sina- pis, & menta, & semine alex- andrino
7 Torfio	Frigida	Septemtrion- Sensicus	Timor. si h- mor. si h- mor. si h-	Ex chol. pun- gete intestinu, uel flegmate, uel stercore in- cluso, uel uen- tositate	Si ex uentosi- tate, dolor transmuta- bitur	Cum iera pi- gra, clistere, si ex scice inclusa	Cum sem. na- stureu torrefa- cto, uel syr. pomorum	Cu granis gra- nati, & sem. nastureu tor- refacti
8 Hemorrhoidæ labij, & ani	Calida	Autumna- Sensicus	Salubre	Ex multa gene- ratione sang. melancholici in epate	Addimenta addita orificio uenaru ad mo- dum ficus, u- uæ, uel mori	Cu uomitu, si fit intensus exi- tus sanguinis	Cu plis, luto cy- prino, & troc. carabe, & syr. pomoz, post exitu eoru san-	Spargat desu- per cinis nu- cis cypresi

1532

C V R A C O M M V N I S.

1 Plures uiderunt in tenafmone emitti stercus siccum, cum ratura. & exultantes id esse fluxum uentris, cu-
rauerunt cum constipatiuis: & periculosa fuit cura ipsoru. Et distinguitur inter ea: quia tenafmon non fit ex hu-
more pungente, sicut fluxus. Et si tenafmon fit ex humore pungente: curetur cum psillio, & oleo uiol. Et si ex
fluxu cholericum, cum tragea luti, syr. myrti, sem. ozimi, gariofylati torrefacto. Et si est cum humiditate uiscosa,
cum tragea nastureu, & i. sem. eius, & sem. apni, cum aqua cal. Cibetur iure cicorum, pullis columbi. Et utatur
suppositorio cum filo confecto, & opio, thure, et croco. Et si est ex stercore sicco incluso, utatur clisteri leniuo,
& eo quod dixi, uel trocif. uiol. cum zucc. & fiat suppositoriu de baurac, maluauisco, pulpa coloquin. & zucc.
ros. & cibetur cum iure spidebeg de granatis, uel de blitis coctis cum polypod o.

2 Detur ei in principio tragea luti, trocif. carabe, uel trocif. balaust. uel trocif. dactyl. inmat. uel corall. cum
syrup. myrtino, uel citoniorum, cum plantag. & aqua portul. Si sine febre: detur lac calesfactum cum lapide,
uel ferro calesfacto, cum biscocto arom. Si cum febre, trocise, despodio cum rob citoniorum: deinde cum aqua
farris orde, cum luto, & gumi: deinde per horam dentur ei; ij. de trag. confecta de psillio, sem. mentastri, & se-
ozimi, gariofylati torrefacti, & luto ar. amido, spodio, ros. carabe, cum rob citonioru, & myrtino. Et utat pul-
te confecto de biscocto aromatico, gollera, amygd. torrefactis, et oleo amygd. & ros. ol. Et ieiuno stomacho come-
dat de citonio pomo, castaneis, gollera, triosio & nabo. Et ponant in aquam sui potus spodiū, rosæ, gumi, & lu-
tum. Et si discoriatio est in intestinis, clisterizetur cum aqua plantaginis & portul. in rotul. s. posita in eo uitello
oui, elixo in aceto, luto caprino, gumi ar. acatia, sang. drac. succo barbæ hyrcinæ, & cerussa plumb. ana. s. i. tri-
tis omnibus cum. ij. uitellis ouoru in mortario. Et si punctio emittit sanem, tantu clisterizetur cum clisteribus
fortibus in desiccatione. Et si emittat de intestino recto, fiat suppositorium fili confectum de rizo perfo, charta
usta, acatia, balaust, cerussa plumb, sang. drac. succo barbæ hyrcinæ, & opio ægyptiano, distemperatis cum suc-
co myrti & plantaginis.

3 Primo contortet epar, deinde curet dyfenteria cum tragea confecta de berberis, nucleis dactyl. inmat. ana
s. ij. ros. sandal. spodij gumi ar. amido, ana. s. ij. sem. acetosæ; ij. tritis omnibus. dosis; ij. cum syr. cito-
niorum, uel pomorum muzorum, uel rob ribes. Vtatur medicinis facientibus contra debilitatem epatis ex ca-
liditate. Et epithimetur cum sandal. ros. sumac. balaust. luto ar. infusus in aqua plantaginis, ros. uel fiat. empla-
strum ex prædictis, & applicetur epati: & cum calescit remoueat, & iterum applicetur. Vt appone empla-
strum de garro Mel. apertiuum frigidum, cum significatione caliditatis.

4 Sedeat in decoct. camomil. coro. reg. artemelis, ciceru imperialiu. Et post triduum laxet natura cu clisteri co-
fecto de mēastro al. iusub. sebestæ, passul. ciceribus imperialibus, camo. coro. reg. aneto, blitis, nenufare, uiol. mal-
uauisco, fursure, ligatis oibus in pano, bulliant. Coletur: in qua ponat adipis gallinæ, anatis, elmori, quantatē
cōperent: baurac; i. cu iera pigra, uel bndicta; uel fiat suppositoriu ex cologn. scamonea, baurac, melle. & c. Et
nisi conferat, stercus lupinu inuentu inter spinas ligetur, uel linia super umbilicu. Aut liget super coxam: aut de
eo bibat danis. i. cum decoctio. anisi, cimini, sem. fenic. & aloë, distemperatis cum melle. Et si fuerit ex uentosi-
tate, fiat calesfacto cum aqua calida, & sale: laxetur pillulis foetidis, & clisteri. Cibetur iure gallorum spidebeg,
cicor. aneto, cimino, polypod. Et bibat post purgationem, & bene habebit.

5 Si ex scice congregata, laxetur medicinis dietis. Si ex medicamine mortifero, curet tyriaca, & metridato. Et
si ex tarditate sumptiois nutritiu, cum iuribus unctiuolis carniu anietum, infuso in eis pane trito: similiter cum
oleo amygdal. & mucilag. Euitentur grossa, opilantia. Cibetur spidebeg & zirbeg. Continue utatur zuccaro, et
penid. Et si ex caliditate, sumat de mica panis brun, cum iulep, oleo amygdal. galliculo zirbeg, & ossis sub gal-
linis pinguibus, prius infusus in syr. uiol. zuccaro & aqua calida.

6 Curet cum medicinis interficientibus ipsa anialia: & emittentibus ea, in qbus est amaritudo & absterio.
sicut in lupinis, artem. abrotano, mentastro, & similibus. Et si de his sumant cōposite, uel singulariter; ij. cum
melle & aqua tepida, emittentur animalia. Et ut plus generantur ex comestione cretæ al. tnt. lenis carnis, uel
erudæ lactuæ, lactis recentis, aquæ graminis, sem. cucur. mentæ, & simil.

7 Si fuerit ex substantia recent, fiat cu eo quod dixi de medicinis laxatiuis. Et si est cum solutione uentris, fiat
cum eo quod dixi de tragea nastureu. Et si est ex uentositate grossa, fiat cu sem. apni, anisi, fenic. ameos, orig. per-
fo, tritis bene. dosis; ij. cum sapa bene cocta, uel aqua uitæ. Si cum chol. rub. fiat cum psillio, sem. portulacæ,
ozimi, gariofyl. medulla sem. citrul. cucu. ani. spodio, sem. plantaginis ana par. s. i. tritis omnibus præter psil-
lium. roratis cum oleo ros. dosis; ij. cum aqua decoct. berberis, & syr. de ribes.

8 Si hemorrhoidæ sunt cæcæ, illinant pane porcino, & calfidion. Et mitiget dolor ipse cum tem. lini ueteri.
Emplastre emplastro de camo. coro. reg. sol. fenug. coctis, & tritis cum uitello oui. Et si sint cu caliditate, misce-
ant cum lentibus excorticatis, oleo uiol. Sin aut: fiat emplastru cum allio trito, & cocto cu sem. lini, de quo em-
plastre tepide. Quod nisi conferat, et uis eas incidere cu medicamine: illinant calce uita, & calfidion: deinde cu
uino, deinde superspargant eis cortices cologn. uel lupinoru combustu. Deinde illinant unguento cerussæ, aut
albumine onoru, & oleo ros. Quod nisi conferat: incidant ferro: aut ligenf. Et apostema calidu emplastre cum
folijs maluauisci, uiol. siccis, lenticulis excorticatis, coctis cu aqua. mixtis cu oleo ros. uiol. uitello, & albumine
oui. Et fissura curet unguento cerussæ, camphora, albumine oui, & ungueto basiliconis: & sedeat in aqua cucu.
Et superspargatur eis pul. nucis cypresi, myrti, acacia, succi barbæ hyrcinæ, gallæ recentis, se. ros. & sumac. Et
si cum hoc est apostema, fiat cu lentib. excorticatis, cortice granati, capulis gland. & nucis cypresi, coctis cum
aqua myrti, & tritis cum oleo ros.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Epatis.

NOMINA	CAVSA	SIGNUM	EVACUATIO	CVRA regalis	CVRA leuis inuentionis
1 Caliditas Epatis	Ex usu rerū calidi, tam cibo quā potu cum obuiatione	Detectus appetitus, multa litis, rubedo oculorū, crocea urina, uomitus, fluxus cholericus	Cum minutione basilicæ dextræ	Cum troisc. camphoræ, aqua cucur. & iulep	Cum pitifana, & zuccaro
2 Frigiditas Epatis	Ex usu rerū frigidarū, & obuiatione, & in cibo	Appetitus multus sine febre, malus color faciei, egestio uiscosa sanguinolenta, aliquādo cum febre	Cum pillulis aloes, si natura est constipata	Cum syr. acetoso seminū, & diapipeleon	Cū comestione apñ, mēte, passul. cum nucleis bene masticatis
3 Humiditas Epatis	Ex usu rerum humi. & obuiatione, uel in cibo	Multa urina, subtilis, cum pauca sili	Cum prouocantibus urinam	Cum bistarda, galliculis frixis cū aceto, elmori, carui, & cinnamomo	Cū fame, balneo aquæ falsæ, & ambulatione in arena
4 Siccitas Epatis	Ex modico cibo, uel usu rerum siccarū	Corpus aridū, urina pauca, & grossa, & litis	Nulla fiat	Cū iulep, syr. iuiubarū, galliculis, cucur. spinacijs	Cū lacte recēti, piscibus bonis, pulte farinæ similitæ, zucca, & oleo amygd.
5 Apostema calidū Epatis	Ex chol. rub. uel ex sanguine	Dolor sub hypochondrijs tendēs ad fureulā, litis, tussis sicca, grossities loci	Cū minutione basilicæ manus dextræ	Cum pitifana, zucc. & syr. acetoso simplicis	Cum pitifana
6 Apostema frigidū Epatis	Ex flegmate, uel chol. nigra	Grauedo lateris superioris, tussis lenis sine febre, & sili, grossities, & grauedo	Cum polypodio, pollicaria, spina al. passul. & reubar.	Cum syr. acetoso, & xyloal. & bistarda frixis	Cū cirmen-tæ, apñ, & rutæ
7 Apostema putridum in Epate	Ex apostemate præcedenti	Mingauo lebris, & rigoris, ex gbus gñata est sanies, & aliqua pars exit in egestione	Cum attractione materiæ, ad uescicam	Cum pulte micæ panis, uel olei amygd. & zuccaro	Cum pitifana
8 Opilationes Epatis	Ex apostemate, uel humore grosso	Malus color faciei, grauedo, excessio in latere dextro sub hypochondrijs	Cum decoct. epithimi, si est in rotunditate epatis	Cibetur iure cicerū, amygdalarum, & cinnamomo	Cū aqua endiuæ, cocta cum maratro, & apio, & syr. acetoso

COMM. REIP.

1 Emplastrei epar cū sand. & aqua endiuæ, lactuæ, portul. semperuiuæ, ratura cucur. oleo ros. cera al. Vratitur trocif. de spodio, cū syr. acet. & aqua endiuæ: & bibat de aqua solatri, podagræ lini, & lactuæ, cū tragea co-zuccaro. Cibet cum galliculo zirbeg, & fugat de pomis granatis: & comedat de piscibus selibeg. Et si est cum febre, utatur cibus cum agresta. Et si cum tussi, utatur piscis cū agresta, spinacijs, & cucur. Et si natura est lenis, utatur trocif. de spodio constipatiuis, cum syr. myrino, ribes, & cronio, & facto cibo cum sumac.

2 Debent dari trocif. regis, cum oxymelle, & zinzibere condito: & emplastrei epar cum cypero, squinanto, costo, spica, aloe, ablinth. camo. coro. reg. distemperatis cū olco co. lino, cum sapa bene cocta. Cibet cum bistarda, cum iure cicerū, aceto, & cinnamomo, aut frixa rorata cū sapa bene cocta, uel cum pane bene infuso in sapa bene cocta. Et epar lupi siccatū, tritum, si bibat cum reub. iuuat ualde contra dolores epatis frigidis & cali. Et emplastrei epar ante cibū cum panno infuso in aqua, in quo coquatur spica, squinantū, maiorana.

3 Euitet patiens cibaria humectantia, ut pisces, lac, & cibum dulcem, & similes. Post cibum minoretur nutriti-mentū ualde, sustineat famem & sitim. Vratitur exercicio in locis arenosis & siccis. Et balneetur in aqua falsa. Et sumat de trocif. his. Recipe ros. iij. berberis 1. spicæ bonæ, asari, succi pollicariæ, succi ablinth. ana 1. se. apñ, anis, seni, squinanti ana 1. croci danik 1. terantur oia, fiant trocif. & bibat de eis cum aqua apñ. Et emplastretur epar cū aloe, stercore caprino, sale trito, & aceto, & aqua apñ. Laues cum decoct. ablinth. camo. abrotani.

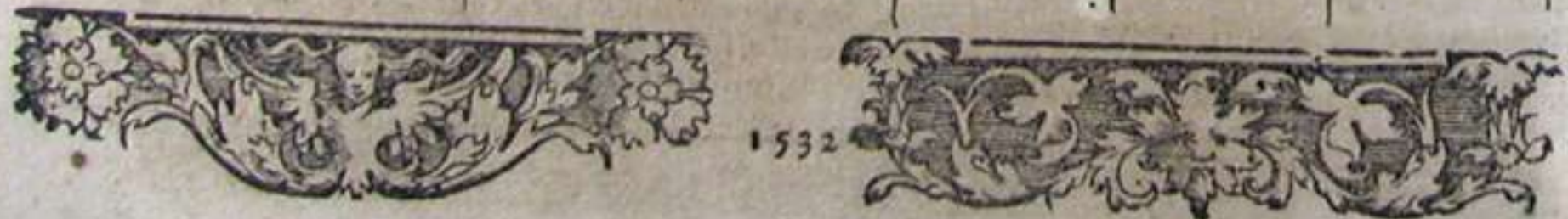
4 Bibat de pitifana cum zuccaro, deinde de syr. papaueris, & granatorū bonorum, & pomorū maturorum. Cibetur cum extremitatibus hædorū, galliculis, spinacijs, cum papauere, amido, amygd. zuccaro, & mica panis. Et superonantur epari panni infusi in aqua ros. portul. semperuiuæ, rasura cucur. & oleo uiol. Et bibat de aqua cucum. cucur. cum iulep. Et ingrediatur balneum, & sedeat in pila in decoctione nenufar. uiol. lactucis, capitum papaueris: & ungetur oleo uiolarum.

5 Vratitur in principio pitifana, syrup. acetoso, & succo granatorū: & leniatur natura cum meuita cathart. Et emplastrei epar cum succo coriandri recēti, aqua rasuræ cucur. semperuiuæ, moreliæ, sand. ros. & campho. Deinde misce cum eis maluauiscū, camo. & ordeum. Et si est in gybbo epatis, curetur cum prouocantibus urinam. Et utatur trocif. berberis, syrup. acetoso, aqua endiuæ, podagræ lini, & aqua solatri. Et si est in rotunditate ipsius: curetur cum laxatiuo, ut endiuæ, callielist. oleo amygd. & trocif. spodij lenificatiuis, cum syr. acetoso, aqua casei, medulla cassiæ sili. mirab. febul. & citri. ana 1. x. sem. endiuæ, podagræ lini, sem. cucur. citrulli ana 1. do- sis 1. cum rotul. r. aquæ casei.

6 Curetur cum trocif. ablinth. & tro. reg. & syr. acet. Et si est molle, emplastretur cum sem. lini, ameos, cardo momi, & aloe, rad. squinanti, spica, mastice, baurac, ar. uisco pini, cera, & oleo colino. Euitet lac & legumina. Et si est melancholicū, bibat lac, & decoct. hyssopi. Et si cum caliditate: utatur aqua casei confecta cum syr. acetoso. Emplastretur epar cum fenugræco, sem. lini, cera al. adipe gallinæ, uiol. sic. masti. & oleo uiol.

7 Emplastrei cum fenugræco, sem. lini, mēastro, cepa, narcisso, asphalto, rad. maluauisci. oleo lin. pul. molend. camo. coro. reg. uiol. siccis, modico mastice, stercore columbino, baurac, cū oleo uiol. & cera: & attrahat materia ad partē uescicæ. Et si non est cum febre, cū decoct. hyssopi, rad. apñ, & sen. Et si cum feb. cum sem. melonū, cucum. cucur. citrull. ana 1. v. amido, gum. ara. dragag. succo liquiric. ana 1. s. dosis mane 1. iij. cum syr. uiol. Cibetur cum iure pedum arietū spidebeg, & cibo de spinacijs, malua, blitis, cum oleo amygd. post emanationem saniei. Et si est ex latere renum: bibat de papauere cum syr. iuiubarum. Cibetur cum pulte. Et si est cum egestione, cibetur cum pulte rizi, & amido, & similibus.

8 Si sunt in gybbo epatis: curentur cum prouocantibus urinam, ut trocif. ablinth. trocif. berberis, cum syr. acetoso. Euitet res dulces, proprie confectas de amido, & farina. Et si est in rotunditate epatis, curentur cū steribus laxatiuis, & electuarijs aperientibus opilationem, & electuario romano. Et emplastretur epar cum emplastro confecto de camomill. coro. reg. artem. ana 1. s. sem. apñ, ameos ana 1. iij. mastice, spica bona, asaro ana 1. iij. tritis, & distemperatis cum aqua sen. penes uacuitatem stomachi.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Hydropilis, Fellis, & Splenis.

NOMINA	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Hydropilis carnola	Ex humiditate flegmatica, & frigiditate epa- tus, & ipsius humiditate	Apost. molle in membris, et in flatio faciei, mannum, & pedum	Cum medi- cinis prouo- cantibus u- rinam	Cū syr. acet. se- mi. bistarda fri- xa cum aceto, uel elmori, & cinnamomo	Cū fame, siti, ambulatione, sinapi, elmori, & aceto
2 Hydropilis Aldites	Ex fori frigidi- tate epatus, hūi- ditateq; eius, et olerib; frigidis, uel aqua frig.	Sonus ventris post motū eis, ut uter plenus humiditate	Cū 1. laure- olæ, & ra. 1. 1. anisi, in pulve mixtis	Cum 1. olei laureolæ, & a- qua casei	Emplastreū ster- core caprino, arsenicoq; citri- no, distemperato cū oxymelle
3 Hydropilis Tympani- tes	Ex frigiditate multa epatus	Sonus uētris cū percutitur ad modum tympani	Cum cūmino, baurac, ruta, mixtis cū mel- le: supponit se pe in die.	Cum tyriaca faroc, masti- catione mast. & electuario marmasat.	Cū masticati- one thuris
4 Hydropilis ex caliditate	Ex morbis acu- tis debilitand- bus epas, cū ca- lescat, unde nō potest gnare sang. bonū	Sitis, rubedo urinæ, & feb. cū signis hy- dropilis præ- cedentis	Cum succo solatri, reub. & calisæli.	Cum galli- nis, & bistar- da zirbeg	Cum ramis falicis
5 Ictericia crocea	Ex opilatione ei- us fellis, uel su- percalefactioe epatus, & non gnat sang.	Sitis cū rubedi- ne uring, & fe. cum signis hy- dropilis præ- cedentis	Cum minu- tione, si est ex caliditate	Cū iure pi- sciu coctoru selibeg	Cum syr. acet. aque endiuæ, & podag. lini
6 Ictericia nigra	Ex debilitate attractionis, aut opilati- one splenis	Nigredo cor- poris, liuiditas albedinis oculo- ru; grauedo splenis, si est cū opilatione	Cum decoct. epithimi, & minutione saluatellæ	Cum galli- culis zirbeg	Cum exerci- tio, & frica- tione splenis
7 Mala com- plexio in Splene	Ex usu rerū cali. in cibo, uel potu	Paucus appei- tus cibi, sitis mul- ta, uomitus me- lancholicus, cū debilit. splenis	Cū minutione basilicæ, & sal- uatellæ manus dextræ, & deco- ctioe fructuū	Cū galliculis in aceto, men- ta, & apio modico	Cū aqua utri- usq; granati, & aqua ber- beris
8 Apostema calidum in Splene	Ex sang. uel chol. rub.	Caliditas tactu, grossities eius, dolor, graue- do, extētio si- tis, & febris	Cum minu- tione basilicæ, & saluatellæ	Cum trocif. berberis, & syr. acetoso	Cum aqua en- diuæ, solatri, & syr. ace- toso

C V R A C O M M V N I S.

C O M M . R E I P .

1 Euitet multum cibum humidum, ut pilces, lac, butyrum, oleum litani, & legumina. Etiam res dulcos. ut mel, zuecarum, & omnia nutrimenta grossa. Minoret potum aquæ, proprie niualis. Et motū post cibum. Vtra-
pa bene cocta, in qua scindatur apium, ruta, menta. Et bibat de trocif. berberis, & trocif. de retibus, & de tragea
facta de sem. apij, aniso, maratro, sem. fenic. succo policar. absinth. roman. spica bona ana 1. 1. cinnamomo, lac
facto cum camom. coro. reg. farina or. stercore caprino ana 1. x. aloë, rad. lilij, costo ana 1. v. mastice, spica, afa-
ro ana 1. ij. tritis, & distemperatis cum aceto, aqua feniculi, & apij.

2 Curetur in principio ut curatur febris. Deinde cum laxatio confecta de lacca, xyloal. aqua baurac, infu-
lis in aceto, die, nocte ana 1. ij. aniso, mastice ana 1. 1. 1. resinæ, succo absinth. succo policar. rad. lilij coele-
stis ana 1. 1. tritis cum aqua feniculi, & bibita cum aqua cal. Cibetur iure cicetum fractorum. Et si non potest sustine-
re laxatiua, emplastreū emplastro de pulpa coloquin. et rad. eius, camerno, cartamo indiano, buteola, scamon.
origano, myrrha clara, bdellio, rad. lilij celestis, stercore uacorum pascentium ana 1. 1. selle thatri, cucu. alini-
ris & gallinæ, utuli ana unc. 1. ceræ lib. 1. mixta cera cum adipe, & colata, mixtis medicinis emplastreū uen-
ter. Quod nili conferat, extrahatur aqua cum cannula. Et potest fieri coctura loco cannalæ super stomachum,
os eius, epar, splenem, umbilicum in quinq; locis cum ferro in parte cum ligno gland.

3 Euitet totum id quod generat uentositatem: utatur pillulis confectis de terra pig. 1. ij. ag. r. co. sale indi ana
1. 1. sem. apij, aniso, ameos, rad. squinanti, succo policar. laurocola cruciata, origano perfo, maratro, dauco, se-
rutæ, asaro, spica, tritis cum oleo aneti, formatis.

4 Curetur cum aqua casei, & tyrop. aceto, et si est cum febre, fiat cum 1. x. mirabol. cito. & 1. resinæ. Et si est
sine febre, utatur 1. ij. lactis camelorum, cum 1. olei laureolæ, quod sic fit. Recipe laureol. rotul. 1. & coquatur
in x. rotul. aquæ usq; ad 1. coletur & mundetur, misceatur cum rotul. quart. 1. olei amygd. & bulliat donec de-
ficiat aqua, & remaneat oleum. De qua detur 1. 1. Et emplastreū cum sand. ros. auellana inda, aloë, stercore
uaccino, rad. granati syluestris, siel memitæ, camo. corona regia, maluauisco, farina or. uiol. siccis, & modico
croco, tritis cum aqua endiuæ. Cibetur galliculis, & succo limonū, uel spinacis frixis cū aceto, & elmori.

5 Si adest tussis, utatur balneatione, & comestione piscium coctorum selibeg. Et si est ex caliditate epatus, ut-
atur trocif. de spodio lenitiuis, cum syrup. endiuæ, & podag. lini. Et si cum febre, utatur pisanana, manna, spodio,
granato muzo cucu. ara. & cibo lentium citrino. Et si sine febre, utatur aqua casei, & emplastreū epar cum san-
dalis, aqua ros. & camphora. Et si est ex mutatione humorum ad chol. ni. utatur syrup. ros. & syrup. acetoso. Et
si ex morfu alicuius animalis, bibat de mucilage pillij, aqua cucum. ara. cucurb. spodio, pisona, manna. Et
si ex opilatione, utatur decoct. absinth. & syrup. eius. Et si ex morfu animalis, cibetur piscibus coctis selibeg, &
fomententur oculi cum uapore eorum. Et si corpus est saluum, & in oculis est citrinitas: utatur balneo, & odo-
ret odorem aceti fortis, & collirizetur oculus cum aqua ros.

6 Bibat de aqua casei, cum hac tragea. Recipe mirabol. indorum 1. ij. epithimi, agarici ana 1. 1. sal. petrol. 2.
loes ana danik 1. 1. dosis 1. 1. Aut recipe passularum nuclearum 1. x. ros. siccarum 1. v. cubebe 1. ij. infundant
per noctem in aqua calida, dosis aquæ rotul. 1. ieiuno stomacho per hebdomadam. Aut fumat 1. ij. de lentibus
excorticatis, tritis bene cum aqua feniculi. & urina alicuius pueri imperfectæ ætatis, ut xij. annoru, in potu ieiuno
stomacho. Si in splene fuerit duricies, emplastreū cum eis quod dicemus in duricie splenis.

7 Iuuant contra eam trocif. de spodio lenitiuis, cum oxymelle, & bibat de aqua casei cum tragea confecta de
mirabol. ros. berberis ana 1. v. spodij 1. ij. dosis 1. 1. Et emplastreū splen cum folijs tamarisci, tritis cum farina
or. & aceto, & panno filtri infuso in aceto, in quo infunditur fursur.

8 Post minutionem sumat de tragea confecta de ros. berberis ana 1. ij. rad. lilij, lacca mundata, spodio, resi-
na, rad. capparit, succo polyc. ana 1. 1. trocif. danik 1. 1. dosis aur. 1. cum syrup. acet. semi, & aqua frigida. Empla-
streū splen farina orde, maluauisco, rad. granati, syluestris, anisi, ros. sandal. ana partem 1. tritis, & distempe-
ratis cum succo solatri, succo sol. graminis, & aceto squillitico.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Splenis, & Renum.

NOMINA	Salus, uel uis, Regio, Tempus, Aetas, Complexio	CAVSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1	Mala comple- xio frigida in Splene	Ex sumptione ciborum frigidorum, uel multa melancholia in ea	Liquoritas coloris corporis, uiriditas eius, pauca litis, os acidum	Cum decoctione epithimi	Cum granis pini, fisticis, penidhis, & syr. acetoso	Cum comestione blitorum, sinapis, & elmori
2	Apostema frigidum in Splene	Ex flegmate, uel chol. nig.	Liquiditas corporis, cum duricie multa: si de flegmate est, molle corpus, cum albedine	Cum decoctione epithimi	Cum syrup. acet. sem.	Cum melle, & sinapi emplastratur
3	Lapis, uel arena in Renibus	Ex caliditate de liccante humorem grossum in renibus, & petrificat e ipm	Exitus urinae paulatim cum ardore, & arena, cum dolore flegmatici uentris	Cum uomitu oxymell. & pillulis mufcatis	Ponatur in cibo amygd. cinis scorpionis, & uirioli tritum, in quolibet cibo car. i.	Cum pul. scorpionum uisiorum aut cantaridiorum uisiorum, & gummi prunorum Vngatur locus medulla tibiae uaccinae, adipe gallinae, resina, dissoluta in aqua cal.
4	Apostema durum in Renibus	Ex flegmate, uel chol. nig.	Ponderositas uentris absque magno dolore	Cum decoctione epithimi	Emplastratur cum Diastalon	Cum pul. scorpionum uisiorum aut cantaridiorum uisiorum, & gummi prunorum Vngatur locus medulla tibiae uaccinae, adipe gallinae, resina, dissoluta in aqua cal.
5	Mictus sanguinis	Ex uulnere in uesica, uel debilitate uirtutis reterentiae, aut ea exteriori	Cognita est.	Cum minutione basilicæ.	Cum trocisc. carabe, & aqua ros.	Cum amido, luto ar. cum aqua sumac, & portulacæ
6	Mictus sanguinis	Ex apostemate præcedente in renibus, & uesica	Dolor uentris, si est in renibus, cum horripilatione	Cum lacte asinino, et uaccino, & trocisc. alfakengi, stom. purgantia	Cum galliulis spidebeg, pul. amidi, zaccari, & oleo ros.	Cum cibo maluae, spinaciae, pilarum, lentium, & ouorum mollium
7	Fluxus urinae: & dicitur ricania	Ex caliditate renum, & forti attractione uesicæ	Sitis fortis sine febre: exitus alidus urinae absque ardore, et urina alba	Nulla fiat.	Cum cibo de siliac, & berberis, uel agresta, hedis, uel arieibus, & comestione pomorum citoniorum, et persicorum.	Cum ouis molliibus, rebusque acetosis, & balneatione aque frigidae in aestate
8	Apostema calidum in Renibus	Ex sanguine, uel chol. rub.	Dolor, ponderositas, inflatio uentris, sitis, sedula, uigilia, uomitus cholericus, difficilis mictus	Cum minutione basilicæ	Cum pifana, uel syr. uiol.	Cum mucil. psyllii, sem. portul. & iulep

C V R A C O M M V N I S.

1. In leuino stomacho emplastrum splenis cum aceto, in quo coquat turtur, cum ruta per triduum. Et si opportuna est coctio, colata: in qua ponatur turbit, terra pigræ, agarici ana ʒss. unde bibat mane in aurora. Cibetur pul. perdicum, bistardis, cum aceto, elmori, carui, cinnamo, cum pane bruno fermentato. Et bibat de sapa bene cocta. Et post cibum comedat de granis uiridibus, & granis pini. Euitet fermentaria, legumina, pastam, coctam cum melle frixam.

2. Dentur ei trocisci, capparis, cum syr. acetoso, de aqua calcei coacta cum syr. acetoso. Emplastrum emplastro confectum de fenugraeco, de sem. lini, farina ordi, fabarum, coro. reg. usinea, stercore bouino, baurac, rad. capparis, & sicubus nigris, dissolutis in aceto, & colatis. Et si est ex uentositate, detur ei de tragea coacta de nastur. infuso in aceto nocte, dieque, siccato, trito, & distemperato cum farina ordi, informato in formace bene cocto. Inde recipe ipsius nasturci partem ʒ. corticis rad. capparis part. ʒ. spicæ par. ʒ. dosis ʒ. iij. cum syr. acetoso.

3. Euitet nutrimenta grossa: utatur nutrimentis laudabilibus, uel ocis digestionis, ut gallinis, bistardis, coctis spidebeg, cum pane bruno, & comestione cucu. citrull. & melonum, et exercitio ante cibum. Et sedeat in aqua decoctionis camo. coronæ regiae, maioranæ, fol. maluauisci, capilli ueneris. Et ungetur oleo aneti. Et post sumat summationem sem. citrulli, cucum. cucur. ʒ. iij. sem. fen. ʒ. ss. cum syr. acet. & aqua ros. Etiam id quod frangit lapidem sicut lap. iudaicum, & cinerem scorpionum. dosis ʒ. ss. cum aqua feni. Etiam trageam hanc. Recipe nitri transfumarini uisti, zinziberis ana ʒ. iij. gentianæ ʒ. ij. cineris scorpionum ana ʒ. ij. terantur. dosis ʒ. ss. cum iure cicorum nigrorum. Vngatur locus oleo scorpionis, & calefiat cum sulfure, uel panniculo, uel aqua tepida, aut balneatione. Quod nisi mitigetur, attrahatur lapis cum uentosa posita super locum uacuum uicinum loco lapidis, & surgatur paulatim, & transmutetur uentosa usque ad uescam, donec perueniat lapis ad uescam, & egrediatur per uirgam. Et si frangit in aliquo loco, in maiori parte, sedeat in aqua ebullita cum fenugraeco, sem. lini, malua, maluauisco, Et ungetur locus cum oleo uiol. cocto cum fenugraeco, adipe anatis, & pullorum, & columbi. Deinde iterum sumat medicamen frangens lapidem. Vel iterum balneet, & inungatur, & medicamen reiteretur frangens lapidem, si impedimentum exitus fuerit.

4. Emplastrum cum fenugraeco, & se. lini ana ʒ. v. se. maluauisci, maluae, aneti, camo. ana ʒ. iij. uisco, armenia, eo, gummi uiridis ana ʒ. iij. dissoluenda dissoluant, terenda terant, distemperentur cum aqua calida. Et si est cum aliqua caliditate, euitet gummi, & utatur sem. cucu. cucur. citrulli, se. maluauisci & maluae ana, dosis ʒ. iij. cum syr. uiol. uel iulep. Cibetur cum iure granatorum coctorum spidebeg, cum oleo amygdalarum.

5. Curetur cum cura ipsius sanguinis. Et utatur trocisc. coctis de se. portul. cucu. citrull. ana ʒ. v. amido, dragagant. ana ʒ. iij. carabe, aur. acatia, luto cyprino ana ʒ. ij. tritis bene omnibus, & mixtis cum ʒ. v. psyllii, & distemperatis cum mucil. eius. dosis aur. ʒ. i. cum succo plantaginis, aut succo uirgae pastoris, aut succo rubi, aut aqua portul. Cibetur galliculo cocto cum sumac, aut berberis, aut cum uicell. ouorum molliibus, posito in eis sumac trito.

6. Utatur sem. cucu. cucur. citrull. & sem. lini ana ʒ. ij. amido, luto ar. ana ʒ. ij. papaueris ʒ. iij. tritis omnibus bene. dosis ʒ. iij. cum syr. papaueris. Quod si mingat saniem: curet cum trocisc. papaueris, lacte asinino, lacte foeminino, & scrup. iij. trageæ coacta de sem. cucu. cucur. citrull. melonum, medulla ana ʒ. iij. amido, gummi ara. ana ʒ. ij. sem. alfakengi montani. x. numero, papaueris al. & nig. ana ʒ. iij. tritis oibus. dosis ʒ. iij. Et si prolongatur morbus, utatur trocisc. alfakengi cum syr. papauere, & lacte asinino. Cibetur cum pisib. oleo amygdalarum, zaccaro, & papauere.

7. Bibat de pifana, syr. papaueris, succo granati boni, & de trocisc. spodii recentis, succo pomorum, syr. ribes, acitoniorum, & rob. uiriuicq. mucilag. psyllii, iulep, & trocisc. campho. Et si calor est fortis, cum succo granatorum, et sumac. Cibetur rebus unctuosus, multi nutrimenti: ut est cerebrum arietis, caseus recens, piscis recens, & pinguis. Comedat dasylos in maturos, radices palmæ cucu. & citrullus. Emplastratur renes sandal. campho. psillio, luto ar. baulaust. tritis omnibus, præter psillium. Epithimetur cum aqua lactucæ, & ro. Et bibat de his trocisc. Recipe spodii, sem. lactucæ, portul. ana ʒ. v. sem. acetosæ, coriandri sicci, ros. luti ar. ana ʒ. iij. sandal. albi, balauist. sumac ana ʒ. ij. camphoræ ʒ. ss. terantur, & distemperentur cum succo portul. & de eis fiant trocisci. dosis aur. ʒ. i. cum syr. agrestæ, uel succo granati muzi.

8. Emplastratur cum farina ord. maluauisco, sandal. liet memitæ, rad. granati syluestris, aqua endiuicæ, raturæ cucur. & oleo uiol. aut cum pannis infusis in succo endiuicæ, & semperuicæ, oleo uiol. aqua ros. modico aceto. Et in principio diei sumat de medulla seminum cucu. melonum, citrullorum, cucur. et portulana ʒ. i. cum iulep, & aqua frigida. Deinde cum pifana, cum syr. papaueris, & uiol. Deinde cum mucilag. psyllii, & tragea prædicta. Et quando incipit digestio, emplastratur cum farina ord. maluauisco, & coro. reg. fenugraeco, & sem. lini, cum decoct. sicu, & oleo uiol. Epithimetur locus decoct. maluauisci, uiol. & fenugraeco. Et quando emanat apostema, bibat de pulvere sem. & syr. papaueris. Et si prolongatur exitus saniei, bibat de trocisc. alfakengi, cum syr. uiol. & syr. de papauere.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Vesicæ, Sifac, Testiculorumq̃.

NOMINA	CAUSA	SIGNVM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Lapis in Vesicæ	Ex humore grosso petri- cato, ex calidi- tate vesicæ	Arena egredi- ens cū urina, dolor vesicæ ex ulceratiōe	Decoctione laxatiua	Cū nitro usto posito in amy- gdal. & zucca- ro, cum pasta frixum	Cū scorpionibus ustis
2 Apostema vesicæ	Ex sangul. uel cholera, uel caussa exte- riori	Dolor vesicæ, inflatio, diffi- lis mictus, for- tis constipatio urinæ, litis	Cū minuti- one basilicæ	Emplastreū cū sand. maluis, co- ctis farina or- dei, cū rapis	Emplastreū aq̃ solatri, aq̃ or- oleo ros. uiol. & modico ceræ
3 Vlceræ vesicæ	Ex præcedē- te apostema- te vesicæ	Nigredo colo- ris, secl. diffi- lis mictus, ardor eius, fœtor eius, & urina simi- lis surfur.	Cum medi- nis saniem purgātibus	Cū trocif. pa- paueris, & sy- rup. de pa- pauere	Cū aur. i. luti ar- spodio, ami- do, dragagā, & syr. iuiu- barum
4 Difficilis mi- ctus, ardor iplius	Ex debilitate vesicæ, apāte, uel lapide, hu- more grosso, sang. uel sanie, uel hūore acut.	Cōpressio uesi- cæ, & eius debili- tas: signū apā- tis, sanies exiēs, & sang. si est ex eo	Cum medi- nis prouocan- tibus urinam	Cū papauere, am. do, zucca- ro, & modico dragaganto	Cum aqua cu- cu. citrull. & iulep
5 Exitus inuo- luntarius urinæ	Ex mollicie col- li vesicæ, et debi- litate eius uirtu- tis retentiua, uel hūiditate molli- ficante illud	Manifestū. Et possibile est, q̃ sit eum apo- stimate	Nulla fiat.	Cū nabo, gra- nis pini, glan- dibus, & pe- nidijis	Cū mentastro fluuiat, nastu- cio ana, ij. cum ouis mollibus
6 Ruptura	Ex humiditate intensa post ci- bum, uel hu- more uisco- so.	Si cōprimitur, abscondit, de- inde reuertit ut prius	Nulla fiat	Emplastreū cū ros. myrto, ba- laust. copu. glā. far. sab. distem- peratis aq̃ ros. & myrti	Emplastreū corticibus gra- nati, galla, affodilli
7 Apostema calid. testi- culorum	Ex sang. uel chol. rub.	Collectio, & rubedo, & ca- lidas tactus eorum	Cum minuti- one basilicæ	Emplastreū sa- fabarū, ordeī, & lentū, uitel- lo oui, & oleo rosato	Emplastreū farina or. uitel- lo oui, aqua so- latri, & oleo ros.
8 Apostema frigidū testi- culorum	Ex flegmate, uel chol. nig.	Mollicies eorū, albedo coloris, paucus dolor, inflatio, durici- es, et liuiditas in mil.	Nulla fiat.	Emplastreū sa. cicerū, ci- mino, sepo, & sapa	Cū se. lini, co- ro. regia, uiol. siccis, & sepo caprino

C V R A C O M M V N I S.

COMM. REIP.

1 Curet quasi esset in renibus, cū minoratione, & attenuatione nutrimentū. Euitans nutrimentis grossis, & sumptis medicinis æqualibus, ut lapide iudaico fricato super molarē, nitro usto, gumi prunorū, gumi ar. & scorpione usto, dosis oim ʒ i. cum syr. acer. Et si difficilis sit mictus ex ingressu lapidis in foramen: extrahat urina cum instrumento cathartico. Epithimes pekten patientis cū aqua tepida: & ungat oleo uiol. uel scorpionū. Et instrumentū in ungat, inmittatur in foramen ueretri per rectitudinē sine lesione, quousq̃ tangat lapidē: leuetur sursum ad partem umbilici: & si sentis, q̃ peruenit ad locū uacuum, extrahat. Deinde duplicet caput eius, & cannulæ quæ est in concauitate instrumenti cum filo quod est in capite eius: & urina emittet cum exitu cannulæ. Et si in ea fuerit excoctio: imponat ei de sief al. cum opio, siue sarcocolla, cum lacte mulieris. Si talia non iuant, scindatur collum vesicæ, & extrahatur.

2 Si sit ex caussa exteriori, fiat minutio: ungat locus oleo ros. & aqua tepida: et comprimatur uesica uersus uirgam. Si est ex caussa exteriori: emplastreū cum eo quod dixi in principio. Dein de emplastreū cum senugræco, sem. lini, farina lolij, camo. uiol. siccis, temperatis cum adipe gal linæ, & decoct. sicū tepī. Et utatur ista tragea. Recipe sem. portul. citrull. cucu. cucur. melonū, maluaufci, & malug ana part. i. dosis ʒ ij. cū syr. uiol. & iulep. Et si constipata natura: sumat de medulla cassiæ, cū hac decoct. Recipe uiol. sem. maluaufci, sebesten, surfuris similæ, coquantur in aqua, colentur: & bibat de ea cum oleo uiol. & medulla cassiæ siccis. uel fiat distere ex eis cum oleo uiol. elmori, & aqua blitarum, & inijciatur.

3 Cibet pils, & spinacis coctis cū oleo amygd. & ouis mollibus: & utat medicamine isto. Recipe granatorū pini, sem. cucu. amidi, sem. ap̃ ana aur. i. bulliat sem. ap̃ in rotul. aquæ usq̃ ad unc. ij. & in eis distemperent medicina. dosis ʒ ij. cum sapa. Et utendum est eo toto quod dictum est in generatione saniei.

4 Bibat de semine melonū, cucur. cucum. citrull. excor. ana ʒ i. pillij, olei ros. ana ʒ i. iulep, syrup. uiol. aqua ros. ana ʒ ij. formentur trocif. qui dentur cum iulep. Sedeat patiens in aqua tepida: cataplasmeū uesica sol. uiol. maluaufco, & malua, solatro: tritis mixtis cum farina ordeī, & oleo uiol. tepefactis ad modum emplastri. Et si est ex frigore: sedeat patiens in decoct. camomil. corō. reg. maioranæ: ungat pekten cum oleo aneti, aut oleo scorp. Et bibat decoct. sem. ap̃, sen. anisi, iuniperi, spicæ, & zucc. Quod nisi conserat: utatur instrumento cathartico: quia ualēt contra retentionē urinæ: nisi ibi sit aliquod apostema: quia auget morbū. Vnde fiat in forti necessitate cum temperie, & unctioe multi olei. Vel fugatur cum syringa.

5 Utatur hoc medicamine. Recipe gland. ʒ v. thuris, mast. ʒ ij. gumi cerasi syluestris ʒ ij. terantur. dosis ʒ ij. cum syr. pomorū aromaticorum. Et iuuat mingentē in lecto hoc medicamen. Recipe cyperi ʒ ij. nasturij, mentastri ana ʒ i. terantur, et misceantur cum zuccaro. Et eo utatur penes dormitū: post sorbeat de ouis mollibus. Et dicet, q̃ epiglottū galli si urit, & trito de eo bibitur danij. usq̃ ad ʒ ij. cum aqua tepida, conserat mingentē in lecto. Euitet res fridas urinæ prouocantes. Utatur spidebeg, cum aromatibus calidis, & sinapi.

6 Si accidit ex humiditate, curet cum nutrimento: et si sit ex ruptura sifac, sanatio eius erit difficilis. Et potest emplastrari cū nucē cypressi, cortice granati, alumine scisso, balauit. ros. & myrto: tritis & distemperatis cū gumi prunorū, et glutine pisciū, mixto cū eis affodillo. Et euitet repletio, motus fortis, & nutrimentum generans uentositatem. Utatur electuario mentalstri. Cibetur perdice, & galliculo frixis.

7 Euitet carnes: & bibat de dulcibus, cū syr. iulep: & de aqua portul. cū syr. acetoso. Et cibetur piscibus coctis cū spidebeg, & succo granatorū. Et emplastreū farina ordeī, lenticulis, fabis & rufula: distemperatis cum aqua solatri, uitello oui, & oleo ros. Et euitet motum.

8 Illiniat melle, cerulla, & sapa. Et emplastreū cū chure, cumino, farina fabarū, oleo sifami cōpressi, farina maluaufci, passul. cerastē absq̃ nucleis: tritis, & dissolutis in aq̃, mixtis cū sepo caprino, liquefacto. Et liget capistro, et cū cinere cauliū, se. lini, tritis cū sepo caprino, & similibus.

NOMINA	CAUSA	SIGNUM	EVA- cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Congregatio aquæ in testi- culis	Ex cōgregatio- ne aq̄tæ hūdi- tatis inter litac, testiculosq̄ recentē	Inflatio, & ex- tensio splendi- da, albus color, & sentire aquā sub tactū	Cū extractiōe aquæ, quæ nō expellitur ab emplastris	Emplastrē cl- nere radicū caulium, & se- po caprino ueto	Emplastrē ar- monico, & bdellio, disso- lutis in aceto
2 Ruptura, aut varices testi- culorum	Ex motu intē- so rūpit litac, & descendit in- testinum cum humiditate	Habetur per causam præ- cedentem	Cum decoct. epithimi ad varices	Emplastrē ru- ptura cerifolio, hippogstid. co- pul. glandium, balau. myrto: si est ex hūditate	Emplastrē af- fodil. cortice granati, ma- stice, amido, cimino
3 Pruritus, & pu- stulæ in testi- culis	Ex flegmate salio, uel san- gul. chole- rico	Cognitum est	Cū minutio- ne, & decocti- one fructū, si apostema sit calidum	Emplastrē len- tibus coctis cū fascolis, tritis in aqua ros.	illiniat aloe, li- rargyro, gumi amygd. se-ru- g, cucur. sicc, superfusis ei
4 Defectus ap- petitus co- itus	Ex sp̄mate pau- co, uel euacua- tiōe cibi, uel cō- plexione frigi- da, & sicca	Habetur ex causis præ- dictis	Non fiat, ni- si sit ex hu- miditate fle- gmatica	Cum carnibus coct. sp̄idebeg, arietinis, cū ci- ceribus fractis, & gnadib.	Cū piscibus assis, cepis, & fermenta- taria
5 Intensus appe- titus coitus ab- q̄ spermatis emissione	Ex intensa caliditate, & humiditate	Cognitum est	Si competit, cum minu- tione	Cum lactucis, lacte acido, & comestione camphoræ	Cū cucum. ci- trull. portul. & lentibus co- ctis cū panico
6 Erectio, uere- tri absq̄ ap- petitu	Ex uentositate cū cal. q̄uali in corpore ueretri, uel uentositare ueniente ad id de uenis pul- sacilibus	Per iacturatio- nē, si est ex ipso ueretro: & ere- ctio sine iactura tione, si est de uenis	Cū uomitu, & laxatiuis, si peccat ibi materia	Cū lentibus, coriandro, & granis gra- natorum	Cū ros. ba- lau. & sem. portul.
7 Iestigatio ueretri.	Ex uentositate inclusa in cor- pore ueretri	Ap̄ calidū, e- rectio fortis: et possibile est, q̄ accidat ipsi spasmus	Minuat basi- lica, si est cum apostemate	Cū cucur. co- cta cum spina eius, & succo granatorum	Cū cibo cocto cum agresta
8 Opilatio ueretri.	Ex humore grosso, uel ul- cere, uel san- guine	Ardor urinae, difficilis exitus, & illud q̄d emit- tis de humore grosso, sanie, uel sanguis, uel cortice ulceris	Minuat basi- lica, si est cum apostemate, uel pustulis	Cū aqua cu- cu. arabici, & iulep	Cū mucilagi- ne psillij, uel aqua se. por- tul. & iulep

COMM. REIP.

1 Emplastre tur tali emplastro. Recipe piperis, baccarū lauri, & nitri ana. terantur, & distemperentur cum ce-
ra liquefacta, & oleo omsacino: & emplastre tur calce percussa in aqua ualde: tamē coletur aqua, & misceat cum
oleo lilino, & cera liquefacta. Et nisi conferat: dormiat patiens, & ponatur sub sella ipsius plumaceolus lenis, &
sub pelle testiculorū pannus de lino: & sedeat in parte sinistra, & alius seruiens sedeat in parte dexira. & attrahat
ueretrum ad pedinem. Deinde scinde pellem testiculorum in medio per longum, prope pedinem, & attrahatur
aqua: & superponatur ei medicinz consolidatiuæ.

2 Si eminentia intestini est ex ruptura lisac: non debet curari, nisi cum ferro, licet sit fallax ualde: aut cum co-
ctura. Sed eminentia carnosa potest curari cum ferro. Extendatur ouū ad superius, & scindatur pellis testiculo-
rum. Et testiculi expandantur ex parte lisac, quæ est super carnem: & incidatur tota caro generata ibi per circum-
futum. Deinde curetur cum medicinis restringentibus sanguinem, & consolidatiuis. Et melius esset, si fieret cura
alio modo in principio. quia dubitatur emissio sanguinis morifera cum dolore. Sed varices possunt minui,
extracto de eis sanguine in bona quantitate. Emplastre tur cum fenugræco, sem. lini, maltuuisco alb. & sepo ca-
prino. Euitet id quod generat melancholiam. Et suspendantur in eis hami, donec discooperiantur. Deinde intro
mittatur acus cum filo sub eis, & ligetur ultima pars eius, uel ipsarum, & incidatur filum: deinde scindantur. Et
extrahatur sanguis de eis: post curentur ut uulnera.

3 Si ibi non tuent apostema calidum, curetur cum eo quod deliceat. ut est medicamen confectum de charta
usta, coluquin. aloe, & acatia, dissolutis in succo myrti: & de eis fiat illiniatio super testiculos: & superpargatur
ulceribus puluis luti cyprini, & aloes: post unctiōe cum oleo ros. Et si cum pustul. est pruritus, illiniatur litar-
gyro, eadmia argentea, uenis tinctorum, galla ana; i. baurac armeni danif; i. s. tritis, distemperatis cum succo
myrti, oleo ros. & aceto. Et si sit in pelle testiculorum aliqua excoriatio, illiniatur cum oleo ros. & superponatur
eis pul. de ros. & myrto, tritis: aut illiniatur cum unguento ceruissæ.

4 Si est ex euacuatione: utatur humectatiuis, ut carnibus coctis sp̄idebeg, & balneis in aqua tepida. Et pota-
saxæ: & cibo carnis assæ super carbones, & anatis pinguis, lacte cum offis & zuccaro. Et si est ex mala comple-
xione frigida & sicca, utatur regimine calefactiuo & humectatiuo. ut carnibus arietum pinguiū sp̄idebeg, cum
aneto, ciceribus, fabis, carnibus passerum, columbarum, & granatorum, zinzibere condito cum granis pini,
gaudio, solatio, electuario stinci: & hoc elect. Recipe sem. erucæ, rapæ, sem. rad. sparagi, & cepæ ana; i. v. zinzi-
beris, mentæ, fabarum medullæ, sem. bombacis ana; i. viij. conferuq̄ yringorum unc. i. terantur, misceatur cum
penidij & melle. detur ad modum nucis

5 Irritant illud sem. lactucæ, sem. portul. sem. psillij coriand. ana trita, præter psillium, dosis i. ij. Et illiniatur
pars renū cum sandal. campho. & aqua ros. Et suspendat partibus inferioribus dorsi petia plumbi, aut tabula
plumbea: quia irritabit appetitum coitus. Sed ad emanationem spermatis in somno, euitentur cal. quæ augent
sperma. Et dormiat super lectos frigidos. Lauentur loca attinentia ueretro cum aceto. Utatur lentibus coctis
cum aceto, aut succo granatorum. Emplastre tur uenter acatia, luto ar. hippoquissid. sumac, balau. cum cum suc-
co myrti, & portul.

6 Utatur eo quod dissoluit uentositates, aut calefactiuo & deliceatiuo, uel sem. rutæ, cimino, sem. aneti, do-
sis i. i. aut infrigidatiuo, & desiccatiuo. ut sem. iusquiami, ros. coriandro, sem. lactucæ, endiuæ, plantaginis. Et
illiniatur ueretrū, si ibi fuerit aliqua caliditas, cum succo lactucæ, & rasura cucur. sandal. & modica camphora.
Quod nisi conferat, misceatur cum eis modicum ap̄h. Et non utendum est eo in multa quantitate: quia morbus
eius erit difficilis sanationis. Et utatur breui nutrimento: euitato quod generat uentositatem.

7 Illiniatur ueretrum cum sandal. iucco lactucæ, coriandri, solatri, portul. cum luto armeno, & cimolea. Et
non dormiat super dorsum. Et bibat de pifana cum portul. Quod nisi conferat, superponatur uentosa uere-
tro, cum scarificatione, aut sanguisuga.

8 Bibat de pillulis sem. cum syrup. uiol. & de aqua citrull. & de medulla cucum. cucur. melonū, & citrull. Et
emplastre tur ueretrum cū se. psillij, & oleo ros. Et aperis pustul. imponat ueretro de hies al. oleo ros. & lacte comi-
nino, bis, uel ter. Et si opilatio sit ex humore grosso, attenuet dietam cum aqua cicerū, cimino, & cinnamomo. Et
recipe se. ap̄h, anisi, fen. ana. sem. melonū part. ij. terantur. dosis aur. i. cum iure cicerū nigrorum, aut impe-
rialiū. Et epithima fiat cum decoct. camomil. coro. reg. baccarū iuniperi, maioranæ, & mentastri.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Matricis secundū diuisiones ipsorū.

NOMINA	Complexio	Regio Tempus Aetas	Sans, uel Tempus Aetas	CAV- SA	SIG- NVM	EVA cuatio	CVRA regalis	CVRA leuis inuen- tionis
1 Fluxus sang. de matrice	Calida.	Meridional. Autumale Iuuenilis	Imozolus, si sic interitus	Ex debilitate uir- tutis retentiuæ, subtilitate sang. uel multitudi- eius, uel ruptu- ra uenarum	Multus exitus, ex quo rumpi- tur digestio, in- flantur lacies, pedesq;	Minuatur basi- lica, si ex reple- tione, & mul- to sanguine	Cū trocif. cara- be, & rob cito- niorū, perdice, cocta cū sum- ar. berberi	Cū percellens, luto sigil. arme- no, decoctioe sumac, & co- riandro
2 Retentio men- struorum	Frigida.	Occidental. Hyemale. Senectens	Imozola, si sic cū syncopi	Ex opilatione, grosso sang. in- tensa siccitate, apāte, uel in- tensa euacuati- one pcedente	Grauedo in infe- rioribz uentris, re- gimē totius cor- poris, egestiois retentio & urinæ debilis, apostēa, & quādoq; ni- grescit unna	Cum minuti- one saphenæ partis sinistrae	Cum potu de coct. fenugræ. dactylorū, & ustū zinzibe- ris conditi	Calefiat umbi- licus costis, cin- namomo, tri- tis, ebullitis, & positis in bursa
3 Manatio humi- da de matrice	Humida.	Meridional. Veris Adulescentis	Hor. si sic cū in- tensa debilitate	Ex aliquo qua- tuor humo- rum	Secundū humo- rem de quo sit, habetur noti- cia pruisum	Cū minutione, si sit ex sang. & laxatiuo: si est de alio hu- more	Cū rob citoni- orū, galliculi cocti cū granis granatorum	Bibat per tridu- um ieiuno sto- macho danif r, de elmori, cum ouo forbit
4 Præfocatio matricis	Calid. & hum.	Occidental. Autum. Veris Iuuenilis	Imozola	Ex multo sper- mate, eiusq; re- tentiōe, & pu- trefactione	Permixuo mēt. defectus sensus, sincopis, pulsus debilis, & mor- bi accessus ad cor & ad caput	Cū minutione saphenæ, si fu- erit ex retenti- oue menstruo- rum	Cum coctis, cū clisteri, & oleo camomil. & musco	Flat supposit. cum baurac, & cimino tritis
5 Ventositas matricis	Humida.	Meridional. Autumale Senectens	Imozola.	Ex mala cōple- xione frigida, aut abortu, aut sanguine	Apa pectoris, & uentris duri- cies: & quādo percutit, erit so- nus ut ad tym- panum	Cum eo quod dissoluit uen- tositates	Cū diacimo- mo, apio, ma- ratro, aniso, carui	Cū infectioe & unctiōe ol. sem. apij, fen. & anisi
6 Apostema ca- lidum ma- tricis	Calida	Occidental. Veris Iuuenilis	Imozolum.	Ex casu, uel cō- cussione, uel re- tentiōe mēstruo- rū, aut partu difficili	Sincopis, dolor capitis, colli, & fontinellæ, gra- uedo oculoꝝ, mollities extre- mit. sitis, dissur. Duricies pecti- nis, & oris, ma- tricis grauedo, motus saphenę proprie, et inde totius corporis	Cū minuti- one basilicę	Cū potu iulep, uiol. prifanæ, sem. frigidorū maiorum, & minorum	Cum aqua se- portul. & iulep
7 Apostema durum ma- tricis	Frigida	Occidentale Autumale Senectens	Imozolum	Ex apāte duro pcedente, uel humore me- lancholico	Duricies pecti- nis, & oris, ma- tricis grauedo, motus saphenę proprie, et inde totius corporis	Cum decocti- one epithimi, si ex melācho- lia fuerit	Emplastres dia- quilone, adipe anatis, malua uisci, farina fenugræc.	Emplastres me- dulla tibię uac- cinæ, & buty- ro uaccino
8 Dubayla ma- tricis	Calida	Meridional. Veris, adules- centis	Imozola.	Ex apostema- te frigido in- exitura	Fortitudo si- gnorum pæ- dictorū, hor- ripilatioq;	Cum eo quod extrahit sa- niem	Imponat ma- trici oleū uiol. cum aqua tepida	Imponat ma- trici butyrum uaccinū, cum aqua calida

C V R A C O M M V N I S.

C O M M . R E I P .

Si ex mala complexione, curet contrariis. Si ex aliquo humore, purge de ipso tumore. Et si est ex opilatione, deopile: et curet cū eo quod confortat matricē, & iuuat ad impregnationē. Suppositoriū tamen fiat cū alumine scisso, ij. sumac, croci xyloal. spicæ ana; i. terantur, & in corporent cum melle, et infundat in eis lana, & oleo ros. & supponat post purgationē menstruo-
rum. Et bibat de limatura eboris, et siseleos quolibet die: iuuant enim ualde. Si fuerit ex humi-
ditate lubricitate locū spermatis: cortices thuris, & cyperi fracti in quantitate ana; x. myrrhæ,
ij. coquant in lib. i. aquæ usq; ad unc. iij. Coletur, & elisteriet matricē omni triduo.

Si sit ex caussa exteriori, cautela adhibeat de ipsa caussa. Et si sit ex aliqua humiditate, nec est ibi aliqua ipregnatio, laxet idem humor. deinde fiat elistere confortas matricē. Et si fuerit ex uento sitate, curet cum diambra, & tragea facta de cimino, carui, se. apij, infusus in aceto, & torrefactis ana. zinziberis, ameos ana part. r. zucc. ad pondus omniū. dosis; iij. cum sapa. Si sit ex prouocatione menstruoꝝ, restringatur cum kafabra, luto cyprino, & cypéro. dosis aur. i. cum succo sumac. Aut recipere ceræ; v. nastureh, se. mentæ ana; r. coquant cum rotul. r. sapa bene coctæ usq; ad mediū: & misceant cum eis sarcoe, & licū in quantitate; i. distemperent cum butyro uaccino, & melle. dosis coclear. Et cibet post horas nouē. Hoc fiat per triduum.

Si est ex pinguedine mulieris, uel paruitate matricis: iube q; sit sollicita in partu. Et unganē inferiora uentris cū oleo: & sedeat in decoct. coro. regie, camomillæ. Et iaceat super uentri. Et unganē dorsum, matrix, & flanci cū oleo, & cera. Et dicit: q; fumigiū unguis muli, & equi, lenem facit partū. Si ex uirginitate mulieris, scindat cum instrumēto, aut impositione pollicis. Si ex debilitate: confortet sermonib. bonis. Et si sincopis: odoret odorifera calida, aromatica, ut muscum, galliā, & fumigiū xyloaloes, & sandal. Cibet iure carniū, aut iure gallicul. Si ex frigiditate, sedeat in balneo, uel in loco calido: & unganē cum oleo sambuc. & infundat in aqua ebullita cum camomi. coro. reg. fenugræco, & sem. lini. Et bibat parum de gallia cum sapa. Si est ex caliditate aeris, infrigidetur cum flabell. & moretur in loco frigido. Et illinatur uenter sandal. a. qua ros. camphoræ. Et bibat de iulep, succo granatorum, & aqua frigida.

Bibat decoct. lupinorū, mēstru, asari, fenugræ. cū melle. Et dicit, q; illinitio uentri cū alfitram, si sit coitus cū ea, extrahit secundinā, & foetū mortuū: & bibat danif i. gallæ cū sapa, uel fiat suppositoriū de eo quod prouocat mēstrua. Et nisi egrediat secundina, & sit os matricis aperta, & uideatur in aliqua parte eius: unganē manus obstetricis cum oleo uiol. uel sisami, & imponat, & capiat secundina, & extrahat. Et si est coniuncta cum collo matricis, trahat desuper, moderate mouendo dextrorsum, uel sinistrorsum. Et si matricē est inclusa: unganē cum oleo uiol. & sedeat in aqua tepida. Et extractio foetus post medicinam difficilis est. Et possibile est, q; non sustineatur uirtus, ex dolore assigente penes extractionem ipsius cum ferro.

Prohibet impregnationē suppositio cum alfitram facta. Et fumigiū nucis cypresii, descensio p. scalas cū ueloci saltu. Et suppositio facta cū selle thaurino, aut aqua rutæ, aut illinitio facta sup uertebri de se. caulū. Aut suppositio facta de folijs salicis, garb, aut fructu eius. Et hoc nō est utendū, nisi qn dubitat sup mulierē de aliq; morbo, aut de prauitate matricis: quia illicitū est.

Debet calefieri cum spongia infusa in aqua cal. mixta cum aceto. Et emplastrari cum farina ord. fabarū, fenugræ. malua uisco, uitello oui, & oleo uiol. Et si est inflamatio fortis, emplastratur cum oleo farine fabarū, ordel, rad. granati syluestris, cum uitello oui, succo coriandri, spiniæ, & morellæ, uel portul. Mitigata acuitate, emplastrat cū cera, & oleo uiol. cū uitello oui.

Calefiat cum decoct. fenugr. se. lini, & modico hyllopo. Et emplastrat cum sisamo, usto, bene trito, distemperato cū melle, aut mica panis bruni, tritis cum fenugr. & distemperatis cum decoct. caricarū, aut sicuū. Tñ nulls sugat ipsius māmillas. Et si accidit ipsis māmillis aliqs morbus, emplastrat cū pilis, et nucleis passul. tritis, et distemperatis cum aq; myrti, et aq; folioꝝ cedri.

Emplastrat emplastro confecto cū dactyl. coctis bene cū aq; mixtis cū tanna tritici, se. lini, & malua uisci al. tritis oibus cū ol. lilino. Tñ euitet id qd gnat melācholia. ut sunt carnes uaccinæ, lentes, caseus, & similia. Cibet gallinis, arietibus, lacte recenti, & piscibus recentibus.

De eo quod multiplicatur in eo de morbis Ancharam, & Pedum.

NOMINA	Salus, uel Regio Tempus Affas Complexio	CAVSA	SIGNVM	EVACUATIO	CVRA regalis	CVRA leuis inuentiois
1 Sciatia	Occidentalis, Veris, autumn. Senescens, Frigida.	Ex humore grosso sanguineo, uel ilegmatico	Dolor in parte syluestri de superficie coxae usq; ad calcaneum	Cū minutioe basilicæ, & pillulis hermodactyl, decoctio neq; fructuū	Cibet galliculis, Emplastre membrū caulibus, mucillagine, & uittello oui	Vngat oleo sisami, spicæ, uel serpentinae, tritis, & compressis
2 Podagra calida	Meridionalis, Veris, Iuuenilis, Calida	Ex sang. chol. rub. manante ad calcanei articulum, & digitorum	Si ex chol. fortis est dolor in calcaneo, iuuatur frigidus: si est de sang. inflatio, & rube.	Cū minutioe, si ex sang. cū uomitu, si ex chol.	Cibet iure galliculi cocti cū aqua granati	Cibetur cibo cocto cū aqua granatorum
3 Podagra frigida	Septentrionalis, Autumnale, Senescens, Frigida	Ex flegmate, uel chol. nig. manante ad digitos pedum	Paucus dolor calcanei, si ex chol. nig. nigredo coloris, duriciesq; si ex flegmate, color al.	Cum pillulis de hermodact. post digestionē materiae	Cū oxymell. al. & aqua tepida, & cum uomitu	Cibetur iure cicerum
4 Dolor articulorum ex frigiditate	Septentrionalis, Autumnale, Senescens, Frigida.	Ex flegmate, uel chol. nigra manante ad aliquē articulū	Paucus dolor, nigredo coloris: si ex melancholia, duricies: si ex flegmate, color al.	Cum pillulis sitarig, & pinis post digestionem materiae	Cum melle, & allio	Emplastre aromatico, aloë myrrha, cimino, & se. apij
5 Dolor articulorum ex caliditate	Meridionalis, Veris, Iuuenilis, Calida	Ex sanguis, uel chol. rub. fluente ad aliquē articulum	Fortis dolor cū rubedine: iuuatur frigi. inflatio, si est ex sang. citrinis, si est ex chol. rubea.	Cū minutioe, si a sang. & uomitu, si a chol. rub.	Cū ptisana, & zuccaro al.	Emplastre lenticulis excorticat. pis. farina or. & aqua lactucae, endiuicq;
6 Nodulatio, & duricies articulorū	Occidentalis, Autumnale, Senescens, Secca	Ex grollo humore manante ad articulos, difficultiq; dissolutione ipsius	Duricies articuli absq; dolore. Et non dissoluitur praecedens humor	Cum laxatiuo educente humorem, si expediat	Emplastre adipe anatis, et gallicinae, mixtis cū maluaufico, & mucill. fenug.	Emplastre sisamo trito, & succo maioranae
7 Cautela de artetica frigida	Meridionalis, Veris, autumn. Senescens, Frigida	Ex debili articulo recipiente superfluitatem frigidam	Multus euentus dolorū articuli ex humore frigido	Cum pillulis de hermodactyl. uel decoct. epithimi	Cum fisticis, passulis, & zuce.	Cum iure cicerum, cocto cum origano, & cimino
8 Cautela de artetica calida	Septentrionalis, Veris, autumn. Iuuenilis, Calida	Ex debili articulo recipiente superfluitatem calidam	Multus euentus dolorū articuli ex humore calido	Cū minutioe, & decoct. mirabol. opoponacis, uel uiol. cum zuccaro	Cibet galliculis, bistard. pdice, coctis cum agresta, uel aq; granatorum	Cibet extremis hedor: coctis, cucumere, pis. & lenticulis

CVRA COMMVNIS.

1 Post minutionem debet ingredi balneum, & epithima faciat super se de aqua tepida, quolibet die per unam hebdomadam. Deinde utatur post laxationem, & corporis purgationem emplastro fenugraeci triti, & distemperati cum oxymelle. Deinde post declinationem apostematis, uel doloris, utatur emplastro camomill. coronæ regiae, maioranae: deinde lauri cum aqua tepida. Quod nisi mitigetur, minuatur uena sciatica, quæ est sub calcaneo in parte syluestri extrinsecus. Sed ligari debet de articulo coxae cum fascia lata: & ligatura tendat ad partes calcanei, remota ab eodem calcaneo extrinsecus per spacium quatuor digitorum fortiter, & recte stricta. Et ea egredietur sanguis frigidus: deinde dissoluatur ipsa ligatura, & fiat alia cum plumaceolis. Et si morbus fiat ex humore flegmatico: utatur pillulis istis. Recipe agarici, turbit, aloes, hermodactyl. ana ʒ. pulpe coloquin. danij. tritis omnibus, & distemperatis cum aqua, fomentetur. Emplastre cum mentastro, costo, & pietro, distemperatis cum syrup. mellis. Et distilaretur cum decoctione aneti, camomillæ, rutæ: colata & mixta cum elmori, & oleo sisami tepido. Et sedeat in decoctione camomill. coronæ regiae, rutæ. Quod nisi conserat: apponantur uentosa super iuncturam anchæ.

2 Si est cum febre, curetur pušana, & zuccaro, & aqua uniusq; granati. Deinde fiat emplastrum cum rasura cucur. cortice melonum, & citrull. ana cum pannis infusis in aqua ros. aceto, modicoq; camphoræ. Et mutantur panni totiens quotiens sunt calefacti, aut cum aqua semperuius, lactucae, mixta cum mica panis, farina ord. dei, & mucilag. psyllij: aut fiat cum psillio, maluaufico, farina ord. uittello oui, & oleo ros. Et si est ex cholera rubea: euacuetur cum uomitu, & curetur cum potu syrup. ros. & acetosæ, & niue. Cibetur cucurbita, pis. & spinacis. Et si cum febre, fiat cum pušana, aqua granatorum, & aqua cucu. arabici.

3 Utatur melle ros. quolibet die, modico cibo ex iure cicerum. Et post aliquos dies penes digestionem humorum & urinæ, euacuetur corpus cum eo quod dictum est. Si tempus est æstiuum, cum uomitu decoctionis aneti, radic. & syrup. acet. Et emplastre locus cum licio armoniaco, mucil. sem. lini, & farina lolij, uel cum stercore uaccino, & caprino, mixtis cum melle despumato: & lauetur locus cum decoctione camomillæ, coronæ regiae, aneti, & mentastri. Et cibetur cum perdicæ cocta cum aqua cicerum.

4 Utatur melle ros. iure cicerum, & modico nutrimento: donec digeratur humor. Deinde euacuetur cum medicamine laxatiuo, & emplastre cum mucil. mentastri, & semine ozimi, gariofyllati, & semine lini, farina lolij ana ʒ. mixtis cum eis ʒ. ambrae: cimini, anisi, ana ʒ. mixtis omnibus cum uittello oui, fiat emplastrum. Et post digestionem hæc pillulae sunt dandæ. Recipe mirabol. emblico, zinziberis, organi persi ana danij. sitarig, hermodactyl. ana danij. salis indi. danij. aloë ʒ. pulpe coloquin. danij. ʒ. terantur omnia cum aqua: deinde fiant pillulae. Pauco motu utatur, nullo coitu, nec repletione cibi.

5 Post euacuationē emplastre lenticulis excorticatis, tritis in aqua coriandri recentis, & campho. rad. grana. syluestris, maluaufico, psillio, farina or. sand. tritis, & distemperatis cū oleo sisami, uittello oui, & modico aceto. Et post mitigationem caliditatis, utatur eo quod infrigidat, mixto cum eo quod dissoluit absq; calefactione, ut farina ord. maluaufico, coro. reg. uiol. tritis, & distemperatis cum succo coriandri, aut succo citoniorū. Et nulla fiat cura cum intensa infrigidatione: ne ingrossetur materia, & cum difficultate dissoluatur & euacuet. Et fiat emplastrum, cum farina lentium excorticat. pis. bis coctis, & modica camphora. Cellante dolore, si remanet grossa materia, emplastre cum corona regia, camomil. farina ord. maluaufico, & uiolis siccis: & epithimū fiat cum aqua ebullita cū camomil. maiorana, & coro. regia. Et cibetur cum galliculis coctis cum agresta, & similibus.

6 Emplastre cum sisamo, sem. lini, fenugrae. ana tritis, comixtis cum cauda liqueta cæta, & tans ualer. Et dicitur, qd decoctio uulpis uiuæ in oleo omfacino, in quo baluatur membrum, dissoluit nodulos articulorum. Dicitur etiam, qd si dolor articularum sit chronicus, et non alleuetur aliquo medicamine, qd decoct. dabal. claudicantis iuuat contra eum, ita qd cum pedibus ligatis bulliatur in aqua uiua cooperiente eam. Et ponatur cum ea aliqua pars carniū asini syluestris, cum ciceribus alb. & nig. & eruca ana m. ʒ. nucæ & rapa ana ʒ. oleo bono rotul. ʒ. ruta ʒ. v. cepearum xv. numero, sem. apij, maratri, porrorum, napti ana ʒ. v. coquantur usq; ad tertiam, in quo iure sedeat patiens: uel teneat membra nodulata in eo tepido.

7 Euitet repletionē cibi & potus, & nauleatiua satietatem. Euitet coitū post cibum & potum: & omnia dulcia, præter zuce. passulas paruas sine nucleis, & rob. Utatur frequēti exercitio, & balneo: deinde fricatione comperenti, & unctione olei. Et euitet sumere cibum quousq; praecedens fuerit in stomacho digestus, & fructus humidus. Et continue utatur purgatione corporis. Et cibetur cum carnibus subnibus, cum condimentis & aromatibus calidis, ut origano, carui, & cimino.

8 Euacuet corpus ante tempus euentus morbi. Deinde corrigant nutrimenta. Et utatur perdicibus, & bistardis, & carnibus hædinis, coctis cum agresta, aut succo granatorū, aut aceto. Utatur etiā quiete, & ocio post cibum, & exercitio ante cibum, & balneo. Euitatis rebus dulcibus, & fructibus, proprie humidis: & coitu, proprie post repletionē cibi. Utat euacuatione corporis facta cū uomitu, & prouocatione urinæ.

I N D E X T A C V I N O
rum, & Canonum correspondentium.

T A B.		C A N O N.
Febris Ephimeræ	3	fol. vi
Febris Ephimeræ & Putridæ	4	x
Apostematum	6	xi
Morborum superficiei corporis	8	xij
Morborum eorundem altera	10	eo.
Morborum accidentium Capiti, & Faciei	11	xij
Morborum Pedum, & Manuum	14	xij
Vulnerum, & Ulcera	16	eo.
Combusturæ ignis, extractionis telorum, spinæ, & percussione cum fistibus.	18	
Morsuum, & punctorum animalium uenenosorum.	20	xv
Medicinarum mortiferarum	22	xvi
Eorundem Tab. altera	24	xvij
Eorundem Tab. tertia	26	eo.
Sodæ, & specierum eius	28	xix
Morborum Cerebri	30	eo.
Eorundem Tab. altera	32	xxi
Medullæ spinalis	34	eo.
Palpebrarum	36	xxij
Eorundem altera	38	xxij
Morborum Coniunctivæ	40	xxv
Morborum Corneæ	42	xxvi
Vux, & Crystallinæ	44	eo.
Nervorum Visus, & dolor, Aurium	46	xxvij
Aurium, & Narium	48	xxvij
Odoratus, & Linguae	50	xxix
Labiorum, Oris, & Dentium	52	xxx
Dentium, Gingivarum, & Vuulæ	54	eo.
Morborum Gutturis, Epiglotti, Pulmonis, & Canaliculorum eius	56	xxxi
Sputi sanguinis, & saniei, morborum item panniculi, costarum, diafragmatis, & Cordis.	58	eo.
Morborum item Cordis	60	xxxij
Hyfophagi, & Stomachi	62	xxxij
Stomachi item	64	xxxv
Alia de eodem	66	xxxvi
Tertia Tab. de eodem	68	eo.
Intestinorum, & partium inferiorum	70	eo. & seq.
Morborum Epatis	72	xxxix
Hydropifis, Felle, & Splenis	74	xl
Splenis, & Renum	76	xli
Vesicæ Sifac, & Testiculorum	78	xlij
Testiculorum, & Veretri	80	xlij
Morborum Matricis	82	xlij
Eorundem altera	84	eo. & seq.
Mammillarum	86	xlvi
Ancharum, & Pedum	88	eo.
		xlvij

